

Bilag 2

Hvidbog

Opsamling på høringssvar fra den offentlige høring af Kommuneplan 2024

Indholdsfortegnelse

Indledning.....	3
Overordnet sammenfatning	3
Oversigt over høringssvar	4
Opsamlinger og bemærkninger	13
Tema 1: Hovedstadens byudvikling og mobilitet.....	13
Tema 2: Boliger og sammenhængende by	47
Tema 3: En by med erhverv og studiemiljø	64
Tema 4: En sund klimaby med plads til natur, kultur og fritid	78
Tema 5: Udvikling med respekt for byens sjæl.....	109
Tema 6: Rammeændringer	116
Tema 7: Øvrige.....	132

Indledning

Forslag til Kommuneplan 2024 har været i otte ugers offentlig høring fra den 29. august til og med den 24. oktober 2024. I hvidbogen fremlægges de centrale synspunkter fra høringssvarene. Hvidbogen er således ikke udtømmende, men søger at give et retvisende og overskueligt indblik i, hvad der er væsentligt for høringssparterne i høringssvarene. Disse kommenteres af Økonomiforvaltningen, der har vurderet, hvorvidt forslagene giver anledning til ændringer i forslag til Kommuneplan 2024. Høringssvarene fremgår i deres fulde længde i bilag 3.

Økonomiforvaltningen vil gerne kvittere for de mange forslag til Kommuneplan 2024, der er kommet i forbindelse med den offentlige høring.

Læsevejledning

Økonomiforvaltningen bemærker, at en række af bemærkningerne er i overensstemmelse med hensigterne i forslag til Kommuneplan 2024, som derfor ikke har ført til forslag til ændringer i kommuneplanen. Dertil kommer, at der i mange tilfælde er tale om emner, kommunen allerede arbejder for at understøtte i andre, mere relevante, planer eller fora. Enkelte høringssvar berører emner, der hører under andre forvaltningers ressort end Økonomiforvaltningen.

De høringssvar, der har ført til ændringer i forslag til Kommuneplan 2024, fremgår under hvert tema-kapitel markeret med gul.

Høringssparterne er markeret således, at privatpersoner har fået et nummer baseret på deres høringssvar jf. Kommunens høringportal Bliv Hørt, mens øvrige høringssparter (organisationer, lokaludvalg, virksomheder, grundejere, mm.) nævnes med navns nævnelse.

Overordnet sammenfatning

Økonomiforvaltningen bemærker, at hensigterne i en lang række af høringssvarene er i overensstemmelse med forslag til Kommuneplan 2024 – og at det derfor ikke har ført til forslag til ændringer i Kommuneplan 2024. Høringssvarene dækker en lang række emner, som er opsummeret på 7 kapitler i hvidbogen. Ca. 60 % af høringssvarene er kommet fra borgere, som har gjort indsigelse omkring 1), udvikling af Bådehavnsgade Vest, som blev besluttet med Kommuneplan 2019, 2) udvidelsen af Københavns Lufthavn, herunder for luftforurening og støj, og 3) planerne om placering af en cykelbro fra Islands Brygge til Enghave Brygge, hvor særligt beboere på Enghave Brygge er bekymrede for de trafikale konsekvenser af en sådan forbindelse. Dertil har forvaltningen modtaget 27 høringssvar fra grundejere og ejerforeninger, der ønsker ændrede planrammer til at muliggøre projekter. I bilag 8 findes en oversigt over de foreslåede konkrete rammeændringer. Derudover dækker høringssvarene emner, som:

- Infrastruktur for cykler og kollektiv transport, herunder bemærkninger vedrørende biltrafik og parkering.
- En varieret og betalbar boligsammensætning.
- Etablering og beskyttelse af grønne områder.

De resterende høringssvar rummer bl.a. konkrete forslag til tilføjelser/ændringer, både til kommuneplanen og til kommunens arbejde med byudvikling og ift. konkrete byrumsprojekter. Dertil kommer, at der i mange tilfælde er tale om emner og forslag som kommunen allerede arbejder for at understøtte i andre planer eller fora – og som ofte ikke reguleres i kommuneplanen.

Oversigt over hørings svar

Nr.	Navn	Aktør
1	Den Overordnede Grundejerforening på Magretheholm (DOGM)	Forening
2	Lejernes LO Hovedstaden	Organisation
3	Liselotte Cheves	Borger
4	Anam Ashourzadeh	Borger
5	John Grøndahl	Borger
6	EF Rentemestergården	Grundejer
7	Carsten Sartori	Borger
8	René	Borger
9	John Grøndahl	Borger
10	John Grøndahl	Borger
11	Finn Ankerstjerne	Borger
12	Chalotte Ville	Borger
13	Tom Petersen	Borger
14	Lis Petersen	Borger
15	Marcus	Borger
16	Jakob Sørensen	Borger
17	Københavns Ælde råd	Forening
18	Michael Jørgensen	Borger
19	Morten Olsen	Borger
20	Nilpeter A/S	Virksomhed
21	Perspektiv v/Jens Jakob Bierring	Virksomhed
22	Maria Lykke Mathiesen	Borger
23	Lise Blomberg	Borger/Virksomhed
24	Julie Espenheim	Borger
25	ATP Ejendomme	Grundejer
26	Leif Sørensen	Borger
27	BaneDanmark	Statslig organisation
28	Jan Koed	Borger
29	AB Den Grimme Ælling	Forening
30	Christianshavn Lokaludvalg	Lokaludvalg
31	Bispebjerg Lokaludvalg	Lokaludvalg
32	Jane Vitu	Borger
33	Amager Vest Lokaludvalg	Lokaludvalg
34	Dansk Handicap Forbund (DHF)	Forening
35	Ruth Larsen	Borger
36	Ejendomsselskabet Godthåbsvej 203 ApS	Forening
37	Maja Rudloff	Borger
38	Maja Rudloff	Borger
39	Tårnby Kommune	Kommune

40	Rikke Bjerregaard Orry	Borger
41	Samvirkende Boligselskaber (SAB)	Grundejer
42	Lars Kjerulf Petersen	Borger
43	Ørsted	Virksomhed
44	Københavns Ældreråd (dublet)	Lokaludvalg
45	Damgaards Boligselskab ApS	Grundejer
46	Nyhavnsgruppen	Forening
47	Louise Anker	Borger
48	Jytte Kjær	Borger
49	Claus Holbech	Borger
50	Mette	Borger
51	Louise Petersen	Borger
52	Merete Holst	Borger
53	Kristine Ammitzbøll-Bille	Borger
54	Thea Halse	Borger
55	Carl-ole holbøll	Borger
56	Marie Reinholdt	Borger
57	K. Støvring	Borger
58	Morten Hjorth Jahnsen	Borger
59	Sandra Ulrik	Borger
60	Kenneth Hassel Hansen	Borger
61	Landsforeningen Mindre Affald	Forening
62	Richard Schalburg	Borger
63	Jesper Haugaard	Borger
64	Viktor	Borger
65	Lars P. Andersen	Borger
66	Dan lynge	Borger
67	Peter Grønberg	Borger
68	Allan Møller	Borger
69	Michelle Güllich	Borger
70	Trine Gjerløv	Borger
71	Christina Krag	Borger
72	Malene Dissing	Borger
73	Marcel Biot	Borger
74	Linda Roth	Borger
75	Jens Peter Jensen	Borger
76	Winnie Knudsen	Borger
77	Line H	Borger
78	Kathrine S. Viltoft	Borger
79	Julie Ziersen	Borger
80	Jorunn Keller	Borger
81	Janne Jensin	Borger

82	Rådet for klima, trængsel og sundhed i København	Forening
83	Helle Stigaard Vestlev	Borger
84	Motorbådsklubben WEST	Forening
85	Brian Bruun	Borger
86	Danske Studenters Roklub / Dansk Forening for Rosport	Forening
87	Københavns Fødevarerefællesskab	Forening
88	Pernille Dahlin	Borger
89	Nørrebro Lokaludvalg	Lokaludvalg
90	Dennis Jensen	Borger
91	Valby Lokaludvalg	Lokaludvalg
92	Mette Blom	Borger
93	Svend Andersen	Borger
94	Naja Dyrn	Borger
95	Birgit Bergelin	Borger
96	Shannet Nielsen	Borger
97	Jan Vilhelmsen	Borger
98	Morten Linnet	Borger
99	Tegnestuen LOKAL	Virksomhed
100	Dansk Erhverv	Organisation
101	Pernille Merkel	Borger
102	letbaner.dk	Forening
103	Rådet for bæredygtig trafik	Forening
104	Ulla Kaasgaard	Borger
105	Energinet Eltransmission A/S	Virksomhed
106	Foreningen Sydhavnens Venner	Forening
107	Rikke Gunderstofte	Borger
108	Nina Taller	Borger
109	Anna	Borger
110	Gitte Grønlund-Møller	Borger
111	Marianne Wolff	Borger
112	Henrik Nielsen	Borger
113	Niels-Bo Jensen	Borger
114	DSB Ejendomsudvikling	Grundejer
115	Margit Velsing Groth	Borger
116	Peter Michael Vestlev	Borger
117	Brønshøj-Husum Lokaludvalg	Lokaludvalg
118	Claudia Micula	Borger
119	Kristian Alex Larsen	Borger
120	Pernille Falcon	Borger
121	Dennis Jørgensen	Borger
122	Steen Nielsen	Borger

123	Refshaleøens Ejendomsselskab A/S	Grundejer
124	Marianne My Ritlov	Borger
125	Stark Danmark A/S	Grundejer
126	Jens Tommerup	Borger
127	John Bergelin	Borger
128	Morten Freil	Borger
129	Maria Clausen	Borger
130	Jonas Hansen	Borger
131	Marianne Melton	Borger
132	Mette og Bjørn Lyngbirk	Borger
133	Frederik Dam van Deurs	Borger
134	Ejendomsselskabet Amdrup	Grundejer
135	Gluay Dam van Deurs	Borger
136	Thomas Balle	Borger
137	Emil Andersen	Borger
138	Nina Thomsen	Borger
139	Susan Sørensen	Borger
140	Vivi Wulff Henriksen	Borger
141	3RKøbenhavn II	Grundejer
142	Tina Dige	Borger
143	Torben Sloth	Borger
144	Asser Poulsen	Borger
145	Mia Bregendahl	Borger
146	Sine Suhr Jensen	Borger
147	Madeleine Saunte og Francesco Scarpati	Borger
148a	Madeleine Saunte og Francesco Scarpati	Borger
148b	Madeleine Saunte og Francesco Scarpati	Borger
149	Madeleine Saunte og Francesco Scarpati	Borger
150	Coop	Grundejer
151	Henrik Døssing	Borger
152	Gritt	Borger
153	Brogruppen Enghave Brygge	Gruppe
154	Cufadan Ejendomme A/S	Grundejer
155	Birte Knutsson	Borger
156	Karen Holm	Borger
157	Marianne Andersen	Borger
158	Annegerd Lerche Kristiansen	Borger
159	Hanne Flensburg	Borger
160	DSB	Grundejer
161	Michael Hansen	Borger
162	Mette Huuse	Borger
163	Maja Dantzer	Borger
164	David Jønch Thielke	Borger

165	Julie-Marie Riis	Borger
166	Morten Milthers	Borger
167	JULIE HANSEN LEHMANN	Borger
168	Karina Poulsen	Borger
169	Victor B	Borger
170	Jesper Partoft	Borger
171	Ulrikke Dalhoff	Borger
172	Birgitte Andersen	Borger
173	Joan kæmsgaard	Borger
174	Marie Louise Borup	Borger
175	Lone Ørskov	Borger
176	Bellakvarter A/S	Grundejer
177	Sofie Hermansen	Borger
178	Thomas beyer	Borger
179	Jane Engberg	Borger
180	Anja Leth	Borger
181	Tue Ammundsen	Borger
182	Anni Jensen	Borger
183	Johan Hviid Sandvik	Borger
184	Louise McHenry	Borger
185	Lars Ulrik Precht	Borger
186	Vesterbro Lokaludvalg	Lokaludvalg
187	Jacob Bakholt	Borger
188	Lars Rasmussen	Borger
189	Caroline Petersen	Borger
190	Ditte	Borger
191	Københavns Erhvervsakademi (KEA)	Grundejer
192	Naja Rosa Koppel	Borger
193	BL 1. kreds	Forening
194	Jette poulsen Poulsen	Borger
195	Asta Wellejus	Borger
196	Marie+C206	Borger
197	Hanne Bierring	Borger
198	Peter Busch-Jensen	Borger
199	Anders Holm	Borger
200	Sanne Maahr	Borger
201	Billie Koppel	Borger
202	Anne Sofie Thorvardarson	Borger
203	Brian Kyed	Borger
204	HOFOR A/S	Grundejer
205	Tine Lausen	Borger
206	Ditte Bjerregaard	Borger
207	Robert Larsen	Borger

208	Anette Levin Nielsen	Borger
209	Østerbro Lokaludvalg	Lokaludvalg
210	Lui Baes	Borger
211	Andreas Hardis	Borger
212	Stine Roer	Borger
213	Jakob Hunosøe	Borger
214	Lillian Blach	Borger
215	Malik Grosos	Borger
216	Katja Lange	Borger
217	Christoffer Gertz Bech	Borger
218	Safra Martinussen	Borger
219	Helene Brain	Borger
220	Allan Sonne	Borger
221	Katinka Marie Lyngfeldt	Borger
222	Sigurdur Oli Palmason	Borger
223	Dansk Industri (dublet)	Forening
224	Stephanie Roth	Borger
225	Oskar Kluge	Borger
226	Alberte Strunge Møller	Borger
227	Helene Welden	Borger
228	Karoline Kronborg	Borger
229	ALFA Development A/S, DSB Ejendomsudvikling A/S og VISION Ejendomme A/S	Grundejer
230	Leslie Berke	Borger
231	Bente og Mogens Vyberg	Borger
232	E/F Ørnevej/Lærkevej	Grundejer
233	Cirsten Lina Aanum	Borger
234	Jannik Hansen	Borger
235	Jeudan	Grundejer
236	Camilla	Borger
237	Kai Skov Hansen	Borger
238	Bjørn Meyer	Borger
239	Jeudan	Grundejer
240	Line Hemmingsen	Borger
241	Mathias H	Borger
242	Christina Molbech Lund	Borger
243	Bolette Küllman	Borger
244	Gianna Giacomello	Borger
245	Agnete Raaschou-Nielsen	Borger
246	EjendomDanmark	Forening
247	Kooperativt København	Forening
248	Håndværkerforeningen København	Forening

249	Nina Marie Nielsen	Borger
250	Christoffdr	Borger
251	Mikkel Funch Brunberg	Borger
252	Johannes Ford Holmberg	Borger
253	Flemming Pedersen	Borger
254	Anne Elisabeth Jeanine Josephine O'Neill	Borger
255	Helle Hansen	Borger
256	Benjamin Blem	Borger
257	Nina Svane-Mikkelsen	Borger
258	Sara Heiberg	Borger
259	Erhvervsministeriet m.fl.	Grundejer mv.
260	Skanska A/S & Skanska Danmark A/S	Grundejer
261	Morten Riis	Borger
262	Miljøpunkt Amager	Forening
263	Anders Norgreen Olsen	Borger
264	Thomas Christensen	Borger
265	Udviklingselskabet By & Havn I/S	Grundejer
266	Claus Rosenblad	Borger
267	Sund & Bælt Holding A/S	Grundejer
268	Vivi Larsen	Borger
269	Danmarks Naturfredningsforening København	Forening
270	KHR Architecture	Virksomhed/grundejer
271	Street Food District	Virksomhed
272	Bygnings- og Udviklingsfonden DTM 4.0	Grundejer
273	DI - Dansk Industri	Forening
274	Jeanet Nielsen	Borger
275	Birgit Sloth	Borger
276	Wonderful Copenhagen	Virksomhed
277	Toby Austin-Fraser	Grundejer
278	Dansk Industri - Turisme, Kultur og Oplevelser	Forening
279	Mobilitetsselskabet Movia	Virksomhed
280	Lene Måneblomst	Borger
281	Rune Sparrman	Borger
282	Islands Brygge Lokalråd	Forening
283	Zlata Bejtovic	Borger
284	Foreningen Det Grønne Knæ	Forening
285	Anne Marie Lai Kjar	Borger
286	Caroline Kjar	Borger
287	Christel Jensen	Borger
288	Poul Hviid	Borger
289	Wilders Plads Ejendomme a/s	Grundejer
290	Tana Kocyigit	Borger
291	Morten Tandrup	Borger

292	Margit Mørck	Borger
293	Strandpromenade kvarterets Grundejerlaug	Forening
294	Foreningen Grønne Facader/Niels Kongshaug	Forening/Borger
295	Foreningen Grønne Facader/Niels Kongshaug	Forening/Borger
296	Foreningen Grønne Facader/Niels Kongshaug	Forening/Borger
297	Foreningen Grønne Facader/Niels Kongshaug	Forening/Borger
298	Camilla Haahr-Raunkjær	Borger
299	Bente Lund	Borger
300	Foreningen Grønne Facader/Niels Kongshaug	Forening/Borger
301	Foreningen Grønne Facader/Niels Kongshaug	Forening/Borger
302	Katrine Scott	Borger
303	Foreningen Grønne Facader/Niels Kongshaug	Forening/Borger
304	Foreningen Grønne Facader/Niels Kongshaug	Forening/Borger
305	Foreningen Grønne Facader/Niels Kongshaug	Forening/Borger
306	Lisette	Borger
307	Nicolai	Borger
308	Line Pape	Borger
309	Tine Clasen	Borger
310	Rune Pedersen	Borger
311	Julie Kruse Castella	Borger
312	Københavnertunnelgruppen	Forening
313	Dorte Povlsen	Borger
314	Christian Hasselstrøm	Borger
315	Hanne Mai Dalgaard	Borger
316	Louise Jensen	Borger
317	B. Stengaard	Borger
318	Gentofte Kommune	Kommune
319	Inge Thaulow	Borger
320	Anne Høgh	Borger
321	Sanne Hjulgaard	Borger
322	Østerbro Havnekomité	Forening
323	Anna Rosenblad	Borger
324	Akademisk Arkitektforening lokaledelse København	Forening
325	Per Maahr	Borger
326	Jens Ole Hedegaard	Borger
327	Lene Nielsen	Borger
328	Heidi Lyng	Borger
329	Uffe Erup Larsen	Borger
330	Bettina Spangenberg	Borger
331	Diana Hansen	Borger
332	Lene Nielsen	Borger
333	Asger	Borger

334	Copenhagen Malmö Port (CMP)	Virksomhed/grundejer
335	Pauline Bendsen	Borger
336	L. Kiorboe	Borger
337	Claus Kristoffersen	Borger
338	Malene	Borger
339	Josefine Laursen	Borger
340	Vanløse Lokaludvalg	Lokaludvalg
341	Carl Emil	Borger
342	Thomas Karmisholt Samuelson	Borger
343	Indre By Lokaludvalg	Lokaludvalg
344	Morten Krogsbøll	Borger
345	Lars Kristensen	Borger
346	Borgerinitiativet Social Bæredygtighed Amager & Husejerforeningen Arbejdernes Byggeforening Amager	Forening
347	Husejerforeningen Arbejdernes Byggeforening Amager	Forening
348	Benedikte Frederiksen	Borger
349	Annelise Jantzen	Borger
350	Østerbro Lokalråd	Forening
351	Sanne Berg	Borger
352	Merete Ganshorn Nielsen	Borger
353	Lea Cecilie Christensen	Borger
354	Anders Ring Ibsen	Borger
355	Cirkeline Martinussen	Borger
356	Jeppe Lindahl-Berg	Borger
357	Mette	Borger
358	Motionsklubben Amager	Borger
359	Bryan	Borger
360	Mogens Søegaard Andersen mlf. (doublet)	Borgere
361	Mogens Søegaard Andersen mlf.	Borgere
362	Anette k.	Borger
363	Nickie Frederiksen	Borger
364	Sanne Berg	Borger
365	Birgit Rehder	Borger
366	Katja Rudloff	Borger
367	Martin Seier Pedersen	Borger
368	Amager Øst Lokaludvalg	Lokaludvalg
369	Kgs.Enghave Lokaludvalg	Lokaludvalg
370	Pårørenderådet for Bostedet Nordlys	Forening
371	Planstyrelsen	Staten
372	Energinet gastransmission A/S	Statslig virksomhed

Opsamlinger og bemærkninger

Tema 1: Hovedstadens byudvikling og mobilitet

Byudvikling

- *Ønske om, at der i byudviklingsområder, med særligt fokus på Enghave Brygge, skal være større fokus på etablering af sammenhængende, grønne områder samt faciliteter til kultur og idræt eksempelvis medborgerhus, teater, idrætsfaciliteter mv. Herunder kritik af, at Enghave Brygge området er udlagt som en kommerciel "boligmaskine", som ikke understøtter den blandede by eller den sociale sammenhængskraft samt at afstandskravet om højst 500 m gangafstand fra boliger til et grønt område på mindst 2 ha ikke er opfyldt. Dernæst at lokale beboere ikke er inddraget som medskabere (40).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Ved udvikling af byudviklingsområder skal der være fokus på etablering af grønne friarealer, som kan imødekomme beboernes og andre brugeres behov. Det kan både være i form af grønne gårdrum og fælles tilgængelige parker mv.
 - Københavns Kommune har erhvervet et areal på ca. 6.800 m² på Enghave Brygge, hvor Københavns Kommune planlægger at etablere en ny park. KK vil gå i dialog med de omkringliggende grundejere i forhold til at sammentænke den kommunale park med grundejerens friarealer, så der samlet set kan tilvejebringes et offentligt tilgængeligt grønt område på 2 ha.
 - Behovet for kultur- og fritidsfaciliteter vurderes årligt på baggrund af befolkningsprognosen. Der kan desuden træffes politisk beslutning om etablering af kultur- og fritidsfaciliteter, som rækker ud over behovet. Der vurderes ikke at være yderligere demografiske behov for kultur- og fritidsfaciliteter i Enghave Brygge og der er ikke truffet politisk beslutning om at der skal placeres kultur- og fritidsfaciliteter, som rækker ud over det demografiske behov.
 - I Jernbanebyen, som byudvikles i nærheden, forventes boldbaner, idrætshal og bibliotek. Enghave Brygge er planlagt på et tidspunkt før kommunerne kunne stille krav om 25 pct. almene boliger. Derfor er der kun opført en mindre andel almene boliger. Alle lokalplaner skal udsendes i offentlig høring inden politisk vedtagelse.
 - Ændringer i planen: Nej.
- *Bemærkning om, at kommuneplanen indeholder en vision om, at Københavns skal være en '15-minutters by', hvor alle daglige gøremål ikke er længere end et kvarter væk ved gang, cykel eller offentlig transport, herunder ønske om, at der generelt planlægges mere efter dette princip (bl.a. via øget nærdemokrati) og at offentlig transport i øvrigt fjernes fra denne formulering, da byplanprincippet kun vedrører gang og cykel (Rådet for bæredygtig trafik, Indre By Lokaludvalg).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Bemærkningen om, at 15-minutters byen bør være bærende princip for udviklingen af København, er i tråd med intentionerne i forslag til Kommuneplan 2024. Forslag til rettelse vedr. offentlig transport imødekommes.
 - Ændringer i planen: **Ja**. s. 11: København skal være en by med høj livskvalitet og rum for alle. Den skal være en 15-minutters by, hvor de fysiske rammer for hverdagslivet skaber de bedste forudsætninger for, at daglige gøremål, som fx arbejde, indkøb, uddannelse, kultur- og fritidsaktiviteter og sundhedsfaciliteter, ikke er mere end et kvarter væk med cykel **eller** gang **eller offentlig transport**. Det skal være en by, hvor bæredygtig byudvikling, livskvalitet, kunst og kultur, sundhed og tryghed fortsat gør byen til en af verdens bedste byer at bo og leve i og besøge. Udviklingen af byen skal baseres på universelt design, så byen indrettes for alle – også mennesker med handicap.
- *Ønske om, at daginstitutioner indgår på listen '15-minutters-by' på s. 11 afsnit 1 (Brønshøj-Husum Lokaludvalg).*

- *Forvaltningens bemærkning:* Københavns Kommune arbejder allerede i dag ud fra et vedtaget servicemål for daginstitutioner på 4 km. Lang de fleste københavnere har dog kortere afstand til deres daginstitution.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Ønske om, at byudvikling af Kløverparken i kommuneplanen alene gøres betinget af beslutningen om højklasset offentlig transport til området, men ikke af yderligere bilinfrastruktur. Skanska er glade for at Kløverparken er fremrykket til anden halvdel af planperioden samt at der i tillæg hertil kan lokalplanlægges i første halvdel af planperioden for første del af området, når der er truffet beslutning om, at der i 2035 kan åbnes både en ny metrolinje M5 med station i Kløverparken og en Østlig Ringvej. Man er enig i at M5 eller anden højklasset offentlig trafik er forudsætning for udvikling af området, men at det kan udvikles uden en østlig ringvej (Skanska).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* En fuld udbygning af Østhavnen forudsætter, at der etableres ny metrolinje og en østlig ringvej for at sikre en tilfredsstillende trafikafvikling. Økonomiforvaltningen har vurderet, at der kan udvikles en første etape af byudviklingen frem mod den forventede etablering af metro og østlig ringvej i 2035.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Ønske fra KHR Architecture på vegne af Raffinaderivej 10 A/S (270) om at deres ejendom fremrykkes til første halvdel af planperioden og gives en C3-ramme, for at skabe en blandet bydel med plads til alle, lige fra studerende til seniorer (270).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Forslag til Kommuneplan 2024 udlægger Kløverparken til byudvikling i 2. del af planperioden med mulighed for, at der kan vedtages en lokalplan for en første etape af byudviklingen i 1. del af planperioden, hvis der er truffet beslutning om, at en ny metrolinje med station på Kløverparken og en østlig ringvej åbner i 2035. Omfanget af en første etape vil blive fastlagt i kommuneplantillæg pba. analyser af trafikafviklingen på Nordøstamager.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Ønske fra HOFOR om, at selskabets ejendomme beliggende i byudviklings- og byomdannelsesområderne Kløverparken og Svanemøllen Station skal udgå af disse områder, så længe aktiviteterne eksisterer (HOFOR).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Det bemærkes, at der i begge tilfælde er tale om udvikling muliggjort i anden halvdel af planperioden og at udpegningen til byudviklings- og byomdannelsesområder ikke er ledsaget af rammeændringer eller andre ændringer af gældende planlægning. Det vurderes hensigtsmæssigt at betragte områderne i deres helhed i en kommende planlægning, men denne vil naturligvis tage højde for de fortsatte forsyningsbehov og de dertil hørende anlæg på HOFORs ejendomme. Den fremtidige planlægning vil således skulle sikre, at evt. etablering af miljøfølsom anvendelse ikke fører til skærpelse af de gældende miljøgodkendelser. En redegørelse herfor vil blive fremlagt sammen med forslaget til lokalplan og tilhørende kommuneplantillæg.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Ønske om, at der foretages en mere detaljeret analyse og overordnet planlægning vedrørende udbygning af Kløverparken, herunder ift. de særlige udfordringer, der følger at arealet ligger ud til Prøvestenen (Dansk Industri).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Udviklingen af Kløverparken vil skulle tage hensyn til produktionsvirksomheder på Prøvestenen. Det fremgår af de konkrete rammer for Kløverparken, at lokalplanlægning for området forudsætter, at der ikke med lokalplanen planlægges for anvendelser, der vil kunne have konsekvenser for drifts- og udviklingsmuligheder for produktions-, transport- og logistikvirksomheder af national interesse. Der henvises konkret til virksomheder på Prøvestenen. Der er i

kommuneplanens retningslinjer desuden fastlagt en generel planlægningszone på mindst 500 m omkring Prøvestenen, der huser risikovirksomheder. Kommunen er forpligtet til at inddrage risikoen forbundet med større uheld i planlægningen af arealanvendelsen indenfor zonen. Disse principper og hensyn vil indgå i forbindelse med en fremtidig planlægning, hvor en mere detaljeret redegørelse vil blive fremlagt sammen med forslaget til lokalplan og tilhørende kommuneplantillæg.

- *Ændringer i planen:* Nej.
- *Bemærkning om, at København er ved at være en udbygget by, hvor der er brug for nøje prioriteret brug af den ledige plads, som i højere grad skal prioriteres på grønne, blå og rekreative områder (361, Danmarks Naturfredningsforening København).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Forvaltningen noterer sig synspunktet, men henviser til kommunens analyser af behovet for yderligere bolig- og erhvervsbyggeri. Det bemærkes, at der i planlægningen sikres såvel rekreative områder som natur i byens udvikling.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Ønske om, at boligbyggeri sker på baggrund af en sammenhængende strategi, som også tager højde for etablering af den nødvendige trafikale infrastruktur i lokalområdet (40).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Kommuneplanen beskriver, hvordan rækkefølgeplanlægningen for København, herunder mulighederne for udvikling af boligbyggeri, skal sikre at netop denne udbygning koordineres med udbygningen af infrastruktur, kollektiv trafik og kommunale investeringer.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Ønske om, at byen skal formes med menneskevenlige og mangfoldige dimensioner (194, 361, Danmarks Naturfredningsforening København), herunder bygninger i max 5 etager, grønne opholdsarealer, god adgang til offentlige og fælles rum samt transportformer, der fremmer trivsel og tilgængelighed for alle (Danmarks Naturfredningsforening København).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Ønsket er i tråd med intentionerne med Kommuneplan 2024, hvori der eksempelvis som udgangspunkt fortsat er en generel maksimal bygningshøjde på 24 meter (6-7 etager), hvor der er fokus på grønne områder samt fokus på at understøtte gående, cyklister og offentlig transport.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Bemærkning om, at kommunen bør bruge kommuneplanen og lokalplaner til aktivt at sikre kvaliteter (mere plads til friarealer og grønne områder) i byudviklingen og ikke lade byudviklingen ligge under for investorers styring gennem projekter, hvor det at tjene penge er en hovedinteresse (120, 361, Danmarks Naturfredningsforening København).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Kommuneplanen er et udtryk for afvejning af mange hensyn, herunder også behovet for friarealer og grønne områder. Planlægningen indebærer ikke handlepligt, men skaber alene muligheder. Det vil derfor bl.a. afhænge af ønske om og muligheder for realisering, hvorvidt planer bliver ført ud i livet.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Ønske om, at de ti principper kaldet "Copenhagen Lessons", som blev offentliggjort på UIA's verdenskongres i 2023, implementeres i Kommuneplan 2024, eller at det tydeliggøres, hvordan man har forholdt sig til dem i planlægningen. (Akademisk Arkitektforening Københavns lokalledelse). Dertil generelt ønske om brug af bæredygtige (genbrugs-) materialer i kommunens egne anlæg, byggerier og vedligeholdelsesplaner (361).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Københavns Kommune arbejder for en mere bæredygtig kommunal bygningsmasse, bl.a. ved at stille krav om genanvendte materialer ved udbud af udvalgte projekter og ved at anvende bæredygtige byggematerialer, jf. kommuneplanens hovedstruktur (s. 91). Kommuneplanen regulerer ikke etablering af

- enkelstående byggerier eller har mulighed for at stille krav om bestemt materialeanvendelse, bæredygtighed i byggeriet eller lignende.
- Ændringer i planen: Nej.
- Ønske om, at der på side 10 nederst tilføjes "uanset alder og handicap", i sætningen " Det skal understøtte en udvikling af København, som en by, som mange ønsker at bo i, besøge, studere, arbejde og leve i." (Østerbro Lokaludvalg).
 - Forvaltningens bemærkning: Det ligger implicit i målet om at have København som en by for alle, at det også gælder for alder og handicap, men forvaltningen anbefaler ikke at lave en udtømmende definition på dette.
 - Ændringer i planen: Nej.
 - Ønske om, at der udvikles en plan for infrastrukturen før nye boliger bygges, herunder ift. koordinering af tværgående infrastruktur (Østerbro Lokaludvalg).
 - Forvaltningens bemærkning: Ønsket er i tråd med Forslag til Kommuneplan 2024, hvori det fremgår, at byudvikling af større nye områder skal koordineres med udbygningen af den kollektive trafik. Det ligger som del af arbejdet med lokalplanlægningen at planlægge for den lokale vejbetjening, når der lokalplanlægges for nye boligkvarterer.
 - Ændringer i planen: Nej.
 - Bemærkning om at stoppe det planlagte byggeri på Amager Fælled, Fiskerhavnen, Sydhavnstippen, Refshaleøen, Kløverparken og Jernbanebyen, og i stedet udpege områderne til rekreative oaser, værksteder, sportspladser mv. (115), samt at byggeri i de nævnte områder ikke understøtter at der bliver "rum for alle" i byen (288).
 - Forvaltningens bemærkning: Befolkningsprognosen for Københavns Kommune estimerer, at byen vokser med ca. 59.000 personer frem mod 2036. En forudsætning for at sikre, at boligpriserne i København ikke stiger markant, er at imødekomme befolkningsudviklingen med byggeri af nye boliger. Udvikling af de nævnte områder er en forudsætning herfor bliver bygget i de eksisterende byområder. Det bemærkes desuden, at kommuneplanen ikke muliggør byudvikling på Refshaleøen og at der ikke er planlagt byggeri på Sydhavnstippen.
 - Ændringer til planen: Nej.
 - Bemærkning om, at Bellahøjmarken geografisk hører til i Vanløse bydel, men det er beskrevet under afsnittet om Brønshøj-Husum på s. 120-121 i 'Bydele i fokus' afsnittet. Dertil forslag om, at det planlagte Gymnastikkens Hus i Grøndal Multicenter tilføjes til tekstdelen omhandlende Bellahøjmarken: "Derudover er der besluttet en ny helhedsplan med en vision for en fremtidig udvikling af Bellahøjmarken og Genforeningspladsen, hvor områdets grønne arealer kombineres med faciliteter, **heriblandt opførslen af Gymnastikkens Hus**, der motiverer til idræt og bevægelse" (Vanløse Lokaludvalg).
 - Forvaltningens bemærkning: Bemærkningen og forslaget indarbejdes i Kommuneplan 2024.
 - Ændringer i planen: Ja. s. 120-121 bydelsopslag for Valby, Vanløse og Brønshøj-Husum samt tilføjelse af tekst til afsnit. Følgende tekst flyttes fra afsnit om Brønshøj Husum til afsnit om Vanløse: "Derudover er der besluttet en ny helhedsplan med en vision for en fremtidig udvikling af Bellahøjmarken og Genforeningspladsen, hvor områdets grønne arealer kombineres med faciliteter, **heriblandt opførslen af Gymnastikkens Hus**, der motiverer til idræt og bevægelse."
 - Bemærkning om, at Nordhavn ikke er en by for alle. Der nævnes en lang række årsager dertil, herunder at det er for tæt og højt, har dyre huslejer bl.a. pga. metroafgift, har for få almene boliger og for mange boliger uden bopælspligt og at de store domiciler langs vandet blokerer udsynet og opholdsmulighederne for beboerne (Østerbro Havnekomité)

- *Forvaltningens bemærkning:* Forvaltningen vurderer ikke, at der er en modsætning mellem en høj/tæt by og en blandet by. Kommunen har ikke mulighed for at regulere huslejeniveauer eller boligpriser i øvrigt, ud over muligheden for gennem lokalplanlægningen at stille krav om 25 pct. almene boliger. Det bemærkes desuden, at denne mulighed ikke var til stede ved vedtagelsen af de første lokalplaner for Nordhavn. Ifm. næste etape af Nordhavn (Levantkaj) er Københavns Kommune i dialog med By & Havn om muligheden for op til 40 pct. almene boliger.
- *Ændringer i planen:* Nej.
- Forslag om at tilføje tekst på s. 11 afsnit 1: "Det skal være en by, hvor bæredygtig byudvikling, livskvalitet, kunst og kultur, sundhed, **trivsel** og tryghed fortsat gør byen til en af verdens bedste byer at bo og leve i og besøge. Udviklingen af byen skal baseres på universelt design, så byen indrettes for alle - også mennesker med handicap." (365)
 - *Forvaltningens bemærkning:* Ønsket indarbejdes i Kommuneplan 2024.
 - *Ændringer i planen:* **Ja.** s. 11 afsnit 1: "Det skal være en by, hvor bæredygtig byudvikling, livskvalitet, kunst og kultur, sundhed, **trivsel** og tryghed fortsat gør byen til en af verdens bedste byer at bo og leve i og besøge. Udviklingen af byen skal baseres på universelt design, så byen indrettes for alle - også mennesker med handicap."
- Forslag om at tilføje tekst på s. 74, spalte 2, afsnit 1: "Københavns kommune arbejder allerede sammen med andre aktører om en række indsatser, som skal sikre miljømæssig og socialt bæredygtig udvikling, **herunder lokal forankring**, bl.a. **gennem** markedsføring af destinationer i regionen og brug af cykler og kollektiv trafik. Der er løbende behov for **bl.a. sammen med lokalområderne** at vurdere, om kommunens og andre aktørers indsatser er tilstrækkelige, **hvad angår udviklingens miljømæssige og socialt bæredygtige perspektiver, således at udviklingen løbende kan justeres.**"
Hertil forslag om tilføjelse af note med en definition af social bæredygtighed (365).
 - *Forvaltningens bemærkning:* Første del af ønsket indarbejdes i Kommuneplan 2024.
 - *Ændringer i planen:* **Ja.** På side 74, spalte 2, afsnit 1 ændres teksten til: "Københavns Kommune arbejder allerede sammen med andre aktører om en række indsatser, som skal sikre en miljømæssig og socialt bæredygtig udvikling, **herunder lokal forankring**, bl.a. **gennem** markedsføring af destinationer i regionen og brug af cykler og kollektiv trafik. Der er løbende behov for at vurdere, om kommunens og andre aktørers indsatser er tilstrækkelige."

Fortætning

- Forslag til, at fordele og ulemper ved den tætte by fremgår tydeligere af teksten i hovedstruktur, mål og retningslinjer - herunder klimarelaterede fordele og ulemper samt ulemper som støj, trængsel, forurening samt tab af grønne/blå områder (Christianshavn Lokaludvalg, 119), desuden ønske om mere dokumentation for fordelene ved en tæt by (119). Herunder ønske om stop for boligbebyggelse i støjbelastede områder samt opmærksomhed på forsyningskapacitet for naboområderne ved ny byudvikling (361)
 - *Forvaltningens bemærkning:* Hovedstrukturen afvejer de relevante hensyn, der udmøntes i kommuneplanens retningslinjer mv. Der er opmærksomhed på, at der også kan være ulemper forbundet med at forsøge at nedbringe arealforbruget til byens boliger, arbejdspladser mv., men det vurderes, at de nævnte forhold som støj, trængsel og forurening især knytter sig til transport, energiforsyning og lignende. Og her er det væsentligt, at en høj befolkningstæthed er nødvendig for at sikre grundlag for passagerer i kollektiv trafik, effektive kollektive energiløsninger etc. De klima- og miljømæssige mv. fordele ved at undgå byspredning og stort arealforbrug til bosætning er veldokumenterede i forskningslitteratur, trafikale analyser etc., men sådant analysemateriale er grundlag for, men ikke del af kommuneplanlægningen. Forsyningskapacitet indgår ved planlægning af ny bebyggelse. Det vurderes derfor ikke

- at udgøre en ulempe ved byudvikling. Det skal endvidere bemærkes, at der som udgangspunkt ikke inddrages udpegede grønne og blå områder til bebyggelse.
- *Ændringer i planen: Nej.*
 - *Ønske om, at København fortættes, og at man bygger mere i højden i stationsnære områder uden at gå på kompromis med grønne områder som led i en klimavenlig udvikling (40).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Det fremgår af kommuneplanens kapitel 2: "Hovedstadens byudvikling og mobilitet", at Københavns Kommune vil arbejde for, at byudviklingen sker stationsnært med fortætning omkring de enkelte stationer. Der er således allerede en række eksempler på højhuse omkring stationer.
 - *Ændringer i planen: Nej.*
 - *Bekymring over stigende tætheder, konkret i Valby, som efter 10-12 år med udbygning og fortætning oplever lokalplansforslag med bebyggelsesprocenter hvor normen er 185, men i konkrete tilfælde kommer op på 241 (Valby Lokaludvalg). Herunder ønske om, at nødvendigheden af så høj fortætning revurderes, da argumentet om stationsnærhed ikke altid kan retfærdiggøre højere tætheder (Valby Lokaludvalg).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Kommuneplanforslagets generelle rammer for lokalplanlægningen viderefører muligheden for at fastlægge bebyggelsestætheder på 185 pct. Det skaber rammer for at udvikle tætte byområder i stationsnære områder. Det understøtter udvikling af blandede, sammenhængende og trygge boligområder, samt understøtter anvendelse af en klimavenlig kollektiv transport. Konkrete tætheder fastlægges i lokalplanlægningen indenfor kommuneplanens rammer, men under hensyntagen til lokale forhold, herunder bl.a. den kvalitet der kan opnås for boliger og byrum. I særlige tilfælde fastlægges der bebyggelsestætheder som er højere end kommuneplanens generelle bestemmelser, fx for at muliggøre en fortætning omkring København Syd Station, der har ekstraordinært god kollektiv trafikbetjening, jf. bydelsopslaget om Valby (kommuneplanforslaget s. 120).
 - *Ændringer i planen: Nej.*
 - *Bekymring over konsekvenserne ved yderligere fortætning af den eksisterende by (villaområderne) (Vanløse Lokaludvalg, Valby Lokaludvalg), herunder bemærkning om, at fortætning i villaområder truer grønne områder, der fungerer som byens "lunger" (Valby Lokaludvalg) samt truer villaområdernes egenart og historik (Vanløse Lokaludvalg) samt at opførelsen af fortætning ved brug af dobbelthuse ikke vil løse bolig manglen betydeligt og potentielt føre til endnu mere ulighed på boligmarkedet (Valby Lokaludvalg)*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Kommuneplanen peger på, at der er et potentiale for at bygge flere boliger i dele af den eksisterende by, hvilket vil kunne medvirke til at udnytte byens knappe arealer bedre og forbedre grundlaget for eksisterende eller forbedret kollektiv trafik, privat service mv. En fortætning af den eksisterende by vil i mange tilfælde kræve, at der udarbejdes tillæg til kommuneplanen, hvor de forskellige hensyn afvejes i forhold til hinanden. Kommuneplantillæg vil blive behandlet i Borgerrepræsentationen og sendt i offentlig høring.
 - *Ændringer i planen: Nej.*
 - *Bemærkning om, at det ikke er nødvendigt at øge grænsen for tæthed i ældre boligmasse og at en byggeprocent på 185 pct. bør være maksimum med eneste undtagelse på meget små matrikler med højhuse (>27 m), hertil nævnes Bryggervangen som et eksempel på for tæt nybyggeri, hvor byggeprocenten øges fra 185 til 245 (Østerbro Lokaludvalg).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Kommuneplanforslagets generelle rammer for lokalplanlægningen viderefører muligheden for at fastlægge bebyggelsestætheder på 185 pct. Det skaber rammer for at udvikle tætte byområder i stationsnære områder. Det understøtter udvikling af blandede, sammenhængende og trygge boligområder, samt understøtter anvendelse af en klimavenlig kollektiv transport. Konkrete tætheder fastlægges i lokalplanlægningen indenfor kommuneplanens rammer, men under

hensyntagen til lokale forhold, herunder bl.a. den kvalitet der kan opnås for boliger og byrum. I særlige tilfælde fastlægges der bebyggelsestætheder som er højere, fx for ejendomme og mindre områder i den eksisterende bystruktur, der historisk er karakteriseret ved højere tætheder.

- Ændringer i planen: Nej.
- Kritik af tæthed i Kommuneplanen generelt, som oplevelses at trumfe hensyn til friarealer, lysforhold, fritidsanlæg, grønne områder mv., herunder kritik af højhuse og boligudvikling i byomdannelsesområder belastet af virksomhedsstøj. Ønske om generel omprioritering af arealressourcernes anvendelse, at de højeste maksimale bebyggelsesprocenter reduceres generelt og særligt i eksisterende bydele, samt at friarealsnormer øges (361).
 - Forvaltningens bemærkninger: Det er ikke muligt for kommunen med kommuneplanen, eller med andre redskaber at forhindre tilflytning til København eller befolkningsvækst som følge af et højt antal fødsler. Analyser af boligområdet foretaget ifm. Kommuneplan 2019 viser, at øget boligbyggeri har en prisdæmpende effekt på boligmarkedet, og en begrænsning af byggeri, via eks. at stille færre arealer til rådighed til byudvikling, derfor må forventes at medføre en stigning i boligpriser i København. I forbindelse med udlæg af nye arealer, sikres det med kommuneplanen, at der tilvejebringes nye rekreative grønne områder - ofte på arealer, hvor der ikke tidligere har været mulighed for rekreativ anvendelse. Herudover planlægger kommunen løbende for, at der tilvejebringes den nødvendige infrastruktur og kommunale funktioner såsom daginstitutioner, skoler, idrætsfaciliteter, plejehjem osv. i de nye boligområder. Boligudbygningen vil helt overvejende skulle finde sted i byudviklingsområderne, men der forventes også, at der vil blive etableret boliger i den eksisterende by ifm. nybyggeri og ændret anvendelse af eksisterende bygninger.
 - Ændringer i planen: Nej.
- Ønske om en øget offentlig styring af byudviklingen og mener bl.a. at der i København bygges for tæt og højt og at grundpriser og huslejer stiger for voldsomt. Mener i øvrigt at boligbehovet bliver mindre end hidtil antaget og at det bør have betydning for byudviklingen i Nordhavn og Lynetteholm (Østerbro Havnekomité).
 - Forvaltningens bemærkninger: De fleste ejendomme ejes af private grundejere. Borgerrepræsentation fastlægger gennem kommune- og lokalplanlægningen bestemmelser om bl.a. bebyggelsestæthed og bygningshøjder. Kommunerne kan derimod ikke regulere boligpriser eller huslejeniveauer for boliger og erhverv. Kommuneplanen har som mål at dæmpe prisudviklingen ved at udlægge tilstrækkelige arealer til byudvikling. Selvom forventningerne til befolkningsudviklingen er blevet nedjusteret, ændrer det ikke på, at befolkningstallet fortsat vokser og der vil være behov for byudviklingsmuligheder på både kort og lang sigt.
 - Ændringer i planen: Nej.
- Forslag om at tilføje samt slette tekst på s. 26, spalte 3: "I forbindelse med den konkrete planlægning for tætte byområder vil der blive lagt særlig vægt på at skabe bymæssige kvaliteter, som gør områderne til attraktive ~~arbejdspladser~~ og boligområder **og arbejdspladser**, bl.a. gennem gode rammer for **et sundt og varieret** byliv, bebyggelsens **identitetsskabende** arkitektur, byrum/friarealer, og med fokus på København som en 15-minutters by." (365).
 - Forvaltningens bemærkning: Forslaget indarbejdes i Kommuneplan 2024.
 - Ændringer i planen: **Ja**. S. 26, spalte 3: "I forbindelse med den konkrete planlægning for tætte byområder vil der blive lagt særlig vægt på at skabe bymæssige kvaliteter, som gør områderne til attraktive ~~arbejdspladser~~ og boligområder **og arbejdspladser**, bl.a. gennem gode rammer for **et sundt og varieret** byliv, bebyggelsens **identitetsskabende** arkitektur, byrum/friarealer, og med fokus på København som en 15-minutters by."

- *Kritik af, at der ikke præsenteres en mere konkret definition af højhuse end at "et højhus defineres efter sin bymæssige kontekst", og ikke defineres ud fra højde og etageantal. Bekymring for, at der ønskes et råderum for at placere højhuse i centrum, og derfor bekymring for om byens karakteristiske skala i 5-6 etager stadig eksisterer om 50 år.*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Kritikken tages til efterretning. Det bemærkes, at Kommuneplan 2024 ikke indeholder ændringer af de generelle bygningshøjder fastlagt i kommuneplanens rammer, hvorved den fremherskende bygningshøjde på 24 meter i de centrale bydele og 10-20 meter udenfor brokvartererne forventes at blive fastholdt. Det bemærkes desuden, at kommuneplanens retningslinjer udlægger et område friholdt for højhuse, der omfatter det meste af Indre By og Christianshavn.
 - *Ændringer i planen:* Nej.

Regionalt samarbejde

- *Bemærkning om, at den lokale efterspørgsel efter boliger i København kan afhjælpes ved at bygge flere boliger i omegnen af København og ved ikke at samle alle nye arbejdspladser i Københavns Kommune - herunder forslag om at placeres flere nye boliger og arbejdspladser langs regionens fingre (288, 361, Christianshavns Lokaludvalg).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Forvaltningen er enig i væsentligheden af at se byudviklingen af København i sammenhæng med den øvrige udvikling i hovedstadsregionen og Greater Copenhagen, og netop derfor er der i Kapitel 2 om Hovedstadens byudvikling og mobilitet lagt vægt på at beskrive målsætninger, indhold og data på udviklingen i den regionale byudvikling. Den regionale planlægning af Hovedstaden er fastlagt i Fingerplanen.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Ønske om, at det overvejes at bygge boliger i omegnskommunerne (Valby Lokaludvalg). Herunder ønske om, at fremtidige ændringer i kommuneplanens rækkefølgeplan ikke sker uden samarbejde med omegnskommunerne og en vurdering af regionale konsekvenser - herunder et konkret forslag om at følgende afsnit tilføjes retningslinjen "Rækkefølgen for byudvikling": Ændringer i rækkefølgeplan forudsætter kortlægning af byggemuligheder i hovedstadsområdet, herunder planmæssig stillingtagen til om byggemuligheder med fordel kan placeres i allerede eksisterende byudviklingsområder i omegnskommuner. Foruden boligprisudvikling skal klima og CO2-udledning indgå som et vurderingsparameter. Kortlægning og vurdering skal ske i samarbejde med omegnskommunerne (361, Amager Vest Lokaludvalg).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Kommunerne er forpligtet på, at kommuneplanlægningen skal ske på grundlag af en vurdering af udviklingen i hovedstadsområdet som helhed og at hovedprincipperne i den overordnede fingerbystruktur videreføres., jf. Fingerplan 2019 (Landsplandirektiv for hovedstadsområdets planlægning). Det indebærer bl.a., at byudvikling af regional betydning skal ske inden for fingerbystrukturen og koordineres med udbygning af hovedstadsområdets overordnede infrastruktur med særlig hensyntagen til den kollektive trafikbetjening. Forslag til Kommuneplan 2024 redegør på den baggrund for befolkningsvæksten i hele hovedstadsområdet og giver eksempler på udviklingsprojekter i hovedstadsregionen. Kommuneplanforslaget peger på det regionale behov for arealer til boliger og erhverv, herunder på udfordringerne for bl.a. håndværkererhverv i Københavns Kommune og omegnskommuner, når traditionelle erhvervsområder omdannes til områder med boliger og serviceerhverv. Kommuneplanforslaget udlægger arealer til byudvikling, som skal imødekomme den forventede befolkningsvækst i planperioden. Kommuneplanforslaget retter desuden fokus på hvordan håndværkererhverv bedre kan integreres i nye byområder, således at disse ikke alene skal lokaliseres i omegnskommuner mv. Kommuneplanforslagets fokus på at udvikle tætte og funktionsintegrerede byområder, der er betjent af kollektiv trafik,

understøtter en bæredygtig udvikling, hvor hensynet til klima og CO2-udledning står centralt. Det understøttes af flere analyser, som peger på at tætte byer er mest klimavenlige og at københavnere bor på mindre plads og kører mindre i bil end andre danskere.

- Ændringer i planen: Nej.
- *Ser positivt på Kommuneplanens målsætninger om, "at byudvikling af regional betydning koordineres med udbygningen af Københavns og hovedstadsområdets overordnede infrastruktur, herunder særligt den kollektive transport". Foreslår at det koordinerende samarbejde udstrækkes til hele Sjælland (Rådet for bæredygtig trafik).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Økonomiforvaltningen er enig i bemærkningen om, at hovedstadens byudvikling skal ses i sammenhæng med hele Sjællands udvikling. Greater Copenhagen dækker geografisk Region Hovedstaden, Region Sjælland på den danske side, samt Region Skåne og Region Halland på den svenske side. Det bemærkes videre, at Københavns Kommune indgår i Kommunekontaktråd Hovedstaden sammen med øvrige 28 kommuner i Region Hovedstaden, hvor man blandt andet drøfter mobilitet og infrastruktur af fælles interesse. For eksempel gennemføres aktuelt en regional mobilitetsanalyse for hovedstadsområdet, der skal skabe vidensgrundlag for eventuel udpegning af nye VIP-infrastrukturprojekter, som man ønsker national opmærksomhed om. Regeringens Ekspertudvalg om kollektiv mobilitet arbejder aktuelt med forslag til den fremtidige organisering af den kollektive trafik.
 - Ændringer i planen: Nej.
- *Ønske om, at infrastrukturen og især trafikplanlægningen udarbejdes i samarbejde med de omkringliggende kommuner (Amager Øst Lokaludvalg, 116).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Københavns Kommune indgår i Kommunekontaktråd Hovedstaden sammen med øvrige 28 kommuner i Region Hovedstaden, hvor man blandt andet drøfter mobilitet og infrastruktur af fælles interesse. For eksempel gennemføres aktuelt en regional mobilitetsanalyse for hovedstadsområdet, der skal skabe vidensgrundlag for eventuel udpegning af nye VIP-infrastrukturprojekter, som man ønsker national opmærksomhed på. Hertil pågår en løbende dialog med omegnskommunerne og Region Hovedstaden om busdriften på tværs af kommunegrænserne.
 - Ændringer i planen: Nej.
- *Bemærkning om, at Københavns kommune bør søge regionale løsninger, og i det i høj grad tage udgangspunkt i Fingerplanen – herunder ift. at omdanne en del landbrugsarealer til natur og ift. at forbedre banenettet (361, Danmarks Naturfredningsforening København).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Rammerne for kommunernes planlægning i Hovedstadsregionen fastsættes i landsplandirektiver, herunder Fingerplanen. Der er ikke landbrugsarealer i Københavns Kommune og arealer uden for kommunen (herunder landbrugsarealer) reguleres ikke i kommuneplanen. Ift. forbedring af jernbanenettet er dette et nationalt anliggende. Københavns Kommune arbejder løbende med tilpasning af trafikinfrastrukturen ifm. nye byudviklingsområder, så der sikres gode kollektive transportmulighed med eks. metro eller busser, cykelstier og stier i, til og fra nye byudviklingsområder, som det fremgår i forslaget til Kommuneplan 2024. Hertil bemærkes, at København bl.a. samarbejder med de øvrige 28 kommuner i Kommunekontaktråd Hovedstaden og Region Hovedstaden om en fælles regional mobilitetsanalyse i hovedstadsområdet. Den fælles mobilitetsanalyse forventes afsluttet ved årsskiftet 2024/2025 og skal skabe et vidensgrundlag for eventuel udpegning af nye VIP-infrastrukturprojekter, som parterne ønsker national prioritering af.
 - Ændringer i planen: Nej.

- Ønske om, at udviklingen for København i højere grad tænkes sammen med de omkringliggende kommuner (116, 361, Vesterbro Lokaludvalg), herunder omegnskommuner, Frederiksberg og Malmø (Vesterbro Lokaludvalg).
 - Forvaltningens bemærkning: Forvaltningen er enig i væsentligheden af at se byudviklingen af København i sammenhæng med den øvrige udvikling i Greater Copenhagen, og netop derfor er der i Kapitel 2 om Hovedstadens byudvikling og mobilitet lagt vægt på at beskrive målsætninger, indhold og data på udviklingen i den regionale byudvikling. Den regionale planlægning af Hovedstaden er fastlagt i Fingerplanen og således uden for kommuneplanens ressort.
 - Ændringer i planen: Nej.

- Bemærkning om, at Greater Copenhagen er udenfor rammerne af hovedstrukturen i en Kommuneplan jf. planloven, herunder spørgsmålstejn til rationalet i samarbejdet, som anses som strækkende sig for langt fra København. Dertil skepsis overfor evt. metro til Malmø, da vil skabe mere kapacitet til godstransport på banenettet mellem Tyskland og Sverige, som potentielt vil belaste København unødigt. Herunder bekymring for, at en påstået sammenhæng mellem Greater Copenhagen, evt. metro til Malmø og Østlig Ringvej kan føre til en ny transportkorridor på dæmning med højhuse som stormflodssikring langs Amagers kyst (361).
 - Forvaltningens bemærkning: Med 4,4 mio. indbyggere i fire regioner og 85 kommuner i Sydsverige og Østdanmark arbejder organisationen Greater Copenhagen for vækst og udvikling i regionen på områder som infrastruktur og arbejdsmarked. Kommuneplanen henviser til dette samarbejde på linje med andre strategier og samarbejder. Selve Københavns Kommunes deltagelse i organisationen er udenfor rammerne af Kommuneplanen og ikke indeholdt heri. Ift. evt. metro til Malmø og evt. afledte effekter af international godstransport gennem Danmark, er dette uden for rammerne af Kommuneplanen. Ift. Østlig Ringvej bliver denne planlagt i tunnel og projektet hører under Staten (Sund og Bælt). Der er endnu ikke truffet beslutning om anlæg og finansiering af en østlig ringvej, herunder afkørselsanlæg. Projektet, herunder analyser, beslutninger og høring ligger frit tilgængeligt på oestligringvej.dk. Der er ingen planer om dæmning hverken med eller uden højhuse langs Amagers kyst.
 - Ændringer i planen: Nej.

- Forslag om at tilføje tekst på s. 14 spalte 1, afsnit 3: "At der i projekter nær Københavns Kommunes kommunegrænser sikres sammenhæng og koordinering med nabokommunen, fx i forhold til skybruds- og stormflodssikring, forsyning, **grøn** mobilitet og trafik, byrum og grønne arealer." (365)
 - Forvaltningens bemærkning: Forslaget indarbejdes i Kommuneplan 2024.
 - Ændringer i planen: **Ja**. S. 14, spalte 1, afsnit 3: "At der i projekter nær Københavns Kommunes kommunegrænser sikres sammenhæng og koordinering med nabokommunen, fx i forhold til skybruds- og stormflodssikring, forsyning, **grøn** mobilitet og trafik, byrum og grønne arealer."

- Forslag om at tilføje tekst på s. 72, spalte 1, afsnit 2: "At sikre gode lokaliseringsmuligheder for virksomheder med mange ansatte nær de større stationer i byen, **så den blandede by og grøn mobilitet understøttes samtidig med udviklingen af Greater Copenhagen.**" (365)
 - Forvaltningens bemærkning: Forslaget indarbejdes i Kommuneplan 2024.
 - Ændringer i planen: **Ja**, s. 72, spalte 1, afsnit 2: "At sikre gode lokaliseringsmuligheder for virksomheder med mange ansatte nær de større stationer i byen, **så den blandede by og grøn mobilitet understøttes samtidig med udviklingen af Greater Copenhagen.**"

- *Bemærkning om, at det i kommuneplanen fremstilles som om København er en planlægningsmæssig ø, hvor planlægningen ikke er integreret med omkringliggende kommuner og det øvrige Region Hovedstaden (119)*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Kommunen mener det er vigtigt at se byudviklingen af København i sammenhæng med den øvrige udvikling i Greater Copenhagen, og netop derfor er der i Kapitel 2 om Hovedstadens byudvikling og mobilitet lagt vægt på at beskrive målsætninger, indhold og data på udviklingen i den regionale byudvikling. Den regionale planlægning af Hovedstaden er fastlagt i Landsplandirektivet Fingerplanen og således uden for kommuneplanens ressort.
 - *Ændringer i planen:* Nej.

Kollektiv transport

- *Ønske om, at den offentlige transport forbedres (355, Miljøpunkt Amager, Østerbro Havnekomité), herunder ønske om, at al offentlig trafik i Københavns centrum, defineret som takstzone 1, skal være gratis (301).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Det er en målsætning i kommuneplanen, at mindst 25 procent af alle ture, der foretages i København, foregår med kollektiv transport. Københavns Kommune arbejder løbende med videreudvikling af metrosystemet, samt tilpasning af busdriften. Takster for kollektiv transport håndteres ikke i kommuneplanen. I henhold til gældende lovgivning fastsættes takster i DOTs område af trafikskaberne efter aftale mellem DSB, Metroselskabet og Movia. Takster er underlagt det årlige takststigningsloft, som fastsættes af Trafikstyrelsen.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Ønske om, at trafikplanlægningen udarbejdes i samarbejde med de omkringliggende kommuner (Miljøpunkt Amager), herunder at den kollektive trafik udbygges ad de eksisterende "fingre" i Fingerplanen (10). Spørgsmål til, hvordan en højklasset transport til og fra City planlægges mhp. understøtte pendling fra omegnskommunerne. (Indre By Lokaludvalg)*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Hele hovedstadens befolkning vokser. Kommuneplanen har som målsætning, at byudviklingen i København skal møde den lokale efterspørgsel på boliger og arbejdspladser, at der er arbejdspladser til befolkningen og for at bidrage til en klimavenlig byudvikling med stationsnær fortætning i Fingerplanens "håndflade". For byudvikling af regional betydning er det vigtigt, at erhvervs- og boligudbygningen koordineres med udbygningen af Københavns og hovedstadsområdets overordnede infrastruktur, herunder særligt den kollektive trafik. Hertil bemærkes, at København bl.a. samarbejder med de øvrige 28 kommuner i Kommunekontaktråd Hovedstaden og Region Hovedstaden om en analyse af mobiliteten i hovedstadsområdet. Den fælles mobilitetsanalyse afsluttes ved årsskiftet 2024/2025 og kan danne grundlag for evt. Udpegning af nyt VIP-infrastrukturprojekter som man ønsker national prioritering af.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Ønske om, at der indgår målsætninger for samarbejdet med mellem staten, regionen og kommuner om mobilitet og kollektiv trafik (fx jernbanenettet og BRT-løsninger) samt at der i afsnittet om mobilitet i hovedstrukturen redegøres for behovet for et samarbejde mellem staten, regionen og kommuner om mobilitet og kollektiv trafik, jf. den tværgående mobilitetsanalyse for hovedstadsområdet (Christianshavns Lokaludvalg).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Indholdet af høringsvaret reguleres ikke i kommuneplanlægningen. Københavns Kommune samarbejder løbende med både omegnskommuner, regioner og staten om større infrastrukturprojekter. Der er fx igangsat en regional mobilitetsanalyse i samarbejde med kommunerne i hovedstadsregionen og Region Hovedstaden, som afsluttes ved årsskiftet 2024/2025.

- Den fysiske planlægning i kommunen skal overholde statens overordnede rammer, herunder eksempelvis Fingerplanen.
- *Ændringer i planen:* Nej.
- *Ønske om, at et mål for en stabilisering eller allerhelst en betydelig reduktion i priserne i den kollektiv trafik (Christianshavns Lokaludvalg).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Forvaltningen har noteret sig synspunktet. Taksterne i den kollektive trafik besluttet ikke af kommunerne og reguleres derfor ikke i kommuneplanen. I henhold til gældende lovgivning fastsættes takster i DOTs område af trafikselskaberne efter aftale mellem DSB, Metroselskabet og Movia. Takster er underlagt det årlige takststigningsloft, som fastsættes af Trafikstyrelsen. Hertil bemærkes at regeringens ekspertudvalg om kollektiv mobilitet i hele landet forventes at komme med anbefalinger om taksterne i den kollektive trafik i 2025.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
 - *Ønske om, at kommunen arbejder for at gøre offentlig transport billigere i stedet for at etablere nye parkeringspladser med henblik på at øge incitamentet til at benytte offentlig transport i stedet for bil. (152)*
 - *Forvaltningens bemærkninger:* Taksterne i den kollektive trafik besluttet ikke af kommunerne og reguleres ikke i kommuneplanen. I henhold til gældende lovgivning fastsættes takster i DOTs område af trafikselskaberne efter aftale mellem DSB, Metroselskabet og Movia. Takster er underlagt det årlige takststigningsloft, som fastsættes af Trafikstyrelsen. Langt hovedparten af nye parkeringspladser i byen opføres ikke af kommunen, men af private bygherrer.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
 - *Bemærkning om, at det er afgørende, at tilgængeligheden til den kollektive trafik for mennesker med handicap sikres, således at denne borgergruppe kan deltage på lige fod med resten af samfundets borgere. Konkret nævnes uddannelse af personale, fremtidsinvesteringer i transportformer som kan betjenes af mennesker med handicap herunder pladsreservationer til kørestolsbrugere og adgangsforbedrende anlæggelser (Dansk Handicap Forbund).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Kommuneplanen sætter flere steder fokus på, at København skal være en by for alle, bl.a. ud fra principperne om universelt design og med gode fremkommelighedsmuligheder for borgere og besøgende med et handicap. Københavns Kommune har løbende dialog med Movia om at sikre høj tilgængelighed i de københavnske busser. Siden 2022 er der i alle Movias udbud af buslinjer stillet krav om elektriske ramper i busserne for at sikre en høj tilgængelighed for passagerer i kørestol.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
 - *Bemærkning om, at der er behov for nye trafikanalyser, konkret ift. muligheden for busser i eget tracé som erstatning for letbane eller metro, elbilens hurtige ankomst og hvordan elcykler har gjort transport med cykel attraktiv for flere borgere (Valby Lokaludvalg).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Kommuneplanen udgør den overordnede ramme for planlægning i Københavns Kommune, herunder den overordnede ramme for trafikmål. Den konkrete trafikplanlægning foregår bl.a. i lokale trafikplaner, og planlægningen af den kollektive trafik foregår i samarbejde med trafikselskaberne.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
 - *Ønske om, at muligheden for en letbane/højklasset busforbindelse/forlængelse af Sydhavnsmetroen fra København Syd via Hvidovre Hospital, som kan tilkobles den snart færdiggjorte letbane i Ring 3, undersøges – herunder at man ser nærmere på CO2-belastningen ved anlæg og drift af ovennævnte forslag, og at CO2-belastningen ved forskellige transportformer vurderes (Valby Lokaludvalg).*

- *Forvaltningens bemærkning:* Københavns Kommune arbejder løbende med at udbygge det kollektive transportsystem i København med nye buslinjer og løbende udbygning af metronettet. Den konkrete planlægning af den kollektive trafik foregår i samarbejde med trafikelskaberne og omegnskommunerne. Der er i 2019 afrapporteret en analyse af højklassede kollektive trafikforbindelser fra Københavns Syd til Hvidovre Hospital, hvor der både er undersøgt BRT-løsning, letbane og metro.
- *Ændringer i planen:* Nej.
- Ønske om, at kollektiv, miljøvenlig og bæredygtig transport bliver et lettere og mere attraktivt valg frem for bilen. Det gør sig gældende for både borgere i Vanløse samt for besøgende i bydelen. Lokaludvalget bemærker desuden, at adgangen til offentlig transport er en væsentlig faktor i en mere bæredygtig trafikudvikling (Vanløse Lokaludvalg).
 - *Forvaltningens bemærkning:* Københavns Kommune arbejder løbende med at udbygge det kollektive transportsystem i København med nye buslinjer og løbende udbygning af metronettet. Den konkrete planlægning af den kollektive trafik foregår i samarbejde med trafikelskaberne og omegnskommunerne.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- Forslag om at tilføje tekst på s. 32, spalte 2, afsnit 1 nederst: "Automationen af det regionale S-togssystem, som indgår i den statslige aftale om infrastruktur i 2035, vil sikre højere frekvens og mere rettidig kollektiv trafik, som kan skabe et mere velfungerende bolig- og arbejdsmarkedsområde i hovedstaden **såvel som i hovedstadsregionen.**" (365).
 - *Forvaltningens bemærkning:* Der foretages præcisering af teksten i kommuneplanen.
 - *Ændringer i planen:* **Ja**, præcisering s. 32, spalte 2, afsnit 1: "Automationen af det regionale S-togssystem, som indgår i den statslige aftale om infrastruktur 2035, vil sikre højere frekvens og mere rettidig kollektiv trafik, som kan skabe et mere velfungerende bolig- og arbejdsmarkedsområde i **hovedstadsområdet.**"

Metro

- *Ønske om, at der kommer metro til alle bydele (Miljøpunkt Amager)*
 - *Forvaltningens bemærkning:* En miljøkonsekvensvurdering (MKV) af en mulig ny metrolinje (M5) er blevet udarbejdet, hvori forskellige potentielle løsningsmuligheder undersøges. MKV'en var i offentlig høring frem til 26. september 2024. Sideløbende med MKV-processen er der gennemført en perspektivanalyse af muligheden for at lukke M5 som en ring mellem Københavns Hovedbanegård og Østerport Station via Rigshospitalet, herunder belysning af mulighederne for et afgreningskammer på M5 til Brønshøj/Nordvest. Derudover har Borgerrepræsentation i juni 2023 besluttet at igangsætte en analyse af mulig udbygning af metronettet og en analyse af finansieringsmuligheder til ny infrastruktur. Linjeføring og stationsplaceringerne for nye metrolinjer besluttet i Metroselskabets ejerkreds.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Ønske om, at den nye metrolinje bliver en ringmetro, som har station på Rigshospitalet og Stengade/Blågårds Plads, så det vil øge passagergrundlag, kapacitet, frekvens og regularitet, idet der henvises til Kapitel 1 – Byvision for København, s. 11 om 15 minutters byen (Nørrebro Lokaludvalg, 288).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Ved siden af miljøkonsekvensvurderingen af metrolinje M5 fra Københavns Hovedbanegård til Østerport via det nordlige Amager, Refshaleøen og Lynetteholm, er der efter ønske fra bl.a. Københavns Kommune sideløbende blevet udarbejdet en perspektivanalyse af de økonomiske og trafikale effekter ved at lukke M5 som en metroring, hvor de økonomiske og trafikale effekter af M5 som en fuld ringlinje er undersøgt, hvilket fremgår af kortet på side 27.
 - *Ændringer i planen:* Nej.

- *Ønske om, at metrolinjen M5 lægges under jorden i en tunnel gennem området ved Margretheholm og Margretheholm Havn, så store grønne arealer og Margretheholm Havn bliver bevaret (Den Overordnede Grundejerforening på Margretheholm, Christianshavns Lokaludvalg).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Dette reguleres ikke af kommuneplanen. Forvaltningen bemærker i øvrigt, at Københavns Kommune har modtaget høringssvar herom ifm. høringen af miljøkonsekvensrapport for M5 og at ønsket derfor indgår i dette hvidbogsarbejde.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Ønske om, at kommuneplanen informerer om, at planlægningen af en ny metrolinje (M5) i Østhavnen er i gang, herunder hvordan denne potentielt vil påvirke området og områdets grundejere. Samt opfordring til, at oplysningerne om den planlagte M5 går igen på Kortportalen og/eller i Retningslinjer og Rammer (Dansk Industri).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Planlægningen af en ny, mulig metrolinje M5 er nævnt i udkastet til Kommuneplan 2024. Eftersom valg af evt. linjeføring endnu ikke er besluttet, er det på nuværende tidspunkt ikke muligt at beskrive de nærmere detaljer om eventuelle påvirkninger. Forvaltningen kan desuden henvise til den miljøkonsekvensrapport for M5, der har været i høring i efteråret 2024. Kortportalens oversigt over rammer, retningslinjer og tilhørende bestemmelser viser alene regulerende forhold. Derfor kan oplysninger om den planlagte M5 først fremgå af kort, når beslutningen ligger fast.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Bemærkning om at erstatte mere metro med enten letbane eller busser, som er markant billigere (115).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Forvaltningen noterer sig synspunktet, men henviser til, at der er truffet politisk beslutning om at miljøkonsekvensvurdere M4 og M5 og dermed udvide metronettet.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Ønske om etablering af en metrolinje, som forbinder Rigshospitalet, Bispebjerg og Herlev Hospital, og samtidig kobles til den nye letbane, fortsættes hurtigst muligt efter iværksættelse af Lynetteholmlinjen (Vanløse Lokaludvalg).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Høringssvaret giver ikke anledning til ændringer. Forvaltningen kan henvise til den igangværende screeningsanalyse af udbygning af metronettet, som forventes afrapporteret i 2025.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Bemærkning om at metro-udbygningen, med tilhørende vej- og tunnelarbejder skal reduceres eller vente indtil der er en konstateret nedgang i den nuværende stigende klimabelastning (288)*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Planlægningen af en ny, mulig metrolinje M5 er nævnt i udkastet til Kommuneplan 2024. Forslag til linjeføring indgår miljøkonsekvensrapport for M5, der har været i høring i efteråret 2024. Københavns Kommune er fortsat i dialog med staten om endelig linjeføring.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Bemærkning om at metroudbygningen burde foretages i områder, hvor der bor mange mennesker, og ikke omfatte Lynetteholm, hvor der i længere tid vil være vand (288)*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Linjeføring mv. for metroudbygningen reguleres ikke i kommuneplanen. Københavns Kommunes dialog med Metroselskabet om udbygning af metrosystemet i København, tager afsæt i at betjene tæt bebyggede områder og dermed skabe det bedst mulige passagergrundlag. Den foreslåede linjeføring for M5, jf.

miljøkonsekvensrapporten fra efteråret 2024, går således gennem bl.a. Islands Brygge og Nordamager/Amager Øst, der allerede er tæt bebygget, og binder disse bydele sammen med den øvrige by. Desuden forventes metroforbindelse på Lynetteholm først etableret, når der er opfyldt et fast landareal. Anlæg af infrastruktur i byudviklingsområder går ofte forud for byudvikling, bl.a. for at lette anlægsfasen og stille den kollektiv transport til rådighed for beboerne fra starten, hvilket mindsker behovet for fx biltrafik. En tilsvarende tilgang er anvendt i Ørestaden.

- Ændringer i planen: Nej.

Busser

- *Ønske om, at alle busser i København skal være eldrevne (26, 119), herunder konkret at det kræves at turistbusser er fossilfri fra 2027 (Østerbro Lokaludvalg).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Københavns Kommune har løbende elektrificeret buslinjerne når de er kommet i udbud hos Movia. Dette betyder, at 60 procent af busdriften i 2024 er med elbusser og i 2025 nås 80 pct. I marts 2026 er 100 pct. af busserne i den kollektive trafik i Københavns Kommune nulemission. Københavns Kommune kan ikke kræve, at turistbusser er fossilfri, men de skal overholde miljøzonens krav. Hvis der etableres en nulemissionszone i dele af København, vil turistbusserne skulle overholde denne.
 - Ændringer i planen: Nej.
- *Forslag om, at alle busbaner markeres med rød asfalt med henblik på at signalere en "skinneeffekt" (64).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Københavns Kommune arbejder løbende for at forbedre fremkommeligheden for busserne i form af bl.a. busbaner og signalprioritering. For trafikregulering af konkrete områder henvises der til lokale trafikplaner.
 - Ændringer i planen: Nej.
- *Ønske om, at Movias strategiske busnet for den kollektive busbetjening fremgår som et kort i hovedstrukturen i forbindelse med afsnittet "2.4.5 Kollektiv transport" (Movia).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Movias strategiske busnet reguleres ikke med kommuneplanen, men lægges fast i forbindelse med Movias Mobilitetsplan. Det strategiske busnet rækker ud over kommunes grænser, da buslinjerne kører på tværs af mange kommuner, og forvaltningen vurderer ikke det vil være hensigtsmæssigt at medtage et kort over det strategiske busnet i hovedstrukturen til kommuneplanen.
 - Ændringer i planen: Nej.
- *Ønske om, at kommuneplanen bruges til at skabe fysiske rammer der muliggør stabil busdrift i byudviklingsområderne, herunder at busnettet løbende udvikles og tilpasses nye byområder, at der i de kommende byområder indgår gode adgangsforhold for passagerer til bus, tog og metro, samt at infrastruktur til busbetjening indgår i den kommende fysiske planlægning af udviklingsområderne, så der sikres arealer til busvendeplasser, busbaner og stoppesteder (Movia).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Forvaltningen noterer sig Movias synspunkt og bemærker, at Københavns Kommune løbende arbejder på at udvikle den kollektive trafik og gøre den attraktiv for flere. Det gør vi ved at højne serviceniveauet, reducere rejsetiden og sikre bedre tilgængelighed og gode sammenhænge mellem de forskellige transportformer både til, fra og i København, herunder også de nye byudviklingsområder. Kommuneplanen indeholder et mål om, at 25 pct. af alle ture skal ske med kollektiv trafik, hvilket kræver et fintmasket og effektivt kollektivt trafiksystem af både bus, metro og tog.
 - Ændringer i planen: Nej.

- *Ønske om, at der skabes planmæssigt grundlag for, at mindre garageanlæg kan etableres i konstruktion i en samlokalisering med byudviklingsaktiviteter (Movia).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Kommuneplanens generelle anvendelsesbestemmelser for områder til boliger og serviceerhverv giver mulighed for at etablere håndværk, værksteder og andre virksomheder såsom forsynings- og miljømæssige servicefunktioner, der er forenelige med anvendelsen til boliger og serviceerhverv. I forbindelse med planlægning for et garageanlæg vil det konkret skulle vurderes om miljøkrav kan overholdes, herunder grænseværdier for støj mv.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Movia tilbyder dialog, hvor den fremadrettede indsats for at sikre sammenhængende, attraktiv mobilitet kan drøftes yderligere, herunder Movias bistand hertil (Movia).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Københavns Kommune kvitterer for tilbuddet om yderligere dialog med Movia.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Ønske om at forbedre busforbindelser i nærområderne (særligt ikke-stationsnære) med oftere drift, mere stabile afgangstider og kortere afstand mellem busstoppestederne (Østerbro Havnekomité).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Det fremgår af Forslag til Kommuneplan 2024, at busser er en central del af det kollektive net. Planlægningen af den kollektive trafik, herunder ift. ruter og stoppesteder, reguleres ikke i kommuneplanen, men sker i samarbejde med Movia og omegnskommunerne.
 - *Ændringer i planen:* Nej.

Tog og letbane

- *Holdning om, at København bør deltage i analysearbejdet omkring en Eksprestunnel og en S-station ved Rigshospitalet, som DSB og statslige styrelser foretager i disse år. Det bør derfor skrives ind i kommuneplanen under igangværende analysearbejder omkring infrastrukturarbejder i kapitel 2 – Hovedstadens byudvikling og mobilitet og tilføjes kortet på side 27 (89).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Københavns Kommune er ikke inviteret med i statens arbejde med en helhedsplan for jernbanen i hovedstadsområdet.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Forslag om etablering af letbane gennem byen med henvisning til, at det er billigere end metro og desuden kan etableres med asfalt eller græs og derved dele spor med busserne eller bidrage med natur på vejnettet (64).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Kommuneplanen udgør den overordnede ramme for planlægningen i Københavns Kommune, herunder også de overordnede trafikmål, hvor mindst 25 pct. af det samlede antal ture skal være kollektiv trafik i 2030. Ift. at skabe øget kapacitet over havnesnittet, er det tidligere undersøgt, om en letbaneforbindelse er mere hensigtsmæssig fremfor metro. Undersøgelsen konkluderede, at kapaciteten i en letbaneløsning over havnesnittet ikke vil være tilstrækkelig til at aflaste metroen. Borgerrepræsentationen har tidligere besluttet og afsat budget til, at der, i samarbejde med staten, undersøges en letbane- eller BRT-løsning mellem Nørrebro Station og Gladsaxe Trafikplads via Frederikssundsvej og Tingbjerg. Der er endnu ikke truffet beslutning herom.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Ønske om, at kommuneplanen omtaler alternativer til metro i form af letbane. Bl.a. et ønske om en omtale af tidligere undersøgt letbanestrækning fra Nørrebro St. til Gladsaxe Trafikplads. Der foreslås også en ny letbaneforbindelse over havnesnittet til lufthavnen via*

Nørreport, Hovedbanegården, Islands Brygge, Amagerbro, Sundbyvester Plads og Kastrup, som begrundes med, at den kan etableres hurtigere end M5, vil være billigere og vil fungere som et supplement til M5. Det foreslås i øvrigt at supplere denne med en 'eksprestunnel' fra hhv. Hellerup og Emdrup i nord til København H i syd (Letbaner.dk og Rådet for bæredygtig trafik).

- *Forvaltningens bemærkning:* Kommuneplanen udgør den overordnede ramme for planlægningen i Københavns Kommune, herunder også de overordnede trafikmål, hvor mindst 25 pct. af det samlede antal ture skal være kollektiv trafik i 2030. Ift. at skabe øget kapacitet over havnesnittet, er det tidligere undersøgt om en letbaneforbindelse er mere hensigtsmæssig fremfor metro. Undersøgelsen konkluderede, at kapaciteten i en letbaneløsning over havnesnittet ikke vil være tilstrækkelig til at aflaste metroen. Borgerrepræsentationen har tidligere besluttet og afsat budget til, at der, i samarbejde med staten, undersøges en letbane- eller BRT-løsning mellem Nørrebro Station og Gladsaxe Trafikplads via Frederikssundsvej og Tingbjerg. Der endnu ikke taget beslutning om evt. letbanestrækninger i København. Det bemærkes videre, at det indgår i Transportministeriets kommissorium for en helhedsplan for jernbanen i hovedstadsområdet, at man bl.a. skal undersøge en eksprestunnel.
- *Ændringer i planen:* Nej.
- *Ønske om parkér og rejs-anlæg ved ydre stationer i København og nabokommunerne (Amager Øst Lokaludvalg, Miljøpunkt Amager).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Tidligere analyser har vist, at anlæg af parker og rejs-anlæg tæt på København ikke er hensigtsmæssig ift. overflytning af bilister til kollektiv trafik. Hertil forudsættes ny lovgivning, hvis Københavns Kommune skulle indgå i medfinansiering af parkeringsanlæg andre kommuner.
 - *Ændringer i planen:* Nej.

Biltrafik

- *Ønske om, at afspærring af byens store indfaldsveje stoppes med det formål at minimere trængslen i byen (7). Desuden ønske om, at der ikke etableres flere større indfaldsveje (355).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Kommuneplanen udgør den overordnede ramme for planlægningen i Københavns Kommune, herunder også de overordnede trafikmål, hvor mindst 25 pct. af det samlede antal ture skal være kollektiv trafik i 2030. Den konkrete trafikplanlægning foregår i lokale trafikplaner mv.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Forslag om, at hastighedsgrænsen for hele Københavns Kommune skal være 40 km/t af hensyn til trafikal opmærksomhed (9, 98), forslag om at hastighedsgrænsen skal være 30 km/t (115, 98).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* I forslag til Kommuneplan 2024 fremgår det, at hastighedsgrænserne i boligområder så vidt muligt skal sænkes til 30 eller 40 km/t.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Ønske om at udfase privat bilisme i København centrum samt at der som compensation etableres store parkeringshuse ved centrale indfaldsveje i udkanten af København (16).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Kommuneplanen udgør den overordnede ramme for planlægningen i Københavns Kommune, herunder også de overordnede trafikmål. Trafikmålet for biltrafikken i 2030 er, at den maksimalt må udgøre 20 pct. og at den reduceres med to procent årligt.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Ønske om skærpede regler og overholdelse af nuværende regler for ikke nødvendig kørsel i Indre by (18).*

- *Forvaltningens bemærkning:* Dette forhold reguleres ikke i Kommuneplanen.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Ønske om, at det i forbindelse med beslutningen om en Østlig Ringvej i planperioden signaleres en intention om at reducere trafikken gennem bymidten (Christianshavns Lokaludvalg).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Ønsket er i overensstemmelse med forslag til Kommuneplan 2024. Det fremgår af kommuneplanens hovedstruktur (på side 28), at en potentielt kommende Østlig Ringvej vil kunne binde nye bydele sammen, samt reducere den gennemkørende og unødvendige biltrafik i den eksisterende by.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Ønske om at sætningen om trafiksanering af bymidten som følge af Østlig Ringvej (side 28) ændres fra "Effekten kan forstærkes, hvis der sideløbende gennemføres trafiksanerende tiltag i den indre by." til "Det er aftalt, at der i forbindelse med etableringen af Østlig Ringvej sideløbende gennemføres trafiksanerende tiltag i bymidten, som forstærker effekten" (Christianshavns Lokaludvalg).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* I delaftalen til Budget 2021 om Lynetteholm indgik at parterne var enige om at flytte yderligere trafik ud i Østlig Ringvej, herunder særligt tung trafik, ved hjælp af trafiksanering. Det er således korrekt, at der foreligger en aftale som omtalt. De mere præcise effekter af Østlig Ringvej kendes endnu ikke, da miljøkonsekvensvurderingen af Østlig Ringvej fortsat er under udarbejdelse. Samtidig forventes der stadig at være en årrække til, at Østlig Ring kan åbne, og derfor en årrække til at trafiksanerende tiltag i tilknytning til Østlig Ringvej vil skulle besluttes i Københavns Kommune. Da den nuværende ordlyd ikke er i konflikt med den foreliggende aftale fra Budget 21, foreslås nuværende formulering derfor fastholdt.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Ønske om, at der i afsnittet Hovedstaden vokser (s. 13) efter sætningen "Københavns Kommune vil derfor arbejde for, at byudviklingen sker stationsnært med fortætning omkring de enkelte stationer samt arbejde for, at forholdene for cyklister og gående prioriteres i byen." indsættes følgende sætning "Faldet i biltrafikken vil blive søgt realiseret bl.a. gennem en trafikdæmpning af bymidten" (Christianshavns Lokaludvalg).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Forvaltningen noterer sig bemærkningen, men spørgsmålet om hvordan kommunen opnår et fald i biltrafikken vil henhøre i en særskilt trafikplanlægning, og således ikke være et forhold, der fastlægges med kommuneplanen.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Bemærkning om, at Sund & Bælt har gennemgået kommuneplanforslaget og vurderer, at det på et overordnet niveau adresserer og beskriver en eventuel kommende Østlig Ringvej, hvilket er passende og hensigtsmæssigt på det nuværende stade i den statslige planlægning og miljøvurdering af dette anlæg. Det vurderes som korrekt ikke træffe konkrete planmæssige valg om arealer mv., så længe der ikke foreligger miljøvurderinger og beslutninger om anlægget. I forhold til det forventede tracé, der i øjeblikket undersøges, bemærkes det at dette vil krydse Skudløbet og passere under den yderste spids af Skagerakvej/Levantkaj. Det vil således berøre områder, der er fremrykket til 1. halvdel af planperioden, og Sund & Bælt bidrager gerne til grundlaget for planlægningen af den kommende byudvikling. For Lynetteholm gælder, at kommuneplanforslaget ikke indeholder konkret planlægning. I relation til miljøvurderingen af Østlig Ringvej inklusive et tilslutningsanlæg på Lynetteholm har det været nødvendigt at træffe nogle valg, som siden vil være rammesættende for udviklingen. På Prøvestenen, hvor der også undersøges og miljøvurderes et tilslutningsanlæg, fremgår det af kommuneplanforslaget, at fremtidig planlægning bl.a. skal tage højde for de mulige placeringer af anlæg til Østlig Ringvej og til et metroklargøringscenter. Disse anlæg vil*

uundgåeligt påvirke erhvervshavnen i både anlæg og drift, men Sun & Bælt har fokus på at sikre adgang til og benyttelse af den sydøstlige kaj for tørbulkvirksomhederne, så påvirkningen kan begrænses. Sund & Bælt deler kommunens vurdering af, at en tilpasning af planforholdene først kan ske, når der er truffet beslutninger om de store infrastrukturprojekter. (Sund & Bælt).

- *Forvaltningens bemærkninger:* Københavns Kommune følger processen med den statslige planlægning og miljøvurdering af en eventuel Østlig Ringvej, der som statsligt anlæg ikke reguleres af kommuneplanen. Kommunen påskønner, at der sker en grundig miljøvurdering, og at der så vidt muligt tages hensyn til de vigtige arealanvendelser (bestående og planlagte) i områderne, herunder funktionaliteten af erhvervshavnen.
- *Ændringer i planen:* Nej.
- *Bemærkning for etablering af Østlig Ringvej, herunder ønske om, at kommunen hurtigst muligt får indgået relevante aftaler, samt ønske om, at der etableres en fuld østlig ringvej (Københavnertunnelgruppen).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Sund & Bælt er i gang med en miljøkonsekvensvurdering af Østlig Ringvej. Denne forventes færdig og kommer i høring i 2026. Derefter vil der skulle vedtages en anlægslov i Folketinget, inden Østlig Ringvej eventuelt vil kunne anlægges.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Ønske om, at KP24 generelt tager et opgør med biltrafikkens dominans og nedbringer kapaciteten på vejene, hvor man vil fredeliggøre byområder. Herunder forslag til ikke at bygge en Østlige Ringvej, da den vil øge biltrafikken (Rådet for klima, trængsel og sundhed i København, Østerbro Havnekomité),*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Forslaget til Kommuneplan 2024 har en vision om at udvikle en grøn og klimavenlig hovedstad. Det understøttes konkret af parkeringsnormer for biler, som for boliger er lavere end det nuværende bilejerskab og for moderne kontorvirksomheder betyder, at 9 ud af 10 ansatte skønnes at måtte komme med kollektiv trafik, cykel eller gang. Der stilles samtidig høje krav til etablering af cykelparkering ifm. nybyggeri. Mange indsatser sker dog uden for Kommuneplanen. Det gælder bl.a. beslutninger om indretningen af vejene, hastighedsgrænser, fredeliggørelse af byområder mv. Det gælder også investeringer i ny infrastruktur, der fremmer bæredygtig mobilitet. Der er i 2018 indgået en aftale mellem den daværende regering og Københavns Kommune om anlæg af Lynetteholm, en ny metrolinje og en østlig ringvej. Det vil kunne medvirke til at styrke den kollektive trafik i København. Det vurderes samtidig nødvendigt at skabe en bedre vejbetjening af de østlige havneområder for at muliggøre en udvikling med op mod 5 mio. etagemeter.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Ønske om at der bliver lavet en langtidsholdbar løsning for nærtrafikforbindelsen for biler til og fra Refshaleøen og Lynetteholm via Margretheholm/ Qvintus Bastion-området, og at et signal herom bør indarbejdes i kommuneplanen. Signalet ønskes at inkludere bilfrihed, trafikør, parkeringshuse samt vej-, gang- og cykelforbindelse (Christianshavns Lokaludvalg).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Indholdet af høringssvaret om en nærtrafikforbindelse til og fra Refshaleøen og Lynetteholm indgår allerede i kommuneplanen. Den konkrete planlægning og omlægning af veje og stiforbindelser håndteres ikke i kommuneplanen, men håndteres i andet regi, eksempelvis i lokalplaner eller en lokal trafikplan.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Ønske om, at der indtænkes trafikør i flere bydele (Vesterbro Lokaludvalg) og gerne i hele København (Miljøpunkt Amager), herunder forslag om, at der med udgangspunkt i mobilitetsanalyserne fra 2021 gennemføres et net af områder med sammenhængende bolig-gader eller trafikør i byen (herunder særligt på Christianshavn), da det kan bidrage til*

- øget tryk i de lokale gaderum og til realiseringen af målsætning om et fald i biltrafikken (Christianshavns Lokaludvalg).*
- *Forvaltningens bemærkning:* Den konkrete trafikplanlægning, herunder etablering af trafikøer, håndteres ikke i kommuneplanen, men håndteres i andet regi, eksempelvis i en lokal trafikplan.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Ønske om at BRs beslutning om, at fossile biler skal være væk fra trafikken i 2030 indgår i KP24 (i KP19 var det et mål at få dieslbiler ud i 2030) (Christianshavns Lokaludvalg).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Borgerrepræsentationen har ikke besluttet, at fossile biler skal være væk fra trafikken i 2030, men alene besluttet, at der skal udarbejdes en undersøgelse heraf. Undersøgelsen blev afleveret til Teknik- og Miljøudvalget i august 2024. Den nuværende formulering på side 32 i forslag til Kommuneplan 2024 om, at det er ambitionen, at kun fossilfri biler må køre på byens vejnet i 2030, er således korrekt, og ændres derfor ikke.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
 - *Bekymring over afviklingen af trafikken, når der bygges flere og flere boliger. Særligt vedrørende Vejlands Allé og fremtidig udvikling i området (Amager Vest Lokaludvalg)*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Kommuneplanen sætter de overordnede rammer for byens udvikling. I Københavns Kommunes budgetaftale for 2024 blev der afsat midler til udarbejdelse af en trafikplan for Amager. Trafikplanen skal udarbejdes på baggrund af en større trafikanalyse for Amager. Formålet med analysen er at få kortlagt og undersøgt tiltag, der kan forbedre de nuværende trafikale forhold på Amager, samt imødegå fremtidige trafikale udfordringer, der kan opstå grundet den kommende infrastruktur- og byudvikling i området.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
 - *Bemærkning om, at de to målsætninger i kommuneplanen om hhv. at biltrafik maksimalt må udgøre 20 pct. af alle ture i 2030 og, at den skal reduceres med 2 pct. årligt, bør følges op af konkrete handlinger. Det foreslås, at man orienterer sig mod Århus Kommune, hvis nyligt vedtagne mobilitetsstrategi kan tjene som inspiration. Der foreslås i øvrigt en række konkrete tiltag i form af en generel hastighedsgrænse på 30 km/t, flere busbaner og 'forlommer' for busser og generelt flere afgange, gratis kollektiv transport for bilister (P&R), flere/bedre cykelstier, forsøg med nulemissionszoner og trafikøer samt frigørelse af udvalgte rum og torve for biler fx mhp. på handelslivet. Henviser i øvrigt til beregninger i MKV'en for M5, der viser at biltrafikken i København vil stige som følge af udbygningen af Østhavnen og at dette strider imod målsætning om en 2 pct. årlig reduktion af biltrafikken (Rådet for bæredygtig trafik).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Kommuneplanen sætter de overordnede rammer for byens udvikling. Konkrete projekter og arbejdet med at nå trafikmålene sker som led i det løbende arbejde med trafikken i København, og beslutninger om busbaner, cykelstier, trafikøer mv. træffes af Borgerrepræsentationen i selvstændige indstillinger.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
 - *Bemærkning om at Københavns Kommune fastsætter en målsætning om at reducere biltrafikken med 20 pct. (115)*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Kommuneplanen indeholder et mål om at biltrafik max må udgøre 20 pct. af alle ture i 2030 og at den skal reduceres med 2 pct. årligt.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
 - *Ønske om at reducere trafik- og transportmængden af fossilbiler konkret ved at reducere hastigheden til 40 km/t om dagen og 30 km/t om aftenen, konkret ved stop af etablering af omfartsveje og nye veje for at tilgodese få borgere, konkret ved at ensrette veje, konkret ved at*

- kræve miljømærke på biler, konkret ved at gøre prisen på parkering på niveau eller dyrere ift. kollektiv transport, konkret ved at favorisere cyklister og sekundært elbiler (62).*
- *Forvaltningens bemærkning:* Den konkrete trafikplanlægning foregår i eks. lokale trafikplaner. I forslag til Kommuneplan 2024 fremgår det, at hastighedsgrænserne i boligområder så vidt muligt skal sænkes til 30 eller 40 km/t. Desuden har Teknik- og Miljøforvaltningen gennemført en undersøgelse af muligheden for at København kan være fri for fossile biler i 2030. Undersøgelsen blev afrapporteret i august 2024.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Spørgsmål om, hvorvidt delebilisme reducerer antallet af bilture i byen? Dette skal ses i lyset af kommuneplanen, hvor det nævnes, at delebilisme medvirker til at reducere antallet af biler og ture i byen. (Brønshøj-Husum Lokaludvalg) Ønske om fremme af delebilisme. (Indre By Lokaludvalg)*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Københavns Kommune arbejder for at sikre bedre betingelser for delebilisme, og der er vedtaget handlingsplan for delebilisme, der dækker årene 2022-2025, som indeholder konkrete tiltag for området.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
 - *Ønske om, at der foretages en samlet trafikplanlægning for hele Østhavnsområdet, hvor der udlægges trafikkorridorer til fremtidige vej- og trafikanlæg, som allerede nu lægges ind i kommuneplanen (Dansk Industri).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Forvaltningen kvitterer for forslaget, som dog ikke fremmes, da det afventes, at der træffes beslutning om de overordnede infrastrukturanlæg og om at igangsætte en byudvikling af de nævnte områder.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
 - *Ønske om, at Østlig Ringvej og tilhørende tilkørselsveje tilføjes kortmaterialet i kommuneplanen, som det tidligere har været tilfældet, samt at det fremgår hvilke positive og negative konsekvenser, der vil opstå pba. projektet – herunder støjzoner samt ift. virksomhedsdriften på prøvestenen (Dansk Industri).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Den tidligere visning af potentielle tracéer i Kommuneplan 2019 var en direkte gengivelse af indholdet i landsplandirektivet Fingerplan 2019. Der er siden dette landsplandirektiv sket ændringer af, hvilket potentielt tracé, der arbejdes videre med i projektudvikling og miljøkonsekvensvurdering, og det har derfor ikke været relevant at bibeholde visningen fra 2019. Der foreligger ikke en beslutning om en Østlig Ringvej, der kunne danne grundlag for en udpegning i Kommuneplan 2024 og kommuneplanen vil heller ikke kunne have regulerende virkning for placering etc., da denne i givet fald vil blive fastlagt ved anlægslov, der står over den kommunale planlægning. Projektets konsekvenser, såvel positive som negative, vil blive belyst i den igangværende proces i regi af Sund & Bælt, der først ventes afsluttet i 2026. Der er derfor ikke grundlag for en redegørelse herfor og dette er ikke en kommunal opgave. Det skal bemærkes, at der ikke udpeges støjzoner for vejanlæg. Kortlægning af vejstøj foretages af Miljøstyrelsen for eksisterende veje.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
 - *Ønske om, at kommunen overvejer at implementere trafikøer i flere bydele og gerne i hele København. Trafikøer prioriterer cykling, gang og kollektiv transport, men tillader stadig bilkørsel for dem, der har ærinde i bydelen (Rådet for klima, trængsel og sundhed i København).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Etablering af trafikøer reguleres ikke i kommuneplanen, men håndteres i andet regi, fx i lokale trafikplaner. Borgerrepræsentationen har bl.a. igangsat en lokal trafikplan for Amager.
 - *Ændringer i planen:* Nej.

- *Bemærkning om, at der i kommuneplanen forventes mere biltrafik samtidig med at denne ønskes begrænset samt at der ikke er lagt op til beslutninger og faktisk ændring i biltrafikken (112).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Kommuneplanen udgør den overordnede ramme for planlægningen i Københavns Kommune, herunder også de overordnede trafikmål. Trafikmålet for biltrafikken i 2030 er, at den maksimalt må udgøre 20 pct. og at den reduceres med 2 pct. årligt.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Ønske om, at arealet mellem husene, som biler optager, reduceres, og at arealet i stedet benyttes til grønne byrum og bedre vilkår for cyklister og gående (Islands Brygges Lokalråd)*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Der arbejdes i Forslag til Kommuneplan 2024 med opfyldelsen af Københavns Kommunes trafikmål, hvor målsætningen er, at bilture i Københavns Kommune maksimalt skal udgøre 20 pct. af alle ture i 2030, samt at biltrafikken reduceres med to procent årligt. Omlægning af arealanvendelsen på eksisterende veje reguleres ikke i kommuneplanen, men håndteres i andet regi, fx i lokalplaner eller i en lokal trafikplan.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Lokaludvalget udtrykker en bekymring om stigende biltrafik i bydelen, og ønsker at kommuneplanen indeholder flere tiltag for at regulere trafikken. Herunder spørgsmål til hvordan målsætning om at biltrafikken i 2030 maksimalt udgør 20 pct. af alle ture nås, når der ikke er planlagt nye linjer eller stop på metroen (Vesterbro Lokaludvalg).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Økonomiforvaltningen bemærker, at kommuneplanen udgør den overordnede ramme for planlægning i Københavns Kommune, herunder den overordnede ramme for trafikmål. Den konkrete trafikplanlægning foregår i eks. lokalplaner og lokale trafikplaner, og planlægningen af den kollektive trafik foregår i samarbejde med trafiksekskaberne og omegnskommunerne. Det kan derudover bemærkes, at metrolinje M4 i juni 2024 er blevet forlænget med 5 nye stationer gennem Sydhavnen til København Syd. Derudover pågår der i øjeblikket et planlægningsarbejde sammen med Frederiksberg Kommune og Transportministeriet om en ny metrolinje M5, der blandt andet skal betjene Lynetteholm, hvor der er miljøkonsekvensvurderet 10 nye stationer på strækningen fra Københavns Hovedbanegård over det nordlige Amager, Refshaleøen, Lynetteholm til Østerport station. Der er yderligere igangsat en screeningsanalyse af udbygning af metronettet på langt sigt, som forventes afrapporteret i anden halvdel af 2025.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Bemærkning om, at den stigende biltrafik står i modsætning til målsætning om en sundhedsfremmende by i Forslag til Kommuneplan 2024 herunder med henblik på trivsel og øget klimabelastning (Vanløse Lokaludvalg).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Der arbejdes i Forslag til Kommuneplan 2024 med opfyldelsen af Københavns Kommunes trafikmål, hvor målsætningen er, at bilture i Københavns Kommune maksimalt skal udgøre 20 pct. af alle ture i 2030. Den konkrete trafikplanlægning foregår i fx lokalplaner og lokale trafikplaner.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Ønske om, at alle syv ringgader i København ombygges, så de går fra Øresund og ned til havnen eller Køgebugt, da dette vil fordele trafikken bedre (303).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Kommuneplanen udgør den overordnede ramme for planlægning i Københavns Kommune, herunder den overordnede ramme for trafikmål, men ikke en konkret trafikplanlægning/-regulering.
 - *Ændringer i planen:* Nej.

- *Bekymring om, at den akkumulerede mængde af trafik ved Københavns byudvikling herunder for Nordhavnstunnelen og Østlig Ringvej, vil få konsekvenser for borgerne i Gentofte, bl.a. i form af øget trafikstøj og et øget pres på infrastrukturen samt for trafiksikkerhed og miljøforhold i Gentofte Kommune. Desuden bekymring om, at Nordhavnsvejen og Nordhavnstunnelen ikke er dimensioneret til at kunne afvikle fremtidig trafik i spidsbelastningstidspunkter. Derfor forslag om, at Københavns Kommune indgår et samarbejde med Gentofte Kommune om de nævnte forhold, hvor de nødvendige undersøgelser foretages og nødvendige løsninger findes. Heri bør indgå analyser af mulighederne for øget støjafskærmning langs Helsingørmotorvejen, eventuelt som nedgravet motorvej på visse strækninger, hastighedsnedsættelse til 60 km/t og forbedret kollektiv trafik (Gentofte Kommune).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Transportministeriet har i 2023 igangsat miljøkonsekvensvurdering af Østlig Ringvej. Hvis det besluttes at anlægge Østlig Ringvej vil denne være en statsvej. Det er Sund & Bælt, der gennemfører miljøkonsekvensvurderingen. Vejens påvirkning på miljøet i form af eksempelvis støj, sikkerhed, trafikale effekter og miljøforhold vil i den sammenhæng blive belyst. Miljøkonsekvensvurderingen forventes at være færdig i 2026 og vil derefter komme i høring. Det er Trafikstyrelsen, der er myndighed på høringen. Etableringen af Nordhavnstunnelen sker på baggrund af en miljøkonsekvensvurdering og Folketingets anlægslov.
 - *Ændringer i planen:* Nej.

Bilparkering

- *Ønske om, at der oprettes flere parkeringspladser for at få hverdagen til at hænge sammen for københavnere (7). Dertil kritik af parkeringsrestriktioner og omlægning af parkeringspladser ift. detailhandel i Indre By og ønske om mere inddragelse i lokalplaner (Nyhavnsgruppen). Ønske om prioritering af parkering specifikt til beboere i Indre By (Indre By Lokaludvalg).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Kommuneplanen stiller krav om etablering af parkering ifm. nybyggeri og ved ændret anvendelse af eksisterende bebyggelse. Kommuneplanen regulerer ikke parkering på offentlig vej, herunder offentlige parkeringspladser i parkeringsanlæg. Et ønske om etablering af nye offentlige parkeringspladser kan fx aftales ifm. kommunens budgetforhandlinger.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Ønske om, at privat bilparkering i gadeplan bør begrænses mest muligt, således at byrummene kan anvendes til mere grønt og til fælles aktiviteter (40), herunder et ønske om at der ikke etableres flere skatteyderbetalte parkeringspladser (361).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Det fremgår af kommuneplanen, at Københavns Kommune ved udvikling af nye bydele har fokus på at samle parkeringspladser til nybyggeri i parkeringsanlæg, så der frigives plads i byrummene til ophold, natur m.m. Kommuneplanen regulerer ikke parkering på offentlig vej, herunder offentlige parkeringspladser i parkeringsanlæg. Et ønske om at nedlægge offentlig gadeparkering eller flytte gadeparkering til parkeringsanlæg kan fx aftales ifm. kommunens budgetforhandlinger.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Ønske om, at parkeringsnormer i stationsnære byområder kan reduceres dog under den forudsætning, at en rimelig andel af p-pladserne reserveres til delebiler, handicappbiler, håndværkerbiler samt varelevering (40).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Det fremgår af kommuneplanen, at parkeringsnormen i alle byudviklingsområder efter en konkret vurdering kan reduceres med 20 pct. pba. områdets stationsnærhed og forbindelse til cykelinfrastruktur mv. Det fremgår også, at

- der i lokalplaner generelt kan stilles krav om, at en andel af parkeringspladserne forbeholdes delebiler. Kommuneplanen regulerer ikke parkeringspladser til handicapbiler og håndværkerbiler samt arealer til varelevering. Det behandles bl.a. i lokalplanlægningen og byggesagsbehandlingen.
- *Ændringer i planen:* Nej.
- *Bekymring ift. parkeringsnormen i forbindelse med nybyggeri og evt. påvirkning af trafik- og parkeringsforholdene i Tårnby Kommune, herunder specifikt ved erhvervsområdet omkring Engvej/Jorisvej (Tårnby Kommune).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Det nævnte område foreslås omdannet til et blandet byområde med bolig og serviceerhverv, jf. Forslag til lokalplan "Jorisvej II". Forslag til parkeringsnorm i lokalplanen følger kommuneplanens normer for 'øvrige by', der sikrer et højere antal parkeringspladser end andre af kommunens normer. I bestræbelserne på at skabe en CO2-neutral og mindre bilafhængig by er parkeringsnormerne dog generelt lavere end bilejerskabet. Trafiksikkerhed og fremkommelig for bløde trafikanter forbedres i projektet for at tilskynde til andre transportformer end bil, og bebyggelsen ligger nær Femøren Metrostation. Teknik- og Miljøforvaltningen har ifm. lokalplanen desuden vurderet, at omdannelsen på Jorisvej kun vil genere ekstra biltrafik af ikke væsentlig betydning på de omkringliggende veje, og at stigningen ikke vil være mærkbar i området.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
 - *Ønske om, at kommuneplanen bør fremlægge mere fleksible generelle rammer for bilparkering, så reglerne kan fraviges, når de er åbenlyst meningsløse og går imod intentionen med normerne, idet udvalget bl.a. referer til sine oplevelser om at de rigide normer undergraver kommunens egne ønsker og formålet med normerne, fx i De Gamles By. Trods politisk ønske om det modsatte, er der blevet anlagt parkeringspladser til Diabetescenter i de grønne områder langt væk fra centeret, som der ikke er behov for, og som ikke kommer til at fungere som parkeringspladser til diabetescenteret (Nørrebro Lokaludvalg).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* De generelle parkeringsnormer er fastsat, så de understøtter kommuneplanens mål om at fremme en trafikal adfærd med fokus på kollektiv trafik, cyklisme og gang. Parkeringsnormerne skal dog samtidig sikre, at der er tilstrækkelig parkering til beboere, brugere, ansatte og besøgende. For grundskoler, daginstitutioner og plejecentre er de generelle parkeringsnormer fastlagt i dialog med de relevante ressortforvaltninger. I den konkrete sag for De Gamles By er der fortaget en konkret vurdering af parkeringsbehovet for Center For Diabetes.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
 - *Ønske om, at man skal kunne dispensere for parkeringsnormen ned mod nul i forbindelse med Retningslinje 2.4.9, der fastlægger graduerede parkeringsnormer efter bymæssig kontekst og funktion (DSB-Ejendomme).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Forslaget til Kommuneplan 2024 stiller krav til parkering, som vurderes at understøtte brugen af kollektiv trafik, cykel og gang. I alle byudviklingsområder kan parkeringsnormen efter en konkret vurdering reduceres med 20 pct. på baggrund af områdets stationsnærhed og forbindelse til cykelinfrastruktur mv. Det skal sikres, at der er tilstrækkelig parkering til beboere, butikker og arbejdspladser mv. Kommuneplanforslaget giver ikke mulighed for at fastlægge en parkeringsnorm på ned mod nul i større områder.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
 - *Ønske om, at der i forbindelse med parkeringsnormer tilføjes, at den konkrete anvendelse af arealerne skal indgå ved fastsættelse af antal parkeringspladser til biler og cykler, da parkeringsnormer udelukkende baseret på areal rammer skævt (Dansk Industri).*

- *Forvaltningens bemærkninger:* Kommuneplanens parkeringsnormer fastlægger generelle krav til parkering for forskellige typer boliger og erhverv. For visse funktioner giver kommuneplanen mulighed for en konkret vurdering. For eksempel er der for kontorerhverv fastlagt et spænd for at imødekomme forskellige virksomheders behov. Desuden fastlægges parkering til hoteller og håndværkerhverv efter konkret vurdering. Kommuneplanen vurderes på den baggrund at indeholde fleksible bestemmelser inden for kommuneplanens overordnede mål om at fremme en bæredygtig udvikling med brug af kollektiv trafik.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Ønske om, at der ses mere fleksibelt på parkeringsløsninger, herunder ift. at anvende parkeringshuse til flere funktioner, herunder bil- og cykelparkering, pakkeaflevering, affaldshåndtering, håndværkerlager mv. (Dansk Industri).*
 - *Forvaltningens bemærkninger:* Forvaltningen kvitterer for forslaget, som er indeholdt i Kommuneplan 2024.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Bemærkning om, at gadeparkeringsmuligheder for håndværkere og andre serviceleverandører er afgørende og at etablering af håndværkerparkering er et redskab, som bør udvikles yderligere (Dansk Industri).*
 - *Forvaltningens bemærkninger:* Forslaget til Kommuneplan 2024 sætter fokus på behovet for parkering til håndværkerhverv. Der foreslås således, at parkeringskrav til håndværkerhverv kan fastsættes efter en konkret vurdering, hvis der er behov herfor. Eksisterende gadeparkering reguleres ikke i kommuneplanen, men Københavns Kommune reserverer som vejmyndighed gennem skiltning pladser til erhvervskøretøjer på offentlige vejarealer.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Bemærkning om, det er vigtigt, at der disponeres parkeringspladser til besøgende ved plejeboliger (Amager Øst Lokaludvalg).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Kommuneplanens generelle parkeringsnormer omfatter både pladser til ansatte og besøgende. Grundejer kan efter behov foretage en konkret skiltning på ejendommen, der reserverer pladser til fx ansatte og/eller besøgende mv.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Lokaludvalget bemærker, at der ved nye byområder som Postbyen, Carlsberg Byen og Enghave Brygge etableres mange parkeringspladser i forbindelse med kontorbyggeri og sætter spørgsmålstegn ved stationsnært byggeri og høje bebyggelsesprocenter, når oplevelsen er, at der alligevel etableres mange parkeringspladser (Vesterbro Lokaludvalg)*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Forvaltningen noterer sig bemærkningerne, og henviser til at der allerede for de pågældende områder er lokalplanlagt for byggerierne, herunder de på daværende tidspunkt gældende parkeringsnormer, som i den nuværende kommuneplan er lavere end hvad de var under tidligere kommuneplaner.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Kritik af at nedsætte parkeringsnormer før en såkaldt "radikalt anderledes trafikpolitik med seriøs vægt på kollektiv trafik" er gennemført og har vist sin effektivitet. Herefter kan parkeringskrav nedsættes. Desuden forslag om i lokalplanlægningen at stille krav til udlæg af p-pladser fremfor krav til anlæg. De tiloversblevne arealer kan så bruges til eftertragtede og klimavenlige grønne områder og udendørs ophold. Dertil ønske om trafiksystem baseret på kollektiv trafik (361).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Bemærkningen er i tråd med flere mål samt byvisionen i Forslag til Kommuneplan 2024, idet kollektiv transport er en af de mest prioriterede transportformer. De generelle parkeringsnormer er fastsat, så de understøtter

kommuneplanens mål om at fremme en trafikal adfærd med fokus på kollektiv trafik, cyklisme og gang. Parkeringsnormerne skal dog samtidig sikre, at der er tilstrækkelig parkering til beboere, brugere, ansatte og besøgende. Der er udarbejdet en analyse af erfaringerne med de i Kommuneplan 2019 nedsatte parkeringsnormer (februar 2024) som et beslutningsgrundlag for en eventuel justering af kravene til bil- og cykelparkering. Borgerrepræsentationen valgte at videreføre normerne fra Kommuneplan 2019. Der er i lokalplaner og byggesagsbehandlingen praksis for at stille krav om anlæg af alle pladser.

- *Ændringer i planen:* Nej.
- *Bemærkning om at øge p-afgiften for store SUV-køretøjer, der udgør en større fare og større klimabelastning i trafikken end mindre køretøjer (115)*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Parkeringsafgifter ligger uden for kommuneplanens ressort.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Bemærkning om, at det er afgørende, at parkering på Østerbro, som ligger i "tætbyen" ikke får negative trafik- og miljømæssige konsekvenser for Gentofte Kommunes borgere. Dette i relation til, at Kommuneplan 2024 giver mulighed for ny byudvikling ved Hellerup Station og Svanemøllen Station. Hvis disse udviklingsområder ikke kan håndtere den nødvendige parkering til beboerne og brugerne - på trods af den stationsnære beliggenhed - vil det kunne flytte parkering til områder i Gentofte Kommune (Gentofte Kommune).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Forslag til Kommuneplan 2024 fastlægger krav til parkering, som afspejler en afvejning af de forskellige anvendelsers parkeringsbehov og kommunens ambition om færre biler i byen.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Bemærkning om, at andelen af parkeringspladser til delebiler på 20 pct. for boliger, som der i kommuneplanen lægges op til, vil overstige behovet (Skanska).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Forslaget til Kommuneplan 2024 indeholder ikke et mål eller krav om, at 20 pct. af parkeringspladserne til nye boliger skal være til delebiler. Økonomiforvaltningen bemærker, at parkeringspladser til delebiler er et led i bestræbelserne på at skabe en mindre bilafhængig by.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Kritik af parkeringsrestriktioner og omlægning af parkeringspladser i Indre by og ønske om mere inddragelse i lokalplaner (Nyhavngruppen).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Kommuneplanen sætter de overordnede rammer for byens udvikling. Den sikrer også gennem krav til nybyggeri, at der etableres parkeringspladser til de yderligere brugere, byggeriet medfører. Den regulerer derimod ikke antal, placering og vilkår for parkering på offentlig vej. Dette reguleres af kommunen som myndighed. Inddragelse af offentligheden ved lokalplaner følger planlovens regler.
 - *Ændringer i planen:* Nej.

Cyklister og fodgængere

- *Ønske om forbedring af cyklisters vilkår (8, 64, 98, 119, 355, Islands Brygges Lokalråd, Miljøpunkt Amager) ved at udvide cykelstierne, hvor de er for smalle (64, Islands Brygges Lokalråd, 296, Indre By Lokaludvalg), samt udvide kapaciteten på broerne (Islands Brygges Lokalråd) herunder af hensyn til klima og sikkerhed med ønske om flere cykelparkeringspladser (8, 98).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Ønsket er i overensstemmelse med trafikmålene i Forslag til Kommuneplan 2024. Københavns Kommune arbejder for, at gang- og

- cykelforbindelser er trygge. Konkrete tiltag for øget trafiksikkerhed for cyklister og flere cykelparkeringspladser reguleres ikke i kommuneplanen.
- *Ændringer i planen:* Nej.
- *Ønske om, at fodgængere prioriteres (8, 294), konkret deres sikkerhed ved at holde fortovene fri for fremfærd (8), konkret ved at re-designe regnvandsrender (294), konkret ved at omdanne Store Kongensgade (300), konkret ved at reetablere Stokhusbroen (304).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* I Københavns Kommune er det vigtigt, at gang- og cykelforbindelser er trygge. Det ligger udenfor kommuneplanens rammer at håndtere anvendelse og omdannelsen af fortovs- og vejarealer samt etablering af broer.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
 - *Bekymring over, at offentlige fortovsarealer anvendes til kommercielle forhold samt affald, som skaber utrygge og vanskelige forhold for cyklister og gående (8).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Det ligger udenfor kommuneplanens rammer at håndtere anvendelse af fortovsarealer.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
 - *Ønske om at fjerne forslaget om en ny grøn cykelrute over strandengen til Sundby Metrostation, da: a) denne passerer Strandengen (der er ved at blive fredet), b) der bør ikke tilføjes flere stier til det i forvejen pressede Amager Fælled, c) der er igangsat en udviklingsplan for Amager Fælled. (Amager Vest Lokaludvalg)*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Det grønne cykelrutenet er ikke generelt revideret i forbindelse med forslaget til Kommuneplan 2024. Københavns Kommune er opmærksom på, at det i kommuneplanforslaget viste stitracé ikke er ændret som led i de processer, der berører området. Kommunen har rejst nyt fredningsforslag for området i 2024 og er samtidig i gang med en udviklingsplan. Hvis fredningen af det samlede areal på Amager Fælled gennemføres af Fredningsnævnet, vil det være denne fredningsbestemmelser, der regulerer stiplanlægning i området, herunder også i udviklingsplaner, og dette vil sætte rammer for det grønne cykelrutenet. Dette vil meget vel kunne føre til behov for ændringer også af kommuneplanens indhold, men disse ændringer afventer, at der foreligger en afgørelse i sagen fra Fredningsnævnet.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
 - *Forslag om, at det i bybilledet tydeliggøres, at cykler er byens fokus konkret ved at etablere flere cykelstier markeret med blå afmærkning (64).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Forslag om at udbygge cykelinfrastrukturen er i overensstemmelse med trafikmålene i Forslag til Kommuneplan 2024. Den konkrete trafikplanlægning foregår i lokale trafikplaner mv. Københavns Kommune arbejder med at etablere et samlet net af supercykelstier og på løbende at forbedre og udvide det generelle cykelstinetværk i kommunen.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
 - *Ønske om en overordnet plan for cykelinfrastrukturen indarbejdet i Kommuneplan 2024 (Vesterbro Lokaludvalg). Planen bør følge befolkningsudviklingen og besvare en række nærmere definerede spørgsmål, om bla. trafiksikkerhed, cykelkorridorer, forbindelser til nye og eksisterende byområder mv. (Rådet for klima, trængsel og sundhed i København).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Ønsket er i overensstemmelse med trafikmålene i Forslag til Kommuneplan 2024. I Københavns Kommune er det vigtigt, at gang- og cykelforbindelser er trygge og infrastrukturen velfungerende. Det er dog udenfor Kommuneplanens rammer at lave en sådan plan, om end forslag til nye forbindelser på tværs af byområder på s 51 netop omhandler bl.a. cykel- og gangforbindelser med det formål at skabe en mere sammenhængende by. Teknik og Miljøforvaltningen arbejder på

- flere plan med flere af de nævnte spørgsmål. Senest med publikationen Cykelfokus 2024, som udstikker Københavns Kommunes retningslinjer for cykel- og vejprojekter.
- Ændringer i planen: Nej.
 - *Ønske om, at gangtunnelen under Sølvgade mellem Østre Anlæg og Botanisk have ombygges, så det bliver lys og så adgangen hertil ikke går via trapper (287).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Det bemærkes at ønsket ikke reguleres i kommuneplanen.
 - Ændringer i planen: Nej.
 - *Ønske om flere grønne cykelruter (Valby Lokaludvalg), herunder forslag om, at grønne cykelruter tænkes sammen i en mere overordnet plan for grønne gader, der tilgodeser cykler og gående med henblik på at indtænke vejarealer med begrønning fremfor at gennemskære det grønne med cykeltrafik (336).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Den konkrete trafikplanlægning foregår i lokale trafikplaner mv. Københavns Kommune arbejder med at etablere et samlet net af supercykelstier og på løbende at forbedre og udvide det generelle cykelstinetværk i kommunen.
 - Ændringer i planen: Nej.
 - *Bemærkning om, at stiforbindelsen vedr. Valby Idrætspark, der er nævnt i afsnittet om sammenhængende by, vil være en fuldendelse af Den Grønne Sti, som vil forbedre forholdene for cyklende og gående i Valbys yderområder og forbinde og integrere byudviklingsområderne i Valby Syd med hinanden og med resten af Valby – og resten af København (Valby Lokaludvalg).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Det indgår som del en af de viste forbindelser (nr. 5) der kan binde byen sammen, at der skal etableres bedre forbindelse fra Valby Bymidte til Folehaven og videre til Valby Idrætspark. Forbindelsen vil udgøres af stistrækninger og nye krydsninger af veje og jernbaner ved tunnel og broer. Forbindelsen vil skabe nye og bedre sammenhæng på tværs i bydelen og forbindelse videre til de overordnede grønne cykelruter.
 - Ændringer i planen: Nej.
 - *Ønske om specifikke målsætninger for, at både børn og seniorer fortsat kan bevæge sig trygt og sikkert på såvel fortove som på cykelstier (Østerbro Lokaludvalg).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Ønsket er i overensstemmelse med intentionerne bag Forslag til Kommuneplan 2024, hvor det bl.a. på side 28 fremgår: "Vi skal derfor fortsat udbygge cykelinfrastrukturen og prioritere cyklen som en central og sikker transportform for børn og ældre, der kan styrke folkesundheden, betjene boligområder og binde Københavns forskellige bydele bedre sammen."
 - Ændringer i planen: Nej.
 - *Ønske om, at trafikbalancen herunder borgernes dagligliv og fremkommelighed vægtes højest. Derfor ønskes gennemgående trafik i Vanløse reduceret med henblik på at tilgodese bløde trafikanter for at øge en tryk færd i bydelen (Vanløse Lokaludvalg).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Kommuneplanen udgør den overordnede ramme for planlægning i Københavns Kommune, herunder den overordnede ramme for trafikmål. Den konkrete trafikplanlægning foregår i lokale trafikplaner mv., og planlægningen af den kollektive trafik foregår i samarbejde med trafiksekskaberne og omegnskommunerne.
 - Ændringer i planen: Nej.
 - *Forslag om at tilføje tekst på s. 40, spalte 2, afsnit 3 efter "Den gældende norm (..): **"For at sikre en fortsat høj andel af cyklister i de tætte bykvarterer i Indre Bydel og brokvartererne vurderes cykelparkering inkl. ladcykler, handicapcykler ved nybyggeri konkret i det enkelte byggeri. Normen kan derfor hæves til fx 1:400 eller derover, således at de private lege- og friarealer og den offentlige del af fortove friholdes for cykelparkering."** (365).*

- *Forvaltningens bemærkning:* Den nuværende norm rummer mulighed for en stigning på ca. 30 procent i ejerskabet til ladcykler. Det vurderes derfor, at kommuneplanen allerede sikrer gode rammer for ladcykler mv.
- *Ændringer i planen:* Nej.
- Generel bekymring for stigning i antallet af turister i cykeltrafikken, turisternes adfærd på cyklen og uhensigtsmæssig parkering af lejecykler. (Indre By Lokaludvalg)
 - *Forvaltningens bemærkning:* Det ligger udenfor kommuneplanens rammer at regulere turisternes adfærd som cyklister.
 - *Ændringer i planen:* Nej.

Andet

- *Ønske om, at trafikale infrastruktur tænkes mere langsigtet og helhedsorienteret herunder i sammenhæng med den regionale cykelinfrastruktur herunder konkret til og fra Amager Strandpark, Amager Fælled, Jernbanebyen og den kollektive trafik (40).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Ønsket er i overensstemmelse med trafikmålene i Forslag til Kommuneplan 2024. Den konkrete trafikplanlægning foregår i fx lokalplaner og kommunens cykelstiprioriteringsplan. Københavns Kommune arbejder med at etablere et samlet net af supercykelstier og på løbende at forbedre og udvide det generelle cykelstinetværk i kommunen.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Ønske om, at der på s. 50 i den politiske hovedstruktur tilføjes et punkt 9: Cykelforbindelse gennem Bispeengen, fra Nørrebro til Fuglebakken S-togsstation og Grøndalsruten, ifm. at Bispeengbuen nedrives helt eller delvist, idet Lundtoftegade er udsat byområde og Frederiksberg og København er enige om at nedrive Bispeengbuen delvist og skabe denne cykelforbindelse i forbindelse med projektet (Nørrebro Lokaludvalg).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Forvaltningen bemærker, at der ikke tilføjes et forslag om cykelforbindelsen, da dette må afvente en eventuel beslutning om nedrivning af Bispeengbuen.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Spørgsmål til kort 3.2 på s. 50-51 'Sammenhængende by' med henvisning til, at der er indtegnet en pil, der forbinder Tingbjerg med Gladsaxe (Brønshøj-Husum Lokaludvalg, 119).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Forvaltningen bemærker, at pilene i tegningen er et udtryk for ambitioner om nye forbindelser. Der har således længe været en ambition om at forbinde Tingbjerg tættere med den omkringliggende by i form af nye forbindelser både til Husum og Gladsaxe. Der arbejdes p.t. på at anlægge en vejforbindelse over Vestvolden mellem Tingbjerg og Husum, på baggrund af en anlægslov. Forbindelsen mellem Tingbjerg og Gladsaxe er fortsat en ambition, men der er endnu ikke truffet beslutning om at etablere den.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Bemærkning om, at der i kommunen er for mange afvigelser fra lokalplaner, som resulterer i mistillid til lokalplanernes indhold (62, 366).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Lokalplanlægning og dispensationer fra lokalplanbestemmelser, som muliggjort i planloven, hører under Teknik- og Miljøforvaltningens ressort og er således ikke del af kommuneplanen.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Ønske om, at der bliver udarbejdet lokalplaner for "villaområder uden kulturhistorisk værdi", hvor der tillades dobbelthuse (Valby Lokaludvalg).*

- *Forvaltningens bemærkning:* Lokalplanlægning hører under Teknik- og Miljøforvaltningens ressort og er ikke del af kommuneplanen. Kommuneplanen kan ikke tilpasse udarbejdelsen af lokalplaner.
- *Ændringer i planen:* Nej.
- *Opfordring til, at befolkningsprognosen nedjusteres og undring over hvorfor Københavns Kommune ikke bruger de nyeste tal for befolkningsprognosen fra Danmarks Statistik i kommuneplanen, som grundlag for byplanlægningen (361, Amager Vest Lokaludvalg, Kgs. Enghave Lokaludvalg). Bemærkning om, at forskellen i prognoserne har markant betydning for boligbehovet i København samt udviklingen af Østhavnen (Indre By Lokaludvalg). Desuden kritik af befolkningsprognoserne (353).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* I Forslag til Kommuneplan 2024 benyttes Københavns Kommunes egen befolkningsprognose, som indeholder en højere forventning til nettotilflytningen sammenlignet med Danmarks Statistiks prognose, fordi der i kommunens prognose tages højde for atypiske flyttemønstre under corona-pandemien. I "Baggrundsanalyse om rækkefølgeplanen i Kommuneplan 2024" vurderes det, at hvis alle nye familier skal bo i egen bolig, er der behov for ca. 34.000 nye boliger. For at modvirke boligprisstigninger og for at kompensere for tidligere års underproduktion af mindre boliger anbefales det at fastlægge et mål om 40.000 nye boliger. Kommuneplanens mål for boligbyggeriet vurderes på den baggrund af være afstemt med forventningerne til befolkningsudviklingen og ønskerne om at modvirke de høje stigninger i boligpriser, som har kendetegnet boligmarkedet gennem mange år.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Bemærkning om, at kommunens befolkningsfremskrivning er fejlagtig, da befolkningsvæksten vil fordele sig mere jævnt mellem København og forstadskommunerne bl.a. fordi letbanen på ring 3 snart er færdig. Mener derfor, at der udlægges for meget areal til byudvikling fx Lynetteholm (Rådet for bæredygtig trafik).*
 - *Forvaltningens bemærkninger:* Københavns Kommunes befolkningsprognose fremskriver befolkningen på baggrund af forventningerne til ind-/udvandring, til-/fraflytning samt fødsler og dødsfald. Forventningerne baserer sig på historiske frekvenser. Udlæg af arealer til byudvikling og anlæg af ny infrastruktur indgår ikke i befolkningsprognosen. Økonomiforvaltningen vurderer, at det vil være vanskeligt at kvantificere effekten af disse forholds betydning for befolkningsudviklingen.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Bemærkning om, at da befolkningsprognosen nedskriver den forventede befolkningsvækst frem til 2070, bør kommunens målsætning om nybyggeri nedskrives tilsvarende (115).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Kommuneplanens mål for at skabe til byggeri af 40.000 nye boliger tager udgangspunkt i den seneste befolkningsprognose udarbejdet af Københavns Kommune.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Utilfredshed med, at på trods af at befolkningsvæksten er gået i stå, at der stadig bygges boliger i stedet for at sikre tilstrækkelige faciliteter og grønne områder (120, 129).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Jf. kommunens befolkningsprognose er befolkningsvæksten ikke gået i stå og kommunen forventes at vokse med ca. 59.000 indbyggere frem mod 2036. Bl.a. derfor sætter kommuneplanen et mål om, at der skal bygges 40.000 nye boliger de næste 12 år. Med kommuneplanen sættes der ligeledes fokus på at sikre tilstrækkelige faciliteter og grønne områder.
 - *Ændringer i planen:* Nej.

- Ønske om at handicappede og andre med fysiske begrænsninger samt bl.a. barnevogne og ladcykler let kan gebærde sig i byrummet (Østerbro Lokaludvalg). Herunder ønske om, at kommuneplanens initiativer indenfor universelt design uddybes og konkretiseres med et særligt fokus på kommuneplanens muligheder for at fremme muligheder og fremkommeligheden for borgere og besøgende med et handicap, såsom gangbesværede (Akademisk Arkitektforening Københavns lokalledelse). Herunder foreslås konkret, at hovedstrukturen tilføjes et nyt kapitel med titlen "Inklusion og lige adgang for alle", samt at der indføres en ny retningslinje i kommuneplanen, der fastlægger principper for lokalplanlægningen, så der vil være indtænkt bedst mulige vilkår og fremkommelighed for handicappede (Amager Vest Lokaludvalg)
 - *Forvaltningens bemærkning:* Kommuneplanen sætter flere steder fokus på, at København skal være en by for alle, bl.a. ud fra principperne om universelt design og med gode fremkommelighedsmuligheder for borgere og besøgende med et handicap. Det gælder bl.a. i afsnittet "En tilgængelig by for alle". Dette fokus vil naturligvis også gælde i lokalplanlægningen, når forskellige hensyn skal afvejes for at finde de bedste løsninger, og i kommunale projekter for byrum, veje mv. For så vidt angår konkrete krav til byggeri og til udformning af dertil hørende ubebyggede arealer er det primært bygningsreglementet, der er bestemmende for, hvordan vilkår og fremkommelighed for personer med handicap tilgodeses. Disse regler gælder således også i de mange situationer, hvor der bygges uden lokalplan eller på grundlag af gældende lokalplaner. Der vurderes ikke at være grundlag for en specifik retningslinje, da hjemmelen til krav i alt væsentligt ligger i bygningsreglementet. Da kravene til byggeriet på dette område løbende er skærpet, er langt de fleste nye boliger egnede for personer med handicap, således at andelen af den københavnske boligmasse, der er egnet til denne gruppe, er øget.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- Ønske om, at fokus vedrørende international trafik flyttes fra flytrafik til togtrafik, da sidstnævnte er mere klimavenligt – herunder at afsnittet, som starter med ordene "Københavns Lufthavn...", slettes (nederst i første spalte på side 16) og at der i stedet indsættes et afsnit om at flytte den internationale trafik væk fra fly og over på jernbanen (42), herunder at Københavns Hovedbanegård skal udvikles til at blive et internationalt knudepunkt (42, Rådet for bæredygtig trafik).
 - *Forvaltningens bemærkning:* International fly- og togtrafik ligger udenfor kommuneplanens rammer og håndteres bl.a. i statslig regi. Borgerrepræsentationen er optaget af, at der sikres god international tilgængelighed til og fra København, hvor fly og jernbane supplerer hinanden. International tilgængelighed er vigtig for tiltrækning af investeringer og talenter. Det bemærkes, at staten har igangsat arbejde om en helhedsplan for jernbanen i hovedstadsområdet, hvori bl.a. Københavns Hovedbanegård indgår.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Bemærkning om at stoppe for anlæg af flere motorveje og havnetunnel (115, Østerbro Havnekomité)*
 - *Forvaltningens bemærkninger:* Anlæg af de omtalte infrastrukturanlæg reguleres ikke i kommuneplanen, og er bl.a. delvist statslige beslutninger, herunder fx anlægget af en kommende østlig ringvej.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Bemærkning om, at der er fejl i tallene i kommuneplanens figur 2.7, der viser ændringerne i antallet af biler og cykler fra 2014 til 2023 (Rådet for bæredygtig trafik, Indre By Lokaludvalg).*
 - *Forvaltningens bemærkninger:* Forvaltningen tager bemærkningen til efterretning. De angivne procentstigninger er korrekte, men nogle af tallene for 2014 og 2023 er ukorrekte. Teknik- og Miljøforvaltningen oplyser, at der anvendes forskellige datakilder,

hvor data ift. cykler beregnes i Teknik- og Miljøforvaltningens eget cykelregnskab, data ift. indbyggertal trækkes fra Københavns Statistikbank, mens data ift. biler trækkes fra Danmarks Statistikbank. Der anvendes afrundede tal. Høringssvarene giver anledning til nedenstående justering af nogle af tallene i figur 2.7.

- *Ændringer i planen:* Ja. Følgende tal ændres i figur 2.7: Indbyggere 2014: 579.600. Cykler 2014: 674.800, cykler 2023: 743.200. Biler 2014: 109.300.
- *Ønske om, at lastbiler så vidt muligt dirigeres udenom byen samt ønske om forbud mod varetransport mellem kl. 18.00 og 07.00 (62).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Kommuneplanen sætter de overordnede rammer for byens udvikling. Kommuneplanen regulerer ikke de nævnte forhold. Københavns Kommune har fastlagt miljøzoner, hvor der er krav om, at dieseldrevne personbiler, lastbiler, busser og varebiler skal have monteret et partikelfilter. Kommunen kan ikke forhindre varetransport om aftenen og natten, men der vil fx være krav til overholdelse af grænseværdier for støj ved levering på en virksomheds ejendom.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Bemærkning om, at der bør sættes fokus på adgangsforholdene til erhvervshavnen, da det kræver nøje planlægning af forbindelser over Inderhavnen for at undgå konflikter mellem landside trafikanter og skibstrafikken, herunder specifikt behovet for sikre gang- og cykelruter fra Ydre Nordhavn til Lynetteholm, som kunne tilgodeses med en tunnel eller pendulfærge for at minimere risikoen for konflikter i Kronløbet (Dansk Industri, DI Turisme, Kultur & Oplevelser).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Den viste illustration af et perspektiv for en forbindelse mellem Ydre Nordhavn og Lynetteholm i hovedstrukturen (side 50-51) skal forstås som et opmærksomhedspunkt til den langsigtede planlægning og er ikke udtryk for konkret planlægning på nuværende tidspunkt. Københavns Kommune er enig i, at besejlingsforholdene for såvel erhvervstrafik som rekreativ sejlads (mastebåde) skal inddrages i grundige analyser, så der sikres gode adgangsforhold og betryggende sikkerhed. Det er dog endnu for tidligt at tage stilling til, hvilke løsninger der bedst vil kunne sikre disse hensyn.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Ønske om en større grad af transparens omkring planlægningen og konsekvenserne heraf på og omkring Prøvestenen, da Prøvestenen i sig selv og de aktive virksomheder i området har en voldsomt stor betydning for København som by, for byens udviklingspotentiale og indeholder desuden anlæg af national vigtighed (Dansk Industri).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Forslag til Kommuneplan 2024 indeholder ikke ændringer af planforholdene på Prøvestenen. Der er igangværende miljøkonsekvensvurderinger for en ny metro og for en østlig ringvej, der vil kunne få betydning for Prøvestenen, og som derfor også indeholder konsekvensvurderinger for dette område. Men ingen af disse processer er afsluttede og udmøntede i konkrete beslutninger. Kommuneplanens rækkefølge for byudvikling, der omfatter arealer i nærheden af Prøvestenen, er betinget af infrastrukturbeslutninger for at kunne realiseres. På nuværende tidspunkt er der derfor hverken for så vidt angår selve Prøvestenen eller for de omgivende områder et tilstrækkeligt grundlag for en ændret planlægning, og det kan heller ikke fastlægges, hvornår der vil være det. Men Københavns Kommune er bevidst om den betydning, som et havneområde som Prøvestenen har for byen, og dette vil også indgå i en senere planlægning.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Forslag om omstilling af varetransport til eldrevne både og om muligt banearalerne. Dertil forslag om en havnetunnel i havnens længderetning med afkørsel til de enkelte bydele (Nyhavnsgruppen).*

- *Forvaltningens bemærkning:* Kommuneplanen sætter de overordnede rammer for byens udvikling. Københavns Kommune har ikke hjemmel til at regulere transporten af varer. Der er ingen planer om en tunnel i havnens længderetning, men derimod på tværs af havnen i form af Nordhavnstunnelen, der p.t. anlægges mellem Østerbro og Nordhavn. Sund & Bælt udarbejder p.t. en miljøkonsekvensvurdering af en østlig ringvej, der skal gå fra Nordhavn til Øresundsmotorvejen ved lufthavnen via Lynetteholm og Prøvestenen. Der er endnu ikke truffet beslutning om anlæg og finansiering af en østlig ringvej, herunder afkørselsanlæg.
- *Ændringer i planen:* Nej.
- *Forslag om omstilling af alle benzinstandere til elladestandere, herunder mulighed for omdannelse af benzinstationer til boligbyggeri i op til fem etager og nye, bæredygtige anvendelser under terræn og på tag (Landsforeningen Mindre Affald).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Benzinstationer er en lovlig eksisterende anvendelse på privatejede arealer, der ikke uden videre kan ændres. Kommuneplanen opsætter rammer for anvendelser, bebyggelsesprocenter mv., men kan ikke påtvinge private grundejere de foreslåede ændringer. Kommuneplanen indeholder dog mål om reduktion af biltrafikken (s. 14) og en mere grøn og decentraliseret forsyning (s. 100) samt henviser til handlingsplaner for ladeinfrastruktur og delebilisme (s. 43).
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Ønske om, at Refshaleøen fremrykkes til byudvikling, enten ved genindskrivning i Kommuneplan 2024, eller ved et kommuneplantillæg i umiddelbar forlængelse heraf. Dette således, at Refshaleøen i Kommuneplan 2024 udlægges til byudvikling i anden del af planperioden. Men at der i første del af planperioden kan vedtages en lokalplan for en første etape af byudviklingen, hvis der er truffet beslutning om anlæg af en ny metrolinje med station på Refshaleøen og en østlig ringvej. En fuld udbygning af området vil naturligvis være betinget af, at denne nye infrastruktur er etableret. Igangværende forhandlinger om infrastrukturen til Østhavnen bør ikke blokere for, at vi på Refshaleøen kan påbegynde den betingede planlægningsproces, der ligger i ovenstående formuleringer. (Refshaleøens Ejendomsselskab).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Det fremgår af protokolbemærkningen fra Socialdemokratiet, Det Konservative Folkeparti, Radikale Venstre, SF, Venstre og Liberal Alliance til behandlingen af Forslaget til Kommuneplan 2024 på Økonomiudvalgets møde den 13. august 2024, at "da der p.t. ikke er indgået en konkret aftale om anlæg af infrastruktur, herunder linjeføring og mulige tidshorisonter for åbning af metrostationer og Østlig Ringvej, er forudsætningen for udviklingen af Refshaleøen ikke opfyldt, og det er baggrunden for, at Refshaleøen for nuværende foreslås bibeholdt som perspektivområde. I forbindelse med den endelige vedtagelse af Kommuneplan 2024 kan området besluttes fremrykket til udvikling i anden del af planperioden, hvis aftale om åbning af tilstrækkelig infrastruktur foreligger på det tidspunkt." Den formelle planlægningsproces vil på baggrund af ovenstående været betinget af en konkret aftale om anlæg af infrastruktur. Det er ikke til hinder for, at Refshaleøens Ejendomsselskab gennemfører en struktur- og masterplankonkurrence.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Ønske om, at der laves en samlet trafikplan for hele kommunen og de enkelte bydele med et klimaperspektiv, hvor andre transportformer end bilen er i fokus (Vesterbro Lokaludvalg). Desuden bemærkning om, at den samlede trafikafvikling mangler et afsnit i kommuneplanen. Konkret bemærkning om, at der i Brønshøj-Husum er problemer omkring Frederikssundsvej, og biltrafikbelastningen forventes at vokse betydeligt med byggerierne i Tingbjerg og Bystævneparken (119). Ønske om konkrete forslag til, hvordan ønsket om at styrke cyklisme og offentlig transport føres ud i livet med henvisning til den store mængde biler og*

- gennemkørende trafik i Indre By, herunder fx trafikøer eller en trafikplanlægning, der reducerer behovet for gennemkørende trafik. (Indre By Lokaludvalg)
- *Forvaltningens bemærkning:* Kommuneplanen udgør den overordnede ramme for planlægning i Københavns Kommune, herunder den overordnede ramme for trafikmål. Den konkrete trafikplanlægning foregår i lokale trafikplaner mv., og planlægningen af den kollektive trafik foregår i samarbejde med trafikselskaberne og omegnskommunerne. Borgerrepræsentationen har i 2023 besluttet, at der skal udarbejdes et bydækkende paradigme for lokale trafikplaner, hvilket er under udarbejdelse i samarbejde mellem Teknik- og Miljøforvaltningen og Økonomiforvaltningen.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Ønske om, at Kommuneplan 2024 forholder sig mere aktivt til, hvordan man imødegår trængsel på de Københavnske indfaldsveje bl.a. i forbindelse med udbygning af byen og fredeliggørelse af de indre brokvarterer. Dertil bemærkning om, at trængsel medfører øget klimabelastning, støj- og luftforurening særligt for kommunens yderområder herunder, at Vanløse særligt påvirkes af pendlertrafikken grundet dets placering i yderkanten af København (Vanløse Lokaludvalg).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Kommuneplanen udgør den overordnede ramme for planlægning i Københavns Kommune, herunder den overordnede ramme for trafikmål. Den konkrete trafikplanlægning foregår i lokale trafikplaner mv. Sammen med Region Hovedstaden og de øvrige kommuner i hovedstadsregionen, har Københavns Kommune igangsat en regional mobilitetsanalyse, der forventes afsluttet ved årsskiftet 2024/2025. Mobilitetsanalysen skal skabe grundlag for evt. udpegning af nyt VIP-infrastrukturprojekter som parterne ønsker national prioritering af.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
 - *Ønske om en systematisk gennemgang af trafikafviklingen (98).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Kommuneplanen udgør den overordnede ramme for planlægning i Københavns Kommune, herunder den overordnede ramme for trafikmål. Den konkrete trafikplanlægning og udlæg af veje foregår i lokale trafikplaner mv.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
 - *Forslag om at tilføje tekstafsnit på s. 14 spalte 1: **At Københavns Kommune samarbejder med Miljøstyrelsen og Søfartsstyrelsen om at regulere og nedbringe den samlede emission fra krydstogtskibe med 50 pct. frem mod 2030. Desuden at der følges op på, om loven pr. 1. juli 2025 vedr. udledningen af såkaldt scrubbervand fra skibe ud til 22 km fra de danske kyster overholdes.*** (365).
 - *Forvaltningens bemærkning:* De beskrevne regler og anden regulering af skibe er ikke en kommunal kompetence, som kommunen derfor heller ikke kan følge op på. Derfor hører dette ikke hjemme i kommuneplanen. Kommunens bestræbelser på at nedbringe emissioner sker til gengæld i selve havnen med muliggørelse af anvendelse af landstrøm.
 - *Ændringer i planen:* Nej.

Tema 2: Boliger og sammenhængende by

Boliger

- Ønske om, at kommunen anvender sin indflydelse i By & Havn til at fremme tilbagekøbsklausuler med henblik på at påvirke grundpriserne, så de almene boligorganisationer har mulighed for at byde på byggegrunde (Lejernes LO Hovedstaden).
 - *Forvaltningens bemærkning:* Kommunens ejerdialog mv. med bl.a. By & Havn reguleres ikke i kommuneplanen.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- Ønske om, at kommunen bruger sin mulighed for grundsalg med rabat, så snart det er muligt (Lejernes LO Hovedstaden).
 - *Forvaltningens bemærkning:* Vilkår for salg af kommunale grunde reguleres ikke i kommuneplanen.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- Ønske om, at der stilles krav om studieaktivitet i alle ungdomsboliger (Lejernes LO Hovedstaden).
 - *Forvaltningens bemærkning:* Kommuneplanen retningslinjer giver mulighed for at stille krav i nye lokalplaner om, at private ungdomsboliger forbeholdes studieaktive eller uddannelsessøgende unge. Kravet gælder for alle nyopførte private ungdomsboliger. Det er ikke muligt at indføre dette krav med tilbagevirkende kraft.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- Ønske om, at kommunen skal standse den opdeling af familieboliger som sker med henblik på udlejning af enkeltværelser (Lejernes LO Hovedstaden).
 - *Forvaltningens bemærkning:* Forhold hjemlet i lejeloven (i dette tilfælde den konkrete udlejningsmodel) kan ikke reguleres med kommuneplanen.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- Ønske om, at kommunen i sine lokalplaner opstiller krav til socialt afkast på beskæftigelse, sundhed, trivsel og uddannelse, ligesom der bør stilles krav, som gør, at kommunen overholder FN's menneskerettighedskrav på boligområdet (Lejernes LO Hovedstaden).
 - *Forvaltningens bemærkning:* De nævnte krav kan ikke jf. planloven reguleres i lokalplanlægningen.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- Ønske om, at kommunen søger indflydelse på lovgivningen med henblik på at begrænse indvendige moderniseringer af ældre boliger, stille krav om lejeregulering i nybyggeri, muliggøre krav om 40 pct. almene boliger i lokalplaner, genetablere bytteretten i lejeboliger og muliggøre, at alle borgere kan etablere ladestander til elbiler (Lejernes LO Hovedstaden).
 - *Forvaltningens bemærkning:* Synspunkterne er noteret og taget til efterretning. Københavns Kommune har løbende dialog med lovgiver om rammerne for kommunernes planlægning og de redskaber, som kommunerne derigennem har til rådighed.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- Bekymring om, at der kun bliver plads i København til borgere med store indkomster (Østerbro Lokaludvalg), herunder ønske om, at der bygges billige boliger, således flere har råd til at bo i byen (10, 104).
 - *Forvaltningens bemærkning:* Det fremgår af kommuneplanen side 46, at det er et mål, at der skal skabes plads til 10.000 nye almene boliger. Samtidig er det også et mål, at

- almene boliger skal udgøre 20 pct. af boligerne i København. Almene boliger er betalbare boliger, der henvender sig bredt til alle befolkningsgrupper.
- *Ændringer i planen:* Nej.
 - *Ønske om, at førstegangskøb af nyopførte boliger i København er med bopælspligt, samt ønske om bopælspligt for alle boliger i kommunen (10, 5, 115, 120, 288, 361), samt ønske om, at erhvervsjendomme, der konverteres til boliger, er med bopælspligt (Indre By Lokaludvalg).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Den 1. januar 2021 blev reglerne om bopælspligt skærpet. Det betyder, at hvis en bolig er fastlagt til helårsbolig i en lokalplan, som er bekendtgjort efter den 1. januar 2021, er boligen altid omfattet af bopælspligt. Bopælspligt betyder, at ejeren af boligen har pligt til at sørge for, at boligen anvendes til beboelse enten ved selv at bo i den eller at leje den ud. Bopælspligten opfyldes ved, at boligen bebos mere end 180 dage på et år, og at de, der bor i boligen, er tilmeldt folkeregistret på adressen eller har modtaget en accept fra kommunen på benyttelsen til sekundær bolig. Undlader ejeren af boligen at sørge for dette, og har boligen været ledig i mere end 6 uger, skal ejeren give kommunen besked. Herefter kan kommunen som udgangspunkt anviser en beboer til boligen, hvis der ikke er en gyldig grund til den manglende beboelse såsom renovering, udlejning, salg eller midlertidigt fravær fra boligen. Tidligere var det sådan, at nyopførte boliger, som var fastlagt til helårsbeboelse, først blev omfattet af bopælspligten, når de havde været benyttet som helårsbolig. Dermed kunne man undlade at bo i boligen mere end 180 dage på et år eller at registrere sig på adressen. Med de nye skærpede regler for boliger, som er opført ifm. en lokalplan, der er vedtaget efter 1. januar 2021, er dette således ikke længere tilladt. Da det tager tid, fra en ny lokalplan er vedtaget, til boligerne er opført, vil der fortsat forekomme nye boligprojekter, som ikke er omfattet af de nye skærpede regler. Af den grund ses det fx, at boligerne på Papirøen ikke er omfattet af de nye regler om bopælspligt, da lokalplanen er bekendtgjort i 2017, mens de boliger, der skal opføres i Jernbanebyen, vil være omfattet, da denne lokalplan forventes vedtaget i 2025.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
 - *Bemærkning om, at der p.t. står ca. 5.000 boliger tomme i København (115), og at mange ejendomme og boliger står tomme (288).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Københavns Kommune har undersøgt tomme boliger i "Boligregdegørelsen 2022", kap. 2. De primære grunde til tomme boliger er bl.a. Naturlig tomgang ved ejer- og beboerskifte, forsinkelse på indflytning i nybyggeri, boliger uden bopælspligt (fx ambassadeboliger og folketingsboliger) mv. Analysen viser, at kun ca. 1 pct. af Københavns boligmasse på ca. 336.000 boliger er langtidstomme og en del heraf er reelt ikke boliger (fejlregistreringer).
 - *Ændringer i planen:* Nej.
 - *Ønske om en analyse af egnetheden af de boliger i den eksisterende boligmasse, hvor de ældre bor og skal bo fremadrettet, ift. adgangsforhold og funktionel indretning for hjemmeplejen, herunder plads til rollator og kørestol. (Københavns Ældreråd)*
 - *Forvaltningens bemærkning:* På side 52 nævnes den aldrende befolkning og behovet for ældrevenlige boliger: "Vi ser eksempelvis ind i en fremtid, hvor der vil være flere ældre københavnere og derfor behov for ældrevenlige boliger og plejehjem".
 - Kommunen vil løbende se nærmere på behovet for boliger til ældre - både i den nye, men også eksisterende boligmasse. Samt hvilke analyser, der i den forbindelse kan være behov for.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
 - *Bemærkning om, at brugen af universelt design i boligudviklingen kan fremme inklusion og selvstændighed hos mennesker med handicap, da sådanne type boliger giver selvstændighed*

og integrationsmæssige muligheder i samfundet samtidig med at forbedre livskvaliteten og reducere samfundsomkostninger til pleje (Dansk Handicap Forbund).

- *Forvaltningens bemærkning:* Kommuneplanen sætter den strategiske retning for byens udvikling, hvilket bl.a. inkluderer, at byen skal være tilgængelig for alle og at udviklingen skal baseres på universelt design. For så vidt angår konkrete krav til byggeri er det primært bygningsreglementet, der er bestemmende for hvilke krav der stilles til nye boliger og hvordan hensynet til personer med handicap tilgodeses. I takt med at kravene til byggeriet på dette område løbende er skærpet, er langt de fleste nye boliger egnede for personer med handicap, således andelen af den københavnske boligmasse, der er egnet til denne gruppe, er øget.
- *Ændringer i planen:* Nej.

- *Opbakning til forslaget fra Teknik- og Miljøudvalget om, at mindstestørrelsen for familieboliger fastsættes til 50 m² i både eksisterende by og byudviklingsområderne, særligt med henblik på at sikre en varieret boligmasse i lokalområder såsom Nordvestkvarteret (Bispebjerg Lokaludvalg).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Forslaget er allerede indarbejdet i forslaget til Kommuneplanen.
 - *Ændringer i planen:* Nej.

- *Ønske om, at small living/simple living/tiny houses integreres i fremtidens København (Miljøpunkt Amager).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Forslaget er i overensstemmelse med Forslag til Kommuneplan 2024, hvor det bl.a. fremgår, at kommunen arbejder for en varieret udvikling i boligtyper på tværs af byområder, hvilket bl.a. kan inkludere "mikroboliger".
 - *Ændringer i planen:* Nej.

- *Ønske om, at der i alle bydele etableres forskellige boligformer, som understøtter forskellige behov gennem livet og muligheden for at blive boende i samme bydel herunder studiebolig, familiebolig, singlebolig og plejebolig (40).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Det fremgår af forslaget til kommuneplanen på side 46, 3. spalte, at: København skal være en mangfoldig by, hvor unge kan uddanne sig og stifte familie. Hvor der er rum og plads til pædagogen, direktøren, iværksætteren, akademikeren, SOSU'en, fleksjobberne, ældre og alle andre, der ønsker at bo her. Det er derfor vigtigt, at der opføres boliger med en variation i størrelser og ejer- og boformer.
 - *Ændringer i planen:* Ja. S. 46, 3. spalte: "i alle bydele" tilføjes efter ejer- og boformer.

- *Bemærkning om og spørgsmålstegn ved kommuneplanens præmis om voksende befolkningsvækst og behovet for mange nye boliger (94, 112, 118, 112, 104) med henvisning til, at det i København går den modsatte retning i takt med, at nettotilflytningen har været negativ de seneste seks år. Hertil konkret bemærkning om, at mange nye boliger i Sydhavn er for dyre og står tomme, bebos af expats eller midlertidige lejere, som udfordrer sammenhængskraften (94, Foreningen Sydhavnens Venner, 118).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Befolkningsprognosen for Københavns Kommune estimerer, at byen vokser med ca. 59.000 personer frem mod 2036. Nettotilflytningen fra København forventes at være negativ de næste mange år og derfor forventes befolkningsvæksten at blive drevet af nettoindvandring fra udlandet og fødselsoverskuddet. Københavns Kommune er opmærksom på udfordringen med, at der bygges mange nye udlejningsboliger i byudviklingsområderne. Disse boliger fraflyttes hyppigere end andre ejerformer. Bl.a. af den grund fremgår det af forslaget til kommuneplanen side 55, at Københavns kommune "indgår dialog om og arbejder for, at kommunerne får mulighed for at regulere bl.a. andelen af ejerboliger, andelsboliger

- eller andre boligtyper i nye byudviklingsområder, så der kan skabes en varieret boligsammensætning".
- Ændringer i planen: Nej.
- *Bemærkning om, at et krav om ejerboliger i lokalplaner ikke vil bidrage til større balance i boligmarkedet. Tværtimod vurderes det, at den øgede kompleksitet ved et sådant krav i lokalplanlægningen og de efterfølgende byggeprocesser, risikerer at fordyre og forsinke byens boligprojekter til gene for såvel ejere som lejere. En del ejendomme, der oprindeligt er opført som private udlejningsboliger, konverteres til private ejerboliger i forbindelse med, at lejerne flytter (Skanska).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Det fremgår af kommuneplanen, at kommunen indgår dialog om og arbejder for, at kommunerne får mulighed for at regulere bl.a. andelen af ejerboliger i nye byudviklingsområder. Det er ikke fastlagt, hvordan denne eventuelle regulering skal udmøntes. Kommunen er opmærksom på, at en del private lejeboliger konverteres til ejerboliger over tid. Kommunen har foretaget en analyse af netop dette i Boligredegørelsen 2024, s. 56.
 - Ændringer i planen: Nej.
 - *Ønske om, at kravet om, at minimum 20 pct. af boligbyggeriet skal være 110 kvm., sænkes til 15 pct., da en for stor en del af det samlede etageareal vil gå til store og dyre boliger i det nuværende forslag til kommuneplan (Dansk Industri).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Det er et politisk mål at fremme opførelsen af flere større familieboliger. Der er på den baggrund fremsat forslag om, at mindst 20 pct. af etagearealet i byudviklingsområder skal disponeres til boliger over 110 m². Det skaber en sikkerhed for en andel større boliger. Det bemærkes, at selvom andelen af større boliger i nybyggeriet har været faldende de seneste år, så har det fortsat ligget over dette niveau for byen som helhed.
 - Ændringer i planen: Nej.
 - *Ønske om at kravet om, at 50 pct. af boligbyggeriet skal være over 95 kvm., sænkes til 90 kvm. (Dansk Industri).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Kommuneplanens krav om en gennemsnitlig boligstørrelse på 95 m² har været gældende siden Kommuneplan 2005. Det bemærkes, at der er tale om en gennemsnitlig størrelse, ikke en mindstestørrelse, som det antydes i høringsvaret. For at fremme opførelse af flere mindre boliger blev 25 pct. af boligarealet i nye bebyggelser fritaget fra beregningen i Kommuneplan 2015. Det blev øget til 50 pct. i Kommuneplan 2019, hvilket er videreført i Forslag til Kommuneplan 2024. Det giver mulighed for at opføre mange mindre boliger. Der er samtidig fokus på fortsat at sikre opførelse af større boliger til bl.a. børnefamilier. På den baggrund er kravet til en gennemsnitlig boligstørrelse på 95 m² for 50 pct. af boligarealet i nye bebyggelser fastholdt og suppleret med et krav om, at en del af disse boliger tillige skal være mindst 110 m².
 - Ændringer i planen: Nej.
 - *Bemærkning om, at det er ude af trit med den forventede efterspørgsel at fastholde et krav på, at halvdelen af nye boliger skal have en størrelse på over 95m², herunder ønske om at kravet om at bygge en vis størrelse boliger udtages af kommuneplanen eller at kravet nedsættes til at dække 25pct. af nye boliger, så kravet bringes i trit med den forventede fremtidige efterspørgsel (EjendomDanmark).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Jf. kommuneplanens bestemmelse for boligstørrelser gælder det for nye boliger, at 50 pct. af boligarealet skal være mindst 95 m² i gennemsnit. Der er således ikke tale om en mindste størrelse på 95 m². Det bemærkes, at de større boliger forventes at ville udgøre mindre end halvdelen af de nye boliger, fordi der kan etableres flere mindre boliger inden for de 50 pct. af boligarealet, som er

- fritaget fra kravet om en gennemsnitlig boligstørrelse. Eksempel: Hvis 50 pct. af boligarealet disponeres til boliger på 95 m² i gennemsnit og 50 pct. af boligarealet disponeres til boliger på 60 m², så vil ca. 60 pct. af boligerne i området være mindre boliger.
- *Ændringer i planen:* Nej.
- *Ønske om, at mere end 50 pct. af etagearealet bør være indrettet med en gennemsnitlig boligstørrelse på mindst 95 m², da mange ønsker større familieboliger (119).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Kommuneplanens krav om en gennemsnitlig boligstørrelse på 95 m² har været gældende siden Kommuneplan 2005. For at fremme opførelse af flere mindre boliger blev 25 pct. af boligarealet i nye bebyggelser fritaget fra beregningen i Kommuneplan 2015. Det blev øget til 50 pct. i Kommuneplan 2019, hvilket er videreført i Forslag til Kommuneplan 2024. Der er samtidig fokus på fortsat at sikre opførelse af større boliger til bl.a. børnefamilier. På den baggrund er kravet til en gennemsnitlig boligstørrelse på 95 m² for 50 pct. af boligarealet i nye bebyggelser fastholdt og suppleret med et krav om, at en del af disse boliger tillige skal være mindst 110 m².
 - *Ændringer i planen:* Nej.
 - *Bemærkning om, at reduktion af minimumsstørrelsen fra 50 kvm. til 40 kvm. som udgangspunkt er hensigtsmæssig, men at den ikke bør sættes yderligere ned, da byggeri af for mange helt små boliger inden for en kortere tidsramme kan føre til dannelse af udsatte boligområder (Dansk Industri).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Forvaltningen havde i det oprindeligt høringsudkast indstillet til, at mindstestørrelsen for familieboliger blev sat til 40 m² i hele byen. Men dette blev ved den politiske behandling ændret til 50 m², således at det fremgår af forslaget til Kommuneplan 2024, at nybyggede familieboliger ikke må være mindre end 50 m².
 - *Ændringer i planen:* Nej.
 - *Ønske om, at mindstestørrelsen på boliger er 50 kvm (119).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Se bemærkningen ovenfor.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
 - *Bemærkning om, at et mangfoldigt udbud af boliger, bedst sikres ved ikke at opstille unødigt fordyrende krav eller detailregulering, som i bedste fald tjener til at gøre byggeprisen og dermed boligerne dyre, og i værste fald afholder potentielle investorer i at investere i opførelsen af nye boliger (EjendomDanmark). Bemærkning om, at kravet om flere store lejligheder i praksis blot vil være endnu et regulativ, der risikerer at besværliggøre produktionen af flere boliger (Skanska).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Forslaget til Kommuneplan 2024 stiller krav til boliger størrelse, friarealer og parkering. Bestemmelserne har været et centralt element i kommuneplanen gennem de seneste 20 år og tilpasses løbende. Fx er kravet til boligers størrelse generelt blevet mere fleksible og kravet til parkering reduceret. I Forslag til Kommuneplan 2024 har der været politisk ønske om at indføre justeringer, som mindsker fleksibiliteten, idet der stilles krav om en andel større boliger i byudviklingsområder og en mindste størrelse for familieboliger på 50 m². Øvrige krav til boliger er helt overvejende fastlagt i byggelov og bygningsreglement.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
 - *Anbefaling om, at der opføres flere ejerboliger, og at dette kræver et politisk pres (Østerbro Lokaludvalg), herunder ønske om, at kommunen går i dialog med regeringen vedrørende*

- lovgivning, der vil gøre det mere attraktivt at bygge ejer- og andelsboliger i stedet for private lejeboliger i nye byområder (Amager Øst Lokaludvalg).
- *Forvaltningens bemærkning:* Det fremgår af afsnittet "Det gør Københavns Kommune også" på side 55, at kommunen "indgår dialog om og arbejder for, at kommunerne får mulighed for at regulere bl.a. andelen af ejerboliger, andelsboliger og andre boligtyper i nye byudviklingsområder, så der kan skabes en varieret boligsammensætning".
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Ønske om, at kommunerne i regionen står sammen om at løse udfordringerne med at bygge de nødvendige af boliger (Amager Øst Lokaludvalg).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Forslaget tages til efterretning, og der henvises til kommuneplanens kapitel om Hovedstadens byudvikling og mobilitet.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
 - *Bemærkning om, at ønskes der et så bredt udbud af boliger som muligt, er det bedst at sætte markedet mest muligt frit og ikke ved at opstille krav om at der skal opføres en særlig type boliger, at disse skal opføres i en bestemt rækkefølge, eller at de skal have en særlig størrelse (EjendomDanmark).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Københavns Kommune regulerer markedet til en vis grad for at opnå den boligsammensætning, som vurderes at realisere kommuneplanens overordnede mål for byen bedst muligt.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
 - *Forslag om, at kommunen lægger op til et tættere samarbejde med potentielle investorer, som man i fællesskab med kan blive klogere på, hvordan man fremmer et varieret boligudbud, uden at dette hæmmer tilførslen af nye boliger til København (EjendomDanmark).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Forslaget tages til efterretning og det bemærkes, at kommunen løbende inviterer til drøftelser med eksterne om udviklingen af København – herunder ifm. lanceringen af den årlige boligdegørelse, hvor EjendomDanmark og andre interessenter tidligere har deltaget.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
 - *Bemærkning om, at markedet og developere har prioriteret private ejer- og udlejningsboliger, som har medført høje og stigende priser, som bl.a. betyder, at børnefamilier flytter ud af byen (112).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Kommunerne har, som det er nu, kun mulighed for at stille krav om, at op til 25 pct. af nye boliger skal være almene. De resterende 75 pct. bestemmer developere og grundejere selv over. Som det fremgår af afsnittet: "det gør København Kommune også" på side 55, vil kommunen indgå dialog og arbejde for, for, at kommunerne får mulighed for at regulere bl.a. andelen af ejerboliger, andelsboliger eller andre boligtyper i nye byudviklingsområder, så der kan skabes en varieret boligsammensætning.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
 - *Bemærkning om at Københavns Kommune bør føre kontrol med lejeudgifterne for udlejningsboliger (288).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Niveauet for husleje i udlejningsboliger fastsættes af udlejer alt efter boligens opførselstidspunkt, vedligeholdelsesstand mv. Lejer har mulighed for at indbringe udlejer for huslejenævnet ift. en vurdering af lejens rimelighed, jf. lejeloven. Forhold om fastsættelse af husleje mv. reguleres ikke i kommuneplanen.
 - *Ændringer i planen:* Nej.

- *Bemærkning om at der ikke er hold i påstande om mangel på boliger i København, og at der står mange dyre boliger ledige, at der burde indføres et stop for nedrivning og et midlertidigt stop for nybyggeri, samt at der allerede er tilstrækkeligt mange m2 til at dække boligbehovet (366, 115).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Kommuneplanen og Københavns Kommunes Boligreddegørelse for 2024 viser, at der i en årrække ikke er bygget nok boliger i København ift. den tilflytning der har været til byen. Det har medført stigende boligpriser og mangel på boliger. København forventes at vokse med ca. 59.000 personer frem mod 2036, hvorfor der fortsat er behov for at udbygge boligforsyningen i København. Kommuneplanen skaber plads til 40.000 nye boliger i planperioden, herunder mindst 10.000 almene boliger, der er betydelig billigere i husleje end fx private udlejningsboliger.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Bemærkning om, at vi bygger boliger til korttidsbeboere herunder studerende og udenlandske statsborgere uden af have en overordnet tilgang til, hvor mange vi skal bo indenfor de rammer som byen rummer (116).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Københavns Kommunes befolkningsprognose baserer sig på en fremskrivning af tidligere års fødsler, dødsfald, mellemkommunale flytninger og vandring til og fra udlandet. Befolkningsprognosen har generelt været retvisende på kort sigt, mens træfsikkerheden på lang sigt vil afhænge af eventuelle ændringer i præferencer og trends ift. bosætning, migration, fertilitet m.fl. Behovet for boliger og det tilhørende behov for arealer til byudvikling vurderes løbende pba. befolkningsprognosen.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Ønske om, at der stilles krav til flere seniorboliger, samt ønske om, at der sættes et måltal på, hvor mange seniorvenlige boliger, -fællesskaber, der planlægges med, i lighed med antallet af de planlagte ungdomsboliger (Østerbro Lokaludvalg).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Nybyggeri, der opfylder bygningsreglementet (BR18) indeholder allerede en række krav, som gør dem seniorvenlige ift. tilgængelighed. Kommunen vedtog herudover i 2019 et mål om at give tilsagn om økonomisk støtte til fire almene bofællesskaber (herunder seniorbofællesskaber) årligt. Et måltal for seniorvenlige boliger vil kræve et større analysearbejde for at kortlægge behovet. Dette vil i så fald kunne indarbejdes i næste revision af kommuneplanen i 2028.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Forslag om at tilføje til tekst på s. 68, spalte 3, sidste afsnit: "I forbindelse med udviklingen vil der blive lagt vægt på, at der gennem bebyggelsesplan, boligdisponering og lysindfald m.m. sikres velfungerende og attraktive boliger **med de faciliteter, der hører til en moderne bolig.**" (365)*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Boligdisponering, lysindfald og faciliteter, reguleres ikke i kommuneplanen, men derimod ifm. byggesagsbehandlingen. Teknik- og Miljøforvaltningen har allerede fokus på disse ting i sagsbehandlingen.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Bemærkning om, at målet om 40.000 flere boliger koster dyrt i CO2, biodiversitet, grønne områder, varmeø-effekter mv. (119)*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Forvaltningen anerkender, at boligbyggeri er klimabelastende, men bemærker samtidig, at boligbyggeri i en storby som København, kan være mindre klimabelastende end byggeri udenfor byen. Det skyldes, at strukturerne i den tætte storby gør, at der er betydelige klimamæssige fordele ved at bo i byen: Københavnerne bor på færre kvadratmeter, transporterer sig kortere, har færre biler og genererer mindre affald end borgere i resten af landet. Samtidig er næsten alle

boliger i København opvarmet med klimavenlig fjernvarme. Læs mere om dette i Boligredegørelsen 2023 på kommunens hjemmeside.

- Ændringer i planen: Nej.
- *Bemærkning om, at den eneste måde at sikre familieboliger til priser, som børnefamilier kan betale, er ved at øge boligproduktionen i Københavns Kommune med henvisning til, at kommuneplanens krav om flere store boliger ikke alene løse problemet eller reelt forbedrer vilkårene for børnefamilier, da børnefamiliernes udfordring primært er af økonomisk karakter (Skanska).*
 - Forvaltningens bemærkning: Kommunen er enig i, at et øget udbud af boliger, kan have en prisdæmpende effekt. Ifm. Kommuneplan 2019 vurderede Økonomiforvaltningen pba. en analyse Copenhagen Economics, at boligpriserne kan dæmpes til omkring inflationen med en boligproduktion, som er 10 pct. højere end det demografiske boligbehov. Kommunen udlægger med kommuneplan 2024 arealer svarende til det prisdæmpende boligbehov. Kommunen kan herudover kun påvirke mulighederne for at bygge boliger ved at udlægge nye arealer til boligbyggeri, men kan ikke tvinge grundejere eller developere til at bygge.
 - Ændringer i planen: Nej.

København vokser

- *Bemærkning om, at en ligelig geografisk fordeling af plejehjemsboliger har afgørende betydning for beboernes trivsel og mulighed for at fastholde kontakter. Navnlige set i lyset af, at kommuneplanen ikke indeholder en geografisk opgørelse af kommunale behov på tværs af bydele. (Bispebjerg Lokaludvalg)*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Behovet for plejeboliger reguleres ikke i kommuneplanen, men opgøres hvert år på baggrund af befolkningsprognosen og indarbejdes i arealplanen for plejeboliger. Behovet for plejeboliger opgøres ikke på bydelsniveau, men for hele byen. Københavns Kommune arbejder på at udbygge plejehjemskapaciteten i alle dele af byen, hvor det er praktisk muligt. I Bispebjerg arbejder Københavns Kommune på at etablere et nyt, stort plejehjem med 140 plejeboliger på Ørnevej 53-55. Københavns Kommune ser desuden på muligheden for at etablere et nyt plejehjem på Hulgårdsvvej (Cirkusgrunden). Den foreslåede ændring i kommuneplanen for Hulgårdsvvej skal bl.a. medvirke til at gøre det muligt at bygge plejehjem her.
 - Ændringer i planen: Nej.
- *Bemærkning om, at der ikke er overensstemmelse mellem Københavns Kommunes prognoser for befolkningstilvæksten i København og tallene fra Danmarks Statistik, og at det angivne behov for boliger allerede er dækket ind af eksisterende projekter i bl.a. Ørestad og Nordhavn (Amager Øst Lokaludvalg).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Københavns Kommunes befolkningsprognose indeholder en højere forventning til nettotilflytningen sammenlignet med Danmarks Statistiks prognose, fordi der i kommunens prognose tages højde for atypiske flyttemønstre under corona-pandemien. I "Baggrundsanalyse om rækkefølgeplanen i Kommuneplan 2024" vurderes det, at hvis alle nye familier skal bo i egen bolig, er der behov for ca. 34.000 nye boliger. For at modvirke boligprisstigninger og for at kompensere for tidligere års underproduktion af mindre boliger anbefales det at fastlægge et mål om 40.000 nye boliger. Kommuneplanens mål for boligbyggeriet vurderes på den baggrund af være afstemt med forventningerne til befolkningsudviklingen og ønskerne om at modvirke de høje stigninger i boligpriser, som har kendetegnet boligmarkedet gennem mange år.
 - Ændringer i planen: Nej.

- *Bemærkning om at byudviklingen skal tilpasses det forventede lavere behov for boliger og dermed give mere plads til andre funktioner som grønne og rekreative områder (Danmarks Naturfredningsforening København, 104).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Der refereres til svaret ovenfor.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Bemærkning om og spørgsmål til, hvorvidt det er rimeligt, at man fra Københavns side har en tilgang til befolkningstilvæksten som værende uundgåelig, og om de nationale og internationale befolkningsstrømninger snarere bør ses som en national opgave med henblik på et mindre København befolkningsmæssigt (116).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Antallet af indbyggere forventes at vokse både på nationalt plan, i hovedstadsregionen og i Københavns Kommune. Der er derfor behov for at opføre nye boliger. Udviklingen i erhvervsstrukturen i retning af vækst i bl.a. videns- og serviceerhverv har været med til at øge efterspørgslen efter boliger i større byer, herunder København. For at skabe en by, hvor så mange så muligt har mulighed for at bosætte sig, hvis de ønsker det, har kommuneplanforslaget som mål at opføre tilstrækkelig mange boliger til at imødekomme behovet og dæmpe boligprisudviklingen.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Ønske om, at få en vurdering af nøjagtigheden af tidligere befolkningsfremskrivninger (119).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Københavns Kommunes befolkningsprognose baserer sig på en fremskrivning af tidligere års fødsler, dødsfald, mellemkommunale flytninger og vandringer til og fra udlandet. Befolkningsprognosen har generelt været retvisende på kort sigt, mens træfsikkerheden på lang sigt vil afhænge af eventuelle ændringer i præferencer og trends ift. bosætning, migration, fertilitet m.fl. Behovet for boliger og det tilhørende behov for arealer til byudvikling vurderes løbende pba. befolkningsprognosen.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Bemærkning om at støtte unges muligheder for at dele en bolig og give bedre muligheder for at omdanne boliger til andelsboliger (115).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Kommuneplanen regulerer ikke en ejer/udlejers muligheder for at leje værelser ud til andre, de ikke er i familie med. Antallet af deleboliger i København er tæt på fordoblet de seneste 15 år, og mere end hver femte københavnner deler i dag bolig med en eller flere personer, som ikke er del af deres egen familie. Ca. halvdelen af dem, der bor i delebolig i København, er mellem 18-29 år. Læs evt. mere om deleboliger i Boligreddegørelsen 2023 på kommunens hjemmeside. Kommunen har i mange år arbejdet for, at der etableres større familieboliger til bl.a. børnefamilier, men disse større boliger er også fleksible i og med, at de kan deles af flere, som ikke er i familie med hinanden.
 - Muligheder for omdannelse til andelsboliger reguleres ikke i kommuneplanen. Omdannelse af boliger til andelsboliger er bl.a. muligt via tilbudspigten, som betyder, at ejere af udlejningsejendomme ikke må sælge ejendomme uden først at tilbyde de eksisterende lejere at købe den til at stifte en andelsboligforening. Det sker dog sjældent at boliger bliver omdannet til andelsboliger, primært fordi de nuværende finansieringsregler ikke gør det økonomisk fordelagtigt eller muligt for lejerne at finansiere købet. Læs evt. mere om dette i Boligreddegørelsen 2024 på kommunens hjemmeside.
 - *Ændringer i planen:* Nej.

Blandet by

- *Ønske om konkrete forslag til, hvordan der skabes plads til "billige kvadratmeter", navnlig med henblik på at sikre plads til frivillige organisationer, midlertidige anvendelser, virksomheder og kunstnere, der skaber oplevelsesmæssig værdi i byen, samt handlefællesskaber, der virker for et bedre, mere bæredygtigt og socialt retfærdigt samfund. Bemærkning om, at disse aktører skaber værdi på en anden måde end ved at have evnen til at betale en markedsbestemt leje (Akademisk Arkitektforening Københavns lokalledelse).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Kommuneplanen har bl.a. som mål at sikre muligheder for etablering af mindre produktionsvirksomheder og kreative erhverv (s. 72, spalte 1). Kommuneplanens retningslinjer udpeger endvidere ni kreative zoner til fx håndværksvirksomheder, værksteder, studier mv., der ønsker fleksible og økonomisk overkommelige lejemål. Kommuneplanen kan imidlertid ikke regulere den konkrete huslejeafmåling i bestemte områder.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Bemærkning om, at det er positivt, at kommuneplanen fremhæver byggefællesskaber som en boligform med potentiale for byen. Henvisning til, at byggefællesskaber erfaringsmæssigt smitter positivt af på deres nabolag og bidrager til byen med større mangfoldighed i byggeriet. Bemærkning om at der er gode erfaringer fra Odense, Roskilde og Køge, men at det er vanskeligt for interesserede borgere at organisere byggefællesskaber uden understøttelse og vejledning fra kommunens side. (Akademisk Arkitektforening Københavns lokalledelse)*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Etablering af bl.a. byggefællesskaber kan være et bidrag til at skabe en mere varieret by, men kommuneplanen kan ikke konkret regulere etablering af bygge- eller bofællesskaber. Københavns Kommune vejleder i stedet om disse muligheder. Kommunen har bl.a. udgivet en vejledning til interesserede i etablering af almene bofællesskaber, ligesom kommunen også afholder informationsmøder for interesserede om etablering af byggefællesskaber.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Ønske om, at man tænker i alternative lokaliseringsmuligheder til skæve boliger, navnlig for at friholde grønne områder for ny bebyggelse, såsom dialog med almene boligforeninger, udnyttelse af eksisterende institutionsbyggeri og undersøgelse af andre egnede placeringer fx den såkaldte cirkusgrund (Bispebjerg Lokaludvalg), herunder bekymring vedrørende placeringen af skæve boliger på Radisevej, da det kan betyde, at den gode balance mellem de handicappede borgere, der bor på Bostedet Nordlys, og det omgivende bymiljø, kan blive forrykket (Pårørenderådet, Bostedet Nordlys).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Københavns Kommune har gennemført en screening af mulige placeringer til skæve boliger og har identificeret placeringer til de 112 skæve boliger som der er behov for. Det er generelt vanskeligt at finde placeringer til skæve boliger i en tæt by som København. I henhold til Socialforvaltningens krav til de skæve boliger, skal boligerne opføres på en ubebygget grund, som fritliggende boliger, og kan dermed ikke indpasses i eksisterende institutionsbyggeri. Det tilstræbes desuden, at de skæve boliger fordeles i byen og at nye skæve boliger ikke placeres i umiddelbar nærhed til eksisterende skæve boliger. Cirkusgrunden ligger i umiddelbar nærhed til de eksisterende skæve boliger på Hulgårdsvej, hvorfor denne placering ikke er vurderet egnet til skæve boliger. Kommunen arbejder desuden på at placere et stort plejehjem på grunden, hvilket Kommuneplan 2024 også muliggør.
 - Der er truffet politisk beslutning om 47 nye skæve boliger, på hhv. Strødamvej, Scherfigsvej, Emdrupvej og Kofoeds Skole, som endnu ikke er opført. Fremtidige placeringer til skæve boliger vil blive forelagt Socialudvalget og Borgerrepræsentationen til politisk behandling og de endelige placeringer vil bero på disse beslutninger.
 - *Ændringer i planen:* Nej.

- Bemærkning om at etableres der skæve boliger i parken mellem Strandøre og Scherfigs vej, så vil afstandskravet på 300 m. til et grønt område ikke kunne overholdes for mange boliger (Strandpromenade Kvarterets Grundejerlaug).
 - *Forvaltningens bemærkning:* Kommuneplanen har som mål at skabe en socialt blandet by, hvor der bl.a. er plads til byens udsatte borgere. Det er generelt vanskeligt at finde placering til skæve boliger i en tæt by som København, hvor der er få ubebyggede arealer til rådighed. Det har derfor været nødvendigt at inddrage enkelte mindre grønne områder til skæve boliger fx det grønne områder på Scherfigsvej. Der er truffet politisk beslutning om 47 nye skæve boliger, på hhv. Strødamvej, Scherfigsvej, Emdrupvej og Kofoeds Skole, som endnu ikke er opført.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- Bemærkning om, at det på s. 68 fremgår, at kommunen ikke har mulighed for at regulere andre ejerformer end almene boliger og angiver at det er et problem, som der bør gøres noget ved, hvis der skal opnås en blandet by (Østerbro Havnekomité)
 - *Forvaltningens bemærkning:* Det fremgår af afsnittet "Det gør Københavns kommune også" på side 55, at kommunen "indgår dialog om og arbejder for, at kommunerne får mulighed for at regulere bl.a. andelen af ejerboliger, andelsboliger og andre boligtyper i nye byudviklingsområder, så der kan skabes en varieret boligsammensætning".
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- Bekymring vedrørende det ekstra pres, der pålægges Sydhavnen (hvor Bavnehøj og det gamle Sydhavnen betragtes som udsatte områder), at 1) der påtænkes at bygge et nyt botilbud på Ellebjergvej 39 for psykisk syge med langvarigt og vedvarende stofmisbrug 2) det planlægges, at E-huset, et botilbud for personer med et langvarigt og vedvarende alkoholmisbrug, skal flytte fra Nørrebro til et areal ved Sjælør Station 3) der er planer om et botilbud, hvor brugergruppen endnu ikke er kendt, i Jernbanebyen tæt ved Sydhavn Station, 4) der er planer om både skæve boliger og et botilbud mere i Bådehavns-gade Syd, 5) der er bevilget midler til et botilbud for personer med erhvervet hjerneskade Sluseholmens metrostation (Kgs. Enghave Lokaludvalg).
 - *Forvaltningens bemærkning:* Kommuneplanen har som mål at skabe en socialt blandet by, hvor der også er plads til byens udsatte borgere. Kommunen forsøger i videst muligt omfang at placere sociale botilbud i alle bydele, hvor det er muligt. Det gælder også i nye byområder som fx Bådehavns-gade, Jernbanebyen og Sluseholmen. De nye botilbud skal bidrage til at sikre, at kommunen kan overholde forsyningsforpligtigelsen i henhold til Serviceloven.
 - I forhold til botilbuddet ved Sjælør Station er det kommunens vurdering, at man ved at bygge et botilbud sammen med et supermarked og en kiosk vil bidrage til at skabe tryghed på en plads, som i dag opleves som utryk.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- Positiv indstilling overfor både botilbud og skæve boliger i Bådehavns-gade Syd (Kgs. Enghave Lokaludvalg).
 - *Forvaltningens bemærkning:* Forvaltningen kvitterer for høringsvaret.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- Ønsker om, at placeringen af et botilbud i Jernbanebyen lige ved Sydhavn Station genovervejes, da området allerede er udfordret (væresteder til socialt udsatte, den relativt nye plads ved Hørdumsgade samt hjemløse ved stationen) og da botilbuddet vil ligge tæt op ad jernbanen og trafikstøj fra Enghavevej og Sydhavns-gade (Kgs. Enghave Lokaludvalg).
 - *Forvaltningens bemærkning:* Kommuneplanen har som mål at skabe en socialt blandet by, hvor der også er plads til byens udsatte borgere. Kommunen forsøger i videst muligt omfang at placere sociale botilbud i alle bydele hvor det er muligt. Det gælder også i nye

- byområder som fx Jernbanebyen. De nye botilbud skal bidrage til at sikre, at kommunen kan overholde forsyningsforpligtigheden i henhold til Serviceloven.
- *Ændringer i planen:* Nej.
 - **Forslag om at tilføje tekst på s. 47, spalte 1, afsnit 1: " (...) i byudviklingsområderne. **For at sikre en høj grad af sammenhængskraft planlægges fleksible fælleslokaler til understøttelse af beboerdrevne aktiviteter fx. møder, byttecentral, interessefællesskaber."** (365).**
 - *Forvaltningens bemærkning:* Såvel kommuneplanens bestemmelser for boligstørrelser i bofællesskaber som de bestemmelser, der hyppigt fastlægges i lokalplaner for boligbyggeri, fremmer etablering af fælleslokaler. Men det er ikke muligt med planloven (dvs. hverken i kommune- eller lokalplan) at afgrænse anvendelsen af fælleslokaler. Denne vil være op til ejeren af lokalerne, så længe disse er tilgængelige for de beboere/brugere, de er tiltænkt. De i høringssvaret omtalte aktiviteter er således mulige, men kan ikke fremmes med planlægningen.
 - *Ændringer i planen:* Nej. - **Forslag om at tilføje tekst på s. 48, spalte 2, afsnit 2: " (...). Hverdagens naturlige møder i den lokale folkeskole, supermarkedet, **bageren** og på den lokale café mellem mennesker med forskellige baggrunde, er med til at styrke integrationen og sammenhængskraft."** (365)
 - *Forvaltningens bemærkning:* Sidste del af forslaget indarbejdes i Kommuneplan 2024.
 - *Ændringer i planen:* **Ja.** S. 48, spalte 2, afsnit 2: " (..) er med til at styrke integrationen og **sammenhængskraft."** - Ønske om, at kommuneplanen i højere grad understøtter udbredelsen af deleboliger, hvor mennesker fx udlejer værelser til andre, da det bl.a. vil gøre byens mange villakvarterer mere "mangfoldige" og mindre monokulturelle (119).
 - *Forvaltningens bemærkning:* Kommuneplanen regulerer ikke en ejer/udlejers muligheder for at leje værelser ud til andre, de ikke er i familie med. Antallet af deleboliger i København er tæt på fordoblet de seneste 15 år, og mere end hver femte københavnere deler i dag bolig med en eller flere personer, som ikke er del af deres egen familie. Kommunen har i mange år arbejdet for, at der etableres større familieboliger til bl.a. børnefamilier, men disse større boliger er også fleksible i og med, at de kan deles af flere, som ikke er i familie med hinanden.
 - *Ændringer i planen:* Nej.

Almene boliger

- **Ønske om, at kommunen stiller krav om 25 pct. almene boliger i alle bydele, også hvor der i forvejen er mange almene boliger (Lejernes LO Hovedstaden).**

 - *Forvaltningens bemærkning:* Med kommuneplanen justeres de nuværende retningslinjer for anvendelse af krav om almene boliger i lokalplaner, således at kravet også kan finde anvendelse i skoledistrikter med over 30 pct. almene familieboliger. Dette er dog henset til hvilken type almen bolig, der påtænkes etableret.
 - *Ændringer i planen:* Nej.

- **Ønske om, at kommunen stiller krav om, at de almene boligorganisationer etablerer fælles ventelister, samt at kommunen afsøger mulighederne for, at der etableres fælles ventelister for både almene og private udlejningsboliger. (Lejernes LO Hovedstaden)**

 - *Forvaltningens bemærkning:* Kommunen afsøger løbende mulighederne for at arbejde i retning af fælles ventelister. Det bemærkes, at kommunen må konstatere, at der p.t. ikke er opbakning i den almene sektor til at etablere fælles ventelister på frivillig basis.
 - *Ændringer i planen:* Nej.

- *Ønske om at få tilføjet en beskrivelse af, hvordan en almen andel på 25 pct. af nye boliger kan realiseres (s. 46), da det vurderes, at det ikke kan ske uden ændringer i lovgivningen (Christianshavn Lokaludvalg).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Økonomiforvaltningen bemærker, at det på side 55 i afsnittet "det gør Københavns Kommune også" fremgår at: kommunen arbejder for at kommunerne får mulighed for enten at betinge byggetilladelser og/eller rækkefølgeplanlægge, så almene og private boliger opføres i samme takt.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Bemærkning om, at der ikke bliver bygget nok af den almene boligkvote (Amager Øst Lokaludvalg).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Kommunen har et mål at, at almene boliger skal udgøre minimum 20 pct. af boligerne i København. Kommunen stiller bl.a. krav om, at 25 pct. af boliger i nye lokalplaner, skal være almene. Københavns Kommune skaber med sin planlægning muligheder for at bygge og udvikle byen og rammer for, hvordan byggeriet tager form (fx gennem krav om andel af almene boliger), men ny planlægning medfører ikke en byggepligt for grundejerne, så kommunen kan ikke med planlægningen tvinge private aktører, grundejere eller andre til at igangsætte byggeri af fx almene boliger.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Bemærkning om, at den almene boligsektor meget gerne bidrager til den blandede by, og at alternative boformer som fx bygge- og bofællesskaber kan opføres som almene boliger (BL-Danmarks almene boliger).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Københavns Kommune betoner i bl.a. kommuneplanen behovet for den blandede by, ikke mindst ved etablering af forskellige boformer. Det er positivt, at den almene sektor vil medvirke til denne udvikling.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Bemærkning om at der ikke er blevet bygget nok almene boliger i København i de seneste år, og at der stadig er et betydeligt behov for billige boliger. Høringssvaret støtter op mod kommunens ønske om lovændringer, der giver kommunerne mulighed for at anvende betingede byggetilladelser og rækkefølgeplanlægning for at fremme realiseringen af almene boliger. (BL-Danmarks almene boliger)*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Økonomiforvaltningen kvitterer for høringssvaret, herunder støtten til at indføre mulighed for betingede byggetilladelser og rækkefølgeplanlægning. Ønsket indgår i kommunens løbende dialog med staten om rammerne for kommunernes planlægningsmuligheder.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Forslag til at kommunen stiller krav om 40pct. almene boliger i nye lokalplaner i byudviklingsområder og at kommunen benytter sit ejerskab af By & Havn til at påvirke hvilken rækkefølge selskabet udvikler sine arealer i (BL-Danmarks almene boliger).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Det bemærkes, at kommunerne ikke jf. Planloven har mulighed for at stille krav om op til 40pct. almene boliger i nye lokalplaner. Der er mulighed for at stille krav om op til 25pct. almene boliger. Siden 2022 har det været muligt for private grundejere og almene boligselskaber at indgå aftale om, og opnå kommunal og statslig medfinansiering til, at øge andelen af almene boliger i et område til op til 40pct. almene boliger. Der er således tale om en mulighed for indgåelse af en frivillig aftale. Københavns Kommune støtter og opfordrer aktivt til denne typer af aftaler, og er i dialog med bl.a. Landsbyggefonden om at smidiggøre ordningen. Det bemærkes desuden, at kommunens ejerdialog med By & Havn ikke reguleres i kommuneplanen. Det bemærkes endeligt, at By & Havn er blandt de private grundejere, der er hurtigst til at realisere almene boliger på deres arealer.
 - *Ændringer i planen:* Nej.

- *Bemærkning om at der er behov for at hæve det lovbestemte maksimumbeløb for alment byggeri, da det nuværende niveau besværliggør alment byggeri pga. stigende byggepriser. Desuden bemærkes det, at grundprisens andel af maksimumbeløbet maksimalt bør kunne udgøre 10-12 pct. frem for de nuværende maksimalt 20 pct. (BL-Danmarks almene boliger)*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Københavns Kommune har ved flere lejligheder opfordret regeringen – bl.a. sammen med repræsentanter for den almene boligsektor - til at revidere det almene maksimumbeløb, så det bliver muligt for sektoren at imødegå de stigende byggepriser. Det omfatter tillige driftstøttebekendtgørelsens vejledning, hvori niveauet for en passende grundpris defineres.
 - *Ændringer i planen:* Nej.

- *Bemærkning om hvordan boligstørrelsesbestemmelserne gælder for almene boliger – herunder hvorvidt alle almene boliger er undtaget kravet om at 20 pct. af etagearealet skal indrettes til boliger på mindst 110 m² pr. boliger, eller om det kun gælder nye almene boliger i byudviklingsområder (BL – Danmarks almene boliger).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Boligstørrelsesbestemmelsens regel om at mindst 20 pct. af etagearealet skal indrettes til boliger på mindst 110 m² pr. bolig gælder kun i byudviklingsområder. Almene boliger er undtaget fra denne bestemmelse, og er således lige andre boligtyper heller ikke underlagt denne bestemmelse ved nybyggeri i eksisterende byområder.
 - *Ændringer i planen:* Nej.

- *Opfordring til at kommunen screener kommunale ejendomme med henblik på at undersøge mulighederne for fortætning med almene boliger, samt at kravene i forbindelse med fortætningsbyggerier drøftes med BL (BL-Danmarks almene boliger).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Gennemgange af konkrete byggemuligheder reguleres ikke i kommuneplanen, men Københavns Kommune indgår gerne i en dialog med almene boligselskaber om potentielle fortætningsmuligheder, herunder også om forslag til forenklinger af de nuværende retningslinjer for fortætningsbyggerier.
 - *Ændringer i planen:* Nej.

- *Ønske om at målsætning vedrørende en blandet by gøres mere ambitiøs, konkret at målsætningen vedrørende andelen af almene boliger bør øges yderligere end de 20pct. (Østerbro Lokaludvalg).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Andelen af almene boliger i København ligger p.t. på 19,1pct. Målet i Kommuneplanen er, at andelen skal være på minimum 20pct., men gerne højere. Kommunen anvender alle tilgængelige redskaber til at bygge almene boliger i København, herunder at kommunen stiller krav om 25 pct. almene boliger i nye lokalplaner.
 - *Ændringer i planen:* Nej.

- *Bemærkning om, at kommuneplanen har som mål, at almene boliger skal udgøre mindst 20 pct. af nybyggeriet svarende til 10.000 boliger, samt et mål om 6.000 ungdomsboliger - hvilket opfattes som, at kun 7,5 pct. af nybyggeriet skal være almene familieboliger (119).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Kommuneplanens målsætning er, at der frem mod 2036 skal skabes plads til 40.000 nye boliger, hvoraf 10.000 skal være almene, svarende til 25pct. Samtidig er det et mål, at andelen af almene boliger skal udgøre 20pct. af den samlede boligbestand i Københavns Kommune. Det er yderligere et mål, at der inden for de 40.000 nye boliger skal skabes rammer til 6.000 ungdomsboliger. Det bemærkes, at ungdomsboliger ikke nødvendigvis er almene boliger. Størstedelen af de ungdomsboliger, der er blevet bygget og planlagt de seneste fem år, er private (jf. side 54 i kommuneplanens hovedstruktur).
 - *Ændringer i planen:* Nej.

Midlertidighed

- Bemærkning om, kommuneplanen giver mulighed for midlertidig anvendelse af tomme bygninger og ubebyggede arealer i byudviklings- og perspektivområder. Nordhavn indeholder imidlertid store arealer uden bygninger, som tager mange år at udbygge, og som derfor har et potentiale for midlertidige funktioner, hvis der kunne gives tilladelse til opstilling af midlertidige pavillonbygninger mv. Det bemærkes desuden, at etablering af midlertidige ungdomsboliger er udfordret af, at der ikke kan lempes ift. støj på samme måde som ved permanente boliger. Det foreslås, at løse det ved tillade en overskridelse af støjgrænseværdier på 5 dB på facader og opholdsarealer, hvis det grænseværdien for det indendørs støjniveau er overholdt (By & Havn).
 - Forvaltningens bemærkning: Der er ved den seneste ændring af planloven muliggjort, at der i lokalplaner fastsættes bestemmelser om midlertidig anvendelse af arealer, der ligger i byzone. Den midlertidige anvendelse skal tidsbegrænses til højst 10 år og kan ved kommunalbestyrelsens dispensation herefter forlænges med op til 5 år ad gangen. Det foreslås derfor, at kommuneplanens bestemmelser om midlertidighed justeres således, at der åbnes mulighed for at etablere ny midlertidig bebyggelse i byudviklings- og perspektivområder. Midlertidige ungdomsboliger er underlagt samme regler for støj som permanente boliger. Regler og grænseværdier er fastlagt i planloven og statslige vejledninger.
 - Ændringer i planen: **Ja.** I retningslinjen "Midlertidige anvendelser" under temaet Overordnet Byudvikling ændres det første afsnit til (ny tekst fremhævet med fed skrift): "I kommuneplanens byudviklings- og perspektivområder kan eksisterende bygninger og omgivende ubebyggede arealer **samt nye bygninger opført efter en lokalplans bestemmelser om midlertidige anvendelser** anvendes bredere end den fastlagte hovedanvendelse i områderne, uanset at områdernes fremtidige anvendelse ikke er fastlagt." Det tredje afsnit ændres til: "De angivne funktioner er til enhver tid underlagt de miljøbestemmelser, der gælder for områdets hovedanvendelse, og tillades kun, hvor det er miljømæssigt forsvarligt." I redegørelsen indsættes i andet afsnit før sidste sætning følgende: **"Der gives desuden mulighed for at etablere nye bygninger opført efter en lokalplans bestemmelser om midlertidige anvendelser, jf. planlovens § 15, stk. 16."**

Andet

- Københavns Ældreråd ønsker at der er en større repræsentation af byens borgere på 60+ år, samt at de ældre medborgere medtænkes i højere grad i Kommuneplan 2024 ift. andre aldersgrupper (børn, unge og studerende), herunder at kommuneplanens byudvikling tager konkret form efter, at der bor mange ældre københavnere i byen.
 - Forvaltningens bemærkninger: Til den interne høring af Forslag til Kommuneplan 2024 kom Ældrerådet med et ønske om øget fokus på ældre i kommuneplanen. Dette er imødekommet ved at udskifte billeder i hele kommuneplanforslaget med større fokus på de ældre københavnere.
 - Derudover er der i kommuneplanforslaget flere henvisninger til, at der er behov for boliger til især byens ældre.
 - Anledning til ændringer: Nej.
- Ønske om, at kommunen markerer en vilje til at stoppe yderligere fortætning i bymidten, herunder at der stræbes efter en uændret grad af byfortætning for det gamle Christianshavn og en "fortætningsgrad" på Christiansholm og Frederiksholm på det niveau, der nås med de ind til nu trufne beslutninger om nybyggeri (generelt om rammer og side 120) (Christianshavns Lokaludvalg).

- *Forvaltningens bemærkning:* Med forslaget til Kommuneplan 2024 lægges der ikke op til nævneværdige fortætning af Københavns bymidte. Det bemærkes, at rammerne for lokalplanlægning er konkrete for de enkelte områder, og at en generel bemærkning om, hvad der tilstræbes for et større område på tværs af konkrete rammer, ikke har virkning for planlægningen. Det bemærkes også, at dele af Christianshavn er undtaget for standardiserede bebyggelsesregulerende bestemmelser, da der skal tages særlige hensyn til det værdifulde kulturmiljø og bygningsbevaring.
- *Ændringer i planen:* Nej.
- *Bekymring om politikken vedrørende husbåde - bl.a., at kravet om, at en husbåd skal være et ombygget fartøj for at kunne placeres i V-ramme, udgår for at give mulighed for ombyggede pramme. Ønske om, at højdemaksimum for husbåde fastsættes til 4,8m i stedet for 5,4m (Christianshavns Lokaludvalg).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Den omtalte ændring vedr. ombyggede fartøjer gælder alene for en nærmere afgrænset gruppe på maksimalt 15 stk. og kun for nogle placeringer. Den valgte højde er bl.a. begrundet i frihøjden under broerne, som muliggør en flytning uden behov for broåbning, og i højden af en række eksisterende husbåde, der er placeret under de hidtil gældende regler. Der ses ikke at være nogen konkret begrundelse for at ændre denne højde.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Bemærkning fra ATP-ejendomme (25) om, at de gerne deltager i drøftelser om, hvordan København fortsat udvikler positivt og skaber blandede boligformer.*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Forvaltningen takker for tilkendegivelsen og bemærker, at kommunen løbende inviterer til drøftelser med eksterne om udviklingen af København – herunder ifm. lanceringen af den årlige boligredegørelse, hvor ATP-ejendomme og andre interessenter tidligere har deltaget.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Ønske om, at der indføres en sagsbehandlings fasttrack ordning, til borgere, ejerforeninger og virksomheder, som søger om tilladelse til at udnytte deres ejendomme bedre, fx ved at udnytte og konvertere gamle loftsrum, erhvervslokaler og andet til fremtidens boliger (EjendomDanmark).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Processer for sagsbehandling fastlægges ikke i kommuneplanen. Teknik- og Miljøforvaltningen er myndighed ift. ansøgninger om byggetilladelse. Ønsket viderefremmes til Teknik- og Miljøforvaltningen.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Forslag om at tilføje tekst på s. 16, spalte 2, afsnit 1: "København var i årtier en kommune med et faldende befolkningstal, som især børnefamilier flyttede fra. Den udvikling er vendt, og mange ønsker at **be skabe sig et hjem** i København, som flere gange er blevet kåret som verdens bedste by at bo og leve i." (365).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Forslaget indarbejdes i Kommuneplan 2024.
 - *Ændringer i planen:* **Ja.** S. 16, spalte 2, afsnit 1: "København var i årtier en kommune med et faldende befolkningstal, som især børnefamilier flyttede fra. Den udvikling er vendt, og mange ønsker at **be skabe sig et hjem** i København, som flere gange er blevet kåret som verdens bedste by at bo og leve i."
- *Bemærkning om, at der er behov for en bedre formidling af data, der ville gøre det lettere at forholde sig til KP24 – herunder konkret ift. hvor mange boliger, der står tomme (119).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Udarbejdelsen af kommuneplanen er et omfangsrigt arbejde, der bl.a. er baseret på flere baggrundsanalyser. Flere af disse er repræsenteret i kommuneplanens hovedstruktur mens resten kan findes på kommuneplanens hjemmeside. Den 1. januar 2021 blev reglerne om bopælspligt skærpet. Det betyder, at

hvis en bolig er fastlagt til helårsbolig i en lokalplan, som er bekendtgjort efter den 1. januar 2021, er boligen altid omfattet af bopælspligt. Bopælspligt betyder, at ejeren af boligen har pligt til at sørge for, at boligen anvendes til beboelse enten ved selv at bo i den eller at leje den ud. Bopælspligten opfyldes ved, at boligen bebos mere end 180 dage på et år, og at de, der bor i boligen, er tilmeldt folkeregistret på adressen eller har modtaget en accept fra kommunen på benyttelsen til sekundær bolig. Undlader ejeren af boligen at sørge for dette, og har boligen været ledig i mere end 6 uger, skal ejeren give kommunen besked. Herefter kan kommunen som udgangspunkt anvise en beboer til boligen, hvis der ikke er en gyldig grund til den manglende beboelse såsom renovering, udlejning, salg eller midlertidigt fravær fra boligen. Tidligere var det sådan, at nyopførte boliger, som var fastlagt til helårsbeboelse, først blev omfattet af bopælspligten, når de havde været benyttet som helårsbolig. Dermed kunne man undlade at bo i boligen mere end 180 dage på et år eller at registrere sig på adressen. Med de nye skærpede regler for boliger, som er opført ifm. en lokalplan, der er vedtaget efter 1. januar 2021, er dette således ikke længere tilladt. Da det tager tid, fra en ny lokalplan er vedtaget, til boligerne er opført, vil der fortsat forekomme nye boligprojekter, som ikke er omfattet af de nye skærpede regler. Af den grund ses det fx, at boligerne på Papirøen ikke er omfattet af de nye regler om bopælspligt, da lokalplanen er bekendtgjort i 2017, mens de boliger, der skal opføres i Jernbanebyen, vil være omfattet, da denne lokalplan forventes vedtaget i 2025. Antallet af boliger i Københavns Kommune uden pligt til helårsbeboelse varierer fra år til år, da nye boliger hele tiden tages i brug. Det er derfor svært at sætte et præcist tal på, hvor mange boliger, det drejer sig om. Københavns Kommune fører tilsyn med boliger med pligt til helårsbeboelse i henhold til Lov om Boligforhold. Kommunen har i 2022 gennemført en analyse, som viser, at kun ca. 1 pct. af boligerne i København står langtidstomme, jf. Boligrederegørelsen 2022.

- *Ændringer i planen:* Nej.

Tema 3: En by med erhverv og studiemiljø

Erhvervsudvikling

- *Bemærkning om, at det er positivt, at der udarbejdes en Helhedsplan for Innovation District Copenhagen og at Lokaludvalget involveres, samt at der ikke skal bygges i De Gamles By (Nørrebro Lokaludvalg).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Forvaltningen tager bemærkningen til efterretning, og bemærker at der ikke er planer om at bygge i De Gamles By i forbindelse med udviklingen af innovationsdistriktet.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Bemærkning om, at der ikke er nogen erhvervsuddannelser på Amager, og at det er ønskeligt, at forholdet kommer i tragtning i forbindelse med erhvervs-/jobudviklingen, bl.a. set i lyset af områdets størrelse og det faktum, at andelen af unge, der vælger en erhvervsuddannelse, er lavere end i andre bydele (Amager Øst Lokaludvalg).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Forvaltningen bemærker, at SOSU H, TEC og By & Havn er i dialog med Københavns Kommune (Teknik- og Miljøforvaltningen) om den kommende lokalplan for Ørestad ift. at undersøge muligheden for at etablere en ny campus, som udover flere erhvervsuddannelser og uddannelsesinstitutioner kan omfatte fx virksomheder, andre organisationer, åbne værksteder og kollegier.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Bemærkning om, at KEA hilser partnerskabsinitiativet "Innovation District Copenhagen" velkommen og deler ambitionen om at bygge bro mellem forsknings- og iværksættermiljøer. KEA har fokus på at tilbyde fysiske rammer og netværk til startups, små- og mellemstore virksomheder og entreprenører, og bidrager derfor gerne til at udvikle dette i dialog med kommunen. Særligt vil KEA gerne indgå i et samarbejde om udviklingen af innovationsdistriktet, bl.a. set i lyset af uddannelsesinstitutionens placeringen på Nørrebro (KEA).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Forvaltningen kvitterer for Københavns Erhvervsakademis (KEA) interesse i arbejdet med at udvikle et innovationsdistrikt i København, Innovation District Copenhagen (IDC). Det er positivt, at projektet modtager henvendelser fra flere aktører i området, som gerne vil bidrage til udviklingen. Københavns Kommune samarbejder med Erhvervsministeriet og Københavns Universitet om udarbejdelse af en helhedsplan for området. I takt med at projektet skrider fremad, vil sekretariatet for IDC række ud til interesserede aktører, herunder KEA.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Bemærkning om, at der er en forventning om, at for at kunne realisere den kommende helhedsplan og potentiale i området for Innovation District Copenhagen, vil der være behov for at revidere de planmæssige rammer med henblik på at skabe attraktive muligheder for nybyggeri tilpasset områdets særlige identitet og egenart, så bygningsmassen understøtter overgangen fra forskning til kommerialisering. Realiseringen af den fælles vision for Innovation District Copenhagen forudsætter, at der gives mulighed for fortætning i området. Det bemærkes, at der må forventes at der bliver særligt behov for fortætning i det centrale område mellem Tagensvej og Universitetsparken, samt området omkring Niels Bohr Bygningen på Rådmandsgade, og ved Trekantsgrunden (Erhvervsministeriet, Rigshospitalet, Københavns Professionshøjskole, Københavns Universitet, BioInnovation Institute og Region Hovedstaden).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* For at realisere visionen for Innovation District Copenhagen, skal der udarbejdes en helhedsplan for området, der vil kunne danne grundlag for en ændring af rammerne. Herefter vil det kræve kommuneplanlægning at ændre rammerne for de pågældende områder, for at muliggøre en fortætning. Den

omtalte udvikling vil dog ikke omfatte De Gamles By, der ligger i udkanten af udviklingsområdet.

En beskrivelse af udviklingen af Innovation District Copenhagen vil blive indsat i hovedstrukturens kapitel 7 – Bydele i fokus på s. 113 med følgende tekst:

"Innovation District Copenhagen

Københavns Kommune har sammen med Erhvervsministeriet, Uddannelses- og Forskningsministeriet og Københavns Universitet en fælles vision om at udvikle området omkring Københavns Universitets Nørre Campus, Haraldsgadekvarteret og Rigshospitalet til et verdensførende innovationsdistrikt. Forud for en udvikling af området vil der blive udarbejdet en helhedsplan, som skal sætte fokus på udviklingspotentialerne, herunder fortætningsmuligheder og muligheder for udvikling og forbedring af byrum og forbindelser. Helhedsplanen skal belyse, hvordan der kan bygges videre på områdets eksisterende kvaliteter og bevaringsværdier, så innovationsdistriktet kan udvikles til et sammenhængende og levende bykvarter med attraktive muligheder for nybyggeri tilpasset områdets identitet og egenart. Fortætningspotentialerne findes primært i det centrale område mellem Tagensvej og Universitetsparken, som bl.a. omfatter området omkring Niels Bohr Bygningen på Rådmandsgade og "Trekantsgrunden" ved Vermundsgade, Titangade og Sigurdsgade. Der vil ikke ske fortætning i De Gamles By som følge af udviklingen af innovationsdistriktet. Helhedsplanen kan danne grundlag for senere kommune- og lokalplanlægning.

- Ændringer i planen: **Ja**, ovenstående afsnit indsættes i hovedstrukturen.
- Bemærkningerne giver en gennemgang af erhvervshavnens særlige betydning for både København og resten af Sjælland samt Øresundsregionen, idet en forsyning ad søvejen med fx brændstoffer, byggematerialer og importerede varer sparer mange lastbiltransporter og vil øges i takt med en tilvækst i befolkning i oplandet. Samtidig understøtter færgefart og skibsturisme oplevelses- og turismeøkonomien. Copenhagen Malmö Port (CMP) arbejder for en grøn omstilling med fx fossilfri drift at den nye containerterminal i Ydre Nordhavn. For at understøtte erhvervshavnens bidrag til byen og dens omstilling til en klimavenlig fremtid ønskes sikkerhed for, at kommuneplanen tager tilstrækkeligt hensyn til havnen og dens erhverv. Der ønskes de bedst mulige rammer for havnevirkomheder med særlige beliggenhedskrav, der ventes at få øgede arealbehov, fordi behovet for import af råstoffer/byggematerialer stiger og fordi fremtidens fossilfri alternative brændstoffer vil fylde mere end nutidens brændstoffer på grund af ringere energitæthed. Der henvises til arealbehov til infrastruktur (metro M5, Østlig Ringvej) som kritiske for Prøvestenen, og det ønskes, at byudvikling og lokal vejbetjening i områderne omkring Prøvestenen konsekvent tilpasses erhvervshavnens behov, herunder dens udviklingsmuligheder. Det adresseres også, at skibenes adgang til alle dele af erhvervshavnen er afgørende for dennes funktion. Derfor bør nye forbindelser på tværs af havneløb planlægges, så konflikter med sejlads, herunder større skibe til Inderhavnen, undgås. Dette kan fx være med tunneler eller pendulfærger. Krydstogttrafikkens betydning for turismepotentialet i København beskrives og det uddybes, at der arbejdes for såvel en mindre miljøbelastning (fx landstrøm, miljødifferentieret havneafgift der fremmer mere miljøvenlige skibe) som et bedre udbytte af turismen for byen ved sæsonspredning, flere anløb med passagerskift mv. I den forbindelse er det glædeligt, at ny infrastruktur til Nordhavn (metro M4, tunnel til aflastning af vejtrafik) understøtter erhvervshavnen inkl. krydstogt. Endelig anføres det, at CMP er en virksomhed i Øresundsregionen og som sådan ønsker en udvikling af regionens sammenhæng både fysisk fx med en metro som supplement i passagertrafikken og i form af regelforenklinger mv., der knytter regionen bedre sammen (Copenhagen Malmö Port).
 - Forvaltningens bemærkning: Københavns Kommune er meget bevidst om erhvervshavnens og skibstrafikkens betydning for byen. Der er et stort potentiale i at fastholde transport på skib samtidig med at gøre denne mere miljø- og klimavenlig. Dette understøttes af den planlægning, der har muliggjort udviklingen i Ydre Nordhavn og som snart vil medføre en bedre trafikbetjening heraf, også med kollektiv trafik. På

- tilsvarende vis skal det være muligt at forene erhvervshavnens og byens fortsatte udvikling i Østhavnen. Med forslaget til Kommuneplan 2024 træffes der ikke beslutninger herom, idet beslutninger om ny infrastruktur, herunder på Prøvestenen, og den nærmere planlægning af byudvikling først vil ske i de kommende år og til dels i 2. halvdel af planperioden på 12 år. Kommune har i arbejdet vedrørende infrastruktur bestræbt sig på at sikre de for forsyningskæderne vigtige erhverv (hvoraf en del dog ikke er havnevirksomheder med særlige beliggenhedskrav), så havnearealer udnyttes bedst muligt, men de konkrete beslutninger herom er ikke del af kommunens nuværende planlægning.
- Med forslaget til Kommuneplan 2024 vises der behov for at knytte byen bedre sammen også på tværs af vandet. Her er kommunen bevidst om, at der er væsentlige hensyn til den sejlende trafik, så der tages med kommuneplanen ikke konkrete beslutninger om placeringer eller karakter af nye forbindelser. Der har allerede været analyser i gang, der inddrager den sejlende trafik som en afgørende faktor, og dette analysearbejde vil skulle fortsætte, herunder med inddragelse af erhvervshavnens aktører, inden der kan træffes konkrete valg. Kommunen vil i øvrigt gerne kvittere for ønskerne for en endnu bedre sammenhæng i Øresundsregionen for virksomheder, arbejdskraft mv. og deler vurderingen af, at der er potentiale for et endnu bedre samspil mellem de to sider af sundet.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Ønske om, at mindre udbygning med kontorarbejdspladser bør være en del af strategien for at mindske presset på boligmarkedet, da arbejdspladser genererer behov for boliger, herunder ønske om, at der kigges på regionale løsninger, hvor der også kan findes klimavenlige placering af arbejdspladser (Danmarks Naturfredningsforening København).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Det er en målsætning i Kommuneplan 2024, at der sikres plads til erhvervsbyggeri, som skaber rammer for nye arbejdspladser og virksomheders behov for at indrette sig i moderne og effektive ejendomme – og i forlængelse heraf, at København skal være en attraktiv videns- og erhvervsby. Det kræver, at der fortsat udlægges arealer til erhvervsbyggeri. Kommunen har et fokus på, at disse arealer udlægges stationsnært, så det er nemt at komme til med offentlig transport – også hvis man bor uden for Københavns Kommune.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
 - *Ønske om, at kommuneplanen tilføjes et mål om at fremme København som den førende hovedstad inden for socialøkonomisk, demokratisk og kooperativ virksomhedsførelse – konkret ønskes målet formuleret: "At fremme København som den førende hovedstad inden for socialøkonomisk, demokratisk og kooperativ virksomhedsførelse" (Kooperativt København).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Kommuneplanen indeholder et overordnet mål om at fremme udviklingen af byens erhvervsområder, som sikrer et bredt udvalg af lokaliseringmuligheder for forskellige virksomhedstyper – dette inkluderer også socialøkonomiske, demokratiske og kooperative virksomheder. Ligeledes fremgår det af side 77 i kommuneplanen, at der skal være plads til både socialøkonomiske og cirkulære virksomheder i København.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
 - Forslag om at tilføje tekst på s. 11 afsnit 3: "**Byens erhvervsliv og uddannelsesinstitutioner uddannelsesinstitutioner og erhvervsliv** er vigtige for hovedstadsregionen og Danmark. De skal sikre udviklingen af **den alsidige og balancerede udvikling** af nye arbejdspladser og kompetencer for byens borgere." (365)
 - Forvaltningens bemærkning: Ønsket indarbejdes delvist i Kommuneplan 2024.
 - *Ændringer i planen:* Ja - ændring markeret med fed s. 11 afsnit 3: "Byens erhvervsliv og uddannelsesinstitutioner er vigtige for hovedstadsregionen og Danmark. De skal sikre

udviklingen af **den alsidige og balancerede udvikling** af nye arbejdspladser og kompetencer for byens borgere."

- Forslag om at tilføje tekst på s. 72, spalte 3, afsnit 3: "Erhvervsudviklingen skal understøtte københavnernes hverdagsliv ved at sikre den lokale forsyning med varer, serviceydelser og jobs til københavnernes, hvad enten de er ufaglærte, faglærte eller har en videregående uddannelse. Turismen skal understøtte byens **varierede** udbud af butikker (...)." (365)
 - Forvaltningens bemærkning: Tilføjelsen af ordet "varierede" imødekommes.
 - Ændringer i planen: **Ja. S. 72, spalte 3, afsnit 3** "Turismen skal understøtte byens **varierede** udbud af butikker..."
- Forslag om at tilføje tekst på s. 84, spalte 1, afsnit 1: "Samtidig kan indsatsen sætte fokus på **sundhed og bevægelse i området. sammenhængen mellem bebyggelsesplan, boligdisponering, bygnings- og landskabsarkitekturens udformning og (øget) fysisk og mental sundhed i arkitektur og bevægelse** i området." (365)
 - Forvaltningens bemærkning: Forvaltningen anbefaler ikke, at der laves den foreslåede tilføjelse i opslaget om Innovation District Copenhagen. I stedet henviser forvaltningen til, at der i medfør af hørings svar fra Erhvervsministeriet m.fl. foreslås indsat ny tekst om helhedsplanen i "Bydele i fokus" på s. 113.
 - Ændringer i planen: Nej.
- Forslag om at tilføje tekst på s. 87, spalte 3, afsnit 4: "I forbindelse med planlægningen for de nye byudviklingsområder vil der blive taget stilling til, hvordan der skabes bykvarterer med en god lokal forsyning af dagligvarer og et udbud af udvalgs varebutikker som understøtter **variation i af** det lokale byliv." (365)
 - Forvaltningens bemærkning: Ja, tilføjelsen af ordet "variation" imødekommes.
 - Ændringer i planen: **Ja. S. 87, spalte 3, afsnit 4:** "I forbindelse med planlægningen for de nye byudviklingsområder vil der blive taget stilling til, hvordan der skabes bykvarterer med en god lokal forsyning af dagligvarer og et udbud af udvalgs varebutikker som understøtter **variation i af** det lokale byliv."
- Bemærkning om, at udviklingen af Skjulhøj Allé som kreativ zone bør hjælpes på vej af konkrete initiativer med ønske om at kunne tilbyde attraktive lokaliseringsmuligheder og understøtte kreative erhverv og iværksætteri. Området bør således udvikles som blandet erhvervsområde. (Vanløse Lokaludvalg).
 - Forvaltningens bemærkning: 'Skjulhøjs Allé' er et meget forskelligartet område, med flere bygningstyper og ejerforhold og dermed forskellige potentialer og udfordringer. E0-rammer - de såkaldte Kreative zoner - skal kunne rumme forskellige typer erhverv, det vil sige både de kreative men også håndværksvirksomheder mm. For at sikre virksomhedernes fremtidige lokaliseringsmuligheder fastholder kommuneplanen Skjulhøjs Allés rammeområdet til blandet erhvervsområde. Direkte støtte og konkrete initiativer foldes ud og konkretiseres i kommunens forvaltningsarbejde, som fx gennem fx Kultur- og Fritidsforvaltningen 'Puljen til kreative erhverv og bymiljøer', hvor der ydes tilskud til udviklingen af strategiske projekter og initiativer, der kan bidrage til at udvikle kreative bymiljøer og understøtte København som en kreativ by. Der gives også projektstøtte og tilskud til billed- og scenekunst og musik samt puljer til kulturelle formål, arrangementer mm. De lokale netværk og frivillige kræfter, herunder lokaludvalget og andre relevante aktører, kan også bidrage med at mobilisere og skabe fællesskaber, samlingssteder og nye løsninger. Det er et mål i Kommuneplanen 2024, at der foretages undersøgelser i dialogfasen med grundejerne og udviklere, for at hjælpe at sikre plads til virksomheder og iværksættere når et område udvikles. Der er flere grundejere i området, som har givet udtryk for, at de ønsker at udvikle og transformere området med nye kvaliteter og anvendelser (der henvises til hørings svar 154). I kommuneplanens redegørelse for planlægning for kreative zoner understreges derfor,

at omdannelse og udvikling af områderne bør ske med et hensyn til de eksisterende bebyggelser og erhvervsanvendelser, så væsentlige kvaliteter i de kreative zoner kan indgå i og understøtte en ny udvikling.

- Ændringer i planen: Nej.

Turisme

- *Dansk Erhverv ser positivt på målet om at sprede turismen geografisk og tidsmæssigt, og forslaget om, at der ved etablering af nye hoteller skal redegøres for, om der kan indrettes åbne stueetager og/eller publikumsorienterede funktioner, som kan bidrage til at understøtte lokalområdet. Danske Erhverv peger på, at undersøgelser viser, at de fleste borgere er glade for turismen, men at den offentlige debat er domineret af de få stemmer, som oplever problemer. Den manglende regulering af Airbnb skaber ulige konkurrencevilkår for hotelbranchen. Der er bl.a. behov for at kommunen undersøger ulovligt udlejning af boliger på hotellignende vilkår. Det er positivt, at der arbejdes for, at flere turister kommer med tog af hensyn til klimabelastning og luftforurening. Det skal dog ikke glemmes, at flytrafikken har afgørende betydning for København, og at det er svært at tiltrække turister uden et stærkt flyrutenetværk. I forhold til transportformer er det afgørende, at der anlægges en helhedsbetragtning for den mest effektive og grønne mobilitet (100).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Høringssvaret understøtter generelt kommuneplanforslagets mål og redskaber. Korttidsudlejning af boliger er reguleret ved lov. Kommunerne kan således ikke fastlægge regler, som begrænser korttidsudlejning af boliger. Reglerne og mulighederne for at administrere dem er beskrevet i "Analyse af udviklingen i hotelkapacitet", der blev behandlet af Økonomiudvalget den 6. december 2022. Forvaltningen noterer sig i øvrigt synspunkterne vedrørende væsentligheden af Københavns Lufthavn.
 - Ændringer i planen: Nej.
- *Opbakning til, at der af hensyn til klimabelastning og luftforurening arbejdes for, at flere turister ankommer med tog. Dog opmærksomhed på, at dette kan have konsekvenser for Indre By ved at de fleste turister ankommer til Hovedbanegården. Ønske om et vidensgrundlag vedr. turisternes adfærd efter ankomst og deres valg af hotel, seværdigheder, transport og restaurant. (Indre By Lokaludvalg)*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Kommuneplanens baggrundsanalyse om hotelkapacitet indeholder oplysninger om antallet af hotelværelser fordelt på bydele. Wonderful Copenhagen arbejder med turisternes besøg i byen, herunder er der i projektet 10xCopenhagen oplysninger om turisternes færden i byen, placeringen af turistattraktioner, lokale borgeres oplevelse af mødet med turister mv.
 - Ændringer i planen: Nej.
- *Bemærkning om at stoppe omdannelse af boliger til hotellejligheder og forslag om at begrænse korttidsudlejningen via Airbnb, som gjort i Barcelona (115).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Omdannelse af boliger til hotellejligheder forudsætter byggetilladelse og krav om etablering af erstatningsboliger. Korttidsudlejning af boliger er reguleret ved lov. Kommunerne kan således ikke fastlægge regler, som begrænser korttidsudlejning af boliger. Reglerne og mulighederne for at administrere dem er beskrevet i "Analyse af udviklingen i hotelkapacitet", der blev behandlet af Økonomiudvalget den 6. december 2022.
 - Ændringer i planen: Nej.
- *Forslag om, at kanalrundfart og hop-on/hop-off busser fremover kun tillades, hvis de er med el- eller brintdrift (19).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Dette kan ikke reguleres i kommuneplanen.
 - Ændringer i planen: Nej.

- Forslag om, at det overvejes at indarbejdes en turistskat (Vesterbro Lokaludvalg) i den politiske hovedstruktur (s. 75) på samme måde som kørselsafgiften er omtalt i afsnit om mobilitet (s. 32) (Christianshavn Lokaludvalg), herunder at driftsmidlerne til grønne anlæg bør være højere og at det stigende antal turister bør indtænkes her, med et ønske om, at en turistskat skal gå til vedligehold og by-inventar i de bydele turisterne kommer for at besøge (Vesterbro Lokaludvalg).
 - *Forvaltningens bemærkning:* På baggrund af medlemsforslag om at indføre en turismeafgift i København har Økonomiforvaltningen opstillet en række modeller for, hvordan en turismeafgift kunne indrettes. Sagen blev behandlet på Borgerrepræsentationens møde den 20. juni 2024, hvor det bl.a. blev godkendt, at overborgmesteren sender et brev til regeringen for at bede om lovhjemmel til at implementere en turismeafgift. Forvaltningen henviser til at driftsmidler til grønne anlæg henhører de årlige budgetforhandlinger.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- Uenighed vedrørende delkonklusion fra analyse af udviklingen i hotelkapacitet, der siger, at der ikke er behov for en begrænsende regulering af hotelkapaciteten – og i øvrigt også af adgangen til korttidsudlejning af lejligheder i bydelen (Christianshavn Lokaludvalg). Ønske om en strategi for lokalisering af hoteller med henblik på en bedre balance mellem turisternes og lokale beboeres behov (Indre By Lokaludvalg).
 - *Forvaltningens bemærkning:* Forslag til Kommuneplan 2024 har som mål at fremme en bæredygtig turisme, der fordeler sig i hele byen og den øvrige hovedstadsregion. På baggrund af den offentlige høring af Kommuneplanstrategi 2023 vurderes der at være stor usikkerhed om kvoter for hoteller i udvalgte bydele eller bykvarterer i sig selv vil medvirke til at mindske de negative konsekvenser for hverdagslivet, som nogle borgere har givet udtryk for. Turister forventes at ville opsøge attraktive kvarterer og specifikke attraktioner, herunder i Indre By, også selvom hotellerne ligger andre steder i byen. Kvoter for hoteller indebærer desuden en risiko for, at der kommer en øget efterspørgsel efter korttidsudlejning af private boliger. Forslaget til kommuneplanen anbefaler derfor, at spredningen af turisme og hoteller understøttes ved fortsat at udvikle attraktive og funktionsbladende kvarterer i både byudviklingsområderne og i den eksisterende by, som kan tiltrække besøgende. For at sikre, at hotellerne bidrager til de lokalområder, hvor de er placeret, foreslås det desuden, at der ved etablering af hoteller skal redegøres for, hvordan hoteller kan bidrage til lokalområdet, fx gennem åbne stueetager og/eller andre publikumsorienterede funktioner. Korttidsudlejning af boliger er reguleret ved lov. Kommunerne kan således ikke fastlægge regler, som begrænser korttidsudlejning af boliger. Reglerne og mulighederne for at administrere dem er beskrevet i "Analyse af udviklingen i hotelkapacitet", der blev behandlet af Økonomiudvalget den 6. december 2022.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- Ønske om opmærksomhed på balancen mellem lokale beboeres behov og tiltrækning af turister. Forslag om følgende ændring på side 72, spalte 3 (Indre By Lokaludvalg):

"I København skal turisme være bæredygtig og turisme skal udvikles i balance mellem københavnernes hverdagsliv og komme hele hovedstadsområdet til gode. Et alsidigt erhvervsliv bidrager med liv og aktivitet i byens rum, og et attraktivt erhvervsliv understøtter handelsliv og serviceerhverv. Der skal intet gøres for at tiltrække turister til Indre By."

 - *Forvaltningens bemærkning:* Det er i overensstemmelse med kommuneplanen at udvikle en bæredygtig turisme. Flere markante turistattraktioner ligger i Indre By og vil således naturligt indgå i markedsføringen af København. Forslaget om, at der intet gøres for at tiltrække turister til Indre By kan derfor ikke imødekommes.

- Ændringer i planen: **Ja**. På side 72, 3. spalte tilføjes: "**I København skal turisme være bæredygtig og turisme** skal udvikles i balance mellem københavnernes hverdagsliv og komme hele hovedstadsområdet til gode."
- Bemærkning om, at den politiske hovedstruktur ikke giver et retvisende billede af Københavns Kommunes investeringer i turismen ift. samarbejdet med Wonderful Copenhagen, og foreslår følgende ændringer (Wonderful Copenhagen):
 1. S. 74, 2. spalte, 2. afsnit:

"Københavns Kommune arbejder tæt sammen med hovedstadsregionen officielle turismeorganisation Wonderful Copenhagen om at skabe en bæredygtig turisme og balanceret udvikling af byen. Derudover arbejder Københavns Kommune sammen med andre aktører om en række indsatser..."
 2. S. 75, nyt punkt efter Comeback Copenhagen:

"- Københavns Kommune har i mange år samarbejdet med og medfinansieret Wonderful Copenhagen om at skabe og fremme bæredygtig turisme der bidrager til balance i byen"
- Forvaltningens bemærkning:
 - s. 74, 2. spalte, 2. afsnit: Forvaltningen foreslår, at Wonderful Copenhagen skrives ind - men med en mindre justering end den, der fremgår af høringsvaret. Forslaget: "Københavns Kommune arbejder allerede sammen med andre aktører om en række indsatser, som skal sikre en miljømæssig og social bæredygtig udvikling, bl.a. markedsføring af destinationer i regionen og brug af cykler og kollektiv transport. **Derudover arbejder Københavns Kommune tæt sammen med bl.a. hovedstadsregionens officielle turismeorganisation Wonderful Copenhagen om at understøtte en bæredygtig turisme i balance med byens udvikling.** Der er løbende behov for at vurdere, om kommunens og andre aktørers indsatser er tilstrækkelige."
 - s. 75, nyt punkt efter Comeback Copenhagen: Forvaltningen vurderer, at dette ikke bør indgå - med udgangspunkt i, at der ikke fremgår andre eksterne aktører i opremsningen.
- Ændringer i planen: **Ja** - til s. 74, 2. spalte, 2. afsnit.
- Bemærkning om tallet med 8,8 mio. hotelovernatninger på s. 74, 1. spalte, 1. afsnit i hovedstrukturen er fra 2019 og en undren over at der ikke anvendes nyere tal her (Wonderful Copenhagen).
 - Forvaltningens bemærkning: Tallene i kommuneplanen er taget fra baggrundsanalysen om udviklingen i hotelkapacitet, der blev afrapporteret i 2022. Det er korrekt, at der senere er kommet nyere tal.
 - Ændringer i planen: **Ja**:

På side 74, 1. spalte, 1. afsnit i hovedstrukturen ændres afsnittet: "I 2019 var der 8,8 mio. overnatning er på hoteller i Københavns Kommune. Det svarer til en stigning på 90 procent fra 2010. Efter en kraftig nedgang under pandemien var antallet af overnatninger på hoteller i 2022 højere end i 2019. Der var dog færre oversøiske udenlandske turister heriblandt fra USA og Asien, som har et højere døgnforbrug." til "I 2019 var der 8,8 mio. overnatning er på hoteller i Københavns Kommune. Det svarer til en stigning på 90 procent fra 2010. Efter en kraftig nedgang under pandemien var antallet af overnatninger på hoteller **øget til 9,3 mio.** i 2022 højere end i 2019 **og 10,5 mio. i 2023.** Der var dog færre oversøiske udenlandske turister heriblandt fra USA og Asien, som har et højere døgnforbrug."

På side 74, 1. spalte, 2. afsnit i hovedstrukturen tilføjes sætningen: "**Der er ikke offentliggjort nyere tal for antallet af Airbnb-overnatninger.**"
- Bemærkning om, at listen på s. 75 i hovedstrukturen er en blanding af indsatser der er foretaget, afsluttet og igangværende. Forslag til ændring i tekst i punkt 3: "Genopretningsplanen for

hovedstadens turisme, Comeback Copenhagen 2023, der **blev** udarbejdet i et samarbejde mellem Københavns Kommune, Wonderful Copenhagen og Erhvervsministeriet m.fl. **havde** bl.a. fokus på at fremme grøn mobilitet hos turister og skabe tættere samspil mellem storby-, kyst-, kultur- og naturturisme i hovedstadsregionen." (Wonderful Copenhagen)

- *Forvaltningens bemærkning:* Sproglig ændring, som kan tilføjes.
 - *Anledning til ændringer:* **Ja.**
- *Bemærkning om, at den oplevede overturisme er lokal (i og omkring Indre By) og ikke skal blive til en større fortælling om overturisme i København generelt, samt et ønske om at der i hovedstrukturen tilføjes en bemærkning om, at der også skal holdes et kritisk blik på deleøkonomiske platformes rolle fx ift. lokalt, oplevet overturisme i midtbyen (DI Turisme, Kultur & Oplevelser).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Korttidsudlejning af boliger er reguleret ved lov. Kommunerne kan således ikke fastlægge regler, som begrænser korttidsudlejning af boliger. Reglerne og mulighederne for at administrere dem er beskrevet i "Analyse af udviklingen i hotelkapacitet", der blev behandlet af Økonomiudvalget den 6. december 2022.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
 - *Ønske om at krydstogsturismens væsentlige bidrag til Københavns økonomi og beskæftigelse i højere grad anerkendes i kommuneplanen (DI Turisme, Kultur & Oplevelser).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Kommuneplanen har til hensigt at fremme en bred erhvervsudvikling inden for forskellige sektorer. Det fremgår af kommuneplanen, at turismen yder et væsentligt positivt bidrag til beskæftigelsen og understøtter byens udbud af butikker, restauranter og kulturliv (side 74), men da kommuneplanen er en overordnet plan for byens fysiske byudvikling, er der ikke beskrevet detaljer om hvilke dele af turismen, der er vækstgenererende. I baggrundsanalysen om udviklingen i hotelkapacitet er der et afsnit om turismens økonomiske betydning.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
 - *Modstand mod krydstogtskibe, for at begrænse de uheldige konsekvenser ved masseturisme (115) og grundet klimaet (361, Østerbro Havnekomité).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Turismen yder et væsentligt positivt bidrag til beskæftigelsen og understøtter byens erhvervsliv, der også er til gavn for byens beboere. I forhold til byens størrelse har den ikke, heller ikke for så vidt angår krydstogtskibe, karakter af masseturisme. Det skal bemærkes, at kommuneplanen ikke kan regulere skibsanløb i havnen, dette gælder for store såvel som små skibe. Til gengæld understøtter kommunens planlægning en god integration af og en reduceret klimapåvirkning ved skibsanløb, fx ved at fremme infrastruktur til kollektiv trafikbetjening af områder, hvor mange personer ankommer, og gennem sin medvirken til at etablere landstrømanlæg til krydstogtskibe.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
 - *Forslag til, at Københavns Kommune udarbejder en analyse af, hvordan henholdsvis hotelturisme og turisme i korttidsudlejede beboelseslejligheder (fx Airbnb) påvirker de lokale økonomier, byliv og lokalområder. Herunder også om korttidsudlejningen af beboelseslejligheder er med til at presse prisen på boliger i København op. En sådan analyse vil være med til at sikre, at en eventuel kommende regulering af området sker på så oplyst et grundlag som muligt (Skanska)*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Høringssvaret tages til efterretning. Et bemærkes, at korttidsudlejning af boliger er reguleret ved lov. Kommunerne kan således ikke fastlægge regler, som begrænser korttidsudlejning af boliger. Reglerne og mulighederne for at administrere dem er beskrevet i "Analyse af udviklingen i hotelkapacitet", der blev behandlet af Økonomiudvalget den 6. december 2022.

- Ændringer i planen: Nej.
- Forslag om at tilføje samt slette tekst på s. 72, spalte 1, afsnit 7: "At fremme **en bæredygtig og afbalanceret** turisme, der **skal fordele sig i hele byen og den øvrige hovedstadsregion, og som tager hensyn til understøtter lokalmiljøets historiske identitetsbærende kvaliteter og fordeler sig i hele byen og den øvrige hovedstadsregion.**" (365)
 - Forvaltningens bemærkning: Det vurderes at være vanskeligt at arbejde for, at turismen "understøtter lokalmiljøets historiske identitetsbærende kvaliteter". Det fremgår på side 74, "at udviklingen i turismen også tager hen syn til københavnernes hverdagsliv og de lokale bymiljøers identitet."
 - Ændringer i planen: Nej.
- Forslag om at tilføje samt slette tekst på s. 74, spalte 2, afsnit 1: "Det er derfor vigtigt at udviklingen i turismen **respekterer og også tager hensyn til understøtter københavnernes hverdagsliv, sammenhængskraft og de lokale bymiljøers identitetsbærende kvaliteter bundet i bygnings- og landskabsarkitekturen og lokalhistorien.**" (365)
 - Forvaltningens bemærkning: Se bemærkning ovenfor.
 - Ændringer i planen: Nej.

Håndværks- og kreative erhverv

- Ønske om et bedre grundlag for at bevare de små erhverv i byen, så fx små håndværksvirksomheder ikke tvinges ud pga. høj husleje og dårlige P-forhold (Østerbro Lokaludvalg). Bemærkning om, at der udestår løsninger på udfordringer og barrierer vedrørende udvikling og fastholdelse af håndværkererhverv i kommunen - herunder at rammerne i det foreliggende materiale er uhensigtsmæssigt vage samt at baggrundsanalyserne, lavet på området, ikke er reflekteret i den politisk redegørelse (Dansk Industri).
 - Forvaltningens bemærkning: Som det fremgår af baggrundsanalysen om planlægning for håndværkererhverv er der en række udfordringer i fastholdelsen af byens håndværkererhverv. Nogle af disse kan adresseres i kommuneplanlægningen, imens andre er resultatet af samfundsmæssige og strukturelle udviklingstendenser. Med Kommuneplan 2024 indføres der en ny retningslinje for planlægning for håndværkererhverv og en ny generel ramme for særlige anvendelsesmuligheder ifm. lokalisering af håndværk og værksteder. Den konkrete udmøntning af disse sker i forbindelse med lokalplanlægningen og byggesagsbehandlingen i de enkelte sager.
 - Ændringer i planen: **Ja.** Der foreslås tilføjelse om håndværksvirksomhedernes udfordringer i Kapitel 4, afsnittet "Gode rammer for håndværkererhverv", s. 80. Da der under næste bemærkning fra Håndværkerforeningen ligeledes foreslås tilføjelse til afsnittet, henvises der til samlet ændring under denne bemærkning.
- Bemærkning om, at den fortsatte udvikling af de eksisterende bykvarterer sætter kvarterernes virksomheder under pres. Sameksistensen mellem eksisterende virksomhedsdrift og nye boliger er svær, da boligbyggerierne har en større følsomhed overfor virksomhedernes behov for plads, behov for levering af materialer, evt. produktion på stedet og medarbejdernes mulighed for parkering ved virksomheden. Som det er nu, er balancen skæv, da det opleves, at lovgivningen tilgodeser boliganvendelserne i konkrete sager. Det er derfor afgørende, at byplanlægningen sker med sameksistens for øje. Hvis der ikke fra politisk hold er opbakning til, at virksomhederne skal kunne drive deres virksomhed, flytter de ud af byen. (Håndværkerforeningen).
 - Forvaltningens bemærkning: Det er et mål i kommuneplanen at sikre plads til kreative erhverv og håndværkererhverv, både i eksisterende og nye byområder. Forvaltningen er enig i, at det i byplanlægningen er vigtigt at have fokus på sameksistensen mellem

eksisterende virksomheder og nye boliger, så virksomhederne ikke fraflytter. Der foreslås tilføjelse i hovedstrukturen.

- *Ændringer i planen:* **Ja (ændring markeret med fed)**. Der foreslås tilføjelse til Kapitel 4, afsnittet "Gode rammer for håndværkerhverv", s. 80. (Tilføjelsen er udarbejdet på baggrund af denne bemærkning samt ovenstående bemærkning fra Dansk Industri og Østerbro Lokaludvalg.)

"Håndværks- og værkstedsvirksomhederne er en vigtig del af byens erhvervsliv og understøtter københavnernes i deres hverdag. For at sikre en velfungerende, bæredygtig by, hvor transportafstande begrænses, skal det også i fremtiden være muligt for københavnernes at vælge lokale håndværkere. **De seneste år har byudviklingen dog påvirket håndværks- og værkstedsvirksomhedernes lokalisering i København. Der er blevet færre erhvervs- og industriområder i byen, og nogle virksomheder oplever udfordringer med stigende ejendomspriser, parkerings- og trængselsudfordringer, eller potentielle nabokonflikter som følge af nybyggeri i nærområdet. Skal der også i fremtiden være håndværks- og værkstedsvirksomheder i København, Det forudsætter det,** at der både er gode lokaliseringmuligheder i de **eksisterende** blandede byområder, **her under** i byudviklingsområderne— og i de traditionelle erhvervsområder, **ligesom at der sikres** fremkommelighed i trafikken, og at der er gode rammer for parkering til håndværkerhverv, herunder erhvervsparkering nær kunderne. **Det forudsætter også, at der i den fysiske planlægning er fokus på sameksistensen mellem eksisterende virksomheder og nye boligbyggerier.**

- *Bemærkning om, at det er tvivlsomt, hvorvidt de tiltag, der indføres for planlægning for håndværkerhverv, vil have effekt pga. modstridende kommunale strategier og planer, særligt på trafik- og mobilitetsområdet. Det fremhæves som nødvendigt at skelne mellem den nødvendige erhvervstrafik og privat-/pendlerbilisme - også når det gælder trafikale tiltag som fx emissionsfri gader, trafikøer, bilfri kvarterer mv., der vanskeliggør erhvervstrafikkens fremkommelighed og gør det vanskeligt for håndværkerne at parkere nær kunderne (Håndværkerforeningen).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Kommunen er opmærksom på, at de trafikale tiltag kan have en påvirkning på erhvervslivet. Kommunen forsøger løbende at afveje forskellige hensyn og inddrage erhvervslivets hensyn i arbejdet med trafikale ændringer. Disse hensyn afvejes i forbindelse med de enkelte projekter og reguleres ikke i kommuneplanen.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Ønske om, at der i den kommunale planproces er fokus på en tidlig inddragelse af lokale aktører med henblik på at eksisterende erhverv kan indtænkes i byudviklingen. Desuden fokus på at sikre en fleksibilitet til, at forskellige funktioner kan indtænkes i udviklingen over tid, og at byudviklingen ikke på forhånd låses af overordnede rammer og aftaler. Konkret forslag til at tilføje følgende på side 77 i afsnittet om kreative erhverv (Street Food District):*
"Et vigtigt parameter for at understøtte eksisterende, kreative erhvervs fremtidige tilstedeværelse i byens byudviklingsområder er, at den kommunale planproces aktivt indtænker en tidligere inddragelse af lokale aktører, samt at kommunen initierer en tidlig, fælles dialog på tværs af aktører i områderne. Københavns Kommune vil desuden arbejde for at sikre fleksible rammer og en fleksibel proces for byudviklingen med henblik på at skabe plads til kreative aktører i fremtidens København".
 - *Forvaltningens bemærkning:* Økonomiforvaltningen kvitterer for Street Food Districts engagement og visioner og vurderer, at Kommuneplanen 2024's mål om kreative erhverv under afsnittet 'Plads til virksomheder' allerede dækker hovedparten af ønskerne, som høringssvaret giver udtryk for. Det gælder for eksempel tidlig dialog med forskellige aktører. På s. 77 understreges bl.a., at "Kommunen skal understøtte udviklingen af områder med plads til nye aktører og iværksættere inden for handels- og kulturlivet i eksisterende, såvel som nye områder. Det kan være ved at iværksætte

undersøgelser i dialogfasen med ejendomsudviklerne". Under det samme afsnit nævnes der også, at kommunen "arbejder for, at der indtænkes forskellige typer erhverv" og fokus på at sikre lokaliseringmuligheder for iværksættere, nystartede virksomheder, kunstnerisk og kreative udfoldelse m.fl. Den reviderede redegørelse for planlægningen af kreative erhverv i Kommuneplan 2024 nævner endvidere, at det er "en forudsætning når erhvervsområderne, herunder de kreative zoner, omdannes, at udviklingen sker med et hensyn til eksisterende bebyggelser og anvendelser, så væsentlige kvaliteter i de kreative zoner kan indgå i og understøtte en ny udvikling" og at der også skal "være fokus i dialogen med grundejere og udviklere på at fastholde erhvervsanvendelser og egnede bygninger og strukturer i udviklingen af nye byområder." De kreative zoner, som Kommuneplan 2024 fastholder (E0-rammer), giver også mere fleksibilitet end standard erhvervsrammer. De lokale aktører og netværk samt andre frivillige kræfter kan derudover bidrage med at mobilisere og skabe fællesskaber, samlingssteder og nye løsninger, når et område udvikles. Det kan ske fx gennem det relevante lokaludvalgs arbejde, gennem puljemidler og andet tilskud og støtte fra kommunale initiativer i bl.a. Kultur- og Fritidsforvaltningen. De lokale interessenter inddrages desuden mere formelt i udviklingsprocesser ved forvaltningernes tidlige inddragelse i planprocesser, fra helhedsplaner til startredegørelser og lokalplaner.

- *Ændringer i planen:* Nej.

Detailhandel

- *Bemærkning om, at det bør reflekteres i kommuneplanen, at det i forbindelse med byudviklingsområder er nødvendigt også at have mulighed for at kunne realisere detailhandel, som understøtter det nyudviklede byområde (Dansk Industri).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Det fremgår flere steder i kommuneplanens hovedstruktur, at der i alle bydele skal være en alsidig detailhandel (se fx side 81 og 87), det gælder også i byudviklingsområderne. Ligeledes fremgår det af redegørelsen om detailhandel, at udlæg af nye centerområder i byudviklingsområderne sker i forbindelse med den konkrete planlægning for de enkelte områder.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Ønske om, at erhvervsstrategi for København vil muliggøre 15 minutters byen særligt ift. detailhandel (Nyhavnsgruppen).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Forslag til Kommuneplan 2024 har som mål at sikre alsidige indkøbsmuligheder i alle bydele. Det understøttes bl.a. ved at fokusere butiksudviklingen i de eksisterende centerområder. Erhvervsstrategi 2024-2027 blev vedtaget i april 2024 og imødekommer forslaget, idet en af indsatserne handler om at understøtte bydelsnære initiativer, der styrker lokalt erhvervsarbejde og rammer for lokal detailhandel.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Ønske om, at det skal være let og attraktivt for borgerne at prioritere bæredygtig livsstil og forbrug, og at dette understøttes i centerstrukturplanen – konkret ved at retningslinjerne udvides med udvidede miljøpunkter i alle bydele, hvis formål er at understøtte enkelt aktører, virksomheder, organisationer og handlefællesskaber, som gør det let og attraktivt for borgerne at vælge bæredygtig livsstil og forbrug til (Københavns Fødevarerfællesskab).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Lokaliseringen af de foreslåede miljøpunkter, der forstås som samlingssteder for virksomheder, organisationer og handlefællesskaber mv., vil som andre virksomheder og servicefunktioner kunne placeres i kommunens centerområder. Det er ikke muligt at forbeholde ejendomme særskilt til dette formål.
 - *Ændringer i planen:* Nej.

- *Ønske om, at kommuneplanens detailhandelsstrategi fokuserer på at bevare de bycentre, som giver bydelenes handelsliv volumen og identitet i stedet for at sprede detailhandlen jævnt ud over hele byen. Herunder bemærkning om, at det er et problem, at butiksudviklingen i nye byudviklingsprojekter udhuler grundlaget for eksisterende bymidter (Valby Lokaludvalg).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Det er et mål i kommuneplanen at sikre alsidige indkøbsmuligheder i alle bydele, og centerstrukturen skal understøtte byens hverdagsliv med let tilgængelige indkøbssteder i alle bydele. I Kommuneplan 2024 fastholdes den eksisterende centerstruktur, bl.a. for at sikre, at udvalgsvarehandlen ikke "spredes jævnt ud over hele byen", men understøttes i de eksisterende centre. I takt med, at byen udvikles, planlægges der løbende for dagligvarebutikker, da dagligvarer skal kunne købes tæt på bopælen eller arbejdspladsen. Økonomiforvaltningen har fået udarbejdet en detailhandelsanalyse, der viser, at de fysiske butikker særligt er under pres pga. ændrede forbrugs- og handelsmønstre herunder stigende e-handel. Detailhandelsanalysen peger ikke på, at bymidterne "udhules" som følge af planlægningen for lokale dagligvarebutikker i nye byudviklingsområder.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Ønske om et kvalitetsløft i byrummet ved Islev Station og den ydre del af Slotsherrensvej, der kan understøtte detailhandelsstrukturen og en bedre byudvikling i området, da området i dag har et kedeligt præg grundet tomme bygninger, butiksdød mv. (Vanløse Lokaludvalg).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Borgerrepræsentationens godkendte lokalplan for "Slotsherrensvej" med kommuneplantillæg på sit møde den 19. september 2024. Planen sikrer mulighed for omdannelse af et stykke af vejen med et supermarked. Ud over dette kommende supermarked er der en Netto i det i kommuneplanen udlagte Islev St. Lokalcenter, mens der er nedlagt en Irma. Forslag om investering i byrum eller lignende henvises til de årlige kommunale budgetforhandlinger.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Bemærkning om, at kommunen kan styre udviklingen af butikkerne i fx Indre By ved fx at anlægge cykelgader fremfor gågader – samt bemærkning om, at det er kommunens opgave at styre erhvervsudviklingen, herunder hvilke butikker der er til stede, også selvom det påstås at være umuligt (296, Indre By Lokaludvalg).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Omlægning af eksisterende veje mv. reguleres ikke i kommuneplanen, men håndteres i andet regi, fx i en lokal trafikplan. I 2023 vedtog Borgerrepræsentationen bl.a. en byrums- og trafikplan for Middelalderbyen, der skal sikre rammerne for et balanceret byliv for både besøgende, beboere og erhvervsdrivende. Kommuneplanen kan ikke regulere hvilke butikker, der vælger at placere sig i de områder, der er udlagt til detailhandelscentre. I de enkelte centre regulerer kommuneplanen, jf. Planloven, det maksimale areal til detailhandel samt den maksimale butiksstørrelse for butikker til hhv. dagligvarer, udvalgsvarer og særligt pladskrævende varer.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Bemærkning om, at kommuneplanens formuleringer vedr. Citys særlige rolle i at sikre et tidssvarende butiksudbud også for turister ikke harmonerer med kommuneplanens intention om at sprede turismen ud til de øvrige dele af København. (Indre By Lokaludvalg) Forslag til ændring i Centerstruktur for Detailhandel i den digitale kommuneplan:
"City skal udvikle en stærkere dagligvarehandel og en god udvalgsvarehandel, så bymidten kan fungere som nær indkøbs- og mødested for bydelens borgere og 15 minutters byen understøttes. City har i dag et butiksudbud, der tilgodeser besøgende fra København, forbrugere i Øresundsregionen og turister. Niveauet herfor søges nedbragt, således at øvrige funktionsblandede bykvarterer og udviklingsområder kan tiltrække besøgende som følge af strategien om 15 minutters byen, spredning af turisme og sameksistens mellem beboerne og besøgende i City. Fisketorvet og Ørestad City skal fastholde og udvikle et overordnet og*

tidssvarende butiksudbud for københavnernes, forbrugere i Øresundsregionen og turister i byen. (...)"

- *Forvaltningens bemærkning:* City skal, ligesom de øvrige bymidter, fungere som et indkøbs- og mødested for bydelens borgere. Dette foreslås præciseret. Et af målene med den kommunale detailhandelsstruktur er at fastholde København som hovedstadsregionens overordnede butiks- og oplevelsescenter. I kommuneplanen er City, Fisketorvet og Ørestad City derfor udlagt som regionale centre, der skal have et overordnet og tidssvarende butiksudbud som bl.a. tilgodeser besøgende. Forvaltningen finder ikke, at niveauet for dette skal søges nedbragt.
- *Ændringer i planen:* **Ja. (Ændring markeret med fed).** "City, Fisketorvet og Ørestad City skal fastholde og udvikle et overordnet og tidssvarende butiksudbud for københavnernes, forbrugere i Øresundsregion og turister i byen. I de øvrige bymidter tilstræbes en stærk dagligvarehandel og en god udvalgsvarerhandel. **Alle, så bymidterne kan skal** fungere som nære indkøbs- og mødesteder for bydelens borgere.
- *Ønske om, at udviklingen i butiksstrukturen i de forskellige bydele måles, så man kan følge med i, om udviklingen går i den ønskede retning med en alsidig detailhandel i alle bydele, jf. hovedstrukturens formulering herom. (Indre By Lokaludvalg)*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Udviklingen i butiksstrukturen er belyst i Detailhandelsanalyse 2023, der er udarbejdet som en del af baggrundsmaterialet til kommuneplanen. Her redegøres for udviklingen i de enkelte bydele og i kommunen som helhed i perioden 2014-2023. I analysen findes bl.a. opgørelser over arealet til detailhandel og antallet af butikker. I forbindelse med kommende kommuneplaner vil forvaltningen vurdere, om der er behov for nye detailhandelsanalyser.
 - *Ændringer i planen:* Nej.

Andet

- *Bemærkning om, at der kommunalt bør arbejdes for at fremme en kulturpolitisk agenda, der anerkender og værdsætter de kommercielle aspekter af kulturinstitutioners arbejde, herunder et ønske om at aktiviteter, som har et væsentligt positivt aftryk på kulturlivet i København, undtages fra yderligere regulering af støj, da nye krav til begrænsning af støj ikke bør være en primær barriere for udvidelse af fx restauranter, caféer og større attraktioner (Dansk Industri).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Dette reguleres ikke i kommuneplanen.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Ønske om, at forretninger og små virksomheder, der har oplevet indtægtstab pga. vejprojekter, får erstatning herfor. Konkret foreslås det, at københavnere i den skattepligtige alder årligt indbetaler 25 kr., som kan så udbetales til de forretninger og mindre virksomheder, der har lidt tab (126).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Dette reguleres ikke i kommuneplanen.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Bemærkning om, at der i Indre By er flere barer og diskoteker også i sidegader med mange beboelsesejendomme, og at dette ikke giver gode rammer for detailhandlen. Ønske om bedre styring og koordinering af alkoholbevillinger mellem Teknik- og Miljøforvaltningen og Kultur- og Fritidsudvalget. Ønske om, at der skelnes mellem Christianshavn og Indre By Lokaludvalgs områder i statistikkerne for alkoholbevillinger for kunne følge udviklingen nærmere (Indre By Lokaludvalg).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Kommuneplanens fastlægger fleksible anvendelsesbestemmelser for forskellige områdetyper. Indre By er et tæt og funktionsblandet område, hvor mange typer af anvendelse skal sameksistere.

Alkoholbevillinger reguleres ikke i kommuneplanen. Bevillingsnævnet tager stilling til ansøgninger om alkoholbevilling.

- *Ændringer i planen: Nej.*
- *Bemærkning om, at det er vigtigt, at beboere i Indre By skånes for gener fra omkringliggende erhverv. Opfordring til et klart regelgrundlag for arrangementer, byliv, natteliv osv. samt opfordring til at disse håndhæves, og at overtrædelser medfører konsekvenser. Bemærkning om vigtigheden af at sikre et blandet erhvervsliv i Indre By og modvirke områder med store koncentrationer af caféer og natteliv, der generer beboerne, samt områder der målrettet turister snarere end beboere. Opfordring til mere beboelse til almindelige beboere i Indre By samt en smal S-kategori, hvor man bruger lokalplaner til at definere hvilket erhverv, man ønsker i et område (Indre By Lokaludvalg).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Kommuneplanens fastlægger fleksible anvendelsesbestemmelser for forskellige områdetyper. Indre By er et tæt og funktionsblandet område, hvor mange typer af anvendelse skal sameksistere. Lokalplaner vil kunne indsnævre anvendelsesmulighederne i et område, hvis der foreligger en saglig planmæssig begrundelse. Kommuneplanen regulerer ikke arrangementer, byliv og natteliv. Kommunen kan heller ikke bestemme om virksomheder målretter deres produkter og services til beboere eller turister. Københavns Kommune har bl.a. vedtaget en Restaurations- og Nattelivsplan i 2021, der indeholder en vision og indsatser for skabe færre gener i nattelivet.
 - *Ændringer i planen: Nej.*

Tema 4: En sund klimaby med plads til natur, kultur og fritid

Sundhed og trivsel

- *Ønske om at festbusser ikke må køre i København (3, 19, 115)*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Festbusser reguleres ikke i kommuneplanen, men af Færdselsstyrelsen gennem Færdselsloven. Kommunen har således begrænsede muligheder for at begrænse festbusser i København.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Ønske om, at udendørs terrassevarmere/varmelamper ikke tillades ved caféer og restauranter af hensyn til København som en klimavenlig storby (13).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Det beskrevne ønske ligger udenfor kommuneplanens reguleringsmuligheder.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Ønske om forbedret luftkvalitet (32, 53, 54, 56, 119, Miljøpunkt Amager), konkret ift. at begrænse eller regulere brugen af brændeovne (14, 26), konkret ift. at begrænse biltrafik (40), herunder ift. at stoppe forureningen fra knallerter (56, 58)*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Københavns Kommune er engageret i forbedringer af luftkvalitet med hjemmel i anden lovgivning, men det reguleres ikke i kommuneplanen. Københavns Kommune har begrænsede muligheder for at regulere kilder, der bidrager til luftforureningen. Københavns Kommune arbejder med en række indsatser, der skal nedbringe forureningen fra transport, bl.a. miljøzoner, omstilling til elbusser i den kollektive trafik samt tiltag i medfør af kommunens klimaplan. Den 1. juli 2023 trådte en ny bekendtgørelse i kraft, der giver kommunerne mulighed for, i en lokal forskrift, at forbyde brændeovne fra før 2008 i områder med kollektiv varmforsyning/fjernvarme. Husstande med brændeovne fra før 2008 skal dermed udskifte deres brændeovn til en nyere model, hvis de fortsat ønsker at opvarme deres bolig med en brændeovn. Borgerrepræsentationen har godkendt forskriften. Senere i år vil kommunen gennemføre en kommunikationskampagne målrettet alle husstande, der har en brændeovn/pejseindsats. Kampagnen vil oplyse om den nye lovgivning og kravet om at udskifte brændeovn/pejseindsats installeret før 2008. I forhold til at begrænse biltrafik indeholder kommuneplanen et trafikmål om, at biltrafik kun skal udgøre 20 pct. af turene i 2030.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Ønske om, at støjgener mindskes (26, 32, 62, Miljøpunkt Amager), konkret ift. at mindske biltrafik (40), konkret ved badezoner herunder forslag om skiltning af zoner med badning forbudt (62), konkret ift. støjende aktiviteter på pladser, offentlige opholdsområder, havn, kanaler og i naturen (Miljøpunkt Amager).*
 - *Forvaltningen bemærker:* Kommuneplanen kan ikke regulere støj, men indeholder bestemmelser om anvendelsen af støjpåvirkede arealer. Indsatser imod trafikstøj hører hjemme i kommunens Handlingsplan for Vejstøj. By og Havn udarbejder og håndhæver (sammen med politiet) havnereglementet, der regulerer færdsel mv. på havnens vandarealer, herunder også badning.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Bemærkning om, at brugen af Universelt Design i byudviklingen kan sikre inklusion og lige adgang for alle samt have økonomisk effekt ved at implementere det fra start (Dansk Handicap Forbund).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Bemærkningen er i overensstemmelse med forslag til Kommuneplan 2024. I afsnittet "Byvision for København" står skrevet "Udviklingen af

byen skal baseres på universelt design, så byen indrettes for alle – også mennesker med handicap”.

- Ændringer i planen: Nej.
- *Et ønske om at der samarbejdes på tværs af sektorer med henblik på de mere udsatte beboere på Vesterbro, fx den almene sektor (Vesterbro Lokaludvalg).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Forvaltningen kvitterer for forslaget, der dog ligger uden for kommuneplanens ressort.
 - Ændringer i planen: Nej.
- *Ønske om, at der ses på muligheden for at finde plads til et sundhedshus med læger på Vesterbro, Valby og Sydhavnen (Vesterbro lokaludvalg) samt i Sydhavnen, hvor man har de næst korteste middellevetider i København (Kgs. Enghave Lokaludvalg).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Det er ikke en kommunal opgave at vurdere behovet for sundhedshuse og lokaler til praktiserende læger. Økonomiforvaltningen afdækker dog løbende, bl.a. i samarbejde med Sundheds- og Omsorgsforvaltningen, mulighederne for at placere private lægehuse i kommunale ejendomme, når der er overskudskapacitet i den kommunale ejendomsportefølje. Ligeledes fremhæves udfordringen med lægedækning i København i hovedstrukturen på side 48, hvor der står: "København oplever stigende problemer med manglende lægedækning. Det betyder, at flere københavnere skal bevæge sig længere for at komme til deres læge. Der skal derfor skabes rammer for nye lægehuse og sundhedstilbud i både eksisterende og nye byområder på linje med andre centrale funktioner."
 - Ændringer i planen: Nej.
- *Forslag om at tilføje tekst på s. 48, spalte 3, afsnit 1: "Det kan bl.a. være anvendelse af støjdæmpende asfalt i udsatte byområder, **nedsættelse af hastighedsgrænsen til 30 km/t, det såkaldte Tempo 30-koncept, der er udbredt i flere europæiske lande, etablering af byrum, hvor indretning motiverer til øget fysisk aktivitet og oplevelser **eller og grønne områder, der fremmer fysisk og mental sundhed og giver plads til ro og fordybelse **alene eller sammen.****"***
(365)
 - *Forvaltningens bemærkning:* Forslaget indarbejdes delvist. Målsætninger om hastighedsgrænser indgår i kommuneplanen, men i andre afsnit, hvorfor det ikke vurderes hensigtsmæssigt her.
 - Ændringer i planen: Ja, s. 48, spalte 3, afsnit 1: "(...) hvor indretning motiverer til øget fysisk aktivitet og oplevelser **eller og grønne områder, der fremmer fysisk og mental sundhed og giver plads til ro og fordybelse **alene eller sammen.****"

Kultur og fritid

- *Forslag om at opstille æstetisk og bæredygtig kunst ved Havnegade med ønske om at bidrage til de sociale og kulturelle aspekter af byens fysiske udvikling (4).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Placering af kunst reguleres ikke i kommuneplanen. Kunstnerisk udsmykning af byrum på offentlige arealer varetages af Teknik- og Miljøforvaltningen med inddragelse af kunstfaglig bedømmelse, mens udsmykning på private arealer kan indgå i lokalplanlægning.
 - Ændringer i planen: Nej.
- *Forslag om at der etableres en kanal fra Krudtløbsgraven til Margretheholm Havn, så mindre fritidsbåde kan sejle mellem inderhavnen og farvandet langs Amagers østkyst uden at skulle rundt om Lynetteholm gennem Kronløbet med trafik af bl.a. krydstogtskibe (Christianshavns Lokaludvalg).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Kommuneplanen regulerer som udgangspunkt ikke besejlingsmæssige spørgsmål, men det vil kunne være i god overensstemmelse med

kommuneplanens målsætninger mv. for rekreativ anvendelse af havnen at etablere nye kanaler af hensyn til rekreativ sejlads. Det konkrete forslag vurderes at være i konflikt med en række gældende bindinger vedr. fortidsmindebeskyttelse, eksisterende byggeri, ledninger, vejanlæg mv., som ville skulle løses, ligesom de miljømæssige påvirkninger vil skulle belyses. Det er forhold, der ligger udenfor kommuneplanen. Det bemærkes, at der er igangsat en analyse af forslaget som følge af en budgetbeslutning.

- *Ændringer i planen:* Nej.
- *Ønske om overordnede og områdespecifikke visioner/strategier for udvikling af kultur- og fritidsområdet. Herunder strategier for udvikling af og arealtildeling til kultur- og idrætsfaciliteter med henblik på at opnå sunde borgere (Christianshavn Lokaludvalg).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Forvaltningen noterer sig bemærkningen, men henviser til den vedtagne Kultur- og Fritidspolitik 2023-2026, der uddyber visioner og strategi for udvikling af kultur- og fritidsområdet.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Ønske om flere skoler og idrætsfaciliteter i Indre By, herunder nye udendørs idrætsfaciliteter placeret i eksisterende rekreative områder (Indre By Lokaludvalg).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Forslaget er i overensstemmelse med hensigten i forslag til Kommuneplan 2024, idet der både i nye og eksisterende områder arbejdes for at reservere, opkøbe og udvikle arealer til kultur- og fritidsformål. Behovet for skoler frem mod 2050 opgøres i Arealplan for skoler på baggrund af befolkningsprognosen. Skolebehovet i Indre By dækkes frem til 2050 af Sølvgade Skole, Den Classenske Legatskole og Nyboder Skole. Frem til 2050 er der ikke behov for nye skoler i Indre By. De eksisterende skoler i Indre By har alle adgang til de nødvendige idrætsfaciliteter. Det er generelt vanskeligt at finde plads til nye større idrætsfaciliteter i Indre By, men Københavns Kommune arbejder løbende på at gøre skolernes idrætsfaciliteter mere tilgængelige for det lokale foreningsliv. I forhold til placering af idrætsfaciliteter i de rekreative områder, er der en række bindinger ift. fredninger, naturbeskyttelse, vejlovgivning, som skal respekteres. Etablering af nye idrætsfaciliteter i de eksisterende grønne områder skal ske med udgangspunkt i de gældende fredninger. Det kan desuden tilføjes, at Københavns Kommune kontinuerligt arbejder på at forberede de rekreative områder langs havnen bl.a. med nye udendørs idrætsfaciliteter (fx havnebade og badezoner)
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Ønske om, at udvalget af byens kulturelle tilbud og fritidsaktiviteter favner bredt, således mennesker med handicap også inkluderes gældende for workshops, musikarrangementer, sportsaktiviteter mv. Herunder bemærkning om vigtigheden i at hjemmesider for tilbuddene lever op til tilgængelighedskravene (Dansk Handicap Forbund).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Kultur og fritid har en betydelig vægt i Kommuneplanen herunder også at sikre, at tilbuddene er inkluderende for alle. I afsnittet "Byvision for København" fremgår bl.a. at byen skal indrettes for alle også mennesker med handicap. Yderligere fremgår det i afsnittet "Kultur og fritid", at der skal arbejdes for et sammenhængende kultur- og fritidsliv, hvor alle københavnere har adgang til kultur- og fritidsfaciliteter og tilbud, der tilgodeser deres behov.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Ønske om at afskaffe grundskyldsbetalingen for kulturinstitutionerne, samt at Kommuneplan 2024 har blik for, at kulturinstitutionernes grundskyldsbetaling ikke udhuler den offentlige støtte og kommercielle indtjening, som institutionerne bruger på at udvikle oplevelsestilbud (DI Turisme, Kultur & Oplevelser)*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Den konkrete finansiering af kommunale kulturinstitutioner samt (evt. ændringer af) kommunens skattegrundlag er udenfor

- rammerne af forslag til Kommuneplan. På s 90 i forslag til kommuneplan fremgår mål om skabe rammer for at indpasse faciliteter til bl.a. kultur- og fritidsaktiviteter i både nye og eksisterende byområder.
- *Ændringer i planen:* Nej.
- *Ønske om at kommunen i højere grad sammentænker kultur og turisme, herunder at Kommuneplan 2024 i endnu højere grad adresserer potentialet i kulturturismen, samt at der kigges på de potentielle regulatoriske barrierer (fx krav til støjgener) for en fortsat udvikling af kulturtilbud og attraktioner i hovedstadsområdet (DI Turisme, Kultur & Oplevelser).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Forslaget om at adressere potentialet i kulturturisme er i overensstemmelse med intentionerne i kommuneplanen. Selvom den konkrete markedsføring til bestemte målgrupper er uden for rammerne af Kommuneplanen, giver bemærkningen alligevel anledning til en ændring. Kommuneplanen regulerer ikke støjgrænser for større kulturarrangementer mv. Kommunen har bl.a. en forskrift for udendørs musikarrangementer, der bl.a. har som formål at begrænse støjgener. Forslag til Kommuneplan sigter på at ramme balancen mellem turismepotentialet og hensyn til Københavnernes hverdagsliv, hvor den kraftige stigning i turisme i nogle områder også har medført negative konsekvenser.
 - *Ændringer i planen:* **Ja.** S. 74, første afsnit "København skal være en en attraktiv turistdestination, som tiltrækker feriegæster, erhvervs- og mødeturisme, **kulturturisme** og events."
 - *Bemærkning om, at der bør formuleres klare mål og rammesættes indsatser, der kan imødekomme manglen på musik-, kunst- og teateraktiviteter for børn og unge samt manglen på øvelokaler og andre faciliteter til kunstnerisk udfoldelse (Brønshøj-Husum Lokaludvalg).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Bemærkningen er i overensstemmelse med Forslag til Kommuneplan2024, idet det er et mål, at der skabes rammer for at indpasse faciliteter til bl.a. kultur- og fritidsaktiviteter i nye og eksisterende byområder. Her bemærkes, at der skal arbejdes for et sammenhængende kultur- og fritidsliv, så alle københavnere har adgang til kultur- og fritidsfaciliteter og -tilbud, der tilgodeser deres behov. Driftsmidler til de nævnte aktiviteter er en del af kommunens budgetlægning og dermed udenfor rammerne af forslag til Kommuneplan 2024.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
 - *Ønske om, at der i forbindelse med al nybyggeri bør indtænkes kultur- og idrætsfaciliteter (Amager Øst Lokaludvalg, Kgs. Enghave Lokaludvalg).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Forslaget er i overensstemmelse med hensigten i Kommuneplan 2024, idet der både i nye og eksisterende områder arbejdes for at reservere, opkøbe og udvikle arealer til kultur- og fritidsformål. Kommuneplan 2024 indeholder desuden bestemmelser for særlige bebyggelsesforhold for at fremme kulturelle formål og idræt m.m. I lokalplaner kan den maksimale bebyggelsesprocent således overskrides med op til 10 procent (fx fra 110 til 120 eller fra 150 til 160), hvis dette etageareal benyttes til kulturelle formål, primært af publikumsorienteret art, eller til idrætsformål.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
 - *Ønske om, at udvikling af tidligere industriarealer omfatter flere større friarealer, parker og grønne områder, mere plads til sport og kultur, forbedring af kvaliteten af offentlige institutioner som børnehaver og plejehjem (112).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Ønsket er i overensstemmelse med Forslag til Kommuneplan 2024, idet det er et mål, at der skabes rammer for at indpasse faciliteter til bl.a. kultur- og fritidsaktiviteter i nye og eksisterende byområder samt at der sikres adgang til grønne områder. Hvad angår behov for bl.a. børnehaver og plejehjem beregnes det på baggrund af befolkningsudviklingen. Behovet opgøres en gang om

- året på baggrund af befolkningsprognosen. Hvis befolkningsprognosen giver anledning til ændringer i behovet, nedjusteres eller opjusteres antallet af løsninger tilsvarende.
- *Ændringer i planen:* Nej.
- *Ønske om, at kommunen prioriterer borgernes adgang til foreningslivet, offentlige kulturtilbud og rekreative arealer yderligere i kommuneplanen (Københavns Fødevarefællesskab).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Kommuneplanen indeholder målsætninger for adgangen til rekreative arealer, da dette falder indenfor fysisk planlægning. Deltagelse i foreninger og kulturtilbud er ikke på samme måde bestemt af rent fysiske forhold, der kan reguleres med kommuneplanen, men kommunen arbejder for at fremme denne adgang til deltagelse gennem politikker og indsatser på Kultur- og Fritidsforvaltningens område.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
 - *Bemærkning om, at der sker den ønskede udvikling af idrætsfaciliteter i Jernbanebyen, men ønske om større fokus på, at kulturelle tilbud kan samtænkes med skoler mv., samt en reel udbygning af sports- og idrætsfaciliteter i bydelen (Vesterbro Lokaludvalg).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Forvaltningen noterer sig bemærkningen, men henviser til den videre dialog om Jernbanebyen og ønskerne til indholdet heraf, til lokalplanforslaget.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
 - *Ønske om, at der afsættes flere driftsmidler til idrætsfaciliteterne i Jernbanebyen ift. det stigende indbyggertal og flere brugere af områderne, og lokaludvalget ønsker, at turister indtænkes her. Herunder et ønske om, at skøjtebanen i Enghaveparken fastholdes (Vesterbro Lokaludvalg).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Forvaltningen noterer sig bemærkningerne, som dog ikke er den del af kommuneplanens ressort, men kan indgå i de årlige budgetforhandlinger.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
 - *Bemærkning om at der ikke er etableret nok kultur- og fritidsaktiviteter på Teglholm, og at kommunen ikke er god nok til at reservere arealer til fx skolebyggerier og andre funktioner, hvilket bl.a. medfører friarealer på tag, der ikke er velfungerende (366).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* den tidlige helhedsplanlægning i starten af 2000'erne for bl.a. Teglholm og Sluseholm inddrog de daværende forventninger til udviklingen i bl.a. børnetallet på daværende tidspunkt. Efterfølgende har et stærkt stigende børnetal udfordret den kommunale kapacitet i området og nødvendiggjort udbygning af Skolen i Sydhavnen og nybyggeri af Skolen på Sluseholmen indenfor rammerne af den oprindelige plan. Det medfører bl.a. behov for etablering af friarealer på tagfladerne ved nogle nye skoler. Kommuneplanen giver i dag muligheder for etablering af fx kulturinstitutioner på Teglholm, men regulerer ikke den konkrete etablering af disse.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
 - *Ønske om, at kultur og fritid prioriteres højere, herunder konkret forslag om, at der udarbejdes en strategi for kulturel udvikling og økonomisk nytænkning for at afhjælpe efterslæb i kommunale kulturtilbud. Dertil ønske om, at der udvikles flere idrætsfaciliteter, fx ifm. fornyelsen af Valby Idrætspark (Valby Lokaludvalg). Dertil kritik af formål om dobbeltudnyttelse af eksisterende rum i retningslinje for fritidsformål, samt ønske om større fokus på forbedring af borgernes livskvalitet heri (361)*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Selvom den konkrete behovsafklaring for og finansiering af kultur- og fritidsfaciliteter er udenfor rammerne af kommuneplanen, har kultur og fritid en betydelig vægt i kommuneplanen. Fx nævnes det, at der både i nye og eksisterende områder arbejdes for at muliggøre, opkøbe og udvikle arealer til kultur- og fritidsformål. Behovet for kultur- og fritidsfaciliteter fastsættes i Arealplan for Kultur- og Fritid, der omhandler idrætshaller, svømmehaller, 11v11-boldbaner, biblioteker og

kulturhuse. Behovet vurderes med udgangspunkt i at fastholde serviceniveauet fra 2017 i takt med befolkningsudviklingen. En evt. strategi for kulturel udvikling mv. ville falde ind under Kultur og Fritidsudvalgets ressort. Konkret for Valby Idrætspark er et udviklingsprojekt i gang, som bl.a. indeholder 15-20.000 m². nye Idrætsfaciliteter i en Idrætsby, der med boliger, erhverv og byrum bliver en ny tryk og stationsnær bydel i det sydlige Valby. Fokus på dobbeltudnyttelse af byens rum i Indre By er en nødvendighed, idet der ikke findes ledige arealer her.

- *Ændringer i planen:* Nej.
- *Ønske om, at der fortsat bliver arbejdet på at omdanne Østre Elværk til en kulturbygning med funktioner, som er åbne for borgerne (Østerbro Lokaludvalg).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Forslaget er i overensstemmelse med byvisionen, og bygningen er udpeget som del af et værdifuldt kulturmiljø i forslag til Kommuneplan. Retningslinjen herfor betoner, at det i planlægningen af byudviklingen skal sikres, at der tages højde for miljøernes bærende bevaringsværdier. En evt. omdannelse af den konkrete bygning er dog uden for rammerne Kommuneplanen, idet bygningen er ejet af HOFOR og vil kræve nyt plangrundlag for at ændre anvendelse. Københavns Kommunes kulturhuse administreres af Kultur og Fritidsforvaltningen.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Bemærkning om, at der på side 98 i hovedstrukturen ifm. kultur og fritid kun nævnes Nordhavn og Østhavnen som nye byudviklingsområder og at fx Bådehavngade i Sydhavnen ikke nævnes. Dertil påpeges, at der i holmene i Sydhavnen er en mangel på faciliteter til kultur- og fritidsaktiviteter – og at det skal gøres plads til dette. Desuden bemærkes det, at der i eksisterende nyere byområder under omdannelse ses mangel på faciliteter til kultur- og fritidsaktiviteter, fx på Holmene i Sydhavnen (Kgs. Enghave Lokaludvalg).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Med Nordhavn og Østhavnen på s 98 menes de dele af områderne, der i kommuneplanen er udlagt til byudvikling i anden halvdel af planperioden og som perspektivområder. Det er altså områder, hvor byudviklingen endnu ikke er i gang. Byudviklingen har været i gang i Sydhavnen i en årrække, hvorfor dette og flere lignende områder ikke er nævnt her. Forslaget er derudover i overensstemmelse med hensigten i forslag til Kommuneplan 2024, idet der både i nye og eksisterende områder arbejdes for at reservere, opkøbe og udvikle arealer til kultur- og fritidsformål. Behovet for kultur- og fritidsfaciliteter fastsættes i Arealplan for Kultur- og Fritid. Behovet vurderes med udgangspunkt i at fastholde serviceniveauet fra 2017 i takt med befolkningsudviklingen.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Ønske om, at der indtænkes kultur- og fritidsfaciliteter på grunden ifm. den forventede fraflytning af MAN Energy Solutions fra Tegllholmen (Kgs. Enghave Lokaludvalg).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Forslaget er i overensstemmelse med hensigten i forslag til Kommuneplan 2024, idet der både i nye og eksisterende områder arbejdes for at reservere, opkøbe og udvikle arealer til kultur- og fritidsformål. Behovet for kultur- og fritidsfaciliteter fastsættes i Arealplan for Kultur- og Fritid. Behovet vurderes med udgangspunkt i at fastholde serviceniveauet fra 2017 i takt med befolkningsudviklingen. Den endelige funktionssammensætning på de pågældende ejendomme fastlægges endeligt senere i lokalplanlægningsfasen, og det bemærkes, at der på MAN Energy Solutions ejendom fortsat drives virksomhed.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Bemærkning om, at den af By & Havn planlagte arkitektkonkurrence for området omkring Svanemølleværket blev aflyst og at der således udarbejdes en helhedsplan for området som grundlag for lokalplan og kommuneplantillæg, mens en arkitektkonkurrence for omdannelsen*

af selve værket til Teknisk Museum og tilknyttede funktioner afholdes senere (Bygnings- og Udviklingsfonden DTM 4.0).

- *Forvaltningens bemærkning:* Forvaltningen takker for orienteringen og tilretter teksten.
- *Ændringer i planen:* **Ja.** Kommuneplanens hovedstruktur side 114, 2. spalte, ændres således:

"... at der på Svanemølleværket og Kulpladsen er en ambition om at etablere et nyt spidsbelastningsanlæg foran værket, så Svanemølleværket kan omdannes til nyt Teknisk Museum. Dette vil ske i lokalplanlægning og dertilhørende kommuneplantillæg efter en afsluttet arkitektkonkurrence. **En helhedsplan for området vil blive udarbejdet som grundlag for lokalplan og kommuneplantillæg, mens en arkitektkonkurrence for omdannelsen af Svanemølleværket til Teknisk Museum og tilknyttede funktioner afholdes senere."**

Bæredygtighed og klima

- *Forslag om, at kommuneplanen tilføjes en et afsnit, der omtaler HOFORs arbejde med klimasikring, og som herunder henviser til HOFOR's hvidbog "Vand fra alle sider truer byerne. Klimasikring i fællesskab", udgivet i juni 2024 (Christianshavns Lokaludvalg).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Såvel HOFOR som andre parter arbejder med udfordringer med klimatilpasning, herunder håndtering af vand. Det nævnte udspil er således et blandt flere, og det vurderes ikke hensigtsmæssigt at henvise særligt til dette udspil. Københavns Kommune forventer at fortsætte sit samarbejde med såvel HOFOR som andre relevante parter for at imødegå klimaudfordringer.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *HOFOR skriver i sit høringsvar, at forslaget til kommuneplan sætter en bæredygtig retning for en klimavenlig fremtid i København. Der kvitteres for, at decentrale tekniske anlæg, herunder mindre lokale anlæg til forsyning, er kommet med i planforslagets regulerende bestemmelser. Selskabet fremhæver også samarbejdet med kommunen om klimasikring af byen og beklager, at de lovgivningsmæssige rammer for dette gør det sværere at realisere et højt ambitionsniveau. HOFOR vil gerne medvirke til at løse flere klimaudfordringer, herunder fx stigende grundvandsstand, og ønsker i det hele taget at medvirke til byudviklingen i en klimavenlig hovedstad, herunder også til en kommende klimaplan. Konkret foreslår HOFOR, at et kort med potentialer for store varmepumper skal fremgå af redegørelsen til retningslinjer for Energiforsyning. HOFOR bemærker, at Kraftværkshalvøen i dag og på længere sigt har en nøglerolle i varme- og energiforsyningen, og at der derfor er ønske om flere anlæg i området, der forudsætter opretholdelse af dets planmæssige status. HOFOR oplister også en række andre områder med anlæg, hvor man påpeger behovet for, at selskabets nuværende og fremtidige aktiviteter kan opretholdes. (HOFOR A/S)*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Kort med "Kortlægning af potentialer til store og mellemstore varmepumper..." indgår ikke i redegørelsen til retningslinjer for Energiforsyning, men er derimod del af afsnittet Grøn forsyning i kommuneplanforslagets hovedstruktur, nærmere bestemt på side 103. Det er vurderingen, at det her har en mere tydelig placering og understøtter teksten i afsnittet, så det anbefales ikke at flytte det til redegørelsen i den digitale del af kommuneplanen.
 - Kommuneplanforslaget ændrer ikke reguleringen af Kraftværkshalvøen, og kommunen er opmærksom på, at der arbejdes for at tilføje nye aktiviteter/anlæg i området. De omtalte øvrige lokaliteter med anlæg til forsyning er heller ikke ændret i kommuneplanforslaget. Det følger af gældende lovgivning, at planlægning for ny miljøfølsom anvendelse i de tilstødende områder skal sikre disse anvendelser, og at dette ikke må føre til skærpede vilkår i miljøgodkendelser til de eksisterende anlæg og aktiviteter. Kommuneplanen kan ikke tage højde for evt. fremtidige aktiviteter, der ikke kendes på nuværende tidspunkt og som ligger ud over gældende miljøgodkendelser

- mv. En konkret vurdering heraf vil først kunne ske, når der foreligger nærmere oplysninger om de ønskede aktiviteter.
- *Ændringer i planen:* Nej.
- *Ønske om, at det fremgår, at det fortsatte arbejde med at nå målet om klimaneutralitet skal der følges op med nye ambitiøse klimamål både for de udledningskilder, der er omfattet af eksisterende planer, men også for de forbrugsbaserede udledninger, byggeri, transport mv. (Christianshavns Lokaludvalg).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Forvaltningen noterer sig bemærkningen, der dog henvises til den kommende klimaplan, hvor klimamål og spørgsmålet om udledninger vil indgå.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
 - *Ønske om præcise tilkendegivelser om klimasikring mod stormflod og vandstandsstigninger, om stormflodssikringen mod syd, om tidspunktet for installeringen af dokporten i Kronløbet og om sikringen af resten af Københavns Kommunes kyststrækninger (361, Christianshavns Lokaludvalg).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Mulighederne for en samlet stormflodssikring af hovedstaden, der rækker ud over kommunegrænsen og koordinerer indsatsen, er genstand for en forundersøgelse i samarbejde mellem staten, andre kommuner og en række infrastrukturselskaber. Denne undersøgelse afsluttes ikke inden Kommuneplan 2024 og dens resultater vil derfor først kunne indgå i beslutninger efter kommuneplanen. Der er derfor ikke grundlag for at komme med de tilkendegivelser, der efterspørges, da der ikke foreligger beslutninger om de nævnte anlæg og tidsplaner mv.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
 - *Ønske om, at biltrafikken begrænses af hensyn til CO2 (40).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Potentialet for CO2-reduktioner håndteres i Klimaplan 2035, der er under udarbejdelse. Klimaplanen skal bl.a. belyse, hvordan CO2-udledningen for mobiliteten i Københavns Kommune kan reduceres. I Forslag til Kommuneplan 2024 arbejdes der desuden med opfyldelsen af Københavns Kommunes trafikmål, hvor målsætningen er, at bilture i Københavns Kommune maksimalt skal udgøre 20 pct. af alle ture i 2030.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
 - *Ønske om, at der etableres "microhubs" med faciliteter distributører for at styrke distribution af varer med cykel. Dette kunne etableres på Vingelodden (Nørrebro Lokaludvalg).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Forslaget til Kommuneplan 2024 er ikke til hinder for, at der indrettes faciliteter til varedistribution/-omlastning i områder, hvor miljøklassen for erhverv kan rumme dette. Der udlægges ikke områder i kommuneplanen til så specifikke formål.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
 - *Ønske om, at Kommuneplan 2024 vægter hensynet til klima- og biodiversitetsudfordringerne højere. Et ønske om at man i kommuneplanen er lydhør overfor borgernes ønsker om at bevare eksisterende grønne naturområder til fordybelse, ro, naturoplevelser og motion. Et ønske om, at Københavns Kommune ikke tilsidesætter netop disse hensyn i byudviklingsprojekter (101).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Økonomiforvaltningen kvitterer for synspunktet. Hensynet til klimaet og biodiversiteten er et gennemgående tema i Forslag til Kommuneplan 2024. Dertil kan nævnes, at der i planen indgår målsætninger med fokus på københavnernes adgang til grønne områder i deres nærmiljøer.
 - *Ændringer i planen:* Nej.

- *Ønske om, at der ved vedvarende byggeri stilles krav til kvalitet og bæredygtighed samt at der sikres flere grønne områder ved nybyggeri (62).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Kommuneplanen giver ikke mulighed for at regulere klimakrav mv. til kommunens bygningsmasse. Der er igangsat et arbejde med en ny klimaplan for perioden 2025-2035, der vil sætte nye mål på klimaområdet i Københavns Kommune, herunder et forventet mål om at Københavns Kommune skal være klimapositiv i 2035. Klimaplanen forventes at rumme initiativer rettet mod private bygningssejere, så den samlede bygningsmasse kan opgraderes i et klimaperspektiv. I forbindelse med udlæg af nye områder til boliger, sikres det med kommuneplanen, at der også tilvejebringes rekreative grønne områder.
 - *Ændringer i planen:* Nej.

- *Bemærkning om, at nybyggeri medfører enorm klimabelastning (216, 104), hvorfor renovering og omdannelse er at foretrække (112). Hertil forslag om at gentænke boligmassen sammen med omegnskommunerne (216), prioritere boliger frem for hoteller på tidligere erhvervsgrunde, opfordre til boligbebyggelse i eksisterende private loftsetager samt at sætte størrelsen på tilladte kvadratmeter af sammenlagte lejligheder ned (216). Hertil bemærkning om, at kommuneplanen primært har til formål at understøtte byggeri i stor skala og at dette ikke er i overensstemmelse med målsætningen om at være fremtidens klimavenlige hovedstad (119).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Forvaltningen anerkender, at boligbyggeri er klimabelastende, men bemærker samtidig, at boligbyggeri i en storby som København, kan være mindre klimabelastende end byggeri udenfor byen. Det skyldes, at strukturerne i den tætte storby gør, at der er betydelige klimamæssige fordele ved at bo i byen: Københavnerne bor på færre kvadratmeter, transporterer sig kortere, har færre biler og genererer mindre affald end borgere i resten af landet. Samtidig er næsten alle boliger i København opvarmet med klimavenlig fjernvarme. Læs mere om dette i Boligredegørelsen 2023 på kommunens hjemmeside.
Ca. 30 pct. af boligbyggeriet i København sker i den eksisterende by, og ca. halvdelen heraf opstår i allerede eksisterende bygninger, herunder ved fortætning på bl.a. tørreløfter. Beslutninger om etablering af tagboliger tages af de enkelte bygningssejere - andelshavere, ejerforeninger, almene boligorganisationer eller andre. Det kan have store økonomiske og brugsmæssige implikationer for den omfattede bygning og eksisterende beboere, hvorfor incitamentet til etablering af tagboliger ofte er afgørende for et evt. tagboligprojekt. Retningslinjerne for tagboliger i Københavns Kommune blev senest evalueret i 2023. Her konkluderede Teknik- og Miljøforvaltningen, at der aktuelt ikke er behov for at revidere retningslinjerne, da forvaltningen foretager en konkret vurdering af forholdene i hver enkelt sag. Forvaltningen omtaler i evalueringen, at ændringer i bygningsreglementet fra 2018 vedr. bl.a. krav om elevatorbetjening kan have fordyret nye tagboligprojekter.
Størrelsen på tilladte kvadratmeter til sammenlagte lejligheder reguleres ikke i kommuneplanen. Lov om boligforhold fastlægger, at kommunen ikke kan nægte sammenlægning af to eller flere boliger, når den nye bolig har et samlet bruttoetageareal på 130 m² eller mindre (§ 3, stk. 2).
 - *Ændringer i planen:* Nej.

- *Forslag om, at udnyttelse af overskudsvarme nævnes specifikt i mål for bæredygtig energiforsyning på s. 90 spalte 1. Forslag til konkret tekst: "Varmeforsyningen baseres på fjernvarme med mulighed for nye samfundsøkonomiske bæredygtige teknologier som varmepumper, elkedler, geotermi, el fra solceller, vindmøller og udnyttelse af overskudsvarme mm." (Brønshøj-Husum Lokaludvalg).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Der sker allerede i dag varmeproduktion ved udnyttelse af overskudsvarme fra erhverv. I praksis er dette indeholdt i de beskrevne teknologier, da det ikke udgør en særskilt teknologi, men alene en kildetype (varmepumper kan have

forskellige varmekilder). Det indgår således allerede i målsætningen. Det skal bemærkes, at potentialet fra større erhverv (industriel produktionsvarme, kølingsvarme fra datacentre) er ret begrænset i København.

- *Ændringer i planen:* Nej.
- *Bemærkning om, at det i planen nævnes, at den centrale energiforsyning kan integreres med decentrale løsninger via varmepumper, men det savnes, at der ses på andre kilder end havvand og spildevand, såsom overskudsvarme fra supermarkeders kølediske, produktionsanlæg mv., hvor fjernvarmenettet allerede eksisterer til at modtage passende opvarmet vand (Brønshøj-Husum Lokaludvalg).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Der sker allerede i dag varmeproduktion ved udnyttelse af overskudsvarme fra erhverv, herunder supermarkeder. I praksis er dette indeholdt i de beskrevne teknologier i mål for bæredygtig energiforsyning på s. 90 (varmepumper, elkedler, geotermi, el fra solceller, vindmøller og udnyttelse af overskudsvarme mm.), da det ikke udgør en særskilt teknologi, men alene en kildetype (varmepumper kan have forskellige varmekilder). Det skal bemærkes, at potentialet fra større erhverv er ret begrænset i København, men mindre kilder udnyttes, hvor dette er økonomisk bæredygtigt.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Ønske om, at der i kommuneplanens hovedstruktur gives en mere uddybende beskrivelse af kommunens planlagte klimatilpasningstiltag, herunder diger og deres konsekvenser, da disse tiltag vil påvirke både borgere og virksomheder betydeligt (Dansk Industri).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Københavns Kommune har vedtagne planer for risikostyring ved stormflod, men der er ikke truffet beslutninger om konkrete anlæg. Mulighederne for en samlet stormflodssikring af hovedstaden, der rækker ud over kommunegrænsen og koordinerer indsatsen, er genstand for en forundersøgelse i samarbejde mellem staten, nabokommuner og en række infrastrukturselskaber. Denne undersøgelse afsluttes ikke inden Kommuneplan 2024 og dens resultater vil derfor først kunne indgå i beslutninger efter kommuneplanen. Der er derfor ikke grundlag for at beskrive anlæg som diger mv. og deres konsekvenser, da der ikke foreligger planer for de nævnte anlæg mv. Når en egentlig planlægning for sikringsanlæg igangsættes, vil den naturligvis også omfatte inddragelse af alle berørte parter samt en belysning af miljøkonsekvenser mv., men det kan ikke siges, hvornår en sådan proces igangsættes.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Ønske om en plan for skybrudssikring af Indre By. Bemærkning om, at muligheden for at etablere fællesanlæg, fx forsinkelsesveje i byrum, ikke burde afhænge af, at en ydre kystsikring er vedtaget. (Indre By Lokaludvalg)*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Der er ikke indbyrdes afhængighed mellem beslutninger om løsninger på risiko for skader fra skybrud og risiko for skader fra stormflod. Når Københavns Kommunes Skybrudsplan ikke kan gennemføres som tidligere forudsat skyldes det således ikke, at der ikke er truffet beslutning om kystsikring, men derimod, at en lovændring betyder, at det forudsatte serviceniveau for vandhåndtering gennem takstfinansierede løsninger ikke længere er i overensstemmelse med lovgivningen. Derfor er der behov for at se på, hvilke løsninger til et lavere serviceniveau, der er hensigtsmæssige. Analyser heraf er ikke afsluttet endnu.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Kritik af, at udledning af klimagasser ikke analyseres og diskuteres i et særskilt afsnit i kommuneplanen samt at Københavns manglende opfyldelse af egen klimaplan ikke nævnes (112).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Der er igangsat et arbejde med en ny klimaplan for perioden 2025-2035, der vil sætte nye mål på klimaområdet i Københavns Kommune

herunder et forventet mål om at Københavns Kommune skal være klimapositiv i 2035. Den kommende klimaplan vil, i lighed med kommunens øvrige strategier, politikker med videre, indeholde langt flere og mere detaljerede mål end kommuneplanen. På side 90 i Forslag til Kommuneplan 2024 nævnes dels arbejdet med en ny klimaplan samt Kommunens arbejde for at opnå mål om CO₂-neutralitet samt reduktion jf. den gældende klimaplan.

- *Ændringer i planen:* Nej.
- *Kritik af, at kommuneplanen ikke i tilstrækkelig grad forholder sig til klimaforebyggelse og reduktion af CO₂ udledning herunder at det er misvisende, at 75 pct. af CO₂ udledningen i byen skyldes trafikken med henvisning til, at byggeriet ikke nævnes som den sektor, der har den største affaldsproduktion og klimaaftryk, at der ved byggefasen af M5 er et betydeligt klimaaftryk og at miljøvurderingen af planen har for lidt indhold om klimaemission ved nybyggeri af boliger og erhverv (112).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Københavns Kommune er bevidst om, at byggeri medfører CO₂-udledning. Dette gælder på tværs af kommunegrænser og søges derfor i Danmark imødegået med landsdækkende lovgivning med skærpede krav til byggeriets CO₂-udledning i anlæg. CO₂-belastningen som følge af nybyggeriet (herunder både boliger og erhverv) behandles i miljøvurderingen af kommuneplanen.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Ønske om, at handlefællesskaber og enkelt aktører, som arbejder for lavere forbrugsbaserede CO₂-udledninger og som bidrager med bæredygtige aktiviteter inden for den sunde- og den blandede by bør prioriteres i kommuneplanen (Københavns Fødevarerfællesskab).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* De nævnte aktiviteter kan ikke reguleres og dermed heller ikke fremmes med kommuneplanens bestemmelser. En ny klimaplan for perioden 2025-2035 ventes at sætte nye mål på klimaområdet i Københavns Kommune og vil, i lighed med kommunens øvrige strategier, politikker med videre, indeholde flere og mere detaljerede mål end kommuneplanen, og vil opgøre og adressere kommunens samlede udledning, herunder eks. den forbrugsbaserede udledning mv. med henblik på at kunne indfri klimamålsætningerne for Københavns Kommune.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Lokaludvalget mener, at Kommuneplan 2024 ikke er ambitiøs nok på klimadagsordenen ift. Kommuneplan 2019, herunder for emner som sundhedsudfordringer som følge af øget befolkningstæthed og biltrafik (Vesterbro Lokaludvalg).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Forvaltningen noterer sig bemærkningen og henviser til Kapitlet En sund klimaby med plads til natur, kultur og fritid i forhold til kommunens ambitioner inden for den overordnede byudvikling heraf. I forhold til klimadagsordenen henviser forvaltningen til, at der p.t. Er igangsat et arbejde med en ny klimaplan for København, som vil være mere konkret på strategi og indhold inden for klimaområdet.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Kritik af, at kommuneplanen ikke opfylder planlovgivningen med ændringen pr 1.7.2023, hvor der stilles krav til, at klimaudledning i kommuneplanen beskrives, analyseres og søges begrænset (112).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Klimapåvirkning er en del af miljøvurderingen af forslaget til Kommuneplan 2024. Kommuneplanforslaget vurderes at være i overensstemmelse med planlovens krav og de reguleringsmuligheder vedrørende klimamæssige forhold, som planloven giver for kommuneplanlægning.
 - *Ændringer i planen:* Nej.

- *Efterspørgsel efter en plan for, hvordan København selv kommer til at producere så meget som muligt af den grønne energi i stedet for at have solcellemarker ude i landet (Valby Lokaludvalg).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Kommuneplanen rummer generelt mulighed for opsætning af solceller på bygninger/anlæg, men i de konkrete sager vil det være en lokalplan eller byggetilladelse, der regulerer mulighederne. Der er allerede i den gældende kommuneplan og i lokalplaner også åbnet mulighed for et par placeringer af solceller på terræn, der dog ikke er udnyttet. Sideløbende arbejder kommunen med en handlingsplan på området bl.a. for at udnytte kommunale bygninger. Der er dog en række økonomiske og juridiske forhold, der gør det vanskeligt, selv om det planmæssigt er muligt. Disse forhold arbejder kommunen for at gøre mere hensigtsmæssige, men de reguleres af staten.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Bemærkning om, at det ikke fremgår af kommuneplanen, at man vil gøre en øget indsats for at begrænse klimabelastningen fra byggeri og trafik (115).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Der er igangsat et arbejde med en ny klimaplan for perioden 2025-2035, der vil sætte nye mål på klimaområdet i Københavns Kommune herunder et forventet mål om at Københavns Kommune skal være klimapositiv i 2035. Den kommende klimaplan vil, i lighed med kommunens øvrige strategier, politikker med videre, indeholde langt flere og mere detaljerede mål end kommuneplanen. På side 90 i Forslag til Kommuneplan 2024 nævnes dels arbejdet med en ny klimaplan samt Kommunens arbejde for at opnå mål om CO₂-neutralitet samt reduktion jf. den gældende klimaplan. Det bemærkes desuden, at boligbyggeri i en storby som København, kan være mindre klimabelastende end byggeri udenfor byen. Det skyldes, at strukturerne i den tætte storby gør, at der er betydelige klimamæssige fordele ved at bo i byen: Københavnerne bor på færre kvadratmeter, transporterer sig kortere, har færre biler og genererer mindre affald end borgere i resten af landet. Samtidig er næsten alle boliger i København opvarmet med klimavenlig fjernvarme. Læs mere om dette i Boligredegørelsen 2023 på kommunens hjemmeside eller i kommuneplanen s. 22.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Ønske om, at der lægges op til kontrol med CO₂-regnskab for byggeriet (Østerbro Havnekomité)*
 - *Forvaltningens bemærkning:* CO₂-udledningen fra byggematerialer indgår ikke i kommunens nuværende CO₂-regnskaber, da materialerne typisk produceres udenfor byen. Københavns Kommunes CO₂-regnskaber er offentlig tilgængelige og indeholder flere oplysninger om afgrænsning og opgørelsesmetoder (link: https://kk.sites.itera.dk/apps/kk_pub2/index.asp?s=CO2+Regnskab). CO₂-udledningen fra byggerier reguleres i øvrigt i bygningsreglementet og dokumenteres i overensstemmelse med reglerne heri.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Ønsker om at Københavns Kommune via sin lokalplanlægning skal fortsætte udbredelsen af genbrugsstationer, stille gratis lokaler til rådighed for reparationsværksteder og planlægge for lokaler med billig leje til små kreative håndværkserhverv o.l. (Østerbro Havnekomité)*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Forvaltningen noterer sig forslagene, som dog ikke kan reguleres inden for kommuneplanen.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Bemærkning om, at der er behov for at finde nye løsninger for at komme i mål med reduktion af CO₂ gennem arbejdet med klimavenlige byggeprocesser og materialevalg. Der er bl.a. behov for fleksibilitet ift. bygningshøjder i lokalplaner for at kunne realisere træbyggeri og andre biogene løsninger. Der forventes desuden behov for øget fleksibilitet ift. bebyggelsens omfang og indretning af friarealer i takt med at etablering af kældre forventes at blive udfaset og der derfor er*

behov for at placere parkering, affaldsløsninger, depoter mv. over terræn. Der er endelig behov for fleksible bestemmelser om facadeudformning, idet valg af materialer og omfanget af glasareal har væsentlig betydning for CO₂-aftrykket (By & Havn).

- Forvaltningens bemærkning: I kommune- og lokalplanlægningen arbejdes der med at muliggøre løsninger, som understøtter en reduktion af CO₂-aftrykket fra byggeriet. I Forslag til Kommuneplan 2024 er der indført en ny mulighed for, at bygningshøjden kan overskrides ved anvendelse af byggematerialer med behov for større dimensioner (fx træ, genanvendte materialer mv.) end traditionelle byggematerialer af hensyn til bæreevne, brandforhold mv. I takt med erfaringerne med udviklingen af mere bæredygtige løsninger i byggeriet forventes der en tilpasning af bestemmelser i kommune- og lokalplanlægningen.
- Ændringer i planen: Nej.
- Forslag om at tilføje tekst på s. 90, spalte 1, afsnit 3: "At effektiv klimatilpasning integreres med byens udvikling og omdannelse, så skader afværges og muligheder for at bruge klimatilpasningsanlæg til rekreation, sundhed og **bæredygtige** oplevelser udnyttes." (365)
 - Forvaltningens bemærkning: Forslaget imødekommes ikke, da det ikke står klart hvad en 'bæredygtig oplevelse' dækker over.
 - Ændringer i planen: Nej.
- Forslag om at tilføje tekst på s. 91, spalte 3, sidste afsnit: "Transport af varer, udstyr, byggematerialer, sorteret affald i mange fraktioner m.m. er nødvendig trafik, der fylder stadig mere i byen. Af hensyn til energiforbruget og til miljøet i byrummene og københavnernes sundhed er det hensigtsmæssigt at kunne bruge de mindst klimabelastende og miljøforurenende transportmidler og undgå omveje og unødige kørsel. **Københavns Kommune vil derfor indgå samarbejdsaftaler med firmaer og aktører, der løser opgaver for og i kommunen således, at transport foregår på den mest bæredygtige og på den bedst logistiske måde."** (365)
 - Forvaltningens bemærkninger: Forvaltningen bemærker, at Københavns Kommune i 2023 implementerede en ny indkøbspolitik, der bl.a. indebærer, at kommunen vil stille endnu højere krav til leverandører om at anvende grønne transportmidler, når det er muligt.
 - Ændringer i planen: Nej.
- Ønske om tilføjelse af oplysende tekst og figur over de forskellige typer udledere herunder spørgsmål om der er tal for vejtrafik om morgenen til/fra København? Hvad er tallene for varetransport og persontransport? Hvorfor ser vi ikke konkrete tal for ikke-vejgående arbejdsmaskiner i Kommuneplanen? (365).
 - Forvaltningens bemærkning: Forvaltningen tager bemærkningen til efterretning og bemærker, at det er en løbende afvejning, hvilke figurer som skal medtages i kommuneplanen. I planen er det valgt at medtage figur, der omhandler udviklingen i turfordelingen mellem de forskellige transportformer.
 - Ændringer i planen: Nej.
- Bemærkning om, at Københavns Kommune har valgt at implementere "Doughnut-modellen", men at denne eller de 17 Verdensmål ikke er at finde i kommuneplanen – herunder at det derfor ikke fremgår kvantitativt hvor store udledninger af CO₂ man forventer som følge af byggeriet, eller hvordan man kan mindske brugen af kritiske råstoffer. Desuden bemærkning om, at den nye klimaplan burde være integreret i kommuneplanen (119).
 - Forvaltningens bemærkning: Kommunens klimaplan til afløsning af Klimaplan 2025 er under udarbejdelse og vil ikke foreligge før i 2025. Da dens endelige indhold ikke kendes og da dens implementering først vil ske i handleplaner, der udarbejdes efterfølgende, har det ikke været muligt at integrere relevante dele i forslaget til Kommuneplan 2024. Det skal bemærkes, at klimaplaner i modsætning til kommuneplaner ikke har en lovhjemmel og derfor heller ikke er begrænset til emner, som er bestemt ved lov. Kommuneplanen kan kun regulere de emner, der fremgår af planloven, og derfor er der grænser for, hvilke målsætninger mv., det giver mening at inkludere, da de ellers ikke vil kunne understøttes af

regulering. Brugen af konkrete byggematerialer/råstoffer kan ikke reguleres med hjemmel i planloven. Bygningsreglementets gradvis skærpede krav for byggeriets CO₂-udledning vil medføre reduktioner i udledninger. Størrelsen af disse reduktioner kan ikke reguleres på kommunalt niveau.

- *Ændringer i planen:* Nej.

Grønne områder

- *Ønske om bevaring af grønne områder (40, 355, Danmarks Naturfredningsforening København, 178, 178, 194, Miljøpunkt Amager, 336, Kgs. Enghave Lokaludvalg, 104) herunder konkret Amager Fælled (11, Danmarks Naturfredningsforening København), konkret Kløvermarken (12), konkret at der etableres flere grønne strøg, der kan forbinde det østlige og det vestlige Amager (Miljøpunkt Amager).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Kommuneplanens udpegede rekreative grønne og blå områder forventes generelt fastholdt. Amager Fælled (undtaget arealet omfattet af lokalplanen for Vejlands Kvarter, hvor friarealer udgør ca. en tredjedel) og Kløvermarken er begge opretholdt som grønne områder og endvidere fredet med hjemmel i naturbeskyttelsesloven. En eventuel begrønning af veje/andre forbindelser på tværs af Amager reguleres ikke med kommuneplanen, men må vurderes konkret under hensyn til de fysiske forudsætninger, hvilket sker i mere detaljeret planlægning og projektudvikling.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Ønske om, at plads til de grønne arealer prioriteres højt (Bispebjerg Lokaludvalg, Danmarks Naturfredningsforening København, Valby Lokaludvalg), da udbygningen med grønne arealer til natur, rekreation og idræt de sidste to-tre årtier ikke er fulgt med udbygningen af København (Danmarks Naturfredningsforening København). Ønske om, at grønne områder fastholdes, og deres betydning for livskvalitet og storbyliv anerkendes i planlægningen (Bispebjerg Lokaludvalg, 104). Dertil ønske om fastlæggelse af standarder af såvel kvantitativ som kvalitativ art med hensyn til udformning af arealer, til størrelser og til maksimale afstande til boliger (361).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Betydningen af adgang til grønne og blå rekreative områder anerkendes i forslaget til Kommuneplan 2024, og målene for denne adgang er fastholdt. Der kan i enkelte tilfælde ske reduktioner af bestående områder, men der tilvejebringes i større omfang nye områder som led i byomdannelse og -udvikling. Der er ikke med planforslaget taget stilling til indretningen af rekreative områder, der alt efter behov også kan indeholde forskellige faciliteter, der muliggør en aktiv rekreativ anvendelse.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Forslag om at udnytte tage til grønne friarealer, der kan danne ramme for biodiversitet, luftkvalitet samt et visuelt udtryk (12).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Kommuneplanen muliggør generelt indretning af grønne friarealer og anden begrønning på tage. Den nærmere regulering heraf, herunder krav til den konkrete udformning, finder sted i lokalplanlægningen og byggesagsbehandlingen.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Ønske om, at der mellem bygninger sikres grønne, rene og interaktive områder (12, Islands Brygges Lokalråd), der kan appellere til ophold for familier (12).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Kommuneplanen stiller generelt krav til friarealer til byggeri, hvor de højeste krav knytter sig til boliganvendelse og således også omfatter familieboliger. Den nærmere regulering af friarealernes udformning finder sted i

- lokalplanlægningen og byggesagsbehandling. Her kan der tages udgangspunkt i de forventede behov, herunder fx legepladser ved familieboliger.
- *Ændringer i planen:* Nej.
- *Forslag om at sikre flere grønne områder i kommunen (21, 216, 112, 116) bl.a. ved opkøb af arealer inden de byudvikles, ved oprettelse af flere lommeparker, ved at frigøre plads til det grønne gennem ensretning af gader og ved byfortætning/højere bebyggelsesprocenter langs indfaldsveje i villakvarterer, så trafikstøjen inddæmmes (21).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Kommuneplanen peger på mulige potentialeområder i byudviklingsområder, hvor der kan udvikles grønne områder, hvad enten dette kan ske som en integreret del af byudviklingen eller gennem kommunale opkøb, men med planen kan der ikke tages stilling til sidstnævnte. Det sker i den årlige budgetproces, hvor der indgår opdaterede vurderinger af ønsker om og muligheder for kommunale funktioner inklusive grønne områder. Frigørelse af vejarealer, pladser mv. med henblik på øget begrønning og rekreativ anvendelse er i overensstemmelse med kommuneplanen, men der peges med planen ikke på konkrete placeringer, da dette vil være afhængigt af en detaljeret vurdering af bl.a. trafikale forhold, parkeringsbehov. For så vidt angår sluttet randbebyggelse langs indfaldsveje, der kan skærme bagvedliggende arealer imod støj, indeholder kommuneplanen generelle rammebestemmelser, men der er ikke udpeget specifikke strækninger. Her kan der dog også være behov for en mere detaljeret vurdering af alle relevante forhold, der kan ske i lokalplanlægning og om fornødent ledsages af et tillæg til kommuneplanen.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
 - *Ønske om, at store projekter som Den Grønne Boulevard og Bypark i Vesterbro Passage og deres trafikale og byrumsmæssige konsekvenser indgår i forslag til Kommuneplan 2024 (Indre By Lokaludvalg). Specifikt at den Grønne Boulevard omtales på følgende sider (28):*
 - 1) s. 96 i sammenhæng med afsnittet: "Der er ligeledes potentiale (...)".
 - 2) s. 96-97 på listen i kort 5.1.
 - 3) s. 112-114 ifm. bydelene Bispebjerg, Nørrebro og Indre By
 - *Forvaltningens bemærkning:* Forvaltningen har i arbejdet med den politiske hovedstruktur lagt vægt på, at der i oversigten over grønne og blå områder (s. 96-97) redegøres for de kommende grønne arealer, som er en del af Københavns Kommunes arealplan for grønne områder. Derudover har Bydele i fokus (s. 112-114) til formål at oplyse om de projekter, der enten er besluttet og pågår, eller som med denne kommuneplan besluttes igangsat. Deri falder ovennævnte projekter ikke ind, da den Grønne Boulevard fortsat er på undersøgelsesniveau, og at Byparken i Vesterbo Passage er et tidsbegrænset forsøg på at lave et midlertidigt byrum, hvor dele af vejarealet lukkes for biltrafik.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
 - *Ønske om en præcisering af de nye generelle afstandsmål for nærhed til rekreative områder og natur, herunder 1) at definition af etablering af større grønne områder i byudviklingsområder defineres som minimum 2 ha som i KP19, 2) at 300 m-målet for gangafstand til grønne eller blå områder gælder hele byen - også for byudviklingsområder, 3) at der sker en justering af førnævnte mål, som tager højde for, at grønne og blå områder ikke i alle tilfælde kan erstatte hinanden (Christianshavns Lokaludvalg). Dertil ønske om nærmere kvalitativ og kvantitativ definition af grønne områder, herunder tidsplaner eller rækkefølgeplaner for realisering (361)*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Det er naturligvis tilstræbt, at etablering af nye grønne og blå områder kan bidrage til opfyldelse af afstandsmål, herunder ved at opfylde de mål for størrelse, der indgår. Derfor er punkt 1 allerede en implicit rettesnor for planarbejdet for byudviklingsområder uden målopfyldelse. Det betyder dog ikke, at kommunen vil fravælge at arbejde for realisering af et grønt område i forbindelse med et

byudviklingsområde, hvis det skulle vise sig, at omstændighederne i området betyder, at arealet ikke kan blive 2 ha. For så vidt angår punkt 2 er det korrekt, at målet er formuleret for den eksisterende by. I den analyse, der er foretaget af opfyldelsen af målet, er målet dog anvendt på boliger i hele byen, herunder også byudviklingsområder. Der er således i det praktiske arbejde med at analysere mål opfyldelse ikke skelnet og indsatser kan både komme boliger i den eksisterende by og i byudviklingsområder til gode. Det tredje punkt angiver, at grønne og blå områder er afgørende forskellige. Det skal hertil bemærkes, at blå områder i den anvendte definition rummer landarealer ved vandet, dvs. det er ikke vandarealer, hvor man ikke kan færdes eller opholde sig. Det vurderes, at der også er store indbyrdes forskelle på de grønne hhv. de blå områder, så en sondring mellem grønne og blå områder ikke er underbygget, når man betragter den samlede vifte af meget forskellige områder. De kvantitative kriterier bag definitionen af de grønne områder i kommuneplanens analyse af afstandsmål til grønne og blå områder findes på side 96 i forslag til kommuneplan 2024. Både definitionen og metoden bag udpegningerne uddybes i baggrundsanalysen tilgængelig via kommuneplanens hjemmeside (kp24.kk.dk). Prioritering af nye kommunale områder sker gennem en arealplan for grønne områder, hvor det ved de årlige budgetforhandlinger er muligt at prioritere ressourcer til nye grønne områder. Kommuneplanen indeholder ikke kvalitative mål for grønne områder, da dette ikke reguleres med kommuneplanen, men må vurderes konkret under hensyn til de fysiske forudsætninger, hvilket sker i mere detaljeret planlægning og projektudvikling. Kommuneplanen viser desuden potentielle placeringer for kommende større grønne områder (på mindst 2 ha), hvis fremtidige realisering er afhængig af bl.a. rækkefølgen af byudvikling.

- *Ændringer i planen: Nej.*
- *Bemærkning om, at der i planlægningsprocessen for eksisterende og nye grønne områder samt blå områder tages højde for tilgængelighed til områdernes faciliteter. Hertil forslag om at bruge universelt design konkret ift. variation i terræn, sanseoplevelser, udsigtsposter mv. samt konkret for de blå punkter, at der indtænkes havnebade for mennesker med handicap (Dansk Handicap Forbund).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Forvaltningen noterer sig bemærkningen og forslaget, og henviser til den konkrete anlægsplanlægning for grønne og blå områder i forhold til at sikre de nævnte ønsker, da dette ikke reguleres af kommuneplanen. Kommuneplanen sætter flere steder fokus på, at København skal være en by for alle, bl.a. ud fra principperne om universelt design og med gode fremkommelighedsmuligheder for borgere og besøgende med et handicap.
 - *Ændringer i planen: Nej.*
- *Ønske om, at den grønne dagsorden skærpes i kommuneplaners rammer og retningslinjer - særligt i lyset af ændringen af Planloven i 2023, hvor der blev givet en række nye muligheder for regulering af bynatur og biodiversitet i kommune- og lokalplanlægningen (Amager Vest Lokaludvalg).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Den omtalte lovændring gælder alene rammer for lokalplanlægning, hvor det er muligt at fastsætte generelt gældende bestemmelser for omfang af vegetationsdække i stedet for som nu at fastsætte disse ud fra en konkret vurdering i lokalplaner. Hvorvidt generelle snarere end stedspecifikke bestemmelser vil være en fordel og føre til lokalplaner, der i højere grad bidrager til bynatur, er ikke afklaret endnu, men vil blive vurderet. Der indgår derfor ikke generelle bestemmelser for andel af vegetationsdække i forslaget til Kommuneplan 2024.
 - *Ændringer i planen: Nej.*
- *Ønske om, at der i retningslinjen for Overordnet byudvikling (under Rækkefølgen for byudvikling) indføres en grøn rækkefølgeplan, der skal sikre udmøntning af kommunens*

grønne visioner på lige fod med bolig- og erhvervsudvikling. Konkret forslag: "Grøn rækkefølgeplan - Rækkefølgeplanlægningen skal sikre plads til og spredning af byens bynatur, der modvirker nedgang i planter og arter og indfrier Københavns Kommunes Biodiversitetsstrategi. Ved udpejningen af nye byudviklingsområder skal bynaturen indgå som et parameter på lige fod med bolig - og erhvervsbyggeri samt infrastruktur." (Amager Vest Lokaludvalg, Danmarks Naturfredningsforening København, Miljøpunkt Amager, Vanløse Lokaludvalg)

- *Forvaltningens bemærkning:* Tilvejebringelsen af grønne/rekreative arealer er en integreret del af byudviklingen (jf. rækkefølgeplanen), idet der er fastsat mål for adgang til disse områder i byudviklingsområderne. Med kommunens budget for 2024 er der afsat midler til at gennemføre en screening af potentialeområder for biodiversitet i København. Analysen igangsættes før sommerferien 2024, og vil indbefatte en screening af alle arealer i kommunen herunder byudviklingsområderne. Resultatet fra screeningen skal bl.a. indgå i det partnerskab om biodiversitet, som Københavns Kommune d. 22. maj 2024 har indgået med de 19 største grundejere, således at parterne i fællesskab kan se på, hvor der kan skabes bedre og/eller mere biodiversitet. Endelig udarbejder Københavns Kommune hvert år en arealplan for grønne områder, hvor det ved de årlige budgetforhandlinger er muligt at prioritere kommunale ressourcer i nye grønne områder.
- *Ændringer i planen:* Nej.
- *Ønske om, at bestemmelser om huludfyldning og randbebyggelse udgår, da bestemmelserne medvirker til en uhensigtsmæssig fortætning og forringelse af bykvaliteten for bydelens beboere og byens sjæl. I stedet foreslås det at der indsættes en særlig bestemmelse om Grøn huludfyldning: " Grøn huludfyldning - I ikke lokalplanlagte områder tilstræbes der at etablere grønne byrum og lommeparker på ubebyggede ejendomme langs vejforløb og gader." (Amager Vest Lokaludvalg, Danmarks Naturfredningsforening København, Miljøpunkt Amager)*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Med muligheden for huludfyldning/randbebyggelse gives grundejere, der af forskellige årsager har en lavere udnyttelsesgrad af deres grund end deres naboer, en mulighed for at opnå lige vilkår med naboerne. Det sker ud fra et udgangspunkt om karrébyen med dens sluttede randbebyggelse og bagvedliggende skærmede gårdrum som en af Københavns værdifulde bebyggelsesstrukturer. Der kan dog tages hensyn til særlige kulturhistoriske kvaliteter, hvis den eksisterende lavere bebyggelse er af særlig værdi, således at den skønnes vigtig at bevare. Generelt tilstræbes det, at de eksisterende bydele, der allerede rummer god kollektiv trafikbetjening, offentlige og private tilbud og faciliteter etc. udnyttes og understøttes ved også at muliggøre boliger her. Nye boliger ved huludfyldning i den eksisterende by kan også medvirke til en bedre blanding af boligtyper, da nye boliger giver et supplement i forhold til størrelse, ejerform mv. og i modsætning til de fleste ældre ejendomme bygges opfylder krav til handicaptilgængelighed. Til ideen om i stedet at kræve private ejendomme med lav udnyttelse udlagt til offentlige byrum skal bemærkes, at dette ikke vil bidrage til opfyldelse af kommuneplanens mål for adgangen til grønne områder, da det vil være tilfældigt, om det sker i områder med god dækning eller i områder, hvor målene for adgang til grønne og blå områder ikke er opfyldt. Det vil endvidere ikke kunne opnås med planlægning (der ikke medfører handlepligt), men kun med kommunalt opkøb af de pågældende ejendomme.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Ønske om, at der indføres begrønningsprocent konkret i terræn for områdetyper og lokalplanrammer undtagen O-rammer (Vanløse Lokaludvalg), konkret for alle rammeområdetyper i KP24. Fastlæggelsen af den konkrete begrønningsprocent skal ske i samarbejde med faglige aktører som DN eller lignende og med henblik på at skabe højere bykvalitet, mere bynatur og muligheder for klimatilpasning, herunder indtænkning af varme-*

ø-effekt. (Amager Vest Lokaludvalg, Danmarks Naturfredningsforening København, Miljøpunkt Amager)

- *Forvaltningens bemærkning:* Hvorvidt generelle snarere end stedspecifikke bestemmelser for graden af begrønning vil være en fordel og føre til lokalplaner, der i højere grad bidrager til bynatur, er ikke afklaret endnu, men vil blive vurderet. Der indgår derfor ikke generelle bestemmelser for begrønningsprocent i forslaget til Kommuneplan 2024. Dette er ikke til hinder for bestemmelser herom i lokalplaner, hvor der også kan fastsættes bestemmelser om vækstvilkår mv. Dette er bl.a. på baggrund af tidligere høringsvar fra Amager Vest Lokaludvalg tydeliggjort i Kommuneplan 2024.
- *Ændringer i planen:* Nej.
- *Spørgsmål vedrørende, om der er viden om de reelle klimaeffekter af begrønning? (119)*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Klimaeffekter skal forstås bredt og vil både afhænge af effektens art (tilbageholdelse og optagelse af regnvand, dæmpning af opvarmning af omgivelserne) og af karakteren af begrønning (tagbeplantning, træer med vanding etc.). Fx kan træer alene i kraft af deres skyggevirkning nedsætte temperaturen helt lokalt, mens en virkning herudover kræver vand til fordampning. Indenfor rammerne af en kommuneplan er det ikke relevant at redegøre for disse forhold, men tilgængelig viden vil blive inddraget i den mere konkrete planlægning, så planlagt begrønning får den ønskede effekt.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Udtrykker at være enige i, at der skal være plads til både rekreative arealer og biodiversitet, men at krav i lokalplaner skal være projektspecifikke, idet potentiale for biodiversitet afhænger af områdets nærhed til større naturområder mv. Udtrykker desuden at være enige i kommuneplanens fokus på at tilvejebringe større, fælles friarealer i nye byområder, men bemærker, at det er et dilemma at lokalplanlægningen fokuserer på at prioritere bolignære opholdsarealer i større omfang (mindst 50 pct.) (By & Havn).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Høringssvaret støtter op om kommuneplanforslagets mål og intentioner, men peger på, at der er behov for, at lokalplanlægningen arbejder i samme retning og desuden fastlægger projektspecifikke bestemmelser baseret på konkrete planmæssige begrundelser.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Bekymring vedrørende varme-ø-effekten og ønske om at hårde befæstelser i langt større omfang udelades/fjernes til fordel for beplantning (Østerbro Havnekomité).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Det bemærkes, at varme-ø-effekten omtales i Forslag til Kommuneplan 2024 på side 91. Herudover kan det nævnes, at etablering af grønne og blå rekreative områder generelt er en integreret del af byudviklingen. Begrønning og fjernelse af befæstelser på lokalt plan reguleres ikke med kommuneplanen, men fx i klimatilpasningsprojekter, projektering af offentlige veje og byrum mv. Her er der generelt fokus på beplantning, men det bemærkes, at beplantning kun har en effekt på varme, hvis de rette vækstvilkår er til stede.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Ønske om at grønne forbindelser prioriteres højt (Danmarks Naturfredningsforening København, Kgs. Enghave Lokaludvalg), herunder ønske om, at der formuleres en ny retningslinje, der skal sikre nye grønne forbindelser, korridorer og faunapassager i byen (Amager Vest Lokaludvalg, Danmarks Naturfredningsforening København, Miljøpunkt Amager). For så vidt angår Amager Vest foreslås følgende forbindelser udpeget: Amagerbanen, Havneparken-En ny Kigkurren Plads, Amager Fælled, Peder Lykkes Vej og Amager Fælled/Kalvebod Fælled (Amager Vest Lokaludvalg, Miljøpunkt Amager).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Kommuneplanen indeholder allerede retningslinjer for økologiske forbindelser på et overordnet, bydækkende niveau. En vurdering af, hvor der

lokalt i alle bydele er plads, egnede vækstforhold mv. til at etablere beplantning, passager for dyr mv. i konkrete forbindelser må for at være realiserbar ske på et detaljeringsniveau, der ikke hører hjemme i kommuneplanen. Det vurderes ikke hensigtsmæssigt at betinge etablering eller øget begrønning af lokale forbindelser af en forudgående udpegning i kommuneplanen, der har en 4-årige revisionsperiode.

- *Ændringer i planen:* Nej.
- *Ønske om, at stibroer og andre passager over større veje udformes, så de også er faunapassager. Konkret ønske om en grøn sammenhæng fra Sydhavstippen til henholdsvis Vester Kirkegård og Den Grønne Kile på Teglholmen (Kgs. Enghave Lokaludvalg).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Det vil bero på en konkret vurdering, om en krydsning af en større vej kan udformes, så den bære tilgodeser mennesker og dyr. Dette afhænger bl.a. hvilke dyrearter, der ønskes tilgodeset, og deres specifikke adfærd og samspil med menneskelig færdsel. Planlægning heraf må ske på et detaljeringsniveau, der ikke hører hjemme i kommuneplanen.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Ønske om, at der på kortet for retningslinjen for naturbeskyttelse under "Eksisterende økologiske forbindelser" tilføjes: Amagerbanen, Christianshavns Vold, De indre søer, Assistens Kirkegård, Fælledparken, Lersøparken, Bispebjerg Kirkegård, Søborghus Rende, Bispebjerg Parkallé/Jeppes Allé, Lersø Park Allé og Valby Parken. Samt ønske om at der på samme kort under "potentielle økologiske forbindelser" tilføjes en forbindelse "Kigkurren - Peder Lykkesvej" og en forbindelse "Amager Fælled og Kalvebod Fælled". Samt ønske om at Vestre Kirkegård på kortet omklassificeres fra Potentiel økologisk forbindelse til Eksisterende økologisk forbindelse (Danmarks Naturfredningsforening København).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Udpegninger af økologiske forbindelser og potentielle økologiske forbindelser er sket i Kommuneplan 2019 ud fra de statslige regler og vedledninger for Grønt Danmarkskort. Fokus er her på overordnede forbindelser og områder på tværs af kommunegrænser (et sammenhængende landsdækkende netværk). Der vurderes ikke at være grundlag for ændringer af udpegningerne i 2024, da hverken de statsligt fastlagte udpegningskriterier eller de konkrete områder har ændret sig. Dette udelukker ikke, at potentielle områder på et senere tidspunkt kan ændre status. Det skal endvidere bemærkes, at der naturligvis findes mindre og lokale forbindelser med betydning for plante- og dyreliv. Disse er ikke del af Grønt Danmarkskort, men er i vid udstrækning omfattet af andre bestemmelser. Hertil kommer, at en række af de nævnte områder er omfattet af fredning og naturtypebeskyttelse efter naturbeskyttelsesloven.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Ønske om, der foretages en screening af potentialet for dobbeltudnyttelse af arealer i byen, herunder begrønning af idrætsarealer og aktivering af åbne grønne områder, der kommer både naturen og idrætslivet til gode (Amager Vest Lokaludvalg, Miljøpunkt Amager).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Med budgettet for 2024 blev der afsat midler til at gennemføre en screening af potentialeområder for biodiversitet i København. Analysen er igangsat før sommerferien 2024, og vil også omfatte en screening af forskellige typer kommunale arealer, herunder grønne områder og idrætsfaciliteter.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Ønske om, at mindre, grønne områder i tætbyen skal søges udformet til flersidig anvendelse - til natur, rekreation og bevægelse, herunder at kommunen laver en screening i samarbejde med DBU og DN af arealer, hvor der kan etableres nye mindre, grønne områder og samtidig vurderer om mindre, eksisterende grønne områder kan forbedres og gives flersidige anvendelse (Danmarks Naturfredningsforening København).*

- *Forvaltningens bemærkning:* Kommunen arbejder allerede med flersidig anvendelse af grønne arealer, der er kendetegnende for rigtig mange områder. Det samme gælder ved etablering af nye arealer fx som led i den arealplanlægning, der er knyttet til den kommunale budgetlægning. Her ses der både på behov for grønne områder til naturoplevelser og på behov til idræt og anden aktiv rekreation, og hvor der er basis for at forene disse anvendelser, vil det i mange tilfælde være anbefalingen.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Ønske om, at friarealer ved nybyggeri af boliger og institutioner, som skoler, daginstitutioner, plejehjem og lign., udelukkende placeres på terræn, da friarealer på tag ofte er uanvendelige til ophold grundet læst, begrænset adgang til egentlig bynatur (Amager Vest Lokaludvalg).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Det er erfaringsmæssigt vanskeligt at få plads til alle friarealer til nye institutioner som skoler og daginstitutioner på terræn, særligt i den tætte by, hvorfor der i de fleste nybyggerier ofte etableres en del af friarealet på tag. Der arbejdes i planlægningen af de konkrete projekter for daginstitutioner med, at maksimalt 30 pct. af friarealet etableres på tag mv. Nye krav til byggeriers CO₂-aftryk kan dog betyde, at en større andel af eller hele friarealet til institutioner som skoler og daginstitutioner placeres på terræn. Der er til Kommuneplan 2024 udarbejdet en analyse af friarealerne til de senest etablerede daginstitutioner og skoler, der bl.a. undersøger friarealernes placering på hhv. terræn og tag ([Link til analyse](#)). På baggrund af analysen og for at sikre fleksibiliteten i projekterne anbefales det ikke at stille krav til den maksimale procentuelle andel af friareal, der kan etableres på tag/dæk i Kommuneplan 2024, da en fast grænse kan gøre det sværere at løse det konkrete kapacitetsbehov, fordi færre placeringer kan opfylde kravene. Derudover er der risiko for, at højere krav til friareal på terræn ikke nødvendigvis udløser mere anvendeligt lege- og opholdsareal i terræn.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
 - *Ønske fra Nørrebro Lokaludvalg (89) følgende to nye punkter i hovedstrukturens s. 94, hvor der nævnes 7 nye grønne områder, som alle er placeret i nye byudviklingsområder, idet udvalget mener, at det vil klæde planen at arbejde med, at der også kan skabes nye grønne områder i den eksisterende by – for alle os københavnere, som allerede bor i byen*
 1. *Bispeengen (Nørrebro, Vanløse, Bispebjerg, Frederiksberg). Det vil understøtte punkt 9 på side 50.*
 - 2: *Lersø Park Allé (Østerbro, Bispebjerg og Nørrebro), der vil understøtte punkt 2 på side 50. Desuden ønskes det på s. 112, under Nørrebro Bydel, nævnes at kommunen arbejder for nedrivning af Bispeengsbuen.*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Hovedstrukturens omtale/visning af muligheden for nye grønne områder gælder større grønne områder på 2 ha eller mere. Der er således ikke tale om, at der ikke vil kunne etableres andre mindre områder, hvis der kan findes egnede arealer. En omdannelse af mindre arealer, der i dag fx er vejareal, vil være i overensstemmelse med kommuneplanen, men fastlægges ikke med denne. Kommuneplan 2024 foregriber således ikke det igangværende arbejde med mulige ændringer ved Bispeengsbuen, der er forankret i en særskilt proces med lokal inddragelse.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
 - *Ønske om, at kommuneplanen renses for alle former for nybyggeri som sker på bekostning af grønne områder gældende for eksisterende grønne områder såvel som ved afledte effekter på grønne områder ifm. nye/bredere veje samt mere trafik (216).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Forslaget til Kommuneplan 2024 indebærer ikke nedlæggelse af udpegede grønne områder (O1-områder). Der udpeges heller ikke nye kommunale veje eller vejudvidelser. Der er i planen medtaget statslige vejudvidelser,

- der er fastlagt ved lov. Afledte effekter af befolkningsudvikling (uanset om denne ledsages af nybyggeri) i form af støj fra trafik kan ikke reguleres i kommuneplanen.
- *Ændringer i planen:* Nej.
- *Ønske om, at det aftalte parkareal ved H.C. Ørstedsværket på Enghave Brygge sikres som grønt område (Danmarks Naturfredningsforening København).*
 - *Forvaltningens bemærkninger:* Området, der ønskes indrettet som park, er udpeget i kommuneplanens rammebestemmelser. Der er dog ikke indgået nogen aftale med ejerne af H.C. Ørstedsværket, hvilket vil være en forudsætning for realisering i fuldt omfang. Kommuneplanen kan ikke sikre en sådan aftale.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
 - *Ønske om, at arealer til natur, rekreation og idræt prioriteres i Nordhavn, som rummer plads til disse funktioner, herunder at den vestlige del af Stubben reserveres som vildt naturområde og at idrætsarealer placeres tæt ved byen, fx nord for Skudehavnsløbet (Danmarks Naturfredningsforening København).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Forslaget henvises til det generelle arbejde med lokalplanlægning i Nordhavnen, og det bemærkes, at DN København med fordel kan orientere sig i By & Havns seneste strukturplan for Nordhavn.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
 - *Ønske om, at der i Ydre Nordhavn reserveres plads til en naturpark på 100 ha, samt et større naturområde, hvor der indlægges plads til aktiviteter, som idræt, boldspil, anden bevægelse, kultur og mindre institutioner til børn (Danmarks Naturfredningsforening København).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Forslaget er i strid med de overordnede planer for Nordhavn, som beror på den lovgivning, der ligger til grund for de i kommuneplanen udlagte rammer.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
 - *Ønske om at grønne områder ikke må nedlægges og at store og mellemstore grønne områder fredes (Danmarks Naturfredningsforening København, Kgs. Enghave Lokaludvalg), herunder kirkegårde, som fx Bispebjerg og Vestre Kirkegaard, områder som Søgårds Have og Emdrupborgs Have (Danmarks Naturfredningsforening København) samt Sydhavnstippen (Kgs. Enghave Lokaludvalg, Foreningen Det Grønne Knæ, 353).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Stillingtagen til fredning med hjemmel i naturbeskyttelsesloven er ikke del af kommuneplanen. Kirkegårde er reguleret og beskyttet i særskilt lovgivning. Sydhavnstippen er allerede fredet i det omfang, den af det kompetente klagenævn er fundet fredningsværdig.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
 - *Ønske om, at der i de resterende større byudviklingsområder reserveres en markant del (forslag på 25 pct. af arealet) og i nogle tilfælde hele arealet til grønt område (natur, rekreation og idræt), herunder et ønske om, at målet for hele byen bør være markant større grønne områder end 2 ha for beboere indenfor 500 m (Danmarks Naturfredningsforening København, 336).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Et byudviklingsområde udpeges netop fordi det skal rumme byudvikling og dermed bidrage til at indfri behovet for nye boliger, erhverv og offentlige funktioner mv. Københavns Kommune har gennem årene etableret eller medvirket ved etablering af flere større grønne områder, men disse har ikke været byudviklingsområder (fx Amager Strandpark, Mimersparksen, Operaparken). En anvendelse af store dele af de udpegede byudviklingsområder til kommunale grønne områder vil dels forudsætte udlæg af yderligere byudviklingsområde (til opfyldelse af de ovennævnte behov), dels kommunale opkøb af private arealer i et hidtil uset omfang.

- Det vurderes, at et grønt område på 2 ha på fyldestgørende vis kan opfylde flere behov (natur, rekreation) for beboere indenfor den fastsatte radius. Det skal bemærkes, at kommunen naturligtvis udnytter sine muligheder for at tilvejebringe meget store grønne områder, hvor forudsætningerne herfor er til stede, fx i den kommende park yderst i Ydre Nordhavn og i kystlandskabet på Lynetteholm.
 - Ændringer i planen: Nej.
- *Ønske om, at der på Refshaleøen ikke arbejdes med en maksimal gangafstand på 500 meter fra boliger til et grønt område på 2 ha pga. nærhed til det blå, hvilket i kommuneplanforslaget også tillægges værdi i målsætningerne for den eksisterende by (Refshaleøens Ejendomsselskab).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Kommuneplanen sonderer mellem de mindre, grønne og blå områder (med 300 m afstandsmål) og de større grønne områder. Det er derfor korrekt, at kommuneplanen tillægger adgang til de blå områder vægt og værdi, da de opfylder flere behov, fx rekreative oplevelser, sundhedsfremmende ophold mv. De større grønne områder vurderes at skulle udfylde rekreative funktioner som leg og sport samt bidrage med større arealer til naturoplevelser. Selv om også blå områder kan anvendes til sport og bevægelse og rummer natur, så vurderes dette ikke fuldt ud at kunne sidestilles med anvendelsesmulighederne i et grønt område. Kommuneplanens målsætninger er derfor uafhængige af adgangen til blå områder, der i øvrigt må bemærkes at være til stede i meget store dele af byen og ikke specifik for Refshaleøen.
 - Ændringer i planen: Nej.
- *Bemærkning om, at jorddepotet, der i dag adskiller det tidligere værftsområde og BIOFOS, ikke i kommuneplanen bør fremgå som et offentligt tilgængeligt grønt areal (s. 97), da der er tale om et midlertidigt jorddeponi, som heller ikke egner sig til ophold (Refshaleøens Ejendomsselskab).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Det er ikke det midlertidige jorddepot syd for Refshalevej, som vises, men et grønt beplantningsbælte nord for Refshalevej på Biofos' ejendom.
 - Ændringer i planen: Nej.
- *Ønske om mere grønt i bydelen Vesterbro, herunder flere hektar afsat til grønne områder i Jernbanebyen. Herunder undren over omtalen af ny park ved H.C Ørstedsværket som ønske og ikke som fast besluttet, og et ønske om at omtalen herfor ændres (Vesterbro Lokaludvalg).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Forvaltningen noterer sig bemærkningen, men henviser til den videre dialog om Jernbanebyen og ønskerne til indholdet heraf. I forhold til H.C. Ørstedsværket og den ønskede park bemærkes det, at det pågældende areal til parken ikke er kommunens ejendom, og derfor opretholdes formuleringen.
 - Ændringer i planen: Nej.
- *Ønske om større fokus på sundhed i udviklingen af byen, herunder sammenhængen mellem det grønne, det aktive og sundhed (Vesterbro Lokaludvalg).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Forvaltningen noterer sig bemærkningen og henviser til, at der netop grundet fokus på sundhed i byudviklingen er udarbejdet kapitel 5 i den politiske hovedstruktur med overskriften "En sund klimaby med plads til natur, kultur og fritid".
 - Ændringer i planen: Nej.
- *Ønske om at tilføje principielt kort over eksisterende og nye grønne forbindelser til at opfylde målsætning om at give københavnere en mere attraktiv adgang til byens større grønne og blå områder, fremme biodiversitet og skabe flere naturoplevelser på vej mellem områderne (336).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Kommuneplanens mål for adgang til grønne og blå områder vedrører afstand fra boliger, men det fastlægges ikke med kommuneplanen, ad

hvilke forbindelser/ruter denne adgang skal ske. Grønne forbindelser (forstået som stier, veje mv. med træer og anden vegetation) har en stor udbredelse i kommunen, og det vil være for detaljeret at vise disse i kort i kommuneplanen, men detaljerede kort med træer langs forbindelser gennem byen er tilgængelige på Københavnerkortet på kommunens hjemmeside. Der planlægges og etableres også ny beplantning mv., men dette sker på et detaljeringsniveau, der ikke reguleres af kommuneplanen, og som en løbende del af kommunens forvaltning af stier, veje mv., i modsætning til kommuneplanens længere gyldighedsperiode.

- *Ændringer i planen:* Nej.
- *Ønske om, at der laves en screening af, hvor meget af Københavns Kommunes areal der er sprunget i skov eller i øvrigt burde udlægges som fredskov efter skovlovens bestemmelse (336).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Afgørelser om, hvorvidt et areal er skov i skovlovens forstand, herunder om det lever op til kriterierne for at være fredskov, er ikke en kommunal kompetence, men træffes af statslige myndigheder.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Forslag om nedskalering af kolonihavehuse til fordel for natur samt adgang for alle københavnere i kolonihaveområderne, idet de tæller med under offentligt tilgængelige grønne områder (336).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Forslaget om at nedlægge kolonihaver er i modstrid med kolonihaveloven, idet langt hovedparten af kolonihaverne i kommunen er varige, og der for de få ikke-varige er aftalt en kommunal forpligtelse til genhusning (dvs. placering på andet areal i kommunen), når de skal væk fra den nuværende placering. Der kan således ikke indenfor lovens rammer frigives areal til natur eller lignende. Adgangen i nogle af de områder, som tæller med under offentligt tilgængelige grønne områder, som eks. kolonihaver eller kirkegårde, kan være begrænset i tid (fx lukket om natten) og det er heller ikke et krav, at der er ret til at færdes på hele arealet. På kommunale arealer er der i kontrakter aftalt offentlig adgang til kolonihaveområderne, hvilket er i overensstemmelse med kolonihaveloven.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Ønske om, at det i planen fremgår, at der i de grønne områder skal være plads til alle aldersgrupper, herunder seniorer (Østerbro Lokaludvalg).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Det fremgår af Forslag til Kommuneplan 2024, at københavnere fortsat skal have let adgang til grønne og rekreative arealer – dette gælder naturligvis også seniorer.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Udtrykker at biodiversitetsplanen har gode hensigter, men savner forslag til større sammenhængende områder med vild natur. Ønsker ikke at der skal etableres 4-6 fodboldbaner i den kommende 30 ha store naturpark i Nordhavn, da det ikke er godt for biodiversiteten. Mener at det skyldes, at idrætstilbud ikke indgår i strukturplanen i tilstrækkelig grad, samt at visionerne for idræts- og kulturtilbud ikke er blevet realiseret i tilstrækkelig grad i de eksisterende byområder i Nordhavn (Østerbro Havnekomité).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Kommuneplanen sætter ikke rammerne for antallet af fodboldbaner i parken i Ydre Nordhavn. Borgerrepræsentationen har dog besluttet, at det skal indgå som en forudsætning i det igangværende udbud, at der skal anlægges 4-6 fodboldbaner, som skal bidrage til at nedbringe det nuværende efterslæb på boldbaner i København. Det bemærkes, at Nordhavn stadig er i begyndelsen af at blive omdannet til et samlet byområde, og at kommunen har et løbende fokus på at afsætte plads til idræts- og kulturtilbud i planlægningen, herunder i de kommende lokalplaner for byudvikling af Levantkaj.
 - *Ændringer i planen:* Nej.

- Forslag om at tilføje tekst på s. 93, spalte 2, afsnit1: "En måde at understøtte dette på er ved at der i friarealerne for byggeriet i byen lægges vægt på, at de bidrager til grønne tiltag, såsom plantning af træer, begrænsning af byrum m.m. Dette vil særligt kunne bringes i spil i de nye byudviklingsområder, hvor dele af friarealerne kan samles som på Grønttorvet, hvor offentligheden får adgang til mere grønt og rekreative muligheder i deres lokalområde **ligesom også børns legearealer i tilknytning til boligerne prioriteres, således at sundhed, trivsel og tryghed i børnenes hverdag understøttes og sikres bedst muligt.** Det er derfor vigtigt, at lokale beboere **i de tidlige planmæssige faser og i et lærende forløb** er medskabere i udformningen af løsningerne." (365)
 - Forvaltningens bemærkning: Forvaltningen kvitterer for forslagene, der dog ikke imødekommes grundet detaljeringsniveauet i form af placering af legepladser ikke vurderes at være hensigtsmæssigt som et generelt princip i kommuneplanen. Derudover er det efter forvaltningens vurdering for uklart, hvad der udgør 'tidlige planmæssige faser og i et lærende forløb' og derfor fastholdes den oprindelige formulering om, at det er vigtigt at lokale beboere er med i udformning af løsninger.
 - Ændringer i planen: Nej.
- Ønske om en grøn faunapassage over Ellebjergvej/P. Knudsens Gade mod Sjælør Station, der viderefører Karens Minde Aksen (Foreningen Det Grønne Knæ).
 - Forvaltningens bemærkning: Forslaget til Kommuneplan 2024 indeholder ikke faglige vurderinger af biologiske forhold i et omfang, der kan afklare, hvor der eventuelt findes arter og sammenhænge, der kan gøre det relevant at se på faunapassager over trafik anlæg som konkret indsats. Men disse vurderinger vil kunne foretages uafhængigt af kommuneplanen, der ikke er til hinder for etablering af forskellige passagemuligheder ved trafik anlæg, hvor dette vurderes at være en fagligt og omkostningsmæssigt effektiv løsning.
 - Ændringer i planen: Nej.

Blå områder

- Ønske om at det fremgår klarere af 'Retningslinjer for havnen og vandet som fritidsområde', at det skal undgås, at festzoneaktiviteter fortrænger andre aktiviteter i havnen (Christianshavns Lokaludvalg).
 - Forvaltningens bemærkning: Kommuneplanen regulerer ikke afholdelse af fester eller lignende aktiviteter, der ikke er fysiske anlæg eller varige anvendelser. Der udlægges ikke med kommuneplanen hverken land- eller vandarealer til "festzoner", events mv., dette kan ske i administration med hjemmel i anden lovgivning såvel hos kommunen (for landarealer, byrum mv.) som hos By & Havn (for hovedparten af havnens vandareal).
 - Ændringer i planen: Nej.
- Ønske om at det åbne havnerum bevares – herunder bekymring vedrørende, at formuleringerne omkring faste og flydende anlæg i havnen er for lempelige (Christianshavns Lokaludvalg).
 - Forvaltningens bemærkning: Kommuneplanen muliggør ikke anlæg på vandet i et omfang, så det begrænser havnens betydelige vandareal væsentligt. En mere konkret regulering vil kunne finde sted i lokalplanlægning, men der må også henvises til den regulering af besejling mv. (og heraf følgende krav om frit vandareal), der hører til i havnereglement mv., der ikke er kommunens kompetence.
 - Ændringer i planen: Nej.
- Forslag om, at der stilles krav om, at private havnerundfartsbåde sejler på el i tråd med BRs beslutning om at arbejde for at gøre Københavns Kommune fri for fossile køretøjer i 2030, da

partikelforureningen er sundhedsskadelig og CO2-udslippet er stort (Christianshavns Lokaludvalg).

- *Forvaltningens bemærkning:* Det bemærkes, at det ikke reguleres i kommuneplanen, hvorvidt havnerundfartsbåde sejler på el. Derfor giver forslaget ikke anledning til ændringer forslag til Kommuneplan 2024.
- *Ændringer i planen:* Nej.
- *Ønske om at få den frie og uhindrede adgang til kajerne tilbage. Kritik af, at fredning af kajerne jf. lokalplan 512 udfordres, særligt i Havnegade (Nyhavnsgruppen).*
 - *Forvaltningens bemærkninger:* Det fremgår af kommuneplanens retningslinjer vedr. "havnen og vandet som fritidsområde", at der ved nybyggeri langs kajkanten skal sikres en offentlig tilgængelig promenade på min. 8 meter bredde. Det bemærkes, at der ikke findes fredninger af kajer i København. Der er ingen fredning i Havnegade og fredningen af kanalerne omfatter alene selve bolværket (og på udvalgte strækninger træer langs kanalen), men ikke kajarealerne og deres anvendelse. Kommuneplanen regulerer ikke afgørelser i medfør af fredninger, der er Fredningsnævnets kompetence.
 - *Ændring i planen:* Nej.
- *Ønske om, at der på s. 11 afsnit 4 i kapitlet 'Byvision' indskrives 'blå' som led i kommuneplanens arbejde med både grønne og blå elementer, således indflyvningen til planen dækker kapitlerne retvisende (Brønshøj-Husum Lokaludvalg).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Ønsket er i overensstemmelse med kommuneplanen.
 - *Ændringer i planen:* Ja, s. 11 afsnit 4: "København skal fortsat være en grøn og klimavenlig hovedstad, der går forrest i den grønne omstilling og sætter ambitiøse mål for fremtiden, som kan inspirere andre storbyer. Dette skal følges op med investeringer, der fremmer bæredygtig mobilitet og flere nye grønne og blå områder og parker, som bidrager til københavnernes sundhed og fritid. København skal være en grøn og blå by og arbejde for at højne biodiversiteten i byen til glæde for københavnere."
- *Ønske om, at forbedring af vandkvaliteten i det københavnske ferskvandssystem indskrives som mål i lighed med mål om luftkvalitet for at sikre rammene for forbedring af vandkvaliteten fra Utterslevmose til havnen og fra Harrestrup Å til Valbybugten med henvisning til, at det gavner biodiversiteten, badevandskvaliteten i havnen og oplevelsen af vandløbene (Brønshøj-Husum Lokaludvalg).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Der indgår allerede et mål om kvalitetsforbedring for overfladevand i forslaget til Kommuneplan 2024, idet der som del af målene for Rekreation og natur står "...at kvaliteten og oplevelsen af byens vandområder forbedres".
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Forslag om, at man inkluderer søer af en vis størrelse, som fx Damhussøen i Kommuneplanen, jf. mulighederne i planloven mhb. at sikre vandkvaliteten (Vanløse Lokaludvalg).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Vandkvalitet af såvel søer som andre vandområder reguleres ikke i kommuneplanen eller i øvrigt med hjemmel i planloven, men derimod i den statslige vandområdeplanlægning. Kommuneplanlægningen må ikke stride imod denne planlægning, hvilket forslaget til Kommuneplan 2024 heller ikke gør.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Forslag om, at 'det blå' nævnes specifikt i mål for udvikling af eksisterende grønne områder på s. 90 spalte 1. Forslag til konkret tekst: "At udvikling af eksisterende grønne og blå områder og friarealer styrker borgernes livskvalitet, biodiversiteten og byens tilpasning til fremtidens klima" med bemærkning om, at målet bl.a. omhandler biodiversitet, hvor vand er en afgørende faktor (Brønshøj-Husum Lokaludvalg).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Ønsket er i overensstemmelse med kommuneplanen.

- *Ændringer i planen:* Ja. S. 90 spalte 1: "At udvikling af eksisterende grønne **og blå områder** og anlæg af nye grønne områder og friarealer styrker borgernes livskvalitet, biodiversiteten og byens tilpasning til fremtidens klima"
- *Spørgsmål til, hvorvidt der tælles rigtigt, når det fremhæves, at 92,5 pct. af boligerne har mindre end 300m til et grønt og rekreativt område, hvis havn- og kystområder tælles med? Dertil spørgsmål om havn- og kystområder ikke allerede var med i definitionen af grønt og rekreativt område (Brønshøj-Husum Lokaludvalg)?*
 - *Forvaltningens bemærkning:* I analysen af adgang til grønne og blå områder er der foretaget en opdeling, så det er muligt at se, hvor mange boliger der har adgang til grønne områder og hvor mange flere boliger, der også har adgang, når blå områder (havn-/kystområder der opfylder kriterier for rekreativ adgang) tælles med. Derfor fremkommer de to tal, der således viser, at det er få boliger, der alene har adgang til blå, men ikke et grønt, rekreativt område indenfor en afstand af 300 m. Blå områder indgår således i analysen, men som en kategori for sig, som det er muligt at analysere særskilt. Tallene er naturligvis et øjebliksbillede, de påvirkes såvel af udviklingen i grønne og blå områder som i udviklingen af nye boliger og deres placering.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Spørgsmål til, hvorvidt det i afsnit om 'blå områder' nærmere bestemte potentialet for at løfte vandkvaliteten i byen, ikke er forkert at nævne åbning af åer som middel til forbedring herpå? Dertil bemærkning om, at det bør nævnes, at vandkvaliteten bedst forbedres ved reduktion af udledning til søer, moser og åer (Brønshøj-Husum Lokaludvalg).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* De ferske vandes kvalitet reguleres af statslige planer og dertil hørende handlingsplaner, som ikke er en del af kommuneplanen, men som kommuneplanen er underlagt og ikke må stride imod. Dette er opfyldt med den gældende planlægning og med Kommuneplan 2024. Reduktion af overløb er naturligvis et af de væsentligste virkemidler, men åbning af rørlagte vandløb vurderes også at højne deres samlede kvalitet.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Ønske om, at rørlagte vandløb åbnes og allerede åbne vandløb skal forbedres (Danmarks Naturfredningsforening København).*
 - *Forvaltningens bemærkninger:* De ferske vandes kvalitet reguleres af statslige planer og dertil hørende handlingsplaner, som ikke er en del af kommuneplanen, men som kommuneplanen ikke må stride imod. Dette er opfyldt med den gældende planlægning. Kommuneplanen indeholder overordnede målsætninger om åbning og forbedring af vandløb mv., men indsatser og prioriteringer om de enkelte vandløb må vurderes i det konkrete tilfælde, herunder også i forhold til synergi med andre indsatser, økonomiske rammer mv.
 - *Ændring i planen:* Nej.
- *Bemærkning om, at en stor del af ferskvandsystemet opstrøms ligger tæt på Gladsaxe, og derfor bør potentialet i forbedret tværkommunalt samarbejde nævnes i kommuneplanen herunder med henblik på reduktion af overløb (Brønshøj-Husum Lokaludvalg).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* De ferske vandes kvalitet reguleres af statslige planer (dvs. På tværs af kommunegrænserne) og dermed forpligtes kommunerne til handlinger og indsatser, der har hele vandsystemets kvalitet for øje. Denne planlægning er ikke en del af kommuneplanen, der derfor heller ikke kan gå nærmere ind i dens realisering. Kommuneplanens redegørelse beskriver et eksempel på tværkommunalt samarbejde (Harrestrup Å), men dette skal netop blot ses som et eksempel på, at arbejdet med vandsystemer ikke kan betragtes isoleret i hver enkelt kommune og i praksis heller ikke bliver det.
 - *Ændringer i planen:* Nej.

- *Skepsis ift. havnebadene generelt, da disse mangler cykel, toilet- og omklædningsfaciliteter, herunder konkret forslag om offentligt toilet i p-hus og ved Skuespilhuset. Dertil håb om, at svømmehallen på Papirøen snart står færdig (Nyhavnsgruppen).*
 - *Forvaltningens bemærkninger:* Det forventes p.t. at Vandkulturhuset på Papirøen er klar til ibrugtagning i 2025. Kommuneplanen detailregulerer ikke etablering af anlæg på land knyttet til de kommunale havnebad. Københavns Kommune arbejder dog aktivt på at forbedre forholdene omkring de kommunale havnebad, herunder også, hvor muligt, etablering af faciliteter på land, der kan gøre havnebadene mere attraktive og tilgængelige.
 - *Ændring i planen:* Nej.
- *Det påpeges, at formuleringen i afsnittet Blå områder, hvor der står "... bredere anvendelse af Inderhavnen, så badning i udgangspunktet er tilladt alle steder i havnen." ikke er i overensstemmelse med de hensyn, som havnemyndigheden skal varetage, idet der er en lang række forhold, der i praksis begrænser mulighederne for badning, herunder sikkerheds- og sundhedsmæssige hensyn. Dette er kommunen gjort bekendt med i et notat, der har indgået i Borgerrepræsentationens behandling af spørgsmålet om udvikling af badning i havnen forud for kommuneplanforslaget. I samme afsnit påpeger By & Havn, at der gives udtryk for, at miljøet i havnen kan forbedres ved indførelse af miljøzoner, men at dette ikke er korrekt, da gældende regler om miljøzoner alene omfatter kørsel på land. (By & Havn).*
 - *Forvaltningens bemærkninger:* Københavns Kommune er opmærksom på de forskellige begrænsninger for badning, som By & Havn har påpeget. Formuleringen skal ses som en vision, indenfor hvilken kommunen arbejder på at forbedre og udvikle mulighederne for badning, herunder ved at afhjælpe de forhold vedr. fx sundhed og sikkerhed, der er begrænsende. Men formuleringen har ikke regulerende karakter og ændrer ikke på de regler, der er gældende.
 - Det er korrekt, at den gældende bekendtgørelse om miljøzoner ikke finder anvendelse på søterritoriet og ikke omfatter sejlads. Teksten skal således forstås som en vision, der også omfatter ønsker for den fremtidige udvikling, der ikke understøttes af gældende regler, men som vil være ønskværdige, hvis det nødvendige lovmæssige grundlag bliver tilvejebragt.
 - *Ændring i planen:* Nej.
- *Ønske om at samarbejde med kommunen for at realisere projektet 'Vildt nok, Amager', der har en vision om at etablere maritime nyttehaver på Amager (Miljøpunkt Amager).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Afhængig af den konkrete udformning (på eller under overfladen) vurderes flydende konstruktioner til dyrkning af vand ikke at kunne reguleres i kommuneplanen, men heller ikke at være i modstrid med denne.
 - *Ændringer i planen:* Nej.

Biodiversitet

- *Ønske om, at der tilføjes en ny retningslinje eller at den eksisterende retningslinje under "Bynatur og byens grønne træk" uddybes, hvori der stilles krav om kvaliteten af bynatur i lokalplanlægningen, så den lever op til målsætningerne i Københavns Kommunes Biodiversitetsstrategi (Amager Vest Lokaludvalg, Danmarks Naturfredningsforening København)*
 - *Forvaltningens bemærkning:* I forslag til Kommuneplan 2024 beskrives det, at friarealerne skal gøres så grønne som muligt i de enkelte planer. Det understreges desuden i rammerne vedr. friarealer, at der fremover vil kunne stilles flere krav i lokalplaner til kvaliteten af det grønne (vækstvilkår). Der fastsættes med KP24 ikke en begrønningsprocent, da konsekvenserne heraf ikke er afdækket. Det er allerede i dag muligt, i en lokalplan, at fastsætte en grad af begrønning, som er baseret på en konkret

vurdering i den enkelte sag. Den mulighed har også været der før ændringen af planloven med virkning fra 1. januar 2024 og består fortsat. Det er ikke muligt med retningslinjer at fastsætte videregående krav til lokalplaner, end planlovens bestemmelser for lokalplaners indhold giver mulighed for at stille krav om.

- *Ændringer i planen:* Ja. Teksten s. 93, 2. spalte opdateres som følger: "Formålet er at fremme etablering af bedre bynatur, og at den bliver levedygtig på lang sigt. Københavns Kommune afventer en statslig vejledning om, hvordan lovgivningen skal fortolkes og anvendes og vil derefter implementere de nye muligheder i planlægningen.

Ud fra den kommende statslige vejledning om, hvordan lovgivningen kan anvendes, vil Københavns Kommune vurdere, hvordan de nye muligheder kan implementeres."

- *Bemærkning om, at der er flere fordele ved øget begrønning af byrum: biodiversitet, nedkøling af byen, støjreduktion, absorbering af regnvand, optag af CO2, nedsættelse af vindhastighed, isolering af bebyggelse. Bemærkning om, at der er behov for afklaring af, hvordan man bedst bruger begrønning i byrum. Opmærksomhed på behovet for vedligehold af beplantning. (Indre By Lokaludvalg)*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Forvaltningen noterer sig bemærkningerne, som kan indgå i det videre arbejde med at skabe en grøn by med biodiversitet.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Ønske om, at der udarbejdes en ny retningslinje, der formulerer en række principper for, hvordan den blå biodiversitet skal understøttes, når der udarbejdes lokalplaner ved og omkring havnen (Amager Vest Lokaludvalg, Miljøpunkt Amager)*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Planlovens nye muligheder for regulering af vandarealer (søterritoriet) omfatter som udgangspunkt ikke biologisk og kemisk kvalitet, der er reguleret i vandplanlægningen (med hjemmel i anden lovgivning). Kommuneplanen respekterer denne planlægning, der er en statslig kompetence. Lokalplaner for anvendelser på land vil også kunne udstrækkes til at omfatte anvendelser af vandareal. Da søterritoriet per definition ikke er del af ejendom på land, vurderes der dog ikke være mulighed for at knytte vilkår om vandarealer til lokalplaner som fællesanlæg. Det betyder, at der som hovedregel ikke vil være handlepligt for anvendelser mv. på vandarealerne. Dyre- og plantearters mulighed for at krydse et vandområde vurderes ikke at være et forhold, der kan reguleres med planlovens bestemmelser om vandarealer. Denne krydsning af vandet må formodes i mindre grad at ske i vandet og i højere grad i luftrummet eller på eksisterende faste konstruktioner over vandet.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Ønske om, at det i kommuneplanen annonceres, at der skal udarbejdes en strategi for benyttelse og beskyttelse af Sydhavnens kaj- og vandkanter, samt for at optimere spredning af flora og fauna i og på tværs af Sydhavnen (Miljøpunkt Amager).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Forvaltningen noterer sig synspunktet, der dog ikke er en del af kommuneplanen ressort.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Opbakning af partnerskab for biodiversitet med det fælles ønske om at sikre en positiv udvikling for hovedstaden (ATP-Ejendomme).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Forvaltningen kvitterer for opbakningen og ønsker at arbejde videre med biodiversitet dagsordenen sammen med byens grundejere.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Ønske om, at der i Retningslinjekort 2.6.9 om kolonihaver undtages forhold, som reguleres af anden lovgivning, idet det foreslås, at bebyggelsesregulerende retningslinjer udgår eller suppleres med et tema på retningslinjekort eller på Retningslinjekort 2.2.7, der viser støjbelastningen nær trafikspor og veje i forhold til fritidsmæssig anvendelse (160).*

- *Forvaltningens bemærkning:* Bebyggelsesforhold i kolonihaver reguleres ikke i anden lovgivning i et omfang, så det vurderes at være overflødig at have retningsgivende bestemmelser for kolonihaver i København. Kortlægning af trafikstøj er generelt ikke del af kommuneplanen, men foretages i særskilt af Miljøstyrelsen og er tilgængeligt på Danmarks Støjkort (landsdækkende). Denne kortlægning danner grundlag for handlingsplaner og er også relevant for kommuneplanens retningslinjer for støjbelastning fra trafik, men den foretages og opdateres af Miljøstyrelsen uafhængigt af kommunernes planlægning.
- *Ændringer i planen:* Nej.
- *Ønske om, at gamle træer skal sikres mod fældning (Danmarks Naturfredningsforening København, 119, 336), samt kritik af, at kommunen tillader private bygherrer at fælde træer i stort omfang og ikke fører tilstrækkeligt opsyn med, at grønne områder og træer udlagt i lokalplaner og byggetilladelser etableres og vedligeholdes tilfredsstillende - henvisning til konkret fældning af 51 træer langs Sydhavnsgade samt manglende erstatning af døde træer på Teglholmen og Sluseholmen, samt bemærkning om, at det krænker den almene retsfølelse, at manglende retablering af grønne arealer ikke har konsekvenser (38).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Bevaring af træer reguleres ikke i kommuneplanen. Udpegning af eksisterende træer til bevaring kan kun ske i lokalplaner og gælder i forhold til fældning, men ikke henfald (sygdom, stormfald mv.). Håndhævelse af lokalplaner hører under Teknik- og Miljøforvaltningen. Københavns Kommune har en overordnet træpolitik, som indeholder principper for træer i København. De lyder: 1. eksisterende træer i København skal som hovedregel bevares, 2. eksisterende træer, der fældes, skal erstattes, medmindre det ikke er fysisk muligt, 3. der skal plantes flere træer i København, 4. der skal sikres gode vækstvilkår for både nye og eksisterende træer i København, 5. der skal sikres et varieret træartsvalg i København. Træpolitikken kan for så vidt angår ikke-kommunale arealer omsættes til lokalplanbestemmelser, hvis bestemte træer ønskes sikret mod fældning. Derudover kan det nævnes, at det i forslag til Kommuneplan 2024 beskrives, at friarealerne skal gøres så grønne som muligt i de enkelte planer. Det understreges desuden i rammerne vedr. friarealer, at der fremover vil kunne stilles flere krav i lokalplaner til kvaliteten af det grønne (vækstvilkår), hvilket vil kunne forbedre levedygtigheden af træer, der plantes til opfyldelse af lokalplankrav.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Ønske om, at Københavns Kommune overvejer valg af lindetræer herunder delvist udskifter denne trætype, da lindetræer ofte efterlader omkringliggende områder beskidte (35).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Artsvalg af træer reguleres generelt ikke i kommuneplanen. Der henvises i stedet til Københavns Kommunes træpolitik, som indeholder generelle principper for, hvordan vi håndterer træer i København, herunder at der skal sikres et varieret træartsvalg i København (op).
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Ønske om flere træer langs veje og i midterrabbatten (64).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Placering af træer reguleres generelt ikke i kommuneplanen. Der henvises i stedet til Københavns Kommunes træpolitik, som indeholder generelle principper for, hvordan vi håndterer træer i København. Træpolitikken omfatter alle arealer i København og har til formål at sikre, at vi prioriterer byens eksisterende og nye træer uden at hindre en udvikling af byen. ([link](#)).
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Ønske om, at det i planen fremgår, hvordan kommunen vil nå sit mål på 30 pct. grønne offentligt tilgængelige områder, jf. biodiversitetsstrategien, samt tilføjelse af et kort, der viser, hvor man vil opnå målet (336).*

- *Forvaltningens bemærkning:* Biodiversitetsstrategien indeholder mål med en anden tidshorizont end kommuneplanens, der jævnfør planloven er 12 år. Det vurderes ikke hensigtsmæssigt at integrere målsætninger med en anden tidshorizont eller at nedbryde disse i delmål for den tidshorizont, der er relevant for kommuneplanen. Kommuneplanen 2024 indeholder konkrete målsætninger om afstand mellem byens boliger og grønne og blå områder. Løsninger på behovet for grønne områder udpeges i kommunens arealplan for grønne områder, hvor målsætningerne for maksimal afstand mellem boliger og grønne og blå områder søges indfriet. Kommuneplanen 2024 indeholder desuden et kort (på s. 96-97) over kommunens offentligt tilgængelige grønne områder samt udpegnings af seks nye grønne områder med en størrelse på over to hektar, som kan etableres for at sikre adgang til et grønt område. De konkrete anlægsprojekter besluttes først i kommunens årlige budgetforhandlinger. Målopfyldelsen af Kommunens afstandsmål kan bidrage til målsætningen i Biodiversitetsstrategien om 30 pct. grønne offentligt tilgængelige grønne områder i 2050.
- *Ændringer i planen:* Nej.
- *Ønske om, at offentlige virksomheder som Metroselskabet og HOFOR pålægges/anbefales at indarbejde biodiversitet i deres CSR-strategier (98).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Biodiversitetsdagsorden understøttes med forslag til Kommuneplan 2024, hvor fremme af biodiversiteten indgår i flere af målsætningerne. Offentlige selskabers CSR-strategier kan ikke reguleres i planlægning, heller ikke for selskaber, som Københavns Kommune har en ejerandel i.
 - *Ændringer i planen:* Nej.

Andet

- *Forslag om, at der laves et særskilt kapitel i Kommuneplan 2024 med overskriften "Inklusion og lige adgang for ALLE". Dette skal ses i sammenhæng med, at borgergruppen mennesker med handicap ikke nævnes i forslaget (Dansk Handicap Forbund).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Kommuneplanens målsætninger for tilgængelighed tilsigter at inkludere en bred skare af københavnere, og derfor henvises der til, at der flere steder i Forslag til Kommuneplan 2024 står nævnt denne borgergruppe nærmere bestemt s. 11, 30, 48, 128.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Ønske om, at der stilles krav om plads, indretning og faciliteter for håndtering af affald ved kilden indendørs i al byggeri (Amager Vest Lokaludvalg).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Kommunen regulerer affaldshåndtering ved sin Affaldsplan. Løbende har kravene til kildesortering udviklet sig, hvorfor pladskravene er øget. Forvaltningen anbefaler derfor, at krav hertil fortsat alene sker med Affaldsplanen.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Ønske om, at kommuneplanen tilføjes, at Københavns Kommune skal arbejde på at udledning fra spildevand skal reduceres til 0 (Miljøpunkt Amager, Kgs. Enghave Lokaludvalg).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Kommuneplanen indeholder overordnede mål og retningslinjer for håndtering af overfladevand og spildevand. Fastlæggelsen af, hvor der kan ske separat håndtering af disse (herunder evt. nedsivning af regnvand) sker dog ikke i kommuneplanen, men i spildevandsplanen og i skybrudsplanlægningen.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Ønske om at byparken i Vesterbro Passage med trafik- og byrumskonsekvenser bør være en del af arbejdet med kommuneplanen (Indre By Lokaludvalg).*

- *Forvaltningens bemærkning: Forvaltningen noterer sig bemærkningen, men eftersom der er tale om et midlertidigt byrum på dele af vejarealet, er det ikke prioriteret at redegøre for byparken, herunder de konsekvenser der nævnes.*
- *Ændringer i planen: Nej.*

Tema 5: Udvikling med respekt for byens sjæl

Bevaring

- *Ønske om at bevare små åndehuller (11, 194) og særprægede steder i København (11).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Kommuneplan 2024 udpeger en række bygninger på baggrund af Byens Sjæl-kampagnen, hvor københavnernes nominerede deres bud på byens oversete kulturarv, som derefter blev bedømt af et uafhængigt dommerpanel. Blandt de udpegede bygninger er der flere eksempler på mindre bygninger og steder med en mere særpræget karakter end de konventionelt udpegede bevaringsværdige bygninger.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Ønske om, at der ved byggeri er mulighed for at bevare originalitet og bibeholde den kreativitet, som forskellige interaktive kreative perler afleder herunder konkret ved Refshaleøen og Jernbanebyen (12).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Både på Refshaleøen og i Jernbanebyen er der udpeget værdifulde kulturmiljøer i Kommuneplan 2024, og byudviklingen i de områder skal derfor tage hensyn til bygninger, kulturspor og øvrige bevaringsværdier i de to områder efter en konkret vurdering. Kommuneplanen indeholder desuden bestemmelser, der understøtter anvendelsen af eksisterende byggeri til bl.a. kreative formål.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Konkrete forslag til generelle rammer for bevaring.*
 - a) *Alle kommuneplanens rammebestemmelser for områder med bebyggelse fra før 1960 bør screenes for bevaringsværdige bygninger og miljøer. Alle karrébebyggelser på broerne, Indre By og Amager med boliger opført før 1930 bør omfattes af bevaringsbestemmelser jf. ovennævnte:*

*“Eksisterende bygninger må ikke nedrives.
Facader mod adgangsveje skal bevares med eksisterende udformning og materialer. Dispensationer kan kun meddeles i særlige tilfælde, fx af klimahensyn. Eksisterende solitære træer skal bevares eller genplantes.”*

(AB Den Grimme Ælling).
 - b) *“Bygninger opført i perioden 1870 til 1930 skal bevares i deres helhed, og må kun ændres med kommunens særlige tilladelse, fx med henblik på energioptimering. Bygningernes oprindelige facadeudtryk skal bevares med arkitektoniske detaljer som gesimser, pilastre, karnapper, fyldningsdøre, sprossede vinduer og granittrapper. Bygninger skal bevares med det oprindelige tag i de oprindelige materialer som tegl, naturskiffer og tagpap. Dog kan vandrette tagflader og tagflader mod gård erstattes af solpaneler. Der må ikke opsættes baldakiner og skilte, der ændrer facadeudtrykket.”*

Følgende rammer med bevaringsværdig karrebebyggelse på Østerbro oplistes: R19.B2.30, R19.B2.31, R19.B2.32, R19.B2.36, R19.B2.19, R19.B2.20, R19.B2.13, R19.B2.17, R19.B2.16, R19.B2.11, R19.B2.1, R19.B2.4, R19.B2.9, R19.B2.35, R19.B1.34, R19.B1.38, R19.B1.37. (Østerbro Lokaludvalg)

 - *Forvaltningens bemærkning:* Kommuneplan 2024 viderefører den politisk besluttede linje fra Kommuneplanstrategi 2023 om, at byudviklingen skal ske i en balance mellem bevaring, nybyggeri og omdannelse. Forvaltningen vurderer, at de foreslåede bestemmelser vil udgøre en væsentligt strammere linje med meget begrænsede muligheder for at gennemføre bygningsændringer eller nedrivninger uden kommuneplantillæg og med mindre spillerum til at planlægge for de mest hensigtsmæssige helhedsløsninger på det konkrete sted. En eventuel screening, herunder SAVE-registrering, af bevaringsværdige bygninger hører under Teknik- og Miljøforvaltningen og forudsætter, at der prioriteres midler hertil ved de årlige budgetforhandlinger eller inden for Teknik- og Miljøudvalgets budgetramme.

- Ændringer i planen: Nej.
- *Ønske om at få tilføjet, at der er behov for systematisk at vurdere om eksisterende bygninger kan genanvendes eller renoveres i stedet for at nedrives af såvel miljø-, klimamæssige og sociale hensyn (fx afsnittet "Sammenhængende by" s. 53) (Christianshavn Lokaludvalg).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Forvaltningen noterer sig bemærkningen, og henviser til Kapitel 6 "Udvikling med respekt for byens sjæl", hvor det fremgår som målsætning, "at den eksisterende by udvikles i en balance mellem bevaring, omdannelse og nybyggeri, så byens arkitektoniske og landskabelige identitet og egenart fastholdes og styrkes". Det er således allerede et fokus at se på bevaring i de enkelte sager, hvor der i den konkrete sagsbehandling tages stilling til en række faktorer, som påvirker muligheden for at genanvende eller renovere. Dertil bemærkes, at nedrivningstilladelser henhører under Teknik- og Miljøforvaltningen.
 - Ændringer i planen: Nej.
- *Ønske om, at alle de præmierede bygninger i Byens Sjæl-kampagnen udpeges som bevaringsværdige, herunder de 50 i kategorien "Dommerpanelets Påskønnelse". (Bispebjerg Lokaludvalg)*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Forslag til Kommuneplan 2024 udpeger alene bygningerne i Byens Sjæl Favoritfeltet som bevaringsværdige i overensstemmelse med Kommuneplanstrategi 2023 og medlemsforslaget om bevaring af byens sjæl vedtaget i Borgerrepræsentationen den 15. december 2022. Det er dermed kun bygninger, som af Byens Sjæl-dommerpanelet fik en høj kategorisering, der udpeges som bevaringsværdige, hvilket omtrent svarer til kommuneplanens tilgang til udpegning af de øvrige bevaringsværdige bygninger, hvor der netop også fokuseres på bygninger med høj kategorisering efter SAVE-metoden.
 - Ændringer i planen: Nej.
- *Bekymring om, at det politiske fokus på at få foretaget en opdatering af SAVE-registreret vil betyde en flerårig pause for udarbejdelse af bevarende lokalplaner, og at dette kan have negativ betydning for bevaring af områder som Fuglekvarteret. (Bispebjerg Lokaludvalg)*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Såvel en eventuel opdatering af SAVE-registreret som udarbejdelsen af bevarende lokalplaner hører under Teknik- og Miljøforvaltningen. Der er derfor op til Teknik- og Miljøudvalget at prioritere forvaltningens ressourcer mellem disse initiativer på bevaringsområdet, og ikke noget der kan reguleres med kommuneplanen.
 - Ændringer i planen: Nej.
- *Forslag om, at en eventuel opdatering af SAVE-registreret kombineres med en borgerinddragelse såsom Byens Sjæl, så lokalområdets bevaringsværdier ikke alene vurderes af udefrakommende eksperter. (Bispebjerg Lokaludvalg)*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Byens Sjæl-kampagnen blev gennemført på baggrund af en bevilling i Budget 2022. Eventuelle fremtidige inddragelsesprocesser med henblik på at undersøge lokalt forankrede perspektiver på kulturarven vil på samme måde forudsætte en bevilling eller anden politisk prioritering af forvaltningens ressourcer.
 - Ændringer i planen: Nej.
- *Opbakning til Teknik- og Miljøudvalgets forslag om, at indføre et "forsigtighedsprincip" for bygninger af bestemte typer og årgange, der ellers ikke er beskyttet mod nedrivning. (Bispebjerg Lokaludvalg)*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Teknik- og Miljøudvalgets forslag om et forsigtighedsprincip vedrører de interne sagsgange i Teknik- og Miljøforvaltningen, som det ikke vurderes muligt eller hensigtsmæssigt at indføre retningslinjer for i kommuneplanen. Der henvises i øvrigt til Økonomiforvaltningens besvarelse til Teknik-

og Miljøforvaltningens forslag i hvidbogen for den interne høring af Forslag til Kommuneplan 2024.

- *Ændringer i planen:* Nej.
- *Ønske om, at understøtte en bæredygtig byudvikling gennem fortætning af eksisterende industribygninger med henblik på bolig- og eller kulturelle formål eksempelvis på Teglnholmen og i Jernbanebyen (40).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Ønsket er i overensstemmelse med Forslag til Kommuneplan 2024, som netop har som mål at fremme genanvendelse af eksisterende byggeri både af hensyn til bevaring af kulturarven og udledningen af drivhusgasser fra byggeriet. Dette understøttes med incitamenter til bevaring og genanvendelse af eksisterende bygninger i kommuneplanens generelle rammebestemmelser. Jernbanebyen er dertil udpeget som en del af et værdifuldt kulturmiljø i kommuneplanen, hvorfor der vil være et særligt fokus på bevaring her. I konkrete byudviklingsprojekter skal kommuneplanens udpegninger af bevaringsværdier vurderes konkret i forbindelse med den detaljerede lokalplanlægning eller byggesagsbehandling og afvejes med andre relevante hensyn.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Forslag om, at følgende kulturmiljøer indgår i en kommende ajourføring jf. en borgerundersøgelse udarbejdet af Brønshøj-Husums lokaludvalg: Rytterskolen på Brønshøj Torv, Brønshøj Kirke, Kulturhuset BRØK (Brønshøj Gamle Skole) og Voldanlæggene (Brønshøj-Husum Lokaludvalg).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Bemærkningen tages til efterretning, idet det dog noteres, at der ikke er truffet politisk beslutning om at gennemføre yderligere opdateringer af kommuneplanens retningslinje for kulturmiljøer. Det bemærkes, at Rytterskolen og Brønshøj Gamle Skole er udpeget som bevaringsværdige bygninger i kommuneplanen, og at voldanlæggene (Vestvolden) er udpeget som en del af kulturmiljøet Københavns Befæstning.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Ønske om, at der udarbejdes bevarende lokalplaner for særligt bevaringsværdige villakvarterer, herunder områder med byggeforeningshuse mv. (Amager Øst Lokaludvalg)*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Høringssvaret giver ikke anledning til ændringer. Indholdet af høringssvaret reguleres ikke i kommuneplanlægningen. En prioritering af ressourcer til udarbejdelse af bevarende lokalplaner forudsætter, at der afsættes midler hertil ved de årlige budgetforhandlinger, eller at det prioriteres i Teknik- og Miljøudvalget.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Ønske om, at der i villakvarterer stilles skærpede krav til nedrivning og nybyggeri ved bygninger med SAVE 4 og derover (Amager Øst Lokaludvalg).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* I Kommuneplanen udpeges bygninger med SAVE-værdi 1-3 ('høj værdi') som bevaringsværdige. Udpegningen indebærer, at kommunen ikke må meddele tilladelse til nedrivning af en bevaringsværdig bygning, før der er foretaget en offentlig bekendtgørelse af nedrivningsanmeldelsen, og kommunen efter høringsfristen har meddelt ejeren, om den vil nedlægge forbud mod nedrivningen i henhold til planloven. Ønsker kommunen at hindre nedrivningen, kan dette kun ske ved at nedlægge et forbud efter planloven og herefter udarbejde en lokalplan med bestemmelser for bevaring af bygningen. Forvaltningen anbefaler ikke, at bygninger, der har SAVE-værdi 4 ('middel værdi'), udpeges som bevaringsværdige i kommuneplanen. En udpegning af bygninger med SAVE-værdi 4 vil være et markant skift i kommunens hidtidige tilgang, og resultere i næsten en fordobling af antallet af udpegede bygninger. Udpegningen af bygninger med SAVE 4 vil resultere i en markant stigning i antallet af

bygninger, der forventes at kunne blive undtaget visse krav i Europa-Parlamentets netop vedtagne reviderede direktiv om bygningers energimæssige ydeevne. Endvidere bemærker forvaltningen, at bygningerne med SAVE-værdi 4 i dag udgør en meget varieret bygningsmasse ift. tilstand, originalitet og arkitektonisk udtryk. Størstedelen af SAVE-registreringerne blev foretaget i midten af 1990'erne, og en del bygninger er i dårligere stand eller ombygget siden da. Desuden har blikket på bygningsarven ændret sig, og bygningernes kulturhistoriske og miljømæssige værdier tillægges i dag større betydning end på registreringstidspunktet. En opdatering af SAVE-registeret derfor vil være hensigtsmæssig forud for en eventuel udpegning af bygninger med SAVE-værdi 4, så det sikres, at de bygninger, der fremadrettet kan blive undtaget fra energikravene, også lever op til de kriterier, der i dag vægtes i en SAVE-registrering. En opdatering af SAVE-registeret forudsætter, at Borgerrepræsentationen afsætter midler hertil ved de årlige budgetforhandlinger eller at det kan prioriteres inden for Teknik- og Miljøforvaltningens ramme.

- *Ændringer i planen: Nej.*
- *Ønske om, at kommuneplan tager udgangspunkt i det paradigmeskift, der tilsiger, at man skal bevare og genbruge bygninger i stedet for at bygge nyt (104). Et første og positivt tiltag er kommunens egen bevaringspolitik (Valby Lokaludvalg, Østerbro Havnekomité). Specifikt ønske om, at der indføres et "bevar eller forklar"-princip, så bevaring er udgangspunktet, medmindre der er gode argumenter for nedrivning. Dette særligt med henblik på et lavere materialeforbrug og drivhusgasudslip ved udnyttelse af den eksisterende bygningsmasse, samt bevaring af byens identitet og jævne bygninger med lokal betydning for deres kvarter. (Akademisk Arkitektforening Københavns lokalledelse)*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Kommunen har i den gældende lovgivning alene mulighed for at forhindre nedrivning af en bygning ved at nedlægge et forbud efter planlovens § 14 og derefter udarbejde en lokalplan med bestemmelser for bevaring af den pågældende bygning. Kommunen kan derfor ikke indføre et generelt princip om, at det som udgangspunkt ikke er muligt at få tilladelse til nedrivning af en bygning, medmindre der foreligger en nærmere begrundelse. I forbindelse med lokalplanlægning for eksisterende bebyggelse, er der dog mulighed for at tage konkret stilling til bevaring af en større del af bygningsmassen, end der er udpeget som bevaringsværdig i kommuneplanen. Den overordnede intention om at fremme genanvendelse af eksisterende byggeri er dog i overensstemmelse med Forslag til Kommuneplan 2024, der netop har dette som mål både af hensyn til bevaring af kulturarven og udledning af drivhusgasser fra byggeriet. Dette understøttes med incitamentet til bevaring og genanvendelse af eksisterende bygninger i kommuneplanens generelle rammebestemmelser.
 - *Ændringer i planen: Nej.*
- *Forslag om at tilføje samt slette tekst på s. 9, spalte 3 øverst: "Bevaring af byens kulturmiljøer, **byarkitektoniske helheder** og sjæl med blik for, at byens udvikling fortsat kan transformere og udvikle Københavns egenart og identitet **vægt på, at transformation og udvikling tager udgangspunkt i egenarten, og at den nye bygnings- og landskabsarkitektur klinger sammen med de lokale historiske identitetsbærende kvaliteter.**" (365)*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Kommuneplan 2024 viderefører den politisk besluttede linje fra Kommuneplanstrategi 2023 om, at byudviklingen skal ske i en balance mellem bevaring, nybyggeri og omdannelse. Den nuværende formulering vurderes at afspejle denne balance mere præcist.
 - *Ændringer i planen: Nej.*
- Forslag om at tilføje samt slette tekst på s. 106, spalte 3, afsnit 2: "Når der bygges nyt i områder med kulturhistoriske værdier, skal der være opmærksomhed på, hvordan den nye bebyggelses

arkitektur tilpasses og klinger sammen med områdets **bevaringsværdier lokale bevaringsværdige og identitetsbærende kvaliteter.**" (365).

- *Forvaltningens bemærkning:* Formuleringerne er overordnet i overensstemmelse med kommuneplanen og nogle dele vil bidrage til at nuancere hovedstrukturens afsnit. Forslaget kan delvist imødekommes.
- *Ændringer i planen:* Ja. S. 106, spalte 3, afsnit 2:
"Når der bygges nyt i områder med kulturhistoriske værdier, skal der være opmærksomhed på, hvordan den nye bebyggelse tilpasses områdets **bevaringsværdier bevaringsværdige og identitetsbærende træk.**"
- *Bemærkning om, at det er muligt at energiforbedre bevaringsværdige ejendomme uden at ændre på det udvendige udtryk, jf. Slots- og Kulturstyrelsen publikation herom (Indre By Lokaludvalg).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Bemærkningen tages til efterretning.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Ønske om udpegning af flere ejendomme som bevaringsværdige gennem en opdatering af SAVE-registret. Opfordring til, at der findes budgetmidler hertil, og at man starter med Indre By (Indre By Lokaludvalg).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* En eventuel opdatering af SAVE-registret hører under Teknik- og Miljøforvaltningen og forudsætter, at der prioriteres midler hertil ved de årlige budgetforhandlinger eller inden for Teknik- og Miljøudvalgets budgetramme. Bemærkningen tages i øvrigt til efterretning.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Forslag om en kommunikationsstrategi målrettet ejere af bevaringsværdige bygninger for at gøre opmærksom på den økonomiske fordele ved vedligeholdelse og korrekt energirenovering. (Indre By Lokaludvalg)*
 - *Forvaltningens bemærkning:* En kommunikationsstrategi målrettet ejere af bevaringsværdige bygninger ligger ud over kommuneplanens muligheder for regulering.
 - *Ændringer i planen:* Nej.

Byens kulturarv

- *Bemærkning om, at lokaludvalget finder det positivt, at der udpeges nye kulturmiljøer og ser gerne, at der udpeges flere (Amager Øst Lokaludvalg).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* I 2022 gennemførte Økonomiforvaltningen en screening for nye værdifulde kulturmiljøer. Screeningen opstillede en bruttoliste med 25 mulige nye værdifulde kulturmiljøer, der lever op til kommuneplanens udpegningskriterier. Bruttolistens forslag blev prioriteret med henblik på at anbefale de miljøer, der bedst supplerer de eksisterende udpegninger med nye og centrale kulturspor fra Københavns udvikling. På baggrund af prioriteringen har Økonomiudvalget besluttet at udpege ni nye værdifulde kulturmiljøer i Kommuneplan 2024, herunder to helt eller delvist beliggende i Amager Øst bydel.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Bemærkning om, at bevaring af byens kulturarv kræver fagligt funderede metoder, og at det derfor er uforståeligt, at kommunen ikke har valgt at revidere de 11 bydelsatlas udarbejdet af Planstyrelsen og Københavns Kommune. Det fremhæves, at bydelsatlæssene både redegør for bydelenes hovedtræk og byarkitektoniske sammenhænge samt bygningernes bevaringsværdier, hvorved der sikres et helhedsblik på bydelenes kulturarv. (Akademisk Arkitektforening Københavns lokalledelse)*

- *Forvaltningens bemærkning:* Københavns bydelsatlas anvendes fortsat i forvaltningens arbejde som en værdifuld kilde til forståelse af byens sammenhænge og bevaringsværdier. Forvaltningen har frem mod Kommuneplan 2024 fokuseret på at opdatere udpegningen af værdifulde kulturmiljøer, der i lighed med bydelsatlæssene tilsigter at sikre et helhedsblik på byens kulturarv. En opdatering af de 11 bydelsatlas, der formodes at indbefatte bl.a. besigtigelser af de enkelte sammenhænge, ajourføring af beskrivelser og eventuel genregistrering af bygningers bevaringsværdier vurderes samlet set at være et større arbejde, som derfor forudsætter en bevilling i de årlige budgetforhandlinger.
- *Ændringer i planen:* Nej.
- *Bemærkning om, at dele af kommuneplanforslagets beskrivelse af kulturmiljøet "B&W's skibsværft på Refshaleøen" afviger fra grundejers egen research, hvorfor de gerne vil i dialog om den nærmere beskrivelse af denne del af kulturmiljøbeskrivelsen (Refshaleøens Ejendomselskab).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Høringssvaret beskriver ikke konkret, hvori afvigelsen består, og det kan derfor ikke vurderes, om der er grundlag for en opdatering af kulturmiljøbeskrivelsen i kommuneplanen. I forbindelse med en revision af kommuneplanen eller udarbejdelsen af en lokalplan med kommuneplantillæg vil der være mulighed for at tage stilling til, om kulturmiljøbeskrivelsen skal opdateres.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Bemærkning om, at der i kommuneplanen lægges op til igen at dispensere for at en entreprenør kan opføre en række identiske dobbelthuse i villaområder omkring Folehaven, hvilket påpeges ikke at hænge sammen med fokuset på bevarelse af byens sjæl (Valby Lokaludvalg).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Analysen af muligheder for fortætning i den eksisterende by herunder villaområder, som er udført i forbindelse med Kommuneplan 2024, har ikke ført til nye initiativer ift. en generel fortætning af byens villakvarterer. Kommuneplanen hverken omtaler eller henviser til det pågældende projekt i Valby. Kommuneplanen ændrer således ikke muligheder for dobbelthuse i villaområder.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Ønske om et fokus på bevarelse af Østerbros historiske industribygninger, fx Hellesens fabrikker, samt et ønske om at ro- og sejlermiljøet i Svanemøllebugten får status som kulturarv (Østerbro Lokaludvalg).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Det bemærkes, at der i kommuneplanen er et generelt øget fokus på industrikulturarvens betydning for byens identitet og potentiale for bl.a. lokalisering af kreative erhverv. Hellesens fabrikker (Aldersrogade 6A og B) er registreret med en bevaringsværdi på 4, der efter de gældende kriterier ikke resulterer i en udpegning som bevaringsværdig bygning i kommuneplanen. Det bemærkes dog, at en bevarende lokalplan for Hellesens fabrikker blev vedtaget i Borgerrepræsentationen den 1. juni 2024. Frem mod Kommuneplanstrategi 2023 blev der gennemført en screening for nye kulturmiljøer, herunder med fokus på industrimiljøer, på tværs af kommunen, hvorefter Borgerrepræsentationen besluttede at udpege ni nye kulturmiljøer. I den nuværende udpegning af kulturmiljøer er der flere andre eksempler på ro- og sejlermiljøer, der som tema derved vurderes at være dækkende repræsenteret.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Forslag om at tilføje tekst på s. 106, spalte 1, afsnit 1: "At den eksisterende by udvikles i en balance mellem bevaring, omdannelse og nybyggeri, så byens lokale arkitektoniske og landskabelige identitetsbærende kvaliteter og egenart fastholdes og styrkes." (365)*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Det vurderes, at den nuværende formulering i kommuneplanen, der blev vedtaget i Kommuneplanstrategi 2023, er dækkende for

kommunens tilgang til bevaringsområdet. Det bemærkes at ikke kun lokale, men også bydækkende, regionale og nationale hensyn varetages med kommuneplanens retningslinjer for kulturarv.

- *Ændringer i planen:* Nej.
- *Ønske om bevarende lokalplaner for Indre By, herunder ønske om en opmærksomhed på det samlede byrum herunder vejbelægning. (Indre By Lokaludvalg)*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Planloven giver ikke konkrete værktøjer i kommuneplanlægningen til at fastsætte en bestemt takt for udarbejdelsen af bevarende lokalplaner. En prioritering af ressourcer til udarbejdelse af bevarende lokalplaner forudsætter, at der afsættes midler hertil ved de årlige budgetforhandlinger, eller at det prioriteres i Teknik- og Miljøudvalget.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Ønske om større transparens i, hvordan der foretages skøn af arkitektonisk tilpasning af nybyggeri til Indre Bys kulturmiljøer, byarkitektoniske helheder og bevaringsværdige bygninger. Kritik af manglende transparens i tidligere afgørelser samt af et manglende helhedsblik i afgørelserne. Kritik af, at rammerne for Indre by giver mulighed for ændringer af bevaringsværdig bebyggelse. (Indre By Lokaludvalg)*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Lokalplanlægning og dispensationer fra lokalplanbestemmelser, som muliggjort i planloven, hører under Teknik- og Miljøforvaltningens ressort og er således ikke del af kommuneplanen. Økonomiforvaltningen vurderer fortsat, at den mest hensigtsmæssige kommuneplanlægning for hovedparten af Indre By er at muliggøre en konkret vurdering af behovet for udvikling afvejet med de særlige bevaringshensyn, der gør sig gældende her. Herved undgås det, at kommuneplanen stiller muligheder for udvikling i udsigt, som på forhånd vurderes at ville være i konflikt med bevaringshensynet.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Ønske om, at Kommunens formuleringer ift. beskyttelse af kulturarv og kulturmiljøer strammes med henvisning til, at de nuværende hensigter om kulturarv mv. ikke efterkommes i den fysiske udvikling af byen (19).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Kommuneplan 2024 viderefører den politisk besluttede linje fra Kommuneplanstrategi 2023 om, at byudviklingen skal ske i en balance mellem bevaring, nybyggeri og omdannelse. Kommuneplanens udpegninger af bevaringsværdige bygninger, kulturmiljøer m.m. skal derfor vurderes konkret i forbindelse med den detaljerede lokalplanlægning eller byggesagsbehandling og afvejes med andre relevante hensyn.
 - *Ændringer i planen:* Nej.

Tema 6: Rammeændringer

Generelle rammer

Boligstørrelser

- *Ønske om, at minimumsstørrelsen for en familiebolig fastholdes på de 40 m² etageareal, som det er gældende i Kommuneplan 2019. Dette vil give større fleksibilitet ift. at møde efterspørgslen, som det også fremgår af vurderingen af det fremtidige boligbehov i Boligredegørelsen 2024 (Refshaleøens Ejendomsselskab).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Økonomiforvaltningen indstillede, at minimumsstørrelsen for familieboliger blev fastsat til 40 m² i hele byen. På Økonomiudvalgets møde den 13. august 2024 blev der fremsat ændringsforslag om at ændre den mindste størrelse for familieboliger fra 40 m² til 50 m². Ændringsforslaget blev vedtaget.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Ønske om at mindstekrav til boligstørrelsen (m²) reduceres generelt, især specifikt for boligtyper til unge, enlige og ældre (Østerbro Lokaludvalg).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Der refereres til bemærkningen ovenfor og tilføjes, at bestemmelserne for kollegie- og ungdomsboliger og bofællesskaber tillader mindre boligstørrelser (hhv. på mindst 25 m² og 40 m²) end tilfældet er for familieboliger.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Forslag om, der skabes større fleksibilitet i størrelseskravet til bofællesskaber, så de kan være med til at imødekomme det særlige boligbehov for ikke-studerende tilflyttere, der ønsker fællesskabsorienterede små boliger. For eksempel kan minimumsstørrelsen for boliger i bofællesskaber sænkes til 35 m², med mulighed for en gennemsnitsstørrelse for boligerne i det enkelte byggeri ned til 45 m², hvilket vil give mulighed for et bofællesskab med en blanding af mindre 1- og 2-værelses lejligheder (Skanska).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Forslaget til Kommuneplan 2024 reducerer allerede de tidligere krav til boligerne gennemsnitlige størrelse og boligernes mindstestørrelse i bofællesskaber. Kommuneplanforslaget nævner desuden muligheden for at kunne udarbejde tillæg til kommuneplan på baggrund af en konkret vurdering af ambitiøse mikroboligkoncepter med gode løsninger for lavt CO₂-forbrug, boligkvaliteter mv.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Forslag om, at der gives mulighed for, at depotrum til lejligheder etableres som decentrale anlæg, der kan være fælles for flere bebyggelser. Ved etablering af depotrum i særskilte anlæg, vil det være muligt at reducere projektøkonomi og CO₂-udledning omkring etablering af depotrum til lejligheder i forhold til den nuværende gængse løsning, hvor depotrum placeres i kælder under byggeriet. det vil være fordelagtigt, hvis de etablerede depotrum ikke knyttes til specifikke lejligheder, så depotrummene eventuelt kan udlejes særskilt for lejlighederne, for at beboere med et stort opbevaringsbehov kan leje flere eller større depotrum, og beboere med et lille opbevaringsbehov kan opnå en lavere samlet boligudgift (Skanska).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Kommuneplanen indeholder ikke bestemmelser om depotrum. Bygningsreglementet fastlægger krav om, at der i tilknytning til etageboliger og sammenbyggede enfamiliehuse skal etableres et tilstrækkeligt og aflukket areal til opbevaring af større brugsgenstande.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Bemærkning om at stille flere krav til bygherrer: maksimal størrelse på boliger på 130 kvm, arkitektonisk kvalitet og lav bebyggelsesprocent (115).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Den gennemsnitlige størrelse på nybyggede boliger i Københavns Kommune var i 2022 på 59 kvm pr. bolig. Det bliver bygget ganske få boliger over 130 kvm, jf. kommuneplanen s. 58, hvorfor et krav ikke vurderes relevant. I

stedet stiller kommuneplanen krav om, at 20 pct. af det nye etageareal til boliger i byudviklingsområderne skal udgøres af boliger på over 110 kvm. Det skal sikres, at der opføres store boliger til bl.a. børnefamilier i København. Det bemærkes at bebyggelsesprocenten fastsættes under hensyn til den omkringliggende by, placering i byen, fx ved stationer eller indfaldsveje. Kommuneplanen har til hensigt at opnå en tæt og sammenhængende by, hvor der bl.a. kan opnås fordele for kollektiv trafik, butiksliv, fjernvarmeforsyning og byliv, og sikre god udnyttelse af byens knappe arealressourcer. En lavere tæthed end i den tætte by kan findes stedvis i fx Vanløse eller andre dele af byen karakteriseret ved et forstadspræg. Det bemærkes at krav om arkitektonisk kvalitet ved nybyggeri ikke reguleres i kommuneplanen, men indarbejdes i lokalplanlægning i overensstemmelse med planlovens rammer herfor.

- *Ændringer i planen:* Nej.

Udnyttelse af tagetage

- *Ønske (6) om at kunne omdanne loftsareal til boliganvendelse på Rentemestergården, Rentemestervej 19A, uanset området i kommuneplanen er udlagt til blandet bolig- og serviceerhverv med en boligandel på 40-75 procent af etagearealet. Ejerforeningen har tidligere søgt om byggetilladelse, men fået afslag, da det ønskede medfører en tagetageboligandel på 76 procent og derfor er i strid med gældende lokalplan 619 Provstevejskvarteret. Ved en efterfølgende fremsendelse af anmodning om ny lokalplan for at muliggøre det ansøgte, fik foreningen afslag med henvisning til kommuneplanrammen. (EF Rentemestergården)*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Kommuneplanens bestemmelse om anvendelsesfordeling i områder med både boliger og erhverv skal sikre fortsat lokaliseringmuligheder for eksisterende erhverv. Det er dog ikke intentionen med bestemmelsen at stå i vejen for nyindretning og udbygning af eksisterende uudnyttede tørreløfter i eksisterende boligbebyggelse, hvor dette er i overensstemmelse med øvrig lovgivning, herunder bygningsreglementet. Det gælder også bebyggelser, hvor der ikke er muligt at indrette anden anvendelse end den allerede eksisterende i bebyggelsen. Samtidigt er der en del af den politiske vision i Kommuneplan 2024, at belyse og undersøge nye former for byfortætning, fx ved at fremme udnyttelse af tagarealer i eksisterende bebyggelser. I denne konkrete sag er der tale om en mindre overskridelse (ca. 126 m² svarende til 1 pct.) af kommuneplanens bestemmelse om maksimal boligandel for en ejendom i et C-område (område til boliger og serviceerhverv). For at sikre at kommuneplanens krav om boligandel i områder for bolig og serviceerhverv ikke står i vejen for dette projekt (og andre lignede projekter andre steder i byen), foreslår Økonomiforvaltningen at give mulighed for at fravige bestemmelser om boligandel i blandende rammeområder (C- og S-rammeområder) med henblik på en bedre udnyttelse af tagetager. Det bemærkes, at der i denne sag – og i lignede sager i områder, der er reguleret af en lokalplan – skal vedtages en ny lokalplan eller dispenseres fra den gældende lokalplan.
 - *Ændringer i planen:* Ja. Teksten under 'Generelle bestemmelser for særlige bebyggelsesforhold/Udnyttelse af tagetager' foreslås udvidet med mulighed for at fravige bestemmelser om boligandel (ændringer er markeret med fed): "For eksisterende bebyggelse kan bestemmelserne om maksimal bebyggelsesprocent, **overskrides om boligandel og om friarealprocenten** fraviges ved nyindretning og, **udvidet udnyttelse og udbygning udvidelse af eksisterende** bebyggelsens tagetager."

Lettere produktions-, værksteds- og håndværksvirksomheder i bygningens stueetage

- *Bemærkning om, at der i den ældre bygningsmasse findes både en "høj kælder" og en "høj stueetage", og at begrebet "stueetagen" på den baggrund bør udbygges, da det er uklart, hvordan en placering i stueetagen konkret skal fortolkes (Dansk Industri).*

- *Forvaltningens bemærkning:* Det er korrekt, at der i den ældre bygningsmasse i kommunen er en del kældre, der ligger så højt, at de er del af bygningernes etageareal. Disse har i mange tilfælde en erhvervsmæssig anvendelse. I de generelle rammer er bestemmelsen om særlige muligheder for håndværk og værksteder kun begrænset til stueplan i nye bygninger, mens de i den eksisterende bygningsmasse gælder alle plan i bygningen og således også en eventuel høj kælder mv. I nybyggeri hører det til den absolutte undtagelse, at der etableres kælder i en sådan højde, at den er del af bygningens etageareal (og dermed relevant for kommuneplanens rammebestemmelse), men i de få tilfælde, hvor det måtte ske, vil det også være hensigtsmæssigt at tillade håndværk og værksteder på de samme vilkår.
- *Ændringer i planen:* Ja. Teksten under 'Generelle bestemmelser/Særlige anvendelsesmuligheder/Håndværk og værksteder' foreslås udvidet (ændringer er markeret med fed): "**Lokaler til håndværkerhverv og værksteder kan generelt etableres under og i stueplan af bygninger til anden anvendelse samt i alle plan af eksisterende bygningsmasse i områder til anden anvendelse, så længe de ikke har en uacceptabel miljøpåvirkning på miljøfølsomme anvendelser. De kan ligeledes etableres i parkeringshuse. Ved etablering på disse placeringer kan de etableres ud over den maksimale bebyggelsesprocent eller det maksimale etageareal og uden krav om friareal. Bygningsreglementet kan dog forudsætte, at der etableres opholdsarealer til personale på stedet.**"
- *Ønske fra (235) om at muligheden for at overskride bebyggelsesprocenten for et område, hvis det ekstra areal anvendes til lettere produktions-, værksteds- og håndværksvirksomheder i bygningens stueetage også gælder for andre områder med fx niveaufri adgang, som høje parterrer. Så længe Arbejdstilsynets krav overholdes, vil dette øge fleksibiliteten i anvendelsen af bygningerne og fremme en mangfoldig erhvervsstruktur i byens udviklingsområder. (Jeudan)*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Som det også fremgår af svar til Dansk Industri, der har fremsat lignende forslag, er bestemmelsen om særlige muligheder for håndværk og værksteder kun begrænset til stueplan i nye bygninger, mens mulighederne i den eksisterende bygningsmasse gælder alle plan i bygningen og således også en eventuel høj parterre mv. I nybyggeri hører det til den absolutte undtagelse, at der etableres parterre og lignende i en sådan højde, at den er del af bygningens etageareal (og dermed relevant for kommuneplanens rammebestemmelse), men i de få tilfælde, hvor det måtte ske, vil det også være hensigtsmæssigt at tillade håndværk og værksteder på de samme vilkår.
 - *Ændringer i planen:* Ja jf. også svar til Dansk Industri. Teksten under 'Generelle bestemmelser/Særlige anvendelsesmuligheder/Håndværk og værksteder' foreslås udvidet (ændringer er markeret med fed): "**Lokaler til håndværkerhverv og værksteder kan generelt etableres under og i stueplan af bygninger til anden anvendelse samt i alle plan af eksisterende bygningsmasse i områder til anden anvendelse, så længe de ikke har en uacceptabel miljøpåvirkning på miljøfølsomme anvendelser. De kan ligeledes etableres i parkeringshuse. Ved etablering på disse placeringer kan de etableres ud over den maksimale bebyggelsesprocent eller det maksimale etageareal og uden krav om friareal. Bygningsreglementet kan dog forudsætte, at der etableres opholdsarealer til personale på stedet.**"

Begrønning

- *Forslag om at indføre begrønningsprocent for alle rammeområdetyper (Amager Øst Lokaludvalg).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Muligheden for en begrønningsprocent gælder rammer for lokalplanlægning, hvor det er muliggjort at fastsætte generelt gældende bestemmelser for omfang af vegetationsdække i stedet for som nu at fastsætte disse ud fra en konkret vurdering i lokalplaner. Om generelle snarere end stedspecifikke

bestemmelser vil være en fordel og føre til lokalplaner, der i højere grad indeholder begrønning, er ikke afklaret endnu, men vil blive vurderet. Der indgår derfor ikke generelle bestemmelser for begrønning (dvs. andel af vegetationsdække) i forslaget til Kommuneplan 2024.

- *Ændringer i planen:* Nej.
- *Forslag om at revidere rammebestemmelse for områder til institutioner og fritidsområder herunder særligt for grønne områder (O1), da der er for mange ikke-grønne elementer i rammebestemmelserne. Dertil forslag om at dele rammen op i flere kategorier fx natur og parkarealer, idrætsarealer, kolonihaver m.fl., så det bliver tydeligt, hvilken planlægning der kan forventes og hvor. Ligeledes bør formål som skæve boliger få egen kategori i rammegrundlaget, så planlægning for denne type boliger sker på lige vilkår med andre boligtyper (336).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Økonomiforvaltningen vurderer ikke, at det er hensigtsmæssigt at dele O1-rammer op i flere kategorier, da det vil gøre anvendelsen af et konkret område mindre fleksibel. Kommuneplanlægning er overordnet planlægning. Hvis der er ønske om at begrænse anvendelsen af et konkret område, kan det ske ved lokalplanlægning indenfor kommuneplanens rammer. Netop for at sikre fleksibilitet kan botilbud og skæve boliger etableres i mange forskellige kommuneplanrammer, ligesom andre institutioner og boliger.
 - *Ændringer i planen:* Nej.

Friarealer

- *Forslag om at normen for udearealer ved skoler sættes op, og trappearealer, cykelområder mv. ikke medregnes (Amager Øst Lokaludvalg).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Af hensyn til muligheden for at etablere og udbygge skoler i den eksisterende by, hvor pladsen på den konkrete ejendom kan være begrænset, er det væsentligt, at normen for friarealer ikke fastsættes så højt, at den bliver en hindring. Det vurderes ikke hensigtsmæssigt at operere med forskellige beregningsregler for friarealer for forskellige anvendelser. Det bemærkes, at eksempelvis udendørs trapper kan udformes, så de er velegnede til ophold.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Forslag om, at mulighederne for at udforme delvist bilfrie nye byområder understøttes ved, at private fællesveje kan medregnes som friareal, når de er anlagt som shared-space og skiltet som opholds- og legeområde. Dette kan med fordel kombineres med en overordnet parkeringsstrategi, som sikrer, at trafik i området holdes på et minimum på de udlagte veje, der er skiltet som opholds- og legeområder (Skanska).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Kommuneplanen fastlægger, at friarealer er de ubebyggede arealer ekskl. parkerings- og tilkørselsarealer. Private fællesveje, herunder bilparkeringsarealer, kan derfor ikke medregnes som friareal. Der er dog eksempler på, at ubebyggede arealer, som primært bruges til ophold (friarealer), også kan bruges til levering af varer i bil eller varevogn til mindre caféer og butikker mv.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Kritik af, at friarealskravet på 40pct. er for lavt for området med en bebyggelsesprocent på 150, herunder ønske om forøgelse til et krav på 50 pct. samt generel kritik af for høje bebyggelsesprocenter ift. sollys, friareal mv. (361)*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Kravene til friarealer blev ved indført den første kommuneplan i 1989. Friareal krav stilles i en størrelse ved de enkelte rammetyper, så kommunen stadig kan videreudvikle byen og bibeholde den tæthed og egenart som de forskellige bytypologier (karréby, havehusby osv.) har. Forvaltningen vurderer fortsat at disse krav har vist sig at give byområder med friarealer samtidig med at man kan udbygge den tætte bæredygtige og klimavenlige by.

I lokalplanlægningen sikres der desuden gode lysforhold i boligerne. Ved at stille en et krav om 50pct. vurderes det, at der i mange tilfælde ikke vil være muligt at bebygge med en bebyggelsestæthed på 150pct. - derved vil kommunen få sværere ved at skabe den tætte by med gode friarealer, som byen er i dag.

- *Ændringer i planen:* Nej.

Bilparkering

- *Ønsker, at fleksibiliteten i bilparkeringsnormerne øges, så byens udviklere i større grad får mulighed for at tilpasse parkeringen til det faktiske behov. Det foreslås konkret, at kommuneplanens parkeringsnormer fastholdes som maksimumsnormer, men at der fastsættes lavere minimumsnormer - svarende til hvad der er nødvendigt for at sikre parkeringsmuligheder for gæster, erhverv, gangbesværede og delebiler, fx 20 pct. af maksimumsnormen. Skanskas foreslår også, at byens udviklere kan vælge, hvilket antal parkeringspladser mellem minimums- og maksimumsnormen som udvikleren ønsker at etablere (Skanska).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Kommuneplanens krav til parkering vurderes at være lavere end det gennemsnitlige bilejerskab i kommunen, jf. baggrundsanalysen om parkering. For at sikre en balance mellem parkeringskrav, som understøtter en bæredygtig udvikling med fokus på kollektiv trafik, cykel og gang på den ene side og parkeringskrav, som sikrer tilstrækkelig parkering til et områdets beboere og brugere er kravet generelt fastsat som eksakte normer. Der er dog mulighed for efter konkret vurdering at reducere kravet med 20 pct. i byudviklingsområder, ligesom der er mulighed for konkrete vurderinger en række anvendelser.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Ønske om, at mulighed for en reduceret parkeringsnorm med 20 pct. for alle funktioner på baggrund af stationsnærhed og forbindelse til cykelinfrastruktur formuleres mere bindende og at tallet sættes højere (s. 30 under Delvist bilfrie byområder”) (Christianshavns Lokaludvalg).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Parkeringsnormerne er generelt lavere end det faktiske bilejerskab i byen. Det gælder også parkeringsnormen i byudviklingsområder, hvor der kan etableres delvist bilfrie byområder. Kommunen skal sikre, at der er tilstrækkelig parkering til beboere, butikker og arbejdspladser mv. Forvaltningen vurderer, at en generel mulighed for at reducere mere end 20 pct., når den generelle norm allerede er lavere end bilejerskabet, vil medføre, at der ikke etableres tilstrækkelig parkering. Hvis der konkret vurderes at være grundlag for at reducere parkeringsnormen udover de 20 pct., kan der fastsættes en lavere parkeringsnorm med et kommuneplantillæg. Cykelinfrastrukturen tilvejebringer via anlægsinvesteringer og er således uafhængig af den konkrete parkeringsnorm.
 - *Ændringer i planen:* Nej.

Cykelparkering

- *Bemærkning om, at kravet om 50 pct. overdækket cykelparkering vil give udfordringer, når vi samtidig, af klimamæssige hensyn, ikke forventer at skulle udvikle væsentlige kælderarealer. Alternativerne med placering i skur og stueetage vurderes ikke hensigtsmæssige under hensyntagen til henholdsvis bylivet og byrummenes samlede kvalitet (Refshaleøens Ejendomsselskab).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* For at indfri kommuneplanens mål om, at København skal være en af verdens bedste cykelbyer, er det bl.a. væsentligt at sikre gode forhold for cykelparkering. Udfordringerne forbundet med cykel parkering handler primært om antal, placering og kvalitet. Kravet om, at mindst 50 % af alle cykelparkeringspladser skal overdækkes foreslås videreført for bl.a. skærme mod regn og forbedre mulighederne for at forebygge cykeltyverier i de konkrete projekter.

- *Ændringer i planen:* Nej.
- Bemærkning om, at da cykelejerskabet ligger stabilt på 2,7 cykler pr. 100 kvm., er et krav om 4 cykler pr. 100 kvm. overdimensioneret samt forslag om, at parkeringsnormen fastsættes til 3 cykler pr. 100 kvm. (Dansk Industri) (Skanska).
 - *Forvaltningens bemærkninger:* Økonomiforvaltningen indstillede, at cykelparkeringsnormen for familieboliger blev fastsat til 3,5 pladser pr. 100 m² boligareal. Ved Økonomiudvalgets behandling den 9. april 2024 om intern høring af udkast til forslag til Kommuneplan 2024 blev der stillet ændringsforslag om, "at cykelparkeringsnormen uændret bliver 4 cykelparkeringspladser pr 100 m² familiebolig." Ændringsforslaget blev vedtaget.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Ønske om at fastholde cykelparkeringsnormen på 4 pladser pr. 100 m² (Amager Øst Lokaludvalg)*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Økonomiudvalget har ifm. behandlingen af kommuneplanforslaget den 9. april 2024 besluttet at ændre kravet om cykelparkering til boliger fra 3,5 pladser pr. 100 m² til 4 pladser pr. 100 m².
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Ønske om, at der oprettes sikker parkering til ladcykler på gadeniveau (Miljøpunkt Amager)., herunder ønske om, at parkeringsnormen for ladcykler hæves fra 1 pr. 500 m² til 1 pr. 400 m² frem for, at den videreføres uændret, da vækstraten for ladcykler/m² har været 40 pct. i 2016-2022, hvorfor parkeringsnormen ikke synes at tage højde for fremtidigt parkeringsbehov (Christianshavns Lokaludvalg).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Ladcykelejerskabet er fra 2016-2022 steget fra 0,4 til 0,7 ladcykler pr. 500 m². Seneste tal for 2024 viser at ladcykelejerskabet fortsat er 0,7 pr. 500 m². Forvaltningen finder, at der med en norm på 1 ladcykel pr. 500 m² er rummelighed til en fortsat stigning i ejerskabet af ladcykler.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Ønske om, at der ved etablering af nye metrostationer stilles øgede krav til cykelparkering (Amager Øst Lokaludvalg).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Kommuneplanens generelle normer for bil- og cykelparkering fastlægger krav til etablering af parkering i forbindelse med nybyggeri eller ændret anvendelse af bebyggelse. Parkeringsnormerne regulerer ikke etablering af parkering i tilknytning til metrostationer. Det vil blive fastlagt efter konkret vurdering.
 - *Ændringer i planen:* Nej.

Detailhandel

- Bemærkning om, at kommuneplanen giver mulighed for at der kan etableres enkeltstående butikker uden for centerstrukturen, men at det er selskabets erfaring, at det giver mere værdi og dermed større chancer for at butikker etableres, hvis flere butikker etableres sammen, fx som det er gjort i Nordhavn (By & Havn).
 - *Forvaltningens bemærkning:* Kommuneplanens hovedprincip er, at butikker skal placeres i de udpegede centerområder, jf. også planlovens bestemmelser herom. Det skal bl.a. sikre en koncentration af butikker, som kan understøtte hinanden og et lokalt byliv. Muligheden for enkeltstående butikker skal sikre, at der fx kan placeres mindre dagligvarebutikker i områder med stor afstand til centerområder. I Nordhavn har kommunen således udlagt Århusgadekvarteret Bydelscenter samt Trælstholmen og Tunnelfabrikken Lokalcentre, der sikrer en koncentration af butikker. Og med den kommende udvikling forventes der udlagt nye detailhandelscentre for at sikre butiksforsyning af de kommende byområder.

- Ændringer i planen: Nej.

Konkrete rammer

Byomdannelsesområde Siljanganede – ramme nr. R24.E.9.2

- Ønske om omgørelse af beslutning om at udpege Prags Boulevard 61 samt 63 som bevaringsværdige bygninger (20). Både i vedtagen stratregørelsen for lokalplan Siljanganede samt i Forslag til Kommuneplan 2024 er bygningerne på ejendommene beskrevet som bevaringsværdige, hvilket grundejeren mener vi er en forkert beslutning, som vil resultere i et fremtidigt miljø, som er stik imod den ønskede udvikling af området. Endvidere anmoder grundejer om at få tilladelse til at nedrive Prags Boulevard nr. 63.
 - Forvaltningens bemærkning: Prags Boulevard 61 og 63 udpeges ikke som bevaringsværdige i Kommuneplan 2024. Bygningerne udpeges dog som en del af det værdifulde kulturmiljø "3.10 Industriområde ved Amagerbanen", hvor ejendommen nævnes under de bærende bevaringsværdier som eksempel på et mindre delområde med et sammenhængende arkitektonisk udtryk. Netop denne struktur med mindre, selvstændige helheder er karakteristisk for kulturmiljøet. Det er muligt efter en konkret vurdering at udpege bygningerne som bevaringsværdige i en lokalplan for området, hvilket der også lægges op til i startregørelsen for Vermlandsgade og Siljanganede. Det er ikke muligt at tage stilling til anmodningen om nedrivning i forbindelse med Kommuneplan 2024. I stedet henvises der til at indsende en ansøgning herom til bygningsmyndigheden.
 - Ændringer i planen: Nej.

Højbanen ved Nørrebro Station – ramme nr. R24.T.3.1.

- Ønske (27) om at skabe større fleksibilitet i anvendelsen af arealerne under højbanen ved Nørrebro Station og under højbanen ved Glenteparken ved at ændre den særlige bestemmelse for ramme nr. R24.T.3.1 til fx følgende ordlyd:
 "Arealerne under højbanens buer ved Nørrebro Station samt ved Glenteparken kan anvendes til publikumsorienterede serviceerhverv, kulturelle formål og idræt, lokaler til håndværkerhverv og værksteder." (Banedanmark)
 Nørrebro Lokaludvalg (89) mener ligeledes, at arealet under buerne ved Glentevej skal kunne anvendes til publikumsorienterede serviceerhverv, samt at der også skal tilføjes offentlige formål.
 - Forvaltningens bemærkning: Københavns Kommune samarbejder med DSB og Banedanmark om et samlet af løft af Nørrebro Stationsområde, og Økonomiforvaltningen vurderer, at en ny særlig bemærkning, der muliggør flere forskellige anvendelser under højbanen kan understøtte parternes fælles intentioner om at skabe mere liv og aktivitet i området.
 - Ændringer i planen: Ja, der foreslås ny særlig bestemmelse, om at arealerne under højbanens buer kan anvendes til publikumsorienterede serviceerhverv, kulturelle og religiøse formål, idræt og undervisning. Arealerne under højbanens buer syd for Ørnevej kan endvidere anvendes til håndværkerhverv og værksteder.

Østerbro Centralt – ramme nr. R24.B.2.13

- Ønske om at rammen skal indeholde bestemmelser om "Maks facadehøjde 18 meter. De enkelte huse i karré bebyggelse må højst have to opgange mod adgangsvej. Eksisterende bygninger må ikke nedrives. Facader mod adgangsveje skal bevares med eksisterende udformning og materialer. Dispensationer kan kun meddeles i særlige tilfælde, fx af klimahensyn. Eksisterende solitære træer skal bevares eller genplantes." (AB Den Grimme Ælling)
 - Forvaltningens bemærkning: Efter Planlovens § 11 kan rammeområder indeholde bestemmelser om bebyggelsesforhold om grundstørrelser, tæthed, friarealkrav og højde. Højde angives i maksimale bygningshøjde - ikke facadehøjde. Konkrete

bestemmelser vedr. udformning af bebyggelsen (herunder vedr. facader og facadehøjden) kan fastlægges ved bindende lokalplanbestemmelser, dvs. ifm. lokalplanlægning. Det bemærkes, at selv om en lokalplan kan indeholde en nærmere definition af facadehøjden, indeholder hverken planloven eller byggelovgivningen en definition på begreberne "facade" eller "facadehøjde". Håndtering af værdisætning og erstatning af træer håndteres i lokalplaner i henhold til Københavns Kommunes Træpolitik og kommunens administrationsgrundlag for træpolitikken. Vedr. forslag om bygningsbevaring og nedrivning se forvaltningens bemærkninger under Tema 5: Udvikling med respekt for byens sjæl.

- Ændringer i planen: Nej.

Ørestad – flere rammer

- *Ønske om, at der tilføjes en særlig bemærkning til kommuneplanramme R19.B.10.60 Ørestad Bella Center: "Området skal udvikles som forsøgsområde for byudvikling med fokus på universelt design, inklusion og lige adgang for alle. Der skal sikres gode forbindelser for cykler og gående til de omkringliggende områder, herunder på tværs af Vejlands Alle. Samtidigt skal fælleden og blå kanaler indtænkes som et element i byudviklingen. Udviklingen af kvarteret skal desuden ske med fokus på at skabe en blandet og levende by med attraktivt handels-, fritids-, erhvervs- og byliv. Visionerne skal indtænkes som en del af lokalplanlægningen i dialog med grundejer" (Amager Vest Lokaludvalg).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Økonomiforvaltningen bemærker, at særlige bemærkninger i kommuneplanrammerne som udgangspunkt omhandler konkrete bebyggelsesmæssige forhold, såsom bebyggelsesprocenter, fordeling af anvendelser eller bygningshøjder. Etablering af "forsøgsområder" og lignende kan ikke reguleres med den kommunale planlægning. De overordnede mål for udvikling af byen, som lokalplanlægningen skal indrettes efter, er beskrevet i kommuneplanens retningslinjer. Udvikling af området med det ønskede fokus kan adresseres overfor grundejeren i den videre lokalplanproces.
 - Ændringer i planen: Nej.
- *Ønske om at udviklingen af Ørestad i højere grad sker med henblik på at skabe en god og blandet bydel med et aktivt byliv. Lokaludvalget foreslår, at der tilføjes en særlig bemærkning til kommuneplanramme R19.C.10.13 Ørestad Syd: "Lokalplanlægningen skal ske med fokus på at skabe et blandet bykvarter med stor variation i erhvervsfunktioner og med blandende boliger, handel, åbne stueetager og et godt kultur- og fritidsliv" (Amager Vest Lokaludvalg).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Økonomiforvaltningen bemærker, at ønsket allerede fremgår af forslag til Kommuneplan 2024 som følge af et ændringsforslag vedtaget af Borgerrepræsentationen d. 22. August 2024.
 - Ændringer i planen: Nej.
- *Ønske om at sikre byens nuværende grønne rum, lommeparker og rekreative arealer. Derfor foreslår lokaludvalget at rammebetegnelsen for en række grønne byrum er i overensstemmelse med den faktiske anvendelse. Følgende kommunale grønne arealer, parker og opholdsarealer foreslås udlagt til O1-ramme: Forpladsen til Sundby Station på Digevej (matrikel 7000c), Grønne parkarealer langs Fussingsvej og Radisevej (matrikel Sundbyvester, København 1001α), krav om en grøn forbindelse mellem Sturlasgade og Islands Brygge genindføres, hjørnet af Røde Mellemsvej og Grønjordsvej (Amager Vest Lokaludvalg).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Kommuneplanrammerne inddeles i større, sammenhængende arealer med lignede hovedtræk, karakteristika og hovedanvendelser. Områder til offentlige formål - O-rammer - udpeges typisk til større parker, idræts- og fritidsanlæg, kirkegårde mv. Mindre parker, forbindelser og byrum kan også etableres indenfor andre rammetyper eller på tværs af forskellige rammetyper. Krav om etablering af specifikke anlæg, herunder begrønnede byrum sikres ved detailplanlægning i lokalplaner og byggesagsbehandling, der begrænser og/eller præciserer

anvendelsesmulighederne og udformningen af områderne. Rammetyperne, der i dag omfatter de overfornævnte lokationer, hindrer hverken tilstedeværelsen af eksisterende grønne byrum eller en fremtidig etablering af stiforbindelser, lommeparker eller lignede. Det samme gælder for området ved Snorresgade/Kigkurren, der i Kommuneplanen 2019 blev ændret fra en O-ramme til en C-ramme for at muliggøre udvidelsen af en daginstitution i området. Her hindrer den gældende C-ramme ikke, at de visioner som bl.a. lokaludvalget har fremlagt for området kan realiseres i henhold til eksisterende og/eller supplerende lokalplan.

- *Ændringer i planen:* Nej.
- *Opfordring (25) til at kommunen i lokalplaner, herunder for Hannemanns Alle (ramm.nr. R24.S.10.9), ser på muligheden for at bygge flere boliger og konvertere boliger til erhverv, idet der argumenteres med, at det er svært at udleje erhverv i Ørestaden. (ATP-Ejendomme)*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Der er i nærværende forslag til kommuneplan stillet forslag om at tillade en højere boligandel i Ørestad Syd og i Bella kvarter. Erhverv kan samles i Ørestad City, der erhvervsmæssigt og detailhandelsmæssigt er et regionalt center, hvor der er mulighed for at placere større domiciler og mindre erhverv for at have mulighed at udvikle byens erhvervsliv. Den ramme, der henvises til i høringssvaret, er beliggende i Ørestad City, i umiddelbar nærhed til Øresundsmotorvejen, hvor vejstøjen overskrider de vejledende grænseværdier for følsom anvendelse.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Ønske (176) om at der i ramme nr. R24.S.10.6i Bella Center Nord tillades to bygninger i en højde på 40 m, idet der sideløbende er et lokalplanforslag under udarbejdelse (Bellakvarter Projektselskab A/S).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Økonomiforvaltningen vurderer at mulighed for indpasning af to bygninger i en højde på op til 40 m kan tilføjes i kommuneplanrammen, da det er i overensstemmelse med bebyggelsesprincipperne for masterplanen for området fra 2018 og øvrig opført bebyggelse i området.
 - *Ændringer i planen:* Ja. I kommuneplanrammen tilføjes der en særlig bemærkning, der muliggør bebyggelser på op til 40 m.

Godthåbsvej 203 – ramme nr. R24.B.6.17

- *Ønske (36) om ændring af rammen, således det bliver muligt at opføre en randbebyggelse med 16-22 boliger, idet Teknik og Miljøforvaltningen har givet afslag til projektet med henvisning til man ikke vil fravige rammens maksimale bebyggelsesprocent på 110 for at give de 130pct. som en sådan bebyggelse ligger på. (Ejendomsselskabet Godthåbsvej 203)*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Økonomiforvaltningen foreslår at fremme projektet, der vil give en samlet randbebyggelse langs Godthåbsvej tilpasset naboejendommene. Ud over nye boliger vil bebyggelsen danne en støjskærm for den bagvedliggende havehusbebyggelse. Teknik og Miljøudvalget den 5. februar 2024 på aflæggebord er blevet orienteret om ønsket om at nedrive de eksisterende bygninger ifm. 'Liste over nedrivningssager'. Dette gav ikke anledning til politisk interesse for at nedlægge et §14 forbud.
 - *Ændringer i planen:* Ja, idet det foreslås, at for at muliggøre projektet flyttes ejendommen Godthåbsvej 203, matr.nr.1554 Brønshøj, København fra ramme nr. R24.B.6.17 (B3 med maks. bebyggelsesprocent på 110) til ramme nr. R24.B.6.18 (B4 med maks. bebyggelsesprocent på 150), idet den maksimale bebyggelsesprocent eventuelt vil kunne begrænses til 130 i lokalplan.

Bellahøj - ramme nr. R24.B.71

- Ønske (41) om at rammen ændres, så det vil være i muligt at genopføre 10 højhuse på Bellahøj (matr.nr. 1350, 1368, 1386, 1387 Utterslev, København, beliggende Bellahøjvej 34 A-B og 40 A-B og Ved Bellahøj Syd 13-25 og 24-30) mhp. renovering. (SAB)
 - *Forvaltningens bemærkning:* De 10 højhuse skal renoveres for at give de bærende konstruktioner den styrke, de skal have for at leve op til normerne for sikkerhed, idet de ellers risikerer at vælte ved stærk vindpåvirkning. Det medfører, at de skal nedrives og genopføres, idet området desuden er udpeget som kulturmiljø i kommuneplanen. Den eksisterende bebyggelsesprocent på 101 ligger inden for B3-rammens maksimale bebyggelsesprocent på 110, mens de op til 41,1 m høje huse ligger ud over rammen grænse på op til 20 m. SAB har desuden anmodet om ny lokalplan for området. De kommende huse vil blive op til 48 m, som senere oplyst. Der gives en vis fleksibilitet i kommuneplanrammen så der kan arbejdes bl.a. med teknik på taget.
 - *Ændringer i planen:* Ja, idet det foreslås, at der gives mulighed i rammen for, at der i lokalplan kan tillades byggeri i en højde på op til 48 m.

Lindgreens Allé - ramme nr. R24.C.9.4

- Ønske (45), der er en af grundejerne inden for planområdet for lokalplan nr. 593 "Lindgreens Allé II", om at hæve rammens maksimale bebyggelsesprocent til 160, idet der byggefelter udpeget i lokalplan, der ikke kan udnyttes fuldt ud inden for rammens maksimale bebyggelsesprocent på 150. (Damgaard's Boligselskab ApS)
 - *Forvaltningens bemærkning:* Af lokalplanen fremgår det i overensstemmelse med kommuneplanen, at bebyggelsesprocenten ikke må overstige 150 pct. for den enkelte matrikel. Dog kan Teknik- og Miljøudvalget tillade, at bebyggelsesprocenten kan beregnes for flere matrikler under ét, under forudsætning af at bebyggelsesprocenten fortsat overholdes. Af de efterfølgende bestemmelser fremgår det, at denne bebyggelse kan placeres inden for byggefelter, som vist på tegninger, og skal overholde angivne maksimale etageantal på tegningerne.
En ændring vil kunne medføre den præcedens for projekter andet steds i byen, at såfremt en bygherre ikke kan udfylde de maksimalt mulige bygningshøjder i en lokalplan, skal bebyggelsesprocenten hæves for at udfylde de maksimale højder. Der argumenteres med, at en tilstødende lokalplan på visse vilkår giver mulighed for at fraregne bevaringsværdige bygninger, hvilket er i overensstemmelse med kommuneplanen. Tilsvarende bestemmelser fremgår af lokalplan 593, så hvorvidt grundejeren også vil kunne gøre det samme, er således et lokalplanspørgsmål.
 - *Ændringer i planen:* Nej.

Klingseyvej 15B - ramme nr. R24.S.6.1

- Ønske om (99) at der gives en ny B3-ramme for matr.nr. 3312, Vanløse mhp. at omforme og udvide bebyggelsen til rækkehusbebyggelse med 8-12 boliger. (Tegnstuen LOKAL på vegne af ejeren af ejendommen Klingseyvej 15B)
 - *Forvaltningens bemærkning:* Ifølge BBR er der i dag 1.335 kvm; det konstateres at projektet, hvor der er tegnet bebyggelse ovenpå, er beskrevet som værende mindre - der er således i dag en bebyggelsesprocent på 117 ifølge BBR. Desuden er friarealer og parkering af biler og cykler ikke beskrevet iht. kommuneplanens bestemmelser, hvorfor projektet bør revurderes før det kan ligge til grund for en eventuel rammeændring. Det bemærkes desuden, at kommuneplanrammer som udgangspunkt er større sammenhængende områder med bl.a. lignende hovedtræk og typologier og ikke enkeltejendomme.
 - *Ændringer i planen:* Nej.

Teglholmen - ramme nr. R24.E.4.2

- *Opfordring (25) til at der skal ske en særskilt planlægning af området, når MAN Energy Solutions fraflytter med udgangen af 2027. (ATP-Ejendomme som medejer)*
 - *Forvaltningens bemærkning: Så længe virksomheden er i området, vurderer forvaltningen at der af miljømæssige årsager ikke kan foreslås en ændring af rammen.*
 - *Ændringer i planen: Nej.*

Axel Towers - ramme nr. R24.S.1.18

- *Bemærkning om (25) at man hilser en ny grøn og rekreativ park ved Tivoli velkommen. (ATP-Ejendomme)*
 - *Forvaltningens bemærkning: Forvaltningen kvitterer for tilkendegivelsen.*
 - *Ændringer i planen: Nej.*

Langelinie - ramme nr. R24.S.2.2

- *Bemærkning (25) om at Langelinie er et af de områder i byen, hvor der ikke er stationsnærhed eller nærhed til anden offentlig transport, idet de ønsker at bygge boliger og erhverv tæt på eksisterende tog- og metrostationer (ATP-Ejendomme)*
 - *Forvaltningens bemærkning: Kommuneplanrammen indeholder en mulighed for, at der kan opføres op til 35.000 m² etageareal, herunder ét højhus med en maksimal højde på 120 m med tilhørende gang- og cykelstiforbindelse via Marmormolen til Nordhavn Station i overensstemmelse med VVM-redegørelsen herfor. Hvis en sådan forbindelse etableres, bliver området stationsnært. Kommunen har derudover ikke planer om etablering af stationer, der ellers vil gøre området stationsnært.*
 - *Ændringer i planen: Nej.*

Hellerup Station - ramme nr. R24.C.2.32

- *Ønske (114) om at rammen bliver en C3 samt at areal uden for rammeområdet i del af matr. 6212 Udenbys Klædebo Kvarter, København kan tælles med som friareal for en kommende bebyggelse. De tilføjer (160) at deres ønske om større ramme drøftes videre i forbindelse med lokalplansarbejdet eller der lokalt gives en C3 for matriklen 6214a Udenbys Klædebo Kvarter, København lokalt ved stationsbygningen. Der ønskes desuden (114) en særlig parkeringsnorm i lokalplanen i forbindelse med den stationsnære udvikling for i stedet at prioritere offentlig transport og delebiler. (DSB Ejendomme)*
 - *Forvaltningens bemærkning. Det fremgår af forslag til Kommuneplanen 2024 at området ændres til en C2-ramme med mulighed for 150 i bebyggelsesprocent og en maks. bygningshøjde på op til 24 meter. Friarealerne udgøres af en ejendoms eller en bebyggelses ubebyggede grundareal og derfor kan arealer udenfor rammen ikke tælle med i en kommende bebyggelse. Med baggrund i de seneste oplysninger og på grund af områdets kernestationsnærhed foreslås området justeret til en C3-ramme for at muliggøre projektet i tråd med kommuneplanens vision for grøn mobilitet, byliv og blandende byfunktioner. Bag den oprindelige vurdering af mulighederne på grunden lå bl.a. nærområdets arkitektonisk præg og sammenhæng, der stadigvæk vil indgå i den kommende planlægning. Ift. parkering bemærkes det, at projektområdet ligger i kommuneplanens såkaldte 'øvrig by', som har højere parkeringskrav end i 'tætbyen og byudviklingsområder'. Projektets stationsnære beliggenhed taler evt. for en særlig parkeringsbestemmelse i lokalplanen. Denne afhænger dog af en konkret vurdering af hvilke behov, som funktionerne udlagt i lokalplanen vil medføre.*
 - *Ændringer i planen: Ja. Ramme nr. R24.C.2.32 ændres fra et C2- til et C3-område.*

Vingelodden - flere rammer

- *Ønske (160 og 229) om at særlig bestemmelse for produktions-, transport- og logistikvirksomheder af national interesse udgår, idet de ikke mener at der findes sådanne i området. (DSB-ejendomme og Vingelodden)*
 - *Forvaltningens bemærkning: I henhold til statslig vejledning vedrørende oversigt over nationale interesser i kommuneplanlægning (Plan- og Landdistriktsstyrelsen, juli 2023)*

må kommunen ikke planlægge for miljøfølsom anvendelse i områderne omkring produktions-, transport- og logistikvirksomheder af national interesse, hvis planlægningen kan medføre en skærpelse af virksomhedernes miljøvilkår. Tilsynet tager udgangspunkt i en opmærksomhedszone på op til 1500 m. Inden for 500 meter fra byudviklingsområdet Vingelodden findes der Lygten varmegærk (beliggende på matr.nr. 1413 Utterslev, København). I forbindelse med offentlig høring af forslag til Kommuneplan 2024 har Plan- og Landdistriktsstyrelsen gjort forvaltningen opmærksom på yderligere national interesse i forbindelse med produktionsvirksomheden Novozymes (beliggende på matr.nr. 178 Utterslev, København). Derudover har Banedanmark fremsat indsigelse mod mangel af henvisning til jernbaneanlæg og arbejdsarealer af national interesse beliggende i nærheden af Vingelodden, som berøres af opmærksomhedszone for Banedanmarks interesser. De relevante rammer vil i forlængelse af indsigelserne blive opdateret med de to sidstnævnte henvisninger til den nationale interesse.

- *Ændringer i planen:* Ja, således at på kommuneplanrammer R24.E.3.3 og R24.T.3.3 tilføjes der en særlig bemærkning med henvisning til national interesse indenfor vejledende opmærksomhedszoner til både produktionsvirksomheder og til nationale jernbanetrafikanlæg og tilknyttede arbejdsarealer.

Strandvejen 6 - ramme nr. R24.B.2.39

- *Ønske (134) om at ændre rammen til fra en B5* med maksimal bebyggelsesprocent på 210 til en C3* med maksimal bebyggelsesprocent på 280 for at muliggøre at ejendommen kan udbygges med nybyggeri i fire etager på i alt ca. 1.300 m² etageareal og maksimalt 15,5 m bygningshøjde op ad den eksisterende bygning. (Ejendomsselskabet Amdrup)*
- *Forvaltningens bemærkning:* Alene ud fra de foreliggende oplysninger kan Økonomiforvaltningen ikke vurdere om området vil kunne rumme – af bl.a. tekniske og miljømæssige årsager som fx støj og tæthed til vej- og baneinfrastruktur - den ønskede forøgelse af bebyggelsesprocenten. Derfor afvises ønske om en rammeændring som beskrevet i høringssvaret, på trods af, at anvendelsen af området som et blandende område (dvs. en C-ramme med boliger og erhverv) harmonerer godt med kommuneplanens mål for stationsnære områder. Forvaltningen er derfor positivt indstillet over for en videre dialog om projektet og fornyet stillingtagen, hvor der også tages hensyn til tilstødende grundejere.
- *Ændringer i planen:* Nej.

Tranevej/Lærkevej- ramme nr. R24.E.8.2

- *Ønske (141) om at ændre rammen fra E0 (kreative erhverv) til C1 med maksimal bebyggelsesprocent på 110 på ejendommen for at muliggøre hotel og ungdomsboliger, idet bebyggelsen bevares. (3RKØBENHAVN II på vegne af ejeren af Tranevej 25)*
Ønske (232) om at ændre rammen fra E0 (kreative erhverv) til C3 med maksimal bebyggelsesprocent på 245 for deres ejendomme ved Lærkevej, Ørnevej og Tranevej for at rammen bringes i overensstemmelse med de fremtidige behov og forventninger for området, såvel som med den eksisterende anvendelse af ejendommene. Det bemærkes, at rammen er ændret for Ørnevej 53. (E/F Ørnevej/Lærkevej, Lærkevej 13 og 17 samt Tranevej 14)*
- *Forvaltningens bemærkning:* Kommuneplan 2024 har et mål om fortsat at sikre et bredt udvalg af lokationsmuligheder for forskellige virksomhedstyper, såsom kontorer, håndværk, mindre produktion, lager- og logistikfaciliteter samt kreative erhverv. Derfor er det valgt at fastholde de kreative zoner, herunder Ørnevej. Området består i dag af forskellige bygningstyper, -tilstande og ejerforhold, hvilket også medfører forskellige udfordringer og potentialer. Den kommunalt ejede ejendom på Ørnevej 55, der i Kommuneplan 2024, efter flere års tomgang, er blevet udtaget fra den kreative zone og udpeget til kommunale funktioner, blev ifølge forvaltningens vurdering ikke fundet egnet til mindre og kreative virksomheder. Modsat denne udgør flere andre ejendomme i området fortsat attraktive lejemål til mindre og blandede erhvervsvirksomheder. Ifølge

Kommuneplan 2024's reviderede redegørelse for planlægning af kreative zoner skal omdannelse og udvikling af områderne ske med hensyntagen til de eksisterende bygninger og erhvervsanvendelser, så væsentlige kvaliteter i de kreative zoner kan indgå i og understøtte en ny udvikling. Økonomiforvaltningen kvitterer for visionerne i høringssvarene vedrørende ejendommene ved Lærkevej, Tranevej og Ørnevej, som vurderes at kunne rumme potentialer for omdannelse. Ønskerne kræver dog en nærmere afklaring af potentialerne i ejendommene og forvaltningen er positivt indstillet på en videre dialog for at afklare, hvad der kan realiseres inden for de eksisterende rammer og hvad der vil kræve en fornyet stillingtagen. I må gerne kontakte Center for Byudvikling i Økonomiforvaltningen på cbu@okf.kk.dk efter vedtagelsen af Kommuneplan 2024.

- *Ændringer i planen:* Nej.

Skjulhøj Alle – ramme nr. R24.E.6.1

- *Ønske (154) om at ændre fra E0 (kreative erhverv) til C2 med maksimal bebyggelsesprocent på 150 eller C3 med maksimal bebyggelsesprocent på 185 mhp. at udvikle et område med en varieret boligmasse, der kan tilføre Vanløse nye boligtyper som fx bofællesskaber, mikroboliger og lejligheder med plads til familien. (Cufadan Ejendomme A/S på vegne af 10 af grundejerne i området)*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Skjulhøj Alle er fortsat udpeget som et område til blandet erhverv og som en Kreativ Zone (E0-område), idet kommunen i Kommuneplan 2024 har et mål om fortsat at sikre et bredt udvalg af lokationsmuligheder for forskellige virksomhedstyper, såsom kontorer, håndværk, mindre produktion, lager- og logistikfaciliteter samt kreative erhverv. Lokalt er der også interesse i at bevare områdets unikke karakter, i dets forskellige funktioner, udtryk, ejerforhold og anvendelser, også i sammenhæng med omgivelsernes hovedsageligt lave bebyggelse. Økonomiforvaltningen kvitterer for visionerne i høringssvaret og erkender områdets udfordringer, herunder nedslidte bygninger og manglende forbindelser og faciliteter. Det vurderes dog, at områdets potentialer kan realiseres på flere måder og ikke nødvendigvis alene gennem ændring til boliger. Ifølge Kommuneplan 2024's reviderede redegørelse for planlægning af kreative zoner skal omdannelse og udvikling af områderne ske med hensyntagen til de eksisterende bygninger og erhvervsanvendelser, så væsentlige kvaliteter i de kreative zoner kan indgå i og understøtte en ny udvikling. Forvaltningen er derfor positivt indstillet overfor en videre dialog om udviklingsønskerne og afklaring af, hvad der kan realiseres inden for de eksisterende rammer og hvad der vil kræve en fornyet stillingtagen. I må gerne kontakte Center for Byudvikling i Økonomiforvaltningen på cbu@okf.kk.dk efter vedtagelsen af Kommuneplan 2024.
 - *Ændringer i planen:* Nej.

Øresundsvej 141-143 - R24.B.9.24

- *Ønske (260) at rammen ændres til B5 uden mulighed for at bygge op til 42 m, da ejendommen er beliggende i umiddelbar nærhed til Øresund metrostation. I forvaltningens oprindelige udkast til Kommuneplan 2024 var ejendommen, efter ønske fra Skanska i forbindelse med høringen af kommuneplanstrategien, indstillet til en ny B5-ramme. Imidlertid var der fra Kommuneplan 2019 en mulighed for at bygge op til 42 m; denne mulighed foreslås udgå. (Skanska)*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Økonomiforvaltningen kan ikke imødekomme ønske om at genfremsætte forslag om en ny ramme, og henviser til beslutningen ved Økonomiudvalgets behandling, hvor der ikke var opbakning til den rammeændring, som Økonomiforvaltningen oprindeligt havde indstillet.
 - *Ændringer i planen:* Nej.

Holger Petersens Tekstilfabrik ved Hamletsgade – ramme nr. R24.C.3.12

- *Ønske (151, 277) om at ændre rammen fra en C3 til C2, da de ønsker at bevare det lokale bymiljø og styrke udviklingen af rekreative områder og boliger, som kan gavne både nuværende og fremtidige beboere. (119 borgere ved underskiftsindsamling)*
 - *Forvaltningens bemærkning: Startredegørelse for lokalplan "Holger Petersens Tekstilfabrik", Nørrebro blev med rettelsesblad godkendt uden afstemning af Teknik og Miljøudvalget den 18. september 2017.*

Ved den endelige vedtagelse af Kommuneplan 2019 den 27. februar 2020 godkendte Borgerrepræsentationen en rammeændring fra C2 med maksimal bebyggelsesprocent på 150 til C3 med en maksimal bebyggelsesprocent på 185, idet grundejer i den offentlige høring foreslog, at rammen ændres til C3, så den af Teknik- og Miljøudvalget besluttede startredegørelse kan muliggøres.

Økonomiforvaltningen vurderede, at området er stationsnært med metrostationen Skjold Plads, og at projektet skaber mulighed for stationær placering af erhverv i overensstemmelse med Kommuneplan 2019's mål. Borgerrepræsentationen godkendte den 14. marts 2024 lokalplan 631 Hamletsgade, som blandt andet muliggør ny erhvervsbebyggelse og fastlægger bevaringsværdig bebyggelse. Lokalplanen blev påklaget til Planklagenævnet, som den 26. juni 2024 stadfæstede lokalplanen og afviste at behandle en klage over ændringen af kommuneplanrammen i Kommuneplan 2019, da klagefristen var overskredet. Lokalplanen gælder således fortsat. Hvis Borgerrepræsentationen beslutter at ændre rammen som ønsket i høringssvaret, vil lokalplanen uændret være gældende, og der kan gives byggetilladelser iht. til denne.
 - *Ændringer i planen: Nej.*

Institutionsområdet Radisevej - R24.B.10.26

- *Ønske (346 og 347) om en ny O1-ramme bestående af Institutionsområdet Radisevejs grønne områder på matr.nr. 1001a Sundbyvester, København. (Borgerinitiativet Social Bæredygtighed Amager & Husejerforeningen og Arbejdernes Byggeforening Amager)*
 - *Forvaltningens bemærkning: Borgerrepræsentationen har i budget 2024 bevilget anlægsbudget til etableringen af 5x12 skæve boliger til udsatte borgere flere steder i København. Matr.nr. 1001a Sundbyvester er ét af fem steder, som er blevet udpeget til etableringen af 10 skæve boliger. Den 18. september 2024 besluttede Socialforvaltningen at sende indstillingen vedrørende de udpegede placeringer tilbage til udvalget med henblik på afklaringer inden fornyet politisk behandling i Socialudvalget og derefter i Borgerrepræsentationen. Der ligger derfor stadig ikke en afgørelse vedrørende planerne. O1-rammer udpeges typisk til større parker, idræts- og fritidsanlæg, kirkegårde mv. Mindre parker, forbindelser og byrum kan også etableres indenfor andre rammetyper eller på tværs af forskellige rammetyper. B-rammen (til boliger), der i dag omfatter de overforævnede arealer, hindrer ikke tilstedeværelsen af eksisterende grønne byrum. Samtidig vil ønsket mindske kommunens muligheder for evt. at udbygge institutionsområdet. Krav om etablering af specifikke anlæg, herunder begrønnede byrum og mindre, grønne arealer kan sikres ved detailplanlægning i lokalplaner og byggesagsbehandling for anvendelsesmulighederne og udformningen af områderne.*
 - *Ændringer i planen: Nej.*

Prøvestenen – flere rammer

- *Ønske om at zonerings af arealerne på Prøvestenen, som blev godkendt i Økonomiudvalget i første del af 2024, indgår i kommuneplanen, samt i forlængelse her af en bemærkning om, at zonerings fastlæggelse af, at der kun kan placeres virksomheder af visse "miljøklasser" i disse zoner ikke kan håndhæves med planloven eller miljøbeskyttelsesloven (Dansk Industri).*
 - *Forvaltningens bemærkning: Ejere af arealerne på Prøvestenen har truffet beslutninger om den fremtidige arealanvendelse efter udløb af gældende aftaler med lejere, der skal varetage hensynene til såvel infrastruktur- og byudvikling som behovet for havnearealer*

til bestemte virksomhedstyper. Effektiviteten af disse beslutninger vil kunne udgøre et grundlag for fremtidig planlægning, men forslaget til Kommuneplan 2024 tager udgangspunkt i de nuværende anvendelser, der vurderes at være relevante i perioden frem til næste kommuneplanrevision.

- Ændringer i planen: Nej.

Bryggervangen/Sejrøgade - ramme nr. R24.B.2.52

- Ønske (330, 333, 362) om at bebyggelsesprocenten ikke øges fra 185 pct. til 245. pct. samt at der fastsættes en mindre bygningshøjde. Desuden ønske om at bevare det grønne areal og træerne ud mod Sankt Kjelds Plads - særligt "den grønne lund" der anses for at være fælles for alle og bidrage særligt positivt til området. Modstand mod at gårdrummet bliver aflåst og ikke tilgængeligt for kvarterets beboere. Bekymring for at projektet og den aflåste lukkede karré vil have en negativ påvirkning på dyrene i området. Forslag om at udbygge klimakvarteret ved at så vilde blomsterfrø på "den grønne lund", plante flere træer, opsætte bænke mm.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Rammændringen giver mulighed for, at grunden kan udvikles så den tilpasses områdets eksisterende karakter og bygningsmæssige kontekst, der er kendetegnet ved Østerbros karréstruktur. Bebyggelsesprocenten i området er generelt mellem 200 og 300pct. Borgerrepræsentationen godkendte den 22. august 2024 at sende forslag til lokalplan for Bryggervangen med udbygningsaftale i offentlig høring. Lokalplanen er for et projekt med en sådan karré, idet det eksisterende supermarked blev inkluderet i bebyggelsens gård, hvorved det er nødvendigt at hæve den maksimale bebyggelsesprocent til 245. Kommuneplan 2024 ændrer ikke på den maksimale bygningshøjde på 24 m. Den konkrete bygningshøjde er fastsat i lokalplanen på baggrund af en vurdering af områdets eksisterende karakter og skala indenfor kommuneplanens rammer. Sankt Kjelds Plads og de øvrige grønne arealer reguleres ikke i kommuneplanen men i lokalplanen. Svar til disse og de øvrige beskrevne forhold henvises til hvidbogen i forbindelse med den endelige vedtagelse af lokalplanen og udbygningsaftalen.
 - Ændringer i planen: Nej.

Nordhavn Svanemøllehavn - ramme nr. R24.C.2.9 og R24.V.0.17

- Ønske (265) om at muliggøre en husbåd på 360 kvm i V-rammen og at som konsekvens heraf at C-rammens byggemulighed hæves fra 150.000 kvm til 150.360 kvm. (By & Havn)
 - *Forvaltningens bemærkning:* Arealer til husbåde i V-rammen tager ikke areal fra den tilstødende C-ramme, hvorfor der ikke er behov for at ændre i C-rammen. Forvaltningen er fra sin dialog med By & Havn forud for høringen af kommuneplanforslaget bekendt med, at den pågældende husbåd er til publikumsrettede funktioner. Den er derfor allerede muliggjort indenfor V-rammen. Der er således ikke behov for ændringer.
 - Ændringer i planen: Nej.

Detailhandelsrammer

Fragtvej - ramme nr. D24.5.6

- Ønske om, at der udlægges nye trafikalt velbetjente områder til særligt pladskrævende varer eller, at der på anden vis sikres plads til leverandørerne af byggematerialer mv. på baggrund af udviklingen af Byudviklingsområde Bådehavnsgade og andre steder presser håndværksvirksomhederne ud af byen. Der undres desuden over at håndværksvirksomheder i Københavns Kommunes planlægning og byudvikling hverken nævnes i hovedstrukturen eller tilgodeses i de udlagte rammer (STARK Danmark).
 - *Forvaltningens bemærkning:* Med de mange ønsker til byens udvikling og kommunens begrænsede geografi er det ikke prioriteret at udlægge nye arealer til pladskrævende varer. Det bemærkes, at lager, engros og transportvirksomheder kan lokaliseres i kommunens områder til blandet erhverv (E) og industri (J). Der har i forbindelse med Kommuneplan 2024 været gennemført en analyse af planlægningen for

håndværkserhverv, som belyser erhvervets udvikling og de udfordringer, som byudviklingen medfører. Analysen har bl.a. resulteret i en ny retningslinje for planlægning for håndværkserhverv, en ny generel ramme for særlige anvendelsesmuligheder ifm. lokalisering af håndværk og værksteder, og et afsnit i hovedstrukturens kapitel 4 "En by med erhverv og studiemiljø" om "gode rammer for håndværkserhverv", herunder et mål om at sikre plads til kreative erhverv og håndværkserhverv i den eksisterende by og byudviklingsområderne.

- *Ændringer i planen:* Nej.

Eksisterende COOP-butik i Wittenberggade 45

- *Ønske (150) om at give mulighed for op til 1.200 m² dagligvarebutik eller lade butikken indgå i et af de nærliggende centerområder - "Amagerbrogade" eller "Øresundsvej" er de to nærmeste mhp. at kunne bevare butikken, der har ligget på adressen siden 1980. (COOP)*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Da butikken har ligget på stedet siden 1980, er den blevet opført før detailhandel blev en del af kommuneplanlægningen, og da der er tale om eksisterende lovlige forhold, kan disse fortsætte uagtet at butikken er placeret uden for detailhandelscentrene. Da butikken ifølge BBR har et areal på 1.318 kvm vil den heller ikke få mulighed for at udvide medmindre den blev lagt i Amagerbrogade Bymidt, som forvaltningen ikke kan anbefale udvidet, da det vil trække detailhandel væk fra Amagerbrogade og Amagercenteret. Butikken vurderes således at kunne fortsætte selv om det ikke bliver placeret i et center.
 - *Ændringer i planen:* Nej.

Kommunehospitalet - nye muligheder for butikker

- *Ønske (239) om at få detailhandel på kommunehospitalet. Man ser, at evt. Nansensgades lokalcenterkarakter med små caféer og specialbutikker kan udvides til eller fortsætte ind i det fremtidige bykvarter ved det gamle kommunehospital. (Jeudan)*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Der kan med de gældende detailhandelsbestemmelser etableres enkeltstående butikker til nærområdets forsyning. Det er også muligt at etablere caféer og andre publikumsorienterede servicefunktioner, da området er udlagt til serviceerhverv. Forvaltningen anbefaler ikke, at der udlægges et nyt centerområde på Kommunehospitalets arealer, da Detailhandelsanalyse 2024 viser, byens detailhandel er under pres. Et nyt udlæg må forventes at trække detailhandel fra de nærliggende centerområder, og forvaltningen anbefaler, at der værnes om de eksisterende centre.
 - *Ændringer i planen:* Nej.

Tema 7: Øvrige

Inddragelse og proces

- *Ønske om, at lokale interessenter, herunder Margretheholm, inddrages i tidlig dialog om de projekter, der påvirker området (Den Overordnede Grundejerforening på Margretheholm).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Københavns Kommune har vedtaget 5 principper for borgerdialog, der bl.a. fastlægger, at dialogen med københavnere skal igangsættes så tidligt så muligt. Den konkrete udmøntning af principperne sker ifm. de enkelte projekter. Som eksempel er der ifm. miljøkonsekvensvurderingen af en trafikalt opgradering af Refshalevej gennemført en idefase i september 2024, hvor københavnere og andre interessenter har kunne komme med forslag til hvad der skal undersøges i miljøkonsekvensvurderingen. Der blev i denne forbindelse afholdt et borgermøde. Derudover tager forvaltningen forslaget om tidlig inddragelse og dialog til efterretning.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Opfordring til, at Borgerrepræsentationen prioriterer demokratiske og langsigtede processer for at tage bedst mulige beslutninger (104).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Københavns Kommune har vedtaget 5 principper for borgerdialog, der bl.a. fastlægger, at dialogen med københavnere skal igangsættes så tidligt så muligt. Økonomiforvaltningen bestræber sig desuden på at tilrettelægge den bedst mulige, og mest relevante, inddragelse ifm. byens udvikling.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Bemærkning om, at borgerne bør inddrages meget mere i byplanlægningen konkret for Sydhavn (94, Foreningen Sydhavnens Venner, 113).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Økonomiforvaltningen bestræber sig på at tilrettelægge den bedst mulige, og mest relevante, inddragelse ifm. byens udvikling. I nogle byudviklingsprojekter laver grundejere/udviklere derudover en borgerinddragelse i løbet af processen, som det bl.a. har været tilfældet med byudviklingsområdet Bådehavnsvej Syd, hvor man lavede en tidlig inddragelse før startredegangen.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Kritik af, at Kommuneplanstrategi 2023 næsten uændret er videreført som Kommuneplan 2024 på trods af, at mange organisationer og borgere bidrog med væsentlige bemærkninger og relevante ændringsforslag under den offentlige høring af kommuneplanstrategien (112, 361).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Forslag til Kommuneplan 2024 bygger videre på visionen fra Kommuneplanstrategi 2023 for Københavns fysiske udvikling. Visionen er omsat til konkrete løsninger i Kommuneplan 2024 som fremgår af en lang række opslag i kommuneplanen. Økonomiforvaltningen har indarbejdet en række ændringer på baggrund af indsendte høringssvar under den offentlige høring af kommuneplanstrategien. Der henvises til politisk vedtagelse af Kommuneplanstrategi 2023 på Borgerrepræsentationens møde den 14. december 2023, hvor der i bilag 4 (i følgende link) fremgår en oversigt over ændringer i Kommuneplanstrategi 2023 pba. den offentlige høring: [Vedtagelse af Kommuneplanstrategi 2023 - Fremtidens klimavenlige hovedstad | Københavns Kommune](#).
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Ønske om, at Københavns Kommune vil tage initiativ til at invitere alle relevante parter med om bordet, når de mange initiativer som kommuneplanen dækker over, skal udmøntes i praksis (EjendomDanmark).*

- *Forvaltningens bemærkning:* Københavns Kommune bestræber sig i høj grad på at inkludere relevante parter i byens udvikling, herunder de initiativer og projekter der kan implementeres pba. Kommuneplan 2024.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Mener at Københavns Kommune i højere grad bør inddrage særlige grupper som fx patientforeninger i byudviklingen (Østerbro Havnekomité)*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Forvaltningen tager forslaget til efterretning og bemærker, at der ifm. den offentlige høring af Kommuneplan 2024 er lagt vægt på at lave en lang række offentlige møder, hvor alle har været velkomne til at tage del i debatten om byens udvikling.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Ønske om, at kommuneplanen uddyber, hvordan Indre By Lokaludvalgs bydelsplan har indgået i forvaltningens arbejde med kommuneplanen vedr. Indre By. Henvielse til, at bydelsplanen ifølge samarbejdsaftalen med lokaludvalgene skal indgå i forvaltningens arbejde (Indre By Lokaludvalg).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Bydelsplanerne for de københavnske bydele er lokaludvalgenes kompetence. Bydelsplanerne indgår i forvaltningens arbejde, men kommuneplanen er ikke forvaltningens, men Borgerrepræsentationens dokument, og den redegør kun i meget begrænset omfang (herunder hvor dette er et lovkrav) for metoderne i forvaltningens arbejde med planen. I modsætning til lokalplaner er bydelsplanerne ikke underlagt regulering i kommuneplanen, ligesom der er frihed til i bydelsplanerne at beskæftige sig med emner, der falder udenfor planlovens rammer for kommuneplaners indhold. Det er derfor hverken forventningen eller hensigten, at de to plantyper skal være fuldt overensstemmende.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Ønske om et overblik over, hvordan KP19 er blevet implementeret: om målene i KP19 er blevet opnået, hvilke dispensationer, der blev givet, og hvor meget der blev gennemført. Formodning om, at målsætningerne i kommuneplanen ikke opfyldes og i det tilfælde ønske om at få oplyst årsagerne hertil. Kritik af eventuel manglende målopfyldelse (Indre By Lokaludvalg).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Kommuneplanens hovedstruktur har til formål at præsentere kommunens målsætninger om byens udvikling, og hvordan der konkret vil følges op herpå. I Kommuneplanstrategi 2023, der blev udarbejdet forud for Kommuneplan 2024, præsenteres de kommuneplantillæg og lokalplaner, der er lavet siden Kommuneplan 2019. Da der er tale om en revision af kommuneplanen hvert fjerde år, hvor målene for byens udvikling følger planperioden på 12 år, så er der ikke grundlag for at lave en egentlig evaluering af målopfyldelse. Forvaltningen er løbende opmærksom på at drage læring af arbejdet med kommuneplanlægningen.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Ønske om en god kommunikation mellem lokaludvalg og forvaltning i forbindelse med kommuneplanen og generelt i sager vedr. Indre By. Bemærkning om, at borgerdialog- og inddragelse er en forudsætning for god, borgernær udvikling af København (Indre By Lokaludvalg).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Forslaget tages til efterretning og henvises til de konkrete sager.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Kritik af manglende inddragelse i arealplaner, herunder undren over, hvad dette mere konkrete indebærer, herunder spørgsmål til sammenhæng til afstandskrav til grønne områder. Dertil kritik af manglende tids- og rækkefølgeplaner i Anlægsplan 2034 (361).*

- *Forvaltningens bemærkninger:* Arealplanerne er kommunes interne planlægningsredskaber, som indeholder løsninger på det langsigtede demografiske behov for skoler, daginstitutioner, botilbud, plejehjem, kultur- og fritidsfaciliteter og grønne områder. Arealplanerne godkendes ikke politisk, men forelægges Økonomiudvalget og evt. fagudvalgene samt Borgerrepræsentationen til orientering hvert år forud for budgetforhandlingerne og overførselssagen. De konkrete løsninger og placeringer i arealplanerne godkendes først politisk, når der afsættes finansiering til de konkrete løsninger i budgetforhandlingerne eller overførselssagen. Arealplanerne præsenteres en gang om året for lokaludvalgene.
- Arealplanen for grønne områder indeholder løsninger på nye grønne områder, som skal bidrage til, at de politisk fastsatte afstandsmål til grønne områder efterleves. Der er ingen sammenhæng mellem de øvrige arealplaner og afstandskravet til grønne områder. Afstandskravet til grønne områder indgår som et ud af flere hensyn, som der skal tages højde for, når kommunen finder placering til kommunale funktioner.
- Formålet med anlægsplanen er at vise hvordan det kommunale udbygningsbehov frem mod 2034 er fordelt geografisk i byen. Tidsplan og rækkefølge fremgår ikke af anlægsplanen eller kommuneplanen, da både tidsplan og rækkefølge for det kommunale udbygningsbehov ændres løbende på baggrund af befolkningsprognosen.
- *Ændringer i planen:* Nej.

Byomdannelsesområder

- *Ørsted A/S angiver i sit hørings svar, at H.C. Ørsted Værket er beliggende i område, som er udpeget som transformationsområde i Kommuneplan 2019 og i forslaget til Kommuneplan 2024. De bemærker, at der i de næste mange år vil være produktion af varme og el samt distribution af højspænding, og at der ikke er en udløbsdato på områdets anvendelse til tekniske formål. Det er derfor deres opfattelse, at H.C. Ørsted Værkets område ikke bør være udpeget transformationsområde (Ørsted A/S).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Der er ikke udpeget transformationsområder i forslaget til Kommuneplan 2024, men derimod byomdannelsesområder med hjemmel i planlovens § 11 b, stk. 1, nr. 6. H.C. Ørsted Værket lå i Kommuneplan 2019 udenfor det udpegede byomdannelsesområde i Sydhavn. I forslaget til Kommuneplan 2024 ligger værket fortsat udenfor det udpegede område, men tre matrikler øst for værket er inddraget i byomdannelsesområdet. Disse matrikler anvendes ikke til tekniske formål og er del af et rammeområde til serviceerhverv. Der er således ikke med forslaget til Kommuneplan 2024 foretaget ændringer, der berører H.C. Ørsted Værket.
 - *Ændringer i planen:* Nej.

Østhavnen

- *Ønske om, at der i forbindelse med udviklingen af Refshaleøen kommer et skærpet fokus på at bevare lokalmiljøet og de rekreative arealer ved Margretheholm og minimere gener fra tung transport, øvrig trafik, støj mv. (Den Overordnede Grundejerforening på Margretheholm)*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Der vil i forbindelse med en fremtidig kommune- og lokalplanlægning for Refshaleøen skulle udarbejdes en miljøvurdering af planerne, der bl.a. vil belyse trafik og støj mv. Miljøkonsekvensvurderingerne af M5 og Refshalevej belyser også påvirkning af ubebyggede arealer, trafik mv.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Ønske om, at udvidelsen af Refshalevej sker med størst mulige fokus på at begrænse brug af grønne og blå rekreative naturarealer (Den Overordnede Grundejerforening på Margretheholm).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* En udvidelse af Refshalevej reguleres ikke i kommuneplanen. Borgerrepræsentationen har besluttet at gennemføre en

miljøkonsekvensvurdering af en trafikal opgradering af Refshalevej.

Miljøkonsekvensvurderingen forventes færdig i 2025, hvorefter den vil komme i offentlig høring. Miljøkonsekvensvurderingen vil belyse konsekvenserne af en udvidelse af Refshalevej for at sikre et oplyst grundlag for en politisk beslutning herom. En udvidelse af Refshalevej vil efterfølgende kunne ske pba. en anlægslov.

- *Ændringer i planen: Nej.*
- *Bekymring om (104) og modstand mod etableringen af Lynetteholmen (12, 361, Danmarks Naturfredningsforening København) og Østhavnen generelt (Danmarks Naturfredningsforening København) pga. miljøhensyn (11, 15, Danmarks Naturfredningsforening København, 115), pga. dumpning af forurenede jord i Øresund herunder af hensyn til Kommunens biodiversitetstiltag (10, 361), pga. luft- og støjforurening (12), pga. kritisabelt infrastrukturbehov (Danmarks Naturfredningsforening København), pga. projektets omkostninger (361, Danmarks Naturfredningsforening København), pga. usikre befolkningsprognoser (361, Danmarks Naturfredningsforening København, Indre By Lokaludvalg), pga. flere uløste praktiske og økonomiske problemer (herunder ift. flytningen af renseanlægget Lynetten) (Danmarks Naturfredningsforening København), pga. ugenomsigtige forudsætninger for beslutning om og finansiering af projektet (361).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Anlægget af Lynetteholm som jordmodtagelse er vedtaget ved lov i Folketinget i 2021. I forbindelse hermed er anlæg af Lynetteholms eventuelle indflydelse på miljøet blevet belyst i en miljøkonsekvensvurdering heraf, hvortil der foregik en offentlig høring. Resultaterne af miljøvurderingen er samlet i en såkaldt miljøkonsekvensrapport for anlæg af Lynetteholm, som kan findes her: [Fakta, undersøgelser og høringer | Lynetteholm \(kk.dk\)](#). Der er endnu ikke truffet beslutninger om byudvikling på Lynetteholm. Lynetteholm indgår således ikke som en del af KP24, men skal ses som et langsigtet bidrag til Københavns udvikling og på sigt være en del af løsningen på Københavns Kommunes stormflodssikring, håndtering af overskudsjord og plads til, at byen vokser.
 - *Ændringer i planen: Nej.*
- *Bemærkning om, at klimasikringen mod havstigninger kan laves med enkle løsninger i stedet for en stor opfyldning som Lynetteholm (Danmarks Naturfredningsforening København).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Det er politisk besluttet, at Lynetteholm skal anlægges som en halvø, der kan være med til at stormflodssikre København fra nord. Ved anlæg af Lynetteholm får man samtidig en ny bydel, der kan skabe plads til, at byen vokser. Ved anlæg af Lynetteholm som nyttiggørelsesanlæg til jord kan København genbruge jorden lokalt fra byens bygge og anlægsprojekter i stedet for at transportere den langt væk. Dermed udledes mindre CO₂. Salg af grunde på Lynetteholm kan desuden være med til at finansiere ny infrastruktur, så man kan komme til og fra den nye bydel, og som samtidig kan være med til at lede trafikken uden om Københavns centrum og fremtidssikre metrobetjeningen i hele byen. Det kan afhjælpe den stigende trængsel på vejene og i den kollektive trafik.
 - *Ændringer i planen: Nej.*
- *Bemærkning om, at Østlig Ringvej, der skulle aflaste København, ikke vil have kapacitet nok ved en udbygning af Lynetteholm (Danmarks Naturfredningsforening København).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Sund & Bælt er i gang med en miljøkonsekvensvurdering af Østlig Ringvej, hvori de trafikale konsekvenser vil blive belyst. Det forventes, at miljøkonsekvensvurderingen er færdig og vil komme i høring i 2026. Før en evt. Østlig Ringvej vil kunne etableres, skal der vedtages en anlægslov i Folketinget.
 - *Ændringer i planen: Nej.*
- *Ønske om, at Østhavns-arealerne bruges til en grøn korridor (Danmarks Naturfredningsforening København).*

- *Forvaltningens bemærkning:* Lynetteholm kan med Kommuneplan 2024 endnu ikke udlægges til byudvikling, da området fortsat er søterritorium. Det er politisk besluttet, at Lynetteholm skal anlægges som en halvø, der kan være med til at stormflodssikre København fra nord. Lynetteholm indgår således ikke som en del af Kommuneplan 2024, men skal ses som et langsigtet bidrag til Københavns udvikling og på sigt være en del af løsningen på København Kommunes stormflodssikring, håndtering af overskudsjord og plads til, at byen vokser frem mod 2070.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Bemærkning om, at anlæg af Lynetteholm, grundet sin placering ved kysten, med fordel kan få sejlet materiale ind via eldrevne skibe frem for transport med lastbiler med ønske om at minimere trafik, støj- og luftforurening (12).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Lastbilkørslerne til Lynetteholm dækker primært jordtransporter. Der er ikke kommet flere lastbilkørsler som følge af anlæg af Lynetteholm, men de jordtransporter, der tidligere er kørt til jorddepot i Nordhavn, kører nu til jordmodtageanlægget Lynetteholm. Det er tidligere blevet undersøgt, hvorvidt det ville være muligt at sejle jorden til Lynetteholm. Det ville stadig kræve lastbilkørsel til en eventuel udskibningshavn. Da en stor del af jorden kommer fra steder i hovedstadsområdet, der ikke ligger ud til vandet, ville den skulle transporteres igennem byen på lastbil, for så at blive hældt på en pram. Der ville således ikke være mindre CO₂-udledning, da lastbilkørslen alt andet lige ville være det samme – og muligvis længere afhængig af, hvor en eventuel udskibningshavn ville kunne placeres.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Bekymring over jordtransporten til Lynetteholmen, som går gennem tætte boligområder, herunder ønske om at finde en løsning på transportruterne, som tager hensyn til beboerne i området – konkret forslag om at sejle jorden fra Selinevej (hvor der er god forbindelse til både motorvejsnettet og havnen) eller etablere egnede transportkorridorer, der i størst mulig grad tager hensyn til beboerne (Islands Brygges Lokalråd)*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Teknik- og Miljøudvalget har d. 28. oktober, 2024 vedtaget at henvise finansiering for nord-sydlige korridorer for tung trafik på Amager, der tager hensyn til beboere, skoler og institutioner i området, til kommende budgetforhandlinger.
 - Jordtransport reguleres ikke i kommuneplanen. I forhold til forslaget om at sejle jord fra Selinevej, bemærker forvaltningen, at der ikke kan etableres en udskibningshavn ved Selinevej. Det er heller ikke muligt at sejle derfra gennem inderhavnen. Det vurderes derfor ikke som et relevant alternativ. Også ved en anden placering vil der være lastbilkørsel til en udskibningshavn, da en stor del af jorden kommer fra steder i hovedstadsområdet, der ikke ligger ud til vandet, ville den skulle transporteres igennem byen på lastbil.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Ønske om, at der ved udviklingen af Kløverparken udarbejdes en helhedsplan for at sikre nødvendige arealer til skole, daginstitutioner, idræts- og kulturfaciliteter, mindre erhverv mv. Desuden ønske om, at der i udviklingen af Kløverparken sker samtænkning med Kløvermarkens idrætsanlæg og det rekreative område på Prøvestenen, samt at området udvikles så grønt og biodiverser som muligt. Også bemærkning om, at Amager Strandvej bør videreføres til Forlandet, så Raffinaderivej fredeliggøres (Amager Øst Lokaludvalg).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Der vil ved en fremtidig byudvikling af Kløverparken (i overensstemmelse med rækkefølgeplanen) blive taget højde for de faciliteter, som byudviklingen nødvendiggør. Det samme gælder for samspillet med det tilstødende vandområde og kystens nærmere udformning. Med Kommuneplan 24 fastlægges der ikke et detaljeret indhold af den kommende lokalplanlægning, men det skal bemærkes,

- at den ønskede forlængelse af Amager Strandvej allerede indgår i den nugældende lokalplan for området og forventes videreført ved ny lokalplanlægning.
- *Ændringer i planen:* Nej.
 - *Ønske om, at der som konsekvens af Lynetteholmens anlæggelse skabes en maritim forbindelse mellem Amager Øst bydel og Inderhavnen (Amager Øst Lokaludvalg).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* En eventuel etablering af en sejlbare passage mellem Inderhavnen og Øresund syd for Refshaleøen vil være en både teknisk og juridisk vanskelig opgave, der vil berøre en række myndigheder. Københavns Kommune er enig i, at der kan være fordele ved at give de mindste sejlede brugere af havnen en ny passagemulighed. Derfor har kommunen med budgettet for 2025 afsat midler til en foranalyse af en kanal for mindre både og kajaker syd for Refshaleøen. Der er afsat 0,9 mio. kr. til at gennemføre foranalysen i 2025-2026. Foranalysen vil kunne belyse alle relevante forhold og inddrage de parter, der har kompetencer af betydning for et sådant anlæg. Det er derfor endnu for tidligt at forholde sig til ideen i kommuneplanen.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
 - *Bemærkning om, at den store mængde jord, der beregnes brugt til Lynetteholm, burde anvendes til at opføre diger omkring det sydlige Amager og Sydhavnen (288).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Forslaget til Kommuneplan 2024 tager ikke stilling til udformning af en fremtidig stormflodssikring af byen. Et tværkommunalt samarbejde i regi af Transportministeriet er ved at udarbejde en række forundersøgelser, der skal belyse det fremtidige behov for at stormflodssikre København, Hvidovre og de to kommuner på Amager. Det fremgår af forundersøgelsen, at overskudsjord af passende kvalitet kan indgå ved byggeri af eventuelle fremtidige diger, sådan som det også har været tilfældet for Vestamagerdiget. Men der vil være tale om begrænsede mængder, der ikke vurderes at påvirke behovet for nyttiggørelse af overskudsjord væsentligt.
 - *Ændringer i planen:* Nej.

Kommunale funktioner

- *Kritik af, at daginstitutioner og skoler dimensioneres med for lidt naturpræget friareal på terræn og til for mange børn (op til 12-18 spor for daginstitutioner). Herunder særligt kritik af lukningen af Børnehuset Scandiagade, samt kritik af friarealerne til Sluseholmen Skole og Børnehuset Sydhavnen (37, 38, 288).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Børne- og Ungdomsudvalget har besluttet, at daginstitutioner i København så vidt muligt skal udgøres af maksimalt 5-7 grupper. Friarealer til skoler og daginstitutioner etableres i henhold til de gældende funktionsprogrammer for skoler og daginstitutioner. Københavns Kommune tilstræber, at friarealer til både skoler og daginstitutioner i videst muligt omfang etableres på terræn. Hvor pladsforholdene ikke tillader tilstrækkeligt udeareal på terræn, kan der etableres udearealer på et tag. Udearealer på tag skal være lige så gode, som havde de været etableret i terræn, både hvad angår legeredskaber, beplantning, sikring af læ og ly for sol, vind og vejr m.m. Skærpede krav i kommende bygningsreglement til nybyggeriers klimapåvirkning vil betyde, at friarealer på tagflader forventes at forekomme i mere begrænset omfang. Parterne bag Overførselssagen 23/24 har besluttet, at Børnehuset Scandiagade skal genplaceres med henblik på at muliggøre et nyt skolebyggeri.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Bemærkning om, at Sydhavnen mangler en svømmehal til trods for tidligere at være forudsat planlagt flere forskellige steder (38).*

- *Forvaltningens bemærkning:* Behovet for kultur- og fritidsfaciliteter, herunder også behovet for svømmehaller, opgøres hvert år på baggrund af befolkningsprognosen. Behovet for svømmehaller opgøres med udgangspunkt i at fastholde serviceniveauet fra 2017. Der kan desuden træffes politisk beslutning om placering af kultur- og fritidsfaciliteter, som rækker ud over det demografiske behov. Det demografiske behov for svømmehaller vil blive dækket af den nye svømmehal på Beauvaisgrunden på Østerbro. Kultur- og Fritidsudvalget har den 11. april 2024 besluttet, at der ikke skal arbejdes videre med placering af en svømmehal i Bådehavnsgade Syd, som ville række ud over det demografiske behov.
- *Ændringer i planen:* Nej.
- *Forslag om at tilføje tekst på s. 9, spalte 2 nederst: "Få tænkt de kommunale anlægsbehov til velfærd ind fra start i en helhedsorienteret, tværfaglig planlægning af nye bykvarterer med fokus på fællesskab, livskvalitet og identitetsskabende arkitektur."* (365).
 - *Forvaltningens bemærkning:* Resumeet i Kommuneplan 2024 har ikke til formål at være en udtømmende beskrivelse af de forskellige faglige discipliner og fokusområder, som der arbejdes med i planlægningen og udviklingen af København. Den nuværende formulering vurderes at afspejle formålet mere præcist.
 - *Ændringer i planen:* Nej.

Infrastruktur og forsyning

- *Der påpeges en række forhold vedrørende eltransmissionsanlæg i København. To 132 kV elkabeltracéer, der er vist i kommuneplanforslaget som kommende anlæg, er nu realiseret (HK13021 og HK13022). Øvrige anlæg (eksisterende og kommende) ønskes opretholdt som vist i kommuneplanforslaget. Et rammeområde, hvor en 132 kV kabelforbindelse er placeret, har skiftet områdetype til tekniske anlæg, her er det væsentligt, at dette ikke påvirker elkablet. Der påpeges en række forhold vedrørende gældende regler for eltransmissionsanlæg, herunder at disse skal sikres imod anbringelse med sådan indbyrdes afstand eller afstand til andre objekter, at det medfører fare, at de skal friholdes for beplantning, hvis rødder kan skade dem, at stationsanlæg for al normalt falder ind under bestemmelser om virksomhedsstøj, og endelig gøres der opmærksom på den foreliggende vejledning om magnetfelter ved el-anlæg, der kan være relevant i mere konkret planlægning og byggesagsbehandling, samt på Energistyrelsens forudsætninger og kriterier af betydning for elnettet (Energinet Eltransmission A/S).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Forslaget til Kommuneplan 2024 er udarbejdet ud fra de foreliggende oplysninger i 1. halvår, de nu etablerede anlæg vil ved en opdatering kunne få den korrekte status. Ændringen af rammeafgrænsningen (udvidet T-ramme) sker som følge af færdiggjort infrastruktur (hvoraf elkablet har været en del) og har ikke betydning for Energinet's anlæg. Københavns Kommune er opmærksom på de regler, vejledninger og øvrige hensyn, der gøres opmærksom på, og tager til efterretning, at disse vil skulle iagttages i den mere detaljerede planlægning og sagsbehandling.
 - *Ændringer i planen:* Ja, på retningslinjekortet vedrørende større energianlæg ændres de to kabeltracéer for 132 kV elkabler fra kommende til eksisterende tracéer.
- *Bemærkning om, at der løber en naturgastransmissionsledning i København, der medfører en række opmærksomhedspunkter særligt vedrørende byggeri, arealanvendelse i øvrigt og personantal med ophold indenfor relevante afstande til ledningen. Høringssvaret giver en udførlig gennemgang af de gældende regler og eksemplificerer deres anvendelse med henblik på at sikre den korrekte varetagelse af naturgastransmissionsledningen i den videre planlægning. Der gives et overblik over de rammeområder, hvis nærmere planlægning kan være relevant og hvor Energinet skal høres i forbindelse med denne (Energinet Gastransmission).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Kommunen er i forbindelse med forslaget til Kommuneplan 2024 og i forhold til den nærmere planlægning af de relevante områder

opmærksom på tilstedeværelsen af naturgastransmissionsledningen "Vestamager-Enghave Brygge", der løber langs Amager Motorvejen mod nord gennem Kalvebod Fælled og Amager Fælled og ender på Sjælland ved Enghave Brygge. Kommunen tager bemærkningerne hertil til efterretning og vil høre Energinet i det omfang, der udarbejdes planlægning for de relevante områder.

- Ændringer i planen: Nej.

Byggeri

- *Kritik af By & Havn (40) som virksomhedskonstruktion, der efterlader en udemokratisk styringsproces (116) med henvisning til, at de sælger byggegrunde fra med et snævert formål om at generere maksimal indtægt uden samtidig at stille krav om sammenhængende trafikløsninger, bynatur eller kulturel og social kvalitet i området. Herunder forslag om at undersøge eksisterende forhold forud for igangsættelse af et ny projekt eksempelvis hvad der fungerer godt og hvad der skal styrkes (40).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Det fremgår det af lov om Metroselskabet I/S og Udviklingsselskabet By & Havn I/S, at selskaberne skal drives på et forretningsmæssigt grundlag. By & Havns indtægter bidrager bl.a. til finansiering af metro og anden infrastruktur. Kommuneplanen regulerer ikke By & Havns aktiviteter, men fastlægger bestemmelser om bl.a. anvendelses- og bebyggelsesmuligheder på By & Havns arealer. By & Havn har løbende dialog og møder med relevante interessenter i de byudviklingsområder, hvor de er grundejer.
 - Ændringer i planen: Nej.
- *Modstand mod byggeri (174, 188, 225) i højden (116). Bekymring vedrørende byggeriet (236).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* København har fortsat behov for byudvikling som følge af tilvæksten i befolkning, der ikke vurderes at kunne imødekommes indenfor rammerne af den eksisterende bygningsmasse.
 - Ændringer i planen: Nej.
- *Ønske om, at der stilles krav om at man i byggeriet kun benytter arbejdsmaskiner, som ikke udleder CO2 og luftforurening (Miljøpunkt Amager).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Elektrificering reguleres ikke i kommuneplanen. Ved udviklingen af kommunale byggerier, stiller Københavns Kommune krav til at private leverandører, der udfører opgaver for kommunen eller leverer varer til kommunen, benytter el-køretøjer eller hybridkøretøjer. Ved udbud af anlægsopgaver stiller Københavns Kommune krav om, at der udelukkende anvendes eldrevne køretøjer, eller køretøjer drevet af biodiesel.
 - Ændringer i planen: Nej.
- *Ønske om større fokus på upcycling og genanvendelse af byggematerialer (Miljøpunkt Amager, Østerbro Havnekomité).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Københavns Kommune arbejder for en mere bæredygtig kommunal bygningsmasse, bl.a. ved at stille krav om genanvendte materialer ved udbud af udvalgte projekter og ved at anvende bæredygtige byggematerialer (kommuneplanen s. 91). Kommuneplanen giver ikke mulighed for at stille særlige krav til byggematerialer, ligesom CO2-påvirkning ved byggeri ikke kan reguleres i kommuneplanen.
 - Ændringer i planen: Nej.
- *Spørgsmål til, hvorvidt det er muligt at have et område i København, som er et permanent 'foranderligt område', hvor på der løbende kan eksperimenteres med nye løsninger (Miljøpunkt Amager).*

- *Forvaltningens bemærkning:* Der er igangsat et arbejde for en ny klimaplan for Københavns Kommune for perioden 2025-2035. Klimaplanen skal anvise metoder til at opnå klimapositivitet gennem påvirkning af forbrug, energiløsninger, byggeri mv. Eksperimenter med nye bolig- og byggeformer kan i vist omfang udføres efter bestemmelserne om midlertidighed i planloven og efter mulighederne i byggeloven. Kommuneplanen kan ikke fastlægge bestemmelser om et "permanent foranderligt område".
- *Ændringer i planen:* Nej.
- *Spørgsmål til, hvad en CO2-neutral byggeplads er? (119)*
 - *Forvaltningens bemærkning:* En CO2-neutral byggeplads indbefatter, at der ikke sker CO2-udledning fra motoriserede køretøjer, maskiner og materiel på byggepladsen fx til belysning, opvarmning, transport, jordbearbejdning, værktøj og konstruktion i øvrigt. Københavns Kommune har derfor bl.a. ved Budget 2023 afsat midler som kan understøtte dette i kommunens egne byggeprojekter.
 - *Ændringer i planen:* Nej.

Lufthavnen

- *Utilfredshed og bekymring vedrørende lufthavnen og dens udvidelse, konkret ift. støjgener, lugt og forurening samt klimapåvirkning (24, 47, 49, 51, 52, 55, 60, 63, 66, 69, 72, 75, 76, 77, 78, 79, 81, 85, 90, 109, 110, 111, 121, 146, 156, 158, 306, 332, 348, 358), konkret ift. støjgener samt lugt og forurening (22, 23, 48, 50, 56, 59, 67, 68, 70, 71, 74, 80, 93, 96, 107, 355, 357), konkret ift. lugt og forurening (53, 54, 57, 58, 65, 97, 98, 143,), konkret ift. støjgener (321, 327), konkret ift. klimapåvirkningen (115, Østerbro Havnekomité, Rådet for bæredygtig trafik).*
 - *Forvaltningens bemærkninger:* Københavns Kommune er optaget af at sikre ren luft, bidrage til et godt klima og at sikre international tilgængelighed til og fra København og hovedstadsregionen som grundlag for en stærk økonomi. Københavns Kommune følger løbende udviklingen og anerkender, at lufthavnens aktiviteter medfører udledninger, der påvirker luftkvaliteten og klimaet. Lufthavnen har overfor kommunen oplyst, at de overholder myndighedskravene for støj og luftkvalitet. Folketinget vedtog i november 2023 lov om rammerne for arealanvendelse i Københavns Lufthavn. Loven skaber rammerne for realisering af lufthavnens udviklingsplan. Lufthavnen er hjemhørende i Tårnby Kommune. Samarbejdet med øvrige kommuner, herunder ift. lufthavnen, reguleres ikke med kommuneplanen.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Ønske om at "udvidelse af lufthavnen" slettes fra side 32 og erstattes med "markant udbygning af de internationale passagertog til og fra regionen" (42).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Det bemærkes at den omtalte sætning er en del af et afsnit med overskriften "...det gør Københavns Kommune også". Det bemærkes videre, at Folketinget i november 2023 vedtog lov om rammerne for arealanvendelse i Københavns Lufthavn. Loven skaber rammerne for realisering af lufthavnens udviklingsplan. Lufthavnen er hjemhørende i Tårnby Kommune. Borgerrepræsentationen er optaget af, hvordan flere internationale tog til og fra København kan supplere luftfarten. Samarbejdet med øvrige kommuner, herunder ift. lufthavnen, reguleres ikke med kommuneplanen.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Forslag til at tilføje samt slette tekst på s. 16, spalte 1, afsnit 3: "Lufthavnens omstilling til fremtiden og dermed en mere klimavenlig og støjsvag og mindre emissionstung luftfart er vigtig afgørende, hvis vi fortsat skal kunne tiltrække investeringer, talenter og turister og samtidig overholde grænseværdierne for ultrafine partikler og støj." (365)*

- *Forvaltningens bemærkning:* Københavns Kommune er optaget af at sikre ren luft, bidrage til et godt klima og at sikre international tilgængelighed til og fra København og hovedstadsregionen som grundlag for en stærk økonomi. Københavns Kommune følger løbende udviklingen og anerkender, at lufthavnens aktiviteter medfører udledninger, der påvirker luftkvaliteten og klimaet. Lufthavnen har overfor kommunen oplyst, at de overholder myndighedskravene for støj og luftkvalitet. Folketinget vedtog i november 2023 lov om rammerne for arealanvendelse i Københavns Lufthavn. Loven skaber rammerne for realisering af lufthavnens udviklingsplan. Lufthavnen er hjemhørende i Tårnby Kommune. Samarbejdet med øvrige kommuner, herunder ift. lufthavnen, reguleres ikke med kommuneplanen.
- *Ændringer i planen:* Nej.
- *Bemærkning om, at det er vigtigt, at kommuneplanen anerkender Københavns lufthavn som Nordens største lufthavn, og at man med Kommuneplanen fortsat prioriterer gode transportmuligheder for turister til og fra København (Dansk Industri, DI Turisme, Kultur & Oplevelser).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Københavns Kommune er blandt andet optaget af at sikre international tilgængelighed til og fra København og hovedstadsregionen som grundlag for en stærk økonomi. Jf. kommuneplanens hovedstruktur på side 16 fremgår det blandt andet, at "Københavns Lufthavn er Nordens største lufthavn og udgør et vigtigt knudepunkt og en international hub i regionen."
 - *Ændringer i planen:* Nej.

Lokale sager

- *Modstand mod udvidelsen af Mærsk hovedkontoret med henblik på bevaring af kulturarv og kulturmiljøet Frederiksstad. Herunder bekymring om bygningshøjde og bebyggelsesprocent ift. udsyn til havnefronten og som følge heraf forslag om, at byens havnepræg bevares ved at sikre ind- og udkig mellem byen og havnen med henblik på at undgå byggerier som udvides i længden og i højden. Dertil overordnet ønske om, at kommunens formuleringer ift. beskyttelse af kulturarv og kulturmiljøer strammes med henvisning til, at de nuværende hensigter om kulturarv mv. ikke efterkommes i den fysiske udvikling af byen (19).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Kommuneplan 2024 viderefører den politisk besluttede linje fra Kommuneplanstrategi 2023 om, at byudviklingen skal ske i en balance mellem bevaring, nybyggeri og omdannelse. Kommuneplanens udpegninger af bevaringsværdige bygninger, kulturmiljøer m.m. skal derfor vurderes konkret i forbindelse med den detaljerede lokalplanlægning eller byggesagsbehandling og afvejes med andre relevante hensyn. Det bemærkes, at Københavns byprofil langs inderhavnen er meget varieret hvad angår bygningslængder og -højder. Det vurderes derfor ikke at være hensigtsmæssigt at fastsætte universelle regler for udformningen af byens profil langs havnerummet, som derimod vurderes konkret i forbindelse med lokalplanlægning. Specifikt vedrørende kritikken af håndteringen af lokalplan 'Amaliegade Nord' henvises der til Planklagenævnets afgørelse af 8. oktober 2024 (sag 24/02106). Her konkluderes bl.a. at "der ligger saglige og planmæssige hensyn bag planvedtagelsen" og at lokalplanen ikke er i strid med kommuneplanen. Nævnet lægger desuden vægt på, at der "er foretaget en vurdering af den sandsynlige væsentlige indvirkning på den byarkitektoniske værdi", herunder i forhold til "højden på den bebyggelse, som lokalplanen muliggør, set i forhold til den øvrige bebyggelse i området".
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Forslag til, at ombygge H.C. Ørstedsværket til et kulturelt kraftværk efter 2025 med det formål at danne ramme om en række kultur- og fritidsaktiviteter bl.a. mødesteder for foreninger og borgere samt idrætsfaciliteter til boldspil, gymnastik mv (40).*

- *Forvaltningens bemærkning:* H. C. Ørstedsværket er i funktion som kraftværk. I takt med udviklingen af Enghave Brygge, ønsker Københavns Kommune på sigt at åbne mere op for området omkring H.C. Ørstedsværket og muliggøre etablering af en ny park, der inviterer til aktivitet og ophold. I Jernbanebyen, som ligger i nærheden, planlægges for forskellige kultur- og fritidsfaciliteter som bibliotek, fodboldbaner og idrætshal. Der er ikke vurderet behov for yderligere kommunale kultur- og fritidsfunktioner i området.
- *Ændringer i planen:* Nej.
- *Kritik af manglen på offentligt tilgængelige grønne arealer til kultur- og fritidsformål i byudviklingsområderne i Sydhavnen, særligt med henvisning til, at børn ikke har tilstrækkelige muligheder for at dyrke idræt på græs. (38)*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Byudviklingsområderne i Sydhavn er kommuneplanlagt og i vid udstrækning lokalplanlagt, men endnu ikke fuldt udbygget. Der udestår visse fællesanlæg, der først kan færdigetableres efter byggeriet, ligesom planerne for en park afventer, at der erhverves areal til den. Der ventes således at blive flere tilgængelige arealer til rekreative formål. Sydhavn vil ikke komme til at rumme så mange græsarealer og lignende som fx Valby, men vil til gengæld byde på et stort omfang af blå områder til rekreation på og ved vand.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Forslag om at udvikle et maritimt rekreativt område på vandareal i Svanemøllebugten nord for Nordhavn (Blå Bypark), som også kan medvirke til klimasikring af hovedstaden. (Danske Studenter Roklub / Dansk Forening for Rosport)*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Forvaltningen kvitterer for forslaget og anerkender dets potentielle synergi med de øvrige planer for Ydre Nordhavn, herunder den kommende park, for hvilken der er en igangværende udbudsproces. Det fremgår af lov om Metroselskabet I/S og Udviklingsselskabet By & Havn I/S, at arealet ud for Ydre Nordhavn skal friholdes for yderligere opfyld og skal fremstå som søterritorium. Der er derfor ikke lovhjemmel til at anlægge et rekreativt areal på vandet her. For så vidt angår kommuneplanens regulering, ligger området udenfor afgrænsningen af havnens såkaldt "dækkende værker", hvilket betyder, at kommunen ikke har hjemmel i planloven til at planlægge for arealet, jævnfør lovens rammer for planlægning på vandareal. Forslagets funktionalitet for stormflodssikring af København afhænger af den samlede plan for stormflodssikring af hovedstaden, der aktuelt er genstand for en forundersøgelse i statsligt regi.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Bemærkning om, at det ikke synes foreneligt med hensynet til havets vandkvalitet at udvide Nordhavn længere ud i vandet som foreslået i planen (152).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Kommuneplan 2024 indeholder ikke bestemmelser eller hensigtserklæring om at udvide Nordhavn ud i havet ved opfyld. Der er desuden ikke lovhjemmel til yderligere opfyld ud for Ydre Nordhavn jævnfør lov om Metroselskabet I/S og Udviklingsselskabet By & Havn I/S.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Ønske om, at der til kommuneplanen tilføjes en handlingsplan for at gøre Århusgade mere sikker for cyklende, navnlig en adskilt cykelsti langs Århusgade til Østbanegade (152).*
 - *Forvaltningens bemærkninger:* Forholdet reguleres ikke i kommuneplanen og skal løftes i de årlige kommunale budgetforhandlinger, hvis der skal igangsættes en handlingsplan.
 - *Ændringer i planen:* Nej.

- Ønske om, at der for Sydhavn udarbejdes en helhedsplan, som sikrer at kommune- og lokalplaner udarbejdes under hensyn til områdets egenart, natur, sociale liv, særlige kultur og biodiversitet. Herunder er der følgende ønsker (94, Foreningen Sydhavnens Venner):
 - A. Overordnet nedskalering af nybyggeri i København og særligt Sydhavn.
 - B. Som led i udarbejdelsen af lokalplan for Bådehavns­gade II udarbejdes en helhedsplan for områder, som påvirkes af projektet herunder Det gamle Sydhavn, Valbyparken, Tippen og Fiskerihavnen.
 - C. Helhedsplanen udarbejdes i samarbejde mellem Teknik- og Miljøforvaltningen, Kongens Enghave Lokaludvalg, lokale grundejere og relevante lokale foreninger. Teknik- og Miljøforvaltningen fremlægger desuden undersøgelser om trafik og miljø mv.
 - D. Byplaner som værner om og bevarer byens/Sydhavnens grønne og blå åndehuller
 - Forvaltningens bemærkning: Økonomiforvaltningen har ikke planlagt at udarbejde en samlet helhedsplan for Sydhavn. En del af de forhold, som ønskes belyst med en helhedsplan, indgår dog allerede i Økonomiforvaltningens og Teknik- og Miljøforvaltningens arbejde med byplanlægning. De sædvanlige processer omkring udvikling af større byområder er bl.a., at Teknik- og Miljøforvaltningen laver en egenartsanalyse, som sammen med kommunens overordnede mål og visioner skal danne grundlag for vurderingerne af områdernes muligheder for udvikling. Ved udvikling af større byområder laves der miljøvurderinger, som handler om planernes miljømæssige påvirkning på omgivelserne, i forhold til bl.a. det visuelle, landskabelige, kulturarven, naturen/biologien, rekreation og det trafikale mm. Miljøvurderinger fremlægges sammen med forslag til lokalplan og kommuneplantillæg, og er derfor med til at danne grundlag for den politiske beslutning om at udvikle et område.

I forhold til ønsket om nedskalering af nybyggeri i Sydhavn bemærker Økonomiforvaltningen, at der ikke foreslås nogen ændringer i kommuneplanrammen for Bådehavns­gade Syd med Kommuneplan 2024. Der står i den nuværende kommuneplanramme, at rammen vil blive fastsat ved kommende kommuneplanlægning. Det vil bl.a. sige, at der endnu ikke er truffet endelig beslutning om bebyggelsesprocent og bygningshøjder. Der har været fremlagt en startrede­gørelsen for Bådehavns­gade Syd, som blev behandlet i medio 2024. Med startrede­gørelsen godkendte politikerne i Teknik- og Miljøudvalget og i Økonomiudvalget, at der arbejdes videre med en bebyggelse, som svarer til en bebyggelsesprocent for det samlede område på ca. 122 og en bygnings­højde på max 24 m. I startrede­gørelsen vises en bebyggelse med varierende højder mellem 3-6 etager, hvoraf de højeste bygninger placeres centralt i området, mens der mod Sydhavnstippen og Bådehavns­gade placeres bygninger i 3-4 etager. Udviklingen af området sker med en fremtidig lokalplan med kommuneplantillæg, og disse planer vil komme i 8 ugers offentlig høring, hvor det vil være muligt at sende høringssvar.

I forhold til påvirkningen af Det gamle Sydhavn, Valbyparken, Sydhavnstippen og Fiskerhaven, så er det også noget som – i fald at det vurderes at der er en påvirkning på disse områder - vil blive behandlet i miljøvurderingen af planerne, herunder forskellige miljømæssige påvirkninger som nævnt tidligere.

Økonomiforvaltningen og Teknik- og Miljøforvaltningen indgår gerne fortsat i dialog med lokaludvalget, grundejerne og relevante lokale foreninger i planprocessen for Bådehavns­gade Syd. Emner som trafik, natur og miljø kan indgå i denne dialog.

- Ændringer i planen: Nej.
- Ønske om, at borgere og relevante foreninger informeres om, at de to nye love vedtaget af Folketinget i foråret 2024 ændrer rammerne for dispensationer og tilladelser i Tingbjerg-området, så de ikke længere reguleres alene af planloven og naturbeskyttelsesloven (Dansk Industri).

- *Forvaltningens bemærkning:* Ministeriet har i forbindelse med lovgivningen foretaget høringer af de vurderede relevante parter. Der er således informeret om lovgivningens påvirkning af områderne. Det bemærkes, at der fortsat vil være behov for lokalplanlægning af områderne for at muliggøre byggeri, og at der i forbindelse med dette vil være den almindelige høring.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Bemærkning om, at hvis Vesterport Banegrav skal overdækkes og bebygges, skal dette ske på en ordentlig måde. (Indre By Lokaludvalg)*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Udvikler har indsendt en lokalplananmodning til Teknik- og Miljøforvaltningen med ønske om at starte en lokalplanproces. Processen med planlægning af området forventes genstartet i løbet af 2025. Processen vil indebære de lovpligtige høringsprocesser mv.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Ønske om, at Bellahøjparken medtænkes i helhedsplanen for en fremtidig udvikling af Bellahøjmarken og Genforeningspladsen (Brønshøj-Husum Lokaludvalg).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Ønsket tages til efterretning, men ligger udenfor kommuneplanen. Udviklingsplaner for parkområder udarbejdes som udgangspunkt af Teknik- og Miljøforvaltningen (med inddragelse af andre relevante forvaltninger), og betingelserne for dette arbejde er ikke del af kommuneplanen.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Ønske om at fredeliggøre Toldbodgade yderligere end de nuværende planer herfor, samt ønske om på sigt at omlægge/nedlægge Ring 2 ved at lede gennemkørende trafik udenom Kgs. Nytorv, Nyhavn og Frederiksstaden (Nyhavngruppen).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Borgerrepræsentationen godkendte i 2021 "Handlingsplan for Transport af Turister" hvori indgår forslag om anlægsprojekt "Fredeliggørelse af Toldbodgade". Med budget 2022 prioriterede Borgerrepræsentationen midler til realisering af projektet. Projektet er under anlæg. Det statslige selskab Sund & Bælt har igangsat en miljøkonsekvensvurdering af en østlig ringvej. Østlig Ringvej skal muliggøre en direkte forbindelse mellem områder nord for København med Amager, Lufthavnen og Øresundsforbindelsen. Hvis det besluttes at etablere Østlig Ringvej, vil den som ringforbindelse kunne erstatte Ring 2 ind over Kgs. Nytorv, der i dag blandt andet bruges til gennemkørende trafik mellem de nævnte områder. En ændring af Ring 2's anvendelse vil kræve nærmere undersøgelser og politiske beslutninger.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Ønske om, at Jernbanebyen får større grønne områder på mindst 20 ha (Danmarks Naturfredningsforening København).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Jernbanebyen er allerede i nuværende kommuneplan udlagt som byudviklingsområde til blandet bolig og erhverv, samt kommunale funktioner. I 2022 behandlede politikerne en startredeggørelse med bebyggelsesprocenter på henholdsvis 100 og 175 for området. Der indpasses samtidig en offentlig park på 2,2 hektar, samt en række sammenhængende og offentligt tilgængelige grønne friarealer i området. I september-oktober 2024 var lokalplanen og kommuneplantillægget for området i offentlig høring, hvor det var muligt at indsende høringsvar.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Bemærkning om, at der er opstået tvivl om den ekstra idrætshal, der var politisk opbakning til i forbindelse med startredeggørelsen til Jernbanebyen, og et ønske om at den ekstra idrætshal*

skal være med til at rette op på efterslæbet der er opstået i forbindelse med byudviklingen i Carlsbergbyen og de nye boligområder ved havnen (Vesterbro Lokaludvalg)

- *Forvaltningens bemærkning:* Muligheden for at placere en ekstra idrætshal i sammenhæng med den planlagte skole i Vognværkstedet i Jernbanebyen blev undersøgt, men det viste sig ikke muligt. Der er mulighed for at placere en eller to mindre bevægelsessale på skolen. Hvorvidt der skal investeres yderligere i idrætssale, er et spørgsmål om prioritering ved de årlige kommunale budgetforhandlinger, og således ikke en del af kommuneplanen.
- *Ændringer i planen:* Nej.
- *Utilfredshed med udviklingen af Carlsberg Byen, herunder manglende fokus på bevaringsværdige bygninger, mangel på daginstitutioner og skoler. Herunder også en kritik af brugen af kulturtilbud under transformeringen af området (Vesterbro Lokaludvalg).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Forvaltningen noterer sig bemærkningerne.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Bekymring over placering af boliger i Valby Idrætspark, da meget sparsomme arealer til idræt vil gå tabt samt idrætsanlæggenes funktion risikerer at blive hæmmet af klager fra beboere om støj, lys og indsyn. Herunder ønske om erfaringer fra andre byer, hvor man måtte have bygget boliger midt i større idrætsanlæg (Valby Lokaludvalg).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Forvaltningen tager bekymringen til efterretning, omend den er udenfor rammerne af kommuneplanen. Borgerrepræsentationen har den 20. juni 2024 (pkt 11) godkendt udviklingsplan for Valby Idrætspark. Udviklingsplanen indeholder en vision om Valby Idrætspark som en idrætsby for hele København med bl.a. 15-20.000 m². nye Idrætsfaciliteter samt boliger, erhverv og byrum, skaber en ny tryk og stationsnær bydel i det sydlige Valby. Der er således politisk opbakning til både et markant løft af idrætten samt at afhjælpe en del af bolig manglen i København. Der tages i planlægningen højde for støjproblematikker ved afskærmning af boliger ved fx Valby Stadion og fra Ellebjergvej, samt afstande til særligt kunstgræsbaner mv. Desuden vil der blive stillet krav om støjreducerende tiltag i boligbyggeriet. Støjanalyser er en vigtig del af grundlaget for projektet. Et lignende eksempel er Lyngby Stadion, hvor Lyngby-Taarbæk Kommune i oktober 2024 vedtog lokalplan 307, der muliggør en udvidelse af stadion, der også indbefatter boliger i tilknytning hertil samt træningsbaner tæt på.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Ønske om, at Wilders Plads 11 ikke udpeges som bevaringsværdig under afsnittet Byens Sjæl, men at bygningen i stedet tillades nedrevet og erstattet med ny bebyggelse i overensstemmelse med det lokalplanforslag, der blev forkastet på Teknik- og Miljøudvalgets møde den 19. december 2022. Der henvises til, at bygningen er i dårlig stand og indeholder miljøskadelige stoffer, der forhindrer en hensigtsmæssig brug, samt at en ny bygning vil kunne sikre det byliv og de anvendelser, der var en del af grundlaget for udpegning under Byens Sjæl. Der opfordres til en individuel vurdering af bevaringsværdien af bygningen samt at offentligheden får mulighed for at tage stilling til det foreliggende lokalplanforslag. Der henvises til, at bygningen ikke er udpeget som bevaringsværdig i den gældende lokalplan, og at kommuneplanens udpegning derfor heller ikke har gældende retsvirkning for bygningen.*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Wilders Plads 11 udpeges som bevaringsværdig i overensstemmelse med Kommuneplanstrategi 2023 samt medlemsforslaget om bevaring af byens sjæl vedtaget i Borgerrepræsentationen 15. december 2022. Der er forud for Kommuneplan 2024 foretaget en planfaglig undersøgelse af de 50 Byens Sjæl-bygninger, som har vurderet bygningernes værdier individuelt. Udpegningen af byens sjæl er et udgangspunkt for kommunens arbejde i den detaljerede lokalplanlægning, hvor der foretages den endelige afvejning af, om en bygning skal bevares eller kan nedrives. I den konkrete sagsbehandling indgår således også en nærmere planmæssig vurdering, herunder en vurdering af de nye værdier, der vil kunne opnås ved nybyggeri.

I den gældende lokalplan for ejendommen fremgår det, at eksisterende bebyggelse (herunder Wilders Plads 11) kun må nedrives efter Teknik- og Miljøudvalgets særlige tilladelse. Denne bestemmelse træder i stedet for kommuneplanens udpegning, så længe lokalplanen er gældende.

- *Ændringer i planen: Nej.*
- *Bemærkning om at nedlæggelse af daginstitution i Scandiagade til fordel for etablering af udskoling til Ellebjerg skole/Bådehavnsvej Skole er foregået uden borgerhøring eller inddragelse (366).*
 - *Forvaltningens bemærkning: I overførselssagen 2023-2024 blev det besluttet at justere den eksisterende bevilling til skoleprojektet i Bådehavnsvej kvarteret, herunder, at børnehuset Scandiagade skal genplaceres i kommende daginstitutioner i området med henblik på at muliggøre det nye skolebyggeri. Borgerne i området vil blive inddraget i forbindelse med planlægningen og hørt i den kommende lokalplanproces.*
 - *Ændringer i planen: Nej.*
- *Ønske om, at det planlagte botilbud på Ellebjergvej 39 placeres andetsteds, med bemærkning om, at Kgs. Enghave som bydel allerede rummer mange botilbud, herunder bekymring om reduktion af grønne områder og negative konsekvenser for nærområdets udvikling. Desuden bemærkning om manglende inddragelse af lokalområdet om planerne for Ellebjergvej 39 (364).*
 - *Forvaltningens bemærkning: Det er en målsætning i kommuneplanen, at København skal være en blandet by, hvor der også er plads til byens udsatte borgere. Der blev i Københavns Kommunes budget 2024 afsat en anlægsbevilling til et botilbud med 35 pladser til borgere med sindslidelse på Ellebjergvej 39. Botilbuddet skal være med til at sikre, at Københavns Kommune lever op til forsyningsforpligtelsen på botilbudsområdet. Området, hvor det nye botilbud skal ligge, er funktionelt- og bygningsmæssigt blandet med institutioner, erhverv og boligbebyggelse og det har været kommunens vurdering, at et botilbud kan indpasses på en hensigtsmæssig måde i forhold til nærmiljøet.*
 - *Ændringer i planen: Nej.*
- *Modstand mod byggeriet af Forsvarets Efterretningstjenestes nye hovedkvarter, idet det udgør en risiko for omgivelsernes beboere og bebyggelse (361).*
 - *Forvaltningens bemærkninger: Kommunen er ikke planmyndighed på denne sag, da et statslige landsplandirektiv har erstattet kommunal planlægning (både kommune- og lokalplan). Planen blev godkendt af erhvervsministeren d. 2. november 2020. Dog indgik kommunen i en sideløbende dialog med staten mhp. nødvendige tiltag, der skal forbedre de trafikale forhold ifm. udbygningen af kaserneområdet. Det medførte en frivillig aftale med staten om statslig finansiering af vejændringer. Den offentligt tilgængelige politiske indstilling kan ses her: <https://www.kk.dk/dagsordener-og-referater/Borgerreprpct.C3pct.A6sentationen/mpct.C3pct.B8de-22042021/referat/punkt-14> . Borgerne blev også inddraget i dialogen bl.a. ved et informationsmøde faciliteret af Østerbro lokaludvalg. Aftalen blev endvidere sendt i en ikke-lobbestemt offentlig høring fra 8. december 2020 - 19. januar 2021. Høringen blev publiceret på kommunens høringsportal Bliv Hørt og samtidigt sendt via digital post til borgerne og virksomheder i området mellem Ryvangs Allé, Strandvejen og Vangehusvej.*
 - *Ændringer i planen: Nej.*
- *Bemærkning om, at fortætning i Tingbjerg fjerner lys, luft og grønt, skaber varmeø-effekt, mindsker trivsel, giver trafikale problemer som støj, samt nødvendiggør en lang række afledte investeringer fx i fm Frederikssundsvej - og at dette ikke er i overensstemmelse med kommuneplanens målsætninger ift. fx at prioritere gående og cyklende (119).*

- *Forvaltningens bemærkning:* Tingbjerg blev udpeget som byudviklingsområde med Kommuneplan 2019, bl.a. da området i 2018 blev udpeget til Omdannelsesområde (tidligere "hård ghetto") med følgende krav om, at boligområdet skal undergå store fysiske forandringer frem mod 2030. Udviklingen af Tingbjerg tager udgangspunkt i områdets eksisterende kvaliteter – herunder ift. at skabe en grøn, aktiv og åben boligby med blandede ejerformer og en bæredygtig beboersammensætning. I udviklingen af Tingbjerg er der desuden fokus på mobiliteten i samt til og fra området, hvor bl.a. forholdene for gående og cyklende er i centrum. Det vurderes derfor ikke, at udviklingen af Tingbjerg er i strid med kommuneplanens målsætninger.
- *Ændringer i planen:* Nej.
- *Bemærkning om, at vejforbindelsen over Husumvold ikke harmonerer med flere punkter i kommuneplanen, samt at vejen bliver en barriere for en eventuel supercykelsti (119).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Folketinget vedtog 4. juni 2024, at der skal etableres en vejforbindelse over Vestvolden mellem Tingbjerg og Husum. Vejforbindelsen er således besluttet ved lov. Det bemærkes yderligere, at vejforbindelsen etableres med cykelsti og fortov i begge sider og desuden forberedes til letbane eller BRT. Det planlægges desuden efter, at cykelforbindelsen langs Vestvolden fortsat understøttes, blandet andet med en helle midt på vejen.
 - *Ændringer i planen:* Nej.

Enghave Brygge

- *Generel modstand mod og bekymring ved etablering af en cykel- og gangbro over vandet mellem Enghave Brygge og Islands Brygge med henvisning til, at det vil ødelægge lokalmiljøet herunder borgernes livskvalitet og trafikikkerheden på Enghave Brygge. Herudover henvises til en række konkrete bekymringer herunder omfanget af estimerede daglige cyklister samt et sikkerhedshensyn til børn i den nærliggende daginstitution, indskrænkning af det blå byrum, placering af landingspunkter og deres betydning for den eksisterende bebyggelse, klimapåvirkning og miljørelaterede hensyn. Generelt udtrykkes der kritik og utilfredshed over, at lokalplanen for byggerierne på Engholmene, som samlet område, ikke har indeholdt planer om en broforbindelse. Dertil rettes der kritik mod kommunes inddragelse af borgerne i beslutningen om at etablere en sti- og cykelforbindelse, som opleves udemokratisk. Til sidst er der forslag om at broen flyttes længere syd på, hvor der er to gode landingspunkter, således forbindelsen mellem Vesterbro og Amager Strand forbedres (73, 83, 92, 95, 113, 122, 124, 127, 128, 130-133, 135-140, 142, 144, 147-149, 153, 155, 157, 159, 162, 172, 179, 187, 200, 231, 237, 245, 261, 307, 313, 325, 329, 331, 341, 342, 344, 356, 359).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Kommuneplan 2024 viser en mulig forbindelse mellem Islands Brygge og Enghave Brygge for at binde byen bedre sammen på tværs af fysiske barrierer som fx vandarealer. Beslutning om etablering af en konkret broforbindelse, den præcise placering af broen, landingsforhold og infrastruktur i forbindelse hermed mv. reguleres ikke i kommuneplanen. Etablering af en mulig broforbindelse er vist i såvel lokalplan 494 med tillæg for Enghave Brygge og lokalplan 410 med tillæg for Artillerivej Syd. Teknik- og Miljøudvalget besluttede d. 21. August 2023 at arbejde videre med en broforbindelse mellem Islands Brygge og Lyngholm. En udvidet foranalyse af denne forbindelse forventes forelagt Teknik- og Miljøudvalget i foråret 2025. Teknik- og Miljøforvaltningen gennemfører i den mellemliggende periode inddragelse af grundejerforeninger, borgere, erhvervsdrivende, institutioner og foreninger i lokalområdet.
 - *Ændringer i planen:* Nej.

Vingelodden

- Bemærkning fra tre grundejere i byudviklingsområdet Vingelodden om, at en høj tæthed er en forudsætning for, at en række af kommunens ønsker om kommunale funktioner kan realiseres. Grundejerne bemærker, at der må skabes en balance mellem disse krav og mulighederne for Vingelodden og de politiske ønsker om flere boliger i København Kommune. De vurderer, at det ikke er muligt at opfylde alle kommunens ønsker:

A: Der ses positivt på en idrætshal.

B: Der ses positivt på plejehjem med almene plejeboliger og fællesfunktioner.

C: Der anerkendes variation i boligtyper, herunder til at dække sociale behov, idet kommunen opfordres til en aktiv rolle i forhold hertil.

D: Det findes yderst vanskeligt at imødekomme krav om skæve boliger.

E: Krav om fodboldbane anses uforeneligt med ønsket om en tæt og blandet by grundet arealbehov og støj. Man vil hellere arbejde med andre former for byrum.

Der ønskes en politisk proces omkring området og de kommunale funktioner, som kommunen ønsker at placere i området.

Det ønskes, at en evt. stiftelse på tværs af jernbanen til Lersøparken undersøges grundigt (ALFA Development A/S, DSB Ejendomme A/S og Vision Ejendomme A/S).

- Forvaltningens bemærkning: Forvaltningen er glad for de tre grundejeres ambition om at skabe et attraktivt og tæt, blandet byområde.

Ved udvikling af større byområder vurderer Økonomiforvaltningen fra gang til gang behovet for kommunale funktioner i tilknytning til byudviklingen, både for at dække lokale og bydækkende behov. For udviklingsområdet Vingelodden er der indledningsvist vurderet behov for en idrætshal, et plejehjem, et socialt botilbud, en fodboldbane samt skæve boliger. Det samlede omfang af kommunale funktioner finder kommunen umiddelbart passende i forhold til områdets størrelse. Da der findes bl.a. daginstitutioner og skole i nærheden, er der ikke behov for disse funktioner i området.

I forhold til ønsket om en politisk proces vedrørende området og de kommunale funktioner, så er det typisk det som foregår med den politiske behandling af en startredegerelse for et byudviklingsområde. Her fremlægges grundejernes ønsker til en helhedsplan og forvaltningens anbefalinger til kommunale funktioner mm, og politikerne godkender i hvilken retning der skal arbejdes hen mod en lokalplan med kommuneplantillæg.

Økonomiforvaltningen er i dialog med områdefornyelserne Skjolds Plads og Bispebjerg Bakke samt grundejerne om en indledende undersøgelse af mulighed for stiftelse på tværs af jernbanen til Lersøparken.

- Ændringer i planen: Nej.
- Ønske om, at der ved byudviklingsområdet Vingelodden skabes gode forbindelser til naboområder i respekt for boligkvarterer. Der opfordres derfor til, at en arealreservation til en evt. fremtidig forbindelse undersøges (ALFA Development A/S, DSB Ejendomsudvikling A/S og Vision Ejendomme A/S).
 - Forvaltningens bemærkning: Forslaget tages til efterretning. Gode forbindelser til naboområder og arealudlæg til en evt. fremtidig stiftelse på tværs af jernbanen til Lersøparken vil blive undersøgt i planprocessen.
 - Ændringer i planen: Nej.
- Ønske om fortsat at udvikle Byudviklingsområdet Vingelodden i en åben og dialogbaseret proces (ALFA Development A/S, DSB Ejendomsudvikling A/S og Vision Ejendomme A/S).
 - Forvaltningens bemærkning: Forslaget tages til efterretning.
 - Ændringer i planen: Nej.

- Ønske om, at den del af Vingelodden, der er ubebygget, reserveres til idræt (Danmarks Naturfredningsforening København).
 - *Forvaltningens bemærkning:* Det foreslås, at Vingelodden lægges ud som byudviklingsområde til blandet bolig og erhverv. I den forbindelse vil der også blive set på indpasning af kommunale funktioner, herunder fx en fodboldbane og en idrætshal.
 - *Ændringer i planen:* Nej.

Bådehavns-gade-området

- *Modstand mod det planlagte byggeri i Bådehavns-gadeområdet (94, 118, 120, 145, 161, 225, 230, 233, 236, 275, 292, 323, 326, 345, 353, 366, 367, Foreningen Det Grønne Knæ, Danmarks Naturfredningsforening København, Foreningen Sydhavnens Venner, Motorbådsklubben WEST). Herunder bemærkning om, at byggerierne i Bådehavns-gadeområdet vil presse trafikafviklingen (Kgs. Enghave Lokaludvalg). Herunder bemærkning om at udviklingen ikke harmonerer med kommuneplanens hensigt om en sund, klimaby med plads til natur, kultur og fritid (88, 94, Foreningen Sydhavnens Venner, 118) og vil belaste Tippen og Valbyparken (129, 145). Herunder med henvisning til det øgede pres på Fiskerhavnen ift. oprydning, renovation osv., det øgede pres på Sydhavnstippen, samt at trafikafvikling i krydset Bådehavns-gade/Sydhavnsgade ikke kan lade sig gøre for den mængde nye beboere (Motorbådsklubben WEST).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Bådehavns-gade Syd blev udlagt som byudviklingsområde i 1. del af planperioden i Kommuneplan 2019. Dette er ikke ændret med forslag til Kommuneplan 2024. Dette er sket på baggrund af et overordnet ønske om at udvikle byen med nye bolig- og erhvervsområder i nærheden af byens stationer. Byudvikling i nærheden af stationerne betyder, at flere vil bruge offentlig transport frem for privat bilkørsel, hvilket er et mål i både den nuværende og kommende kommuneplan for at mindske CO2-udledning. Store dele af Bådehavns-gade Syd-området er i dag belagt med asfalt og bebygget med store haller. Nogle af de grønne arealer bevares og suppleres med yderligere beplantning. Andre områder med græs og enkelte træer forventes at blive udviklet med bebyggelse, nye grønne friarealer med beplantning, samt veje og stier. De nye grønne arealer vil tilføre ny natur til området samt nye arter, som kan understøtte biodiversitet. Forbedrede stiforbindelser i området kan betyde, at flere vil få glæde af naturen på Sydhavnstippen. Udviklingen af området sker konkret med en fremtidig lokalplan med kommuneplantillæg, og disse planer vil komme i offentlig høring, hvor det vil være muligt at sende høringssvar.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Ønske om, at byggeriet på Stejlepladsen aflyses (Danmarks Naturfredningsforening København, 345, 354).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Byudviklingen på Stejlepladsen er allerede kommune- og lokalplanlagt, byggetilladelser er meddelt og byggeriet er igangsat og Kommuneplan 2024 afspejler således de eksisterende forhold.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Bemærkning om fortsat støtte til byudviklingen af området kaldet Bådehavns-gade NV til et byområde med kontor og bolig, der oprindeligt er foreslået med vedtagelsen af Kommuneplan 2019, men hvor lokalplanlægningen fortsat ikke er påbegyndt (Skanska).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Forvaltningen tager bemærkningen til efterretning.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Ønske om, at skal Bådehavns-gadeområdet udvikles, at det bliver et grønt område, evt. med plads til en eller to hjemløsebolig-enklaver (Danmarks Naturfredningsforening København).*

- *Forvaltningens bemærkning:* Området Bådehavns­gade Syd blev udlagt til byudvikling for blandet bolig og erhverv med Kommuneplan 2019. Der står i den nuværende kommuneplanramme, at rammen vil blive fastsat ved kommende kommuneplanlægning. Der har været fremlagt en startrede­gørelsen for Bådehavns­gade Syd, som blev behandlet i sommer 2024. Ud­viklingen af området sker med en fremtidig lokalplan med kommuneplantillæg, og disse planer vil komme i 8 ugers offentlig høring, hvor det vil være muligt at sende høringssvar. Der vil bl.a. blive gjort plads til skæve boliger i området.
Det bemærkes desuden at store dele af Bådehavns­gade Syd-området i dag er belagt med asfalt og bebygget med store haller. Nogle af de grønne arealer bevares og suppleres med yderligere beplantning. Andre områder med græs og enkelte træer forventes at blive udviklet med bebyggelse, nye grønne friarealer med beplantning, samt veje og stier. De nye grønne arealer vil tilføre ny natur til området samt nye arter, som kan understøtte biodiversitet.
- *Ændringer i planen:* Nej.
- *Ønske om, at der bygges lavt i Bådehavns­gadeområdet (Danmarks Naturfredningsforening), konkret højst 2 etager (Foreningen Det Grønne Knæ), konkret højst 3-4 etager (Kgs. Enghave Lokaludvalg, 353, 367). Derudover ønske om lav bebyggelsesprocent (Foreningen Det Grønne Knæ, 353, 367), konkret højst 110 (Kgs. Enghave Lokaludvalg). Herunder bemærkning om, at der ikke er plads til 5.000 boliger (Kgs. Enghave Lokaludvalg). Desuden bemærkning om, at en bebyggelsesprocent på 150 i området er alt for høj, da det vil presse Sydhavnstippen og Fiskerhavnen, da det ikke passer ind i områdets karakter med kolonihaver og det lave byggeri (Kgs. Enghave Lokaludvalg).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* I forhold til ønsket om nedskalering af nybyggeri i Sydhavn bemærker Økonomiforvaltningen, at der ikke foreslås nogen ændringer i kommuneplanrammen for Bådehavns­gade Syd med Kommuneplan 2024. Det fremgår af den gældende kommuneplanramme vedtaget i Kommuneplan 2019, at rammen vil blive fastsat ved kommende kommuneplanlægning. Det vil bl.a. sige, at der endnu ikke er truffet endelig beslutning om bebyggelsesprocent og bygningshøjder. Der har været fremlagt en startrede­gørelse for Bådehavns­gade Syd, som blev behandlet i sommeren 2024. Med startrede­gørelsen godkendte politikerne i Teknik- og Miljøudvalget og i Økonomiudvalget, at der arbejdes videre med en bebyggelse, som svarer til en bebyggelsesprocent for det samlede område på ca. 122 og en bygningshøjde på max 24 m. I startrede­gørelsen vises en bebyggelse med varierende højder mellem 3-6 etager, hvoraf de højeste bygninger placeres centralt i området, mens der mod Sydhavnstippen og Bådehavns­gade placeres bygninger i 3-4 etager. Ud­viklingen af området sker med en fremtidig lokalplan med kommuneplantillæg, og disse planer vil komme i 8 ugers offentlig høring, hvor det vil være muligt at sende høringssvar.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Ønske om, at der udarbejdes en helhedsplan for udviklingen af Bådehavns­gadeområdet (120, 353).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Økonomiforvaltningen har ikke planer om at udarbejde en samlet helhedsplan for Sydhavn ud over den helhedsplanlægning, som kommuneplanen udgør og har hjemmel til. En del af de forhold, som ønskes belyst med en helhedsplan, indgår allerede i Økonomiforvaltningens og Teknik- og Miljøforvaltningens arbejde med byplanlægning. De sædvanlige processer omkring udvikling af større byområder er bl.a., at Teknik- og Miljøforvaltningen laver en egenartsanalyse, som sammen med kommunens overordnede mål og visioner skal danne grundlag for vurderingerne af områdernes muligheder for udvikling. Ved udvikling af store byområder laves der også altid miljøvurderinger, som handler om planernes miljømæssige påvirkning på omgivelserne, i forhold til bl.a. det visuelle, landskabelige, kulturarven, rekreation, naturen/biologien og det trafikale mm.

Miljøvurderinger fremlægges sammen med forslag til lokalplan og kommuneplantillæg, og er derfor med til at danne grundlag for den politiske beslutning om at udvikle et område.

- *Ændringer i planen:* Nej.
- *Ønske om, at der i forbindelse med lokalplanen for Bådehavns­gade Syd indtænkes opførelse af almene ungdomsboliger (Kgs. Enghave Lokaludvalg).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* I forbindelse med byudviklingen for Bådehavns­gade Syd vil der blive stillet krav om, at 25 pct. af boligerne skal være almene boliger. En del af disse vil være almene plejeboliger. Der planlægges ikke for almene ungdomsboliger i området, men en del af de almene boliger, der skal opføres (udover almene plejeboliger) kan blive ungdomsboliger. Kommuneplanen har som målsætning, at halvdelen af nye almene boliger skal opføres som familieboliger. Den konkrete fordeling af almene boligtyper i området indstilles til Borgerrepræsentationen af Teknik- og Miljøforvaltningen, og reguleres ikke i kommuneplanen. Der er mulighed for, at der kan blive opført private ungdomsboliger.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Ønske om at Bådehavns­gadeområdet bliver bilfrit (366, 323).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Økonomiforvaltningen er opmærksom på, at byudvikling af Bådehavns­gade Syd vil betyde et yderligere pres på krydset Bådehavns­gade-Sydhavns­gade, og at der vil opstå kødannelse på Bådehavns­gade. Området ventes at blive udviklet som en delvist bilfri bydel med en nedsat parkeringsnorm og fokus på gode stiforbindelser for bløde trafikanter. Trafikforholdene vil blive behandlet i miljøvurderingen af de kommende planer, hvor også betydningen af den øgede trafik i nærliggende kryds vil fremgå.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Ønske om, at der placeres flere offentlige funktioner ved Bådehavns­gade, bl.a. en svømmehal og yderligere kultur- og fritidstilbud på bekostning af boligbyggeri – og at Københavns Kommune bør købe grunde ved Bådehavns­gade og bygge der (366). Desuden ønske om, at der ved byudviklingen af Bådehavns­gade Syd indtænkes mulighed for at oprette et sundhedshus eller en mulighed for at flere læger kan gå sammen i en fælles lægepraksis - fx ifm. opførelsen af de plejeboliger, der er planer om i Bådehavns­gade (Kgs. Enghave Lokaludvalg).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Behovet for kultur- og fritidsfaciliteter vurderes årligt på baggrund af befolkningsprognosen. Der kan desuden træffes politisk beslutning om etablering af kultur- og fritidsfaciliteter, som rækker ud over behovet. Der vurderes ikke at være yderligere demografiske behov for kultur- og fritidsfaciliteter i Bådehavns­gade Syd, og der er ikke truffet politisk beslutning om at der skal placeres kultur- og fritidsfaciliteter, som rækker ud over det demografiske behov. Københavns Kommunen forventer i forbindelse med udvikling af området at erhverve grunde til daginstitution og socialt botilbud. Det er ikke en kommunal opgave at vurdere behovet for sundhedshuse og lokaler til praktiserende læger. Økonomiforvaltningen afdækker dog løbende, bl.a. i samarbejde med Sundheds- og Omsorgsforvaltningen, mulighederne for at placere private lægehuse i kommunale ejendomme, når der er overskudskapacitet i den kommunale ejendomsportefølje. Ligeledes fremhæves udfordringen med lægedækning i København i hovedstrukturen på side 48, hvor der står: "København oplever stigende problemer med manglende lægedækning. Det betyder, at flere københavnere skal bevæge sig længere for at komme til deres læge. Der skal derfor skabes rammer for nye lægehuse og sundhedstilbud i både eksisterende og nye byområder på linje med andre centrale funktioner." Der vil med byudviklingen af Bådehavns­gade Syd være mulighed

- for, at man kan placere et sundhedshus i området, hvis efterspørgslen viser sig at være til stede.
- *Ændringer i planen:* Nej.
- *Ønske om, at Tippen og Valbyparken bevares (120, 129, 145, 275, 292, 345, 353). Bemærkning om, at det er vigtigt, at Sydhavnstippen bevares som det rekreative naturområde, det er i dag (Kgs. Enghave Lokaludvalg). Ønske om, at Tippen, Fiskerihavnen, og Valbyparken bevares (355).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Byudvikling i Bådehavns-gade Syd vil sandsynligvis betyde, at flere mennesker vil komme til at benytte og opleve Sydhavnstippens naturområde, Valbyparken og Fiskerihavnen. Miljøvurdering af de kommende planer vil redegøre for den øgede brug af naturområdet og indvirkningen på bl.a. Sydhavnstippen. Byudviklingen rummer både bolig og erhverv, men også en række grønne friarealer og grønne gaderum, som vil tilføre ny natur til området samt eventuelt nye arter, som kan understøtte kommunens biodiversitet. Udviklingen af området sker med en fremtidig lokalplan med kommuneplantillæg, og disse planer vil komme i 8 ugers offentlig høring, hvor det vil være muligt at sende høringsvar.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
 - *Bemærkning om, at den planlagte udvikling af Sydhavnen er i modstrid med Københavns Kommunes biodiversitetsstrategi og mangler hensyntagen til eksisterende grønne områder herunder Valbyparken og Tippen (88, 108, Foreningen Sydhavnens Venner, 94, 118).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Forvaltningen tager bemærkningen til efterretning. Biodiversitetsstrategien har blandt andet fokus på at fremme den grønne og den blå biodiversitet i byudvikling. Det fremgår, at der i byens planlægning skal sættes en tydelig retning for ny biodiversitet i byudviklingsområder. Biodiversitetsdagsordenen understøttes med forslag til Kommuneplan 2024, hvor fremme af biodiversiteten indgår i flere af målsætningerne. Store dele af Bådehavns-gade Syd-området er i dag belagt med asfalt og bebygget med store haller. Nogle af de grønne områder bevares og suppleres med yderligere beplantning. Andre områder med græs og enkelte træer forventes at blive udviklet med bebyggelse, nye grønne friarealer med beplantning, samt veje og stier. De nye grønne arealer vil tilføre ny natur til området samt nye arter, som kan understøtte biodiversitet. Forbedrede stiforbindelser i området kan betyde, at flere vil få glæde af naturen på Sydhavnstippen.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
 - *Ønske om et nyt grønt faunabælte langs med banen fra Tippen til Kalvebod Fælled (Foreningen Det Grønne Knæ).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Der er ikke planer om ændringer langs med banen på tværs af havneløbet, der er etableret på grundlag af lovgivning. Det skal bemærkes, at området er Natura 2000-område.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
 - *Modstand mod etableringen af en gennemfartsvej i forlængelse af Fragtvej (38, 120, 129, 145, 275, 291, 323, 326, 345, 355, 366, 367, Danmarks Naturfredningsforening København, Foreningen Det Grønne Knæ, Kgs. Enghave Lokaludvalg)*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Der er ikke planlagt en vejforbindelse fra Fragtvej gennem Sydhavnstippen og Valbyparken mv., og muligheden er heller ikke undersøgt. I forbindelse med planlægningen for byudviklingsområdet Bådehavns-gade Syd, lægges der op til en arealreservation på den eksisterende vej Fragtvej. Med en arealreservation vil man sikre sig, at planlægningen for området ikke er til hinder for, at man i fremtiden vil kunne etablere en vejforbindelse som forlængelse af Fragtvej, hvis dette viser sig

- nødvendigt og realiserbart. Emnet vedrører derfor fremtidig planlægning og ikke Kommuneplan 2024.
- Ændringer i planen: Nej.
- *Ønske om, at en eventuel udbygning af jernbanen følges af en hel eller delvis overdækning af området ved Bådehavsgade (Foreningen Det Grønne Knæ). Desuden ønske om, at de kommende stibroer over banen kan rumme et bredere grønt bælte til vandring af dyr (Foreningen Det Grønne Knæ).*
 - *Forvaltningens bemærkning: En overdækning af en del af jernbanen ved Bådehavsgade Syd er ikke undersøgt af kommunen, men det vurderes at være et meget kostbart projekt, dersom det er teknisk muligt. I forbindelse med byudviklingen i Bådehavsgade Syd, arbejdes der med forbedrede forhold for cyklister og gående. Herunder planlægges for en arealreservation til en stibro over banen ved Fragtvej, som en alternativ rute til og fra området.*
 - Ændringer i planen: Nej.
 - *Modstand mod placering af bosteder for borgere med misbrug i Bådehavsgadeområdet (323)*
 - *Forvaltningens bemærkning: Kommuneplanen indeholder målsætninger om at København skal være en blandet by, hvor der også er plads til byens udsatte borgere. Det gælder også de nye byområder som fx. Bådehavsgade. De nye botilbud skal være med til at sikre, at kommunen overholder sin forsyningsforpligtigelse i forhold til serviceloven.*
 - Ændringer i planen: Nej.
 - *Utilfredshed vedrørende borgerinddragelsen vedrørende udviklingen af Bådehavsgadeområdet (345, 353).*
 - *Forvaltningens bemærkning: Bådehavsgadeområdet er allerede udlagt til byudvikling i den nuværende Kommuneplan 2019, som har været i offentlig høring. I forhold til Bådehavsgade Syd, så har grundejerne tidligt i processen foretaget lokal borgerinddragelse vedr. visioner for området. En fremtidig lokalplan med kommuneplantillæg og miljørapporter vil desuden komme i 8 ugers offentlig høring, hvor det vil være muligt at indsende høringssvar.*
 - Ændringer i planen: Nej.
 - *Længere overensstemmende bemærkning mod det planlagte byggeri i Bådehavsgadeområdet samt Københavns Kommunes generelle planlægningstilgang og borgerinddragelse (161, 163, 164, 165, 167, 168, 169, 170, 171, 173, 175, 177, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 189, 190, 192, 195, 196, 197, 198, 199, 201, 202, 203, 205, 206, 207, 208, 210, 211, 212, 213, 214, 215, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 224, 226, 227, 228, 234, 238, 240, 241, 242, 243, 244, 249, 250, 251, 252, 253, 255, 256, 257, 258, 263, 264, 266, 268, 274, 280, 281, 283, 285, 286, 287, 290, 298, 299, 302, 308, 309, 310, 311, 314, 315, 316, 317, 319, 320, 328, 335, 337, 338, 339, 349, 351, 352, 363). 1/ Modstand mod det planlagte byggeri i Bådehavsgadeområdet bl.a. pga. konsekvenser for kultur, natur, det medførende byggekaos og den manglende borgerinddragelse. 2/ Herunder krav om revision af Kommuneplan 2024 med øget fokus på ovenstående temaer. 3/ Desuden bekymring vedrørende infrastrukturelle udfordringer som følge af udviklingen af Bådehavsgadeområdet, herunder kritik af planerne om en potentiel udvidelse af Fragtvej. 4/ Ligeledes bemærkning om at udviklingen af Bådehavsgade vil påvirke Fiskerihavnen og Sydhavnstippen negativt. 5/ Ligeledes ønske om bedre muligheder for alternative boligformer og borgerdrevne projekter i byudviklingen (herunder selvbyg, medbyg og alternative boligformer som helårshaveforeninger), samt ønske om at der foretages boligeksperimenter i Bådehavsgadeområder. 6/ Ligeledes ønske om tidlig inddragelse af borgerne, samt en mere repræsentativ borgerinddragelse ifm. udviklingen af Bådehavsgadeområdet. 7/ Ligeledes ønske om, at kommunen implementerer en alternativ*

byudvikling i Bådehavnsvej, hvor grunde sælges til en fast pris, og køberne udvælges efter gennemsigtige kriterier, der sikrer social og miljømæssig bæredygtighed. /8 Desuden kritik af manglende udnyttelse af Fingerplanen og ønske om samarbejde med omegnskommunerne i bæredygtig udvikling – hertil bekymring vedrørende kommuneplanens manglende regionale planlægning, ønske om bedre regional transportinfrastruktur, ønske om at der bygges i omegnskommunerne i stedet for fx i Bådehavnsområdet og ønske om at omdanne landbrugsarealer i regionen til naturreservater. /9 Desuden Bekymring vedrørende manglende bopælspligt i nye boliger. /10 Samt skeptisk ift. Københavns Kommunes fremskrivninger for befolkningstilvækst.

- *Forvaltningens bemærkninger:*

- /1 - Bådehavnsvej Syd er udlagt som byudviklingsområde i Kommuneplan 2019 på baggrund af et overordnet ønske om at udvikle byen med nye bolig- og erhvervsområder i nærheden af byens stationer, samt med afsæt i målsætningen om at der etableres 40.000 nye boliger de næste 12 år, bl.a. for at modvirke stigende boligpriser og understøtte, at København også i fremtiden er en by, hvor der er plads til alle. Byudvikling i nærheden af stationerne betyder, at flere vil bruge offentlig transport frem for privat bilkørsel, hvilket er et mål i den nuværende og kommende kommuneplan for at mindske CO2-udledning. Store dele af Bådehavnsvej Syd-området er i dag belagt med asfalt og bebygget med store haller. Nogle af de grønne arealer bevares og suppleres med yderligere beplantning. Andre områder med græs og enkelte træer forventes at blive udviklet med bebyggelse, nye grønne friarealer med beplantning, samt veje og stier. De nye grønne arealer vil tilføre ny natur til området samt nye arter, som kan understøtte biodiversitet. Forbedrede stiforbindelser i området kan betyde, at flere vil få glæde af naturen på Sydhavnstippen. Udviklingen af området sker med en fremtidig lokalplan med kommuneplantillæg, og disse planer vil komme i offentlig høring, hvor det vil være muligt at sende høringssvar.
- /2 - Forvaltningen vurderer, at kommuneplanen sætter fokus på bevaring af natur og kultur. Kommuneplanen har også fokus på at understøtte udviklingen af København, så det er en by, hvor der er plads til alle – hvormed byggeri er uundgåeligt. Ifm. den offentlige høring af Kommuneplan 2024 har der været en omfattende borgerdialog, hvor fokus har været på bl.a. de nye byudviklingsområder for bl.a. at understøtte en tidlig borgerinddragelse.
- /3 - Der er ikke planlagt en vejforbindelse fra Fragtvej gennem Sydhavnstippen og Valbyparken mv., og muligheden er heller ikke undersøgt. I forbindelse med planlægningen for byudviklingsområdet Bådehavnsvej Syd, lægges der op til en arealreservation på den eksisterende vej Fragtvej. Med en arealreservation vil man sikre sig, at planlægningen for området ikke er til hinder for, at man i fremtiden vil kunne etablere en vejforbindelse som forlængelse af Fragtvej, hvis dette viser sig nødvendigt og realiserbart. Emnet vedrører derfor fremtidig planlægning og ikke Kommuneplan 2024.
- /4 - Byudvikling i Bådehavnsvej Syd vil sandsynligvis betyde, at flere mennesker vil komme til at benytte og opleve Sydhavnstippens naturområde, Valbyparken og Fiskerihavnen. Miljøvurdering af de kommende planer vil redegøre for den øgede brug af naturområdet og indvirkningen på bl.a. Sydhavnstippen. Byudviklingen rummer både bolig og erhverv, men også en række grønne friarealer og grønne gaderum, som vil tilføre ny natur til området samt eventuelt nye arter, som kan understøtte biodiversitet.
- /5 - Københavns Kommune betoner i bl.a. kommuneplanen behovet for den blandede by, ikke mindst ved etablering af forskellige boformer.
- /6 - Bådehavnsvej Syd-området er allerede udlagt til byudvikling i den nuværende Kommuneplan 2019, som har været i offentlig høring. I forhold til Bådehavnsvej Syd, så har grundejerne tidligt i processen foretaget lokal borgerinddragelse vedr. visioner for området. En fremtidig lokalplan med kommuneplantillæg og miljørapporter vil desuden komme i 8 ugers offentlig høring, hvor det vil være muligt at indsende høringssvar.

- /7 - Ønsket kan ikke reguleres i kommuneplanen.
- /8 - Rammerne for kommunernes planlægning i Hovedstadsregionen fastsættes i landsplandirektiver, herunder Fingerplanen. Det bemærkes, at hele hovedstadens befolkning vokser. Kommuneplanen har som målsætning, at byudviklingen i København skal møde den lokale efterspørgsel på boliger og arbejdspladser, at der er arbejdspladser til befolkningen og for at bidrage til en klimavenlig byudvikling med stationsnær fortætning i Fingerplanens "håndflade". I kapitel 2 i kommuneplanens hovedstruktur er der desuden fokus på den regionale planlægning, hvor det fremgår, at når planerne for de kommende års byudvikling lægges, er det vigtigt at have blik for den helhed, som København indgår i som storby og hovedstad. Der er ikke landbrugsarealer i Københavns Kommune og arealer uden for kommunen (herunder landbrugsarealer) reguleres ikke i kommuneplanen.
- /9 - Alle nye boliger i Københavns Kommune er som udgangspunkt omfattet af pligt til helårsbeboelse, også kaldet bopælspligt. Den 1. januar 2021 blev reglerne om bopælspligt skærpet. Det betyder, at hvis en bolig er fastlagt til helårsbolig i en lokalplan, som er bekendtgjort efter den 1. januar 2021, er boligen altid omfattet af bopælspligt.
- /10 - I forslag til Kommuneplan 2024 benyttes Københavns Kommunes egen befolkningsprognose, som indeholder en højere forventning til nettotilflytningen sammenlignet med Danmarks Statistiks prognose, fordi der i kommunens prognose tages højde for atypiske flyttemønstre under corona. I "Baggrundsanalyse om rækkefølgeplanen i Kommuneplan 2024" vurderes det, at hvis alle nye familier skal bo i egen bolig, er der behov for ca. 34.000 nye boliger. For at modvirke boligprisstigninger og for at kompensere for tidligere års underproduktion af mindre boliger anbefales det at fastlægge et mål om 40.000 nye boliger. Kommuneplanens mål for boligbyggeriet vurderes på den baggrund af være afstemt med forventningerne til befolkningsudviklingen og ønskerne om at modvirke de høje stigninger i boligpriser, som har kendetegnet boligmarkedet gennem mange år.
- Ændringer i planen: Nej.

Byens drift

- *Forslag om placering af flere sorteringspunkter på offentligt areal, hvor særlige fraktioner tilpasses borgernes og erhvervslivets bevægelsesmønstre mellem detailhandel og forbrugerne (Landsforeningen Mindre Affald).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Bedre og mere effektiv sortering af affald stemmer overens med kommuneplanens byvision om fremtidens klimavenlige by. Kommuneplanen sætter de overordnede rammer for byens udvikling, mens affaldsstrategier, sorteringsplaner og evt. udrulning af flere sorteringspunkter ligger i Teknik- og Miljøforvaltningens ressort.
 - Ændringer i planen: Nej.
- *Lokaludvalg bemærker, at driftsmidlerne til grønne anlæg bør være højere, og at det stigende antal turister bør indtænkes her. Lokaludvalget støtter op om Christianshavns Lokaludvalgs forslag om en turismeskat, der skal gå til vedligehold og by-inventar i de bydele turisterne kommer for at besøge.*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Forvaltningen noterer sig bemærkningen, men henviser til at driftsmidler til grønne anlæg henhører til de årlige budgetforhandlinger, herunder prioritering indenfor den tilladte ramme til serviceudgifter. Der henvises til svaret Christianshavns Lokaludvalg i nærværende hvidbog i forhold til turismeskat.
 - Ændringer i planen: Nej.

Andet

- *Plan- og Landdistriktsstyrelsen har på vegne af Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø samt Banedanmark fremsat indsigelse mod forslag til Kommuneplan 2024.*

Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø finder ikke, at kommuneplanforslaget er i overensstemmelse med nationale interesser vedrørende naturbeskyttelse og -genopretning, særligt i forhold til beskrivelser vedrørende Grønt Danmarkskort. Banedanmark finder ikke, at der er taget behørigt hensyn til Banedanmarks jernbaneanlæg og aktiviteter udpeget som værende af national interesse. Indsigelsen har den virkning, at planforslaget først kan vedtages endeligt, når der er opnået enighed mellem styrelserne og kommunen om de nødvendige ændringer (372).

- *Forvaltningens bemærkning:* Hjemlen til statens indsigelse fremgår af planlovens § 29, stk. 1, hvorefter ministeren for byer og landdistrikter skal fremsætte indsigelse over for et forslag til kommuneplan og ændringer til en kommuneplan, der ikke er i overensstemmelse med nationale interesser vedrørende vækst og erhvervsudvikling, natur- og miljøbeskyttelse, klimahensyn, kulturarvs- og landskabsbevaring, hensyn til nationale og regionale anlæg eller regler og bestemmelser efter § 3. Pligten gælder dog ikke, hvis forholdet er af underordnet betydning.
Fra september-november 2024 har Økonomiforvaltningen haft møder med Plan- og Landdistriktsstyrelsen, Styrelsen for Grøn Arealplanlægning og Vandmiljø, Kystdirektoratet, Digitaliseringsministeriet og Forsvarsministeriet, hvor de alle præsenterede deres bemærkninger til kommuneplanforslaget for kommunen. I forlængelse heraf har der været særskilt dialog og korrespondance med hver enkelt styrelse og ministerie, og også en dialog med Banedanmark om konkrete ændringer i kommuneplanforslaget. Der blev aftalt forskellige ændringer til kommuneplanen for at undgå at styrelserne fremsatte indsigelse mod planforslaget. Det drejer sig blandt andet om præcisering af retningslinje om byudvikling i byzone, udtagelse af vandområde ved Amager Strandpark fra V-ramme og præcisering af retningslinje og kort vedr. risikovirksomheder. Ændringerne fremgår af bilag til indsigelsen og af bilagene med væsentlige ændringer til rammer og retningslinjer og konkrete rammeændringer. Forvaltningen nåede dog ikke til enighed med Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø og Banedanmark inden høringsfristens udløb, hvorfor indsigelsen blev fremsat. Forvaltningen har herefter holdt et møde med hver af styrelserne og fundet en løsning, der har medført at statens indsigelse er frafaldet. Indsigelsen fra Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø er håndteret ved, at der blandt andet er foretaget en uddybning og præcisering af retningslinjer for naturområder og økologiske forbindelser i Grønt Danmarkskort samt en uddybning om internationalt beskyttede arter i redegørelsen. Indsigelsen fra Banedanmark er håndteret ved, at der er tilføjet en generel retningslinje om sikring af udpegede nationale jernbanetrafikanlæg og tilknyttede arbejdsarealer samt redegørelseskrav ved planlægningen indenfor en opmærksomhedszone på 500 meter. Endvidere har forvaltningen indsat en tilføjelse til konkrete kommuneplanrammer vedr. Svanemøllen station, Vingelodden, Beauvaisgrunden og Vigerslev stationstorv om ved lokalplanlægning at sikre drifts- og udviklingsmuligheder for jernbaneanlæg og arbejdsarealer af national interesse.
- *Ændringer i planen:* Ja. Aftalte ændringer og suppleringer på baggrund af dialogen i høringsperioden fremgår af notat vedlagt indsigelsen. Derudover er retningslinjer for naturområder og økologiske forbindelser i Grønt Danmarkskort uddybet og præciseret, redegørelsen om naturbeskyttelse er uddybet med et afsnit om, at kommuneplanen ikke vurderes at beskadige eller ødelægge internationalt beskyttede arter. Endvidere er der tilføjet en generel retningslinje om sikring af udpegede nationale jernbanetrafikanlæg og tilknyttede arbejdsarealer, og at der er et redegørelseskrav ved planlægningen indenfor en opmærksomhedszone på 500 meter. Endvidere er der indsat en tilføjelse til kommuneplanrammer vedr. Svanemøllen station, Vingelodden, Beauvaisgrunden og Vigerslev stationstorv om, at drifts- og udviklingsmuligheder for jernbaneanlæg og arbejdsarealer af national interesse skal sikres ved lokalplanlægning. Alle foreslåede ændringer fremgår af bilag 6-8 med hhv. væsentlige ændringer af retningslinjer og rammer samt konkrete rammeændringer.

- *Ønske om, at billeder af generelle og genkendelige lokaliteter suppleres i den endelige udgave af Kommuneplan 2024 med tekster, der angiver passende identifikation af de pågældende lokaliteter (fx navn, adresse eller lignende). Eksempelvis: 10-11, 12-13, 30-31, 34-35, 36-37 (Christianshavn Lokaludvalg).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Forvaltningen har valgt ikke at prioritere dette ud fra en vurdering af læsevenlighed, hvor yderligere information om lokaliteter med adresseangivelser mv. vil tage fokus fra kommuneplanens indhold.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Bemærkning om, at der umiddelbart udestår en række lovpligtige elementer i det foreliggende oplæg til Kommuneplan 2024, herunder retningslinjer jf. planlovens § 11 a, stk. 1, nr. 3. Eksempelvis indgår retningslinjer for detailhandel kun på et meget overordnet niveau. Herudover behandles kendte udfordringer vedrørende oplevelsesøkonomiske virksomheder samt støjforhold omkring cafeer og udskænkingssteder ikke (Dansk Industri)*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Forslag til Kommuneplan 2024 opfylder planlovens krav til indholdet af en kommuneplan, herunder kravet om at kommuneplanen skal indeholde retningslinjer for den kommunale detailhandelsstruktur. Kommuneplanforslaget indeholder en lang række retningslinjer og redegørelser om detailhandelsstrukturen, herunder om lovgrundlag, udviklingen i dagligvare- og udvalgsvarerhandlen og en vurdering af fremtidigt arealbehov til butiksmål. Krav ift. støj og lugt fra eksisterende cafeer og udskænkingssteder er fastlagt i kommunens forskrift vedr. miljøkrav i forbindelse med indretning og drift af restaurationer i Københavns Kommune, og indgår ikke i kommuneplanen. Kommuneplanen indeholder rammer og retningslinjer for planlægning på arealer påvirket af vej- eller virksomhedsstøj.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Bemærkning om, at der umiddelbart udestår en række lovpligtige elementer i det foreliggende oplæg til Kommuneplan 2024, herunder en såkaldt sammenhængende redegørelse jf. Planlovens §11e (361).*
 - *Forvaltningens bemærkninger:* Efter planlovens § 11e skal kommuneplanen ledsages af en redegørelse for planens forudsætninger, herunder for de emner som fremgår af bestemmelsen. Det er ikke et krav, at der skal være tale om en sammenhængende redegørelse. Redegørelser for de emner, som er relevante i Københavns Kommune, fremgår dels under de retningslinjer, som redegørelserne knytter sig til, dels af den politiske hovedstruktur. Det faglige grundlag for forslag til Kommuneplan 2024 bygger desuden på en række analyser. Hovedstruktur, retningslinjer med redegørelser og analyser kan ses på kp24.kk.dk. Forslag til Kommuneplan 2024 opfylder kravene i § 11e til en redegørelse for planens forudsætninger.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Ønske om, at kommunen letter By & Havns gæld, så By & Havn kan fungere som et alment selskab, hvor hovedopgaven er at udvikle by, der har almene kvaliteter og hvor selskabet ikke skal være styret af krav om høj indtjening (Danmarks Naturfredningsforening København).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Økonomiske forhold, herunder selskabers økonomi, kan ikke reguleres med planlægning efter planloven og udgør heller ikke en planmæssig begrundelse for denne planlægning. By & Havn er reguleret ved selvstændig lovgivning, der også fastlægger selskabets forpligtelse til at agere på et forretningsmæssigt grundlag.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Ønske om, at asfalt fjernes, så brostenene kan blive synlige, samt at alle brosten slibes (295).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Ønsket ligger udenfor, hvad der kan reguleres med kommuneplanen.
 - *Ændringer i planen:* Nej.

- *En bemærkning om, at ambitionsniveauet for Kommuneplan 2024 ikke er på højde med Kommuneplan 2019 på de store dagsordener som klima, kultur og fritid samt det tidligere kapitel "En social og mangfoldig storby" fra Kommuneplan 2019 (Vesterbro Lokaludvalg)*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Forvaltningen tager bemærkningen til efterretning.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Et ønske om, at datagrundlaget for kommuneplanens indhold fremgår tydeligere (Vesterbro Lokaludvalg).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Bagerst i publikationen fremgår alle analyser og datagrundlag, der er anvendt i kommuneplanen.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Ønske om, at der etableres elevatorer i den eksisterende boligmasse for at gøre disse boliger mere senioregnede (Østerbro Lokaludvalg).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Ønsket kan ikke reguleres med kommuneplanen.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Kritik af, at kort over rammeområder indeholdt i planen, er svært at orientere sig i, herunder, at flere grønne farvenuancer også indbefatter veje, stier mv., således der gives indtryk af større grønne arealer, samt at visse anvendelser også er markeret med grønt. Det sættes spørgsmålstegn ved, at kirkegårde er fritidsanlæg. Hertil kritik af, at bebyggelsesprocent 110-185 er medtaget i samme kategori. Bemærkning om, at dette kan være i strid med Planlovens ånd og evt. § 11, stk. 3 og bør diskvalificere kommuneplanforslaget (361).*
 - *Forvaltningens bemærkninger:* Kort over rammeområdet viser afgrænsninger af de forskellige typer af kommuneplanrammer, som er hjemlet i planloven. Kommuneplanrammer forholder sig primært til anvendelser, bebyggelsesprocenter og friarealkrav inden for rammen. Farverne i kortet skal således ikke ses som udtryk for specifikke grønne områder, men rammetypen Institutioner og fritidsområder (kaldet O-rammer), der både kan indeholde vejareal, bebyggelse, grønne områder, tekniske anlæg mv. For at reducere kompleksiteten i kortet er de fire kategorier af rammer for boligbebyggelse opdelt mellem enfamilieshuse (åben-lav med maksimal bebyggelsesprocent på 40, såkaldt B1-ramme) og etagebyggeri og rækkehuse med bebyggelsesprocent fra 60-185 pct. (B2-B4-rammer). Det fremgår tydeligt for hvert rammeområde, hvilken rammetype, der er tale om (B1-B4), således den nærmere maksimale bebyggelsesprocent kan bestemmes. Kort i kommuneplanen opfylder planlovens § 11, stk. 3's krav om, at de afgrænsede områder, der knytter sig til kommuneplanens retningslinjer og rammer, skal vises på kort.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Lokaludvalget undrer sig over opdelingen af byen i hhv. kommuneplanens kapitel om de enkelte bydele og for Anlægsplan 2033, hvor Vesterbro er slået sammen med hhv. Kgs. Enghave og Amagervest, og Kgs. Enghave. Derudover ønsker lokaludvalget tal for daginstitutionspladser i de nye bydele hver for sig, herunder fx Jernbanebyen (Vesterbro Lokaludvalg).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Behovet for daginstitutionspladser i de enkelte byudviklingsområder indgår ikke i kommuneplanen. Anlægsplanen tager udgangspunkt i de administrative bydele og ikke i lokaludvalg eller enkelte byudviklingsområder. Derfor indeholder anlægsplanen det samlede behov for daginstitutionspladser i bydelen Vesterbro/Kgs. Enghave.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Lokaludvalget bemærker, at KK har forpligtet sig til at sikre boliger til alle borgere gennem Homeless Bill of Rights, og mener ikke at de planlagt skæve boliger i Jernbanebyen lever op til*

kravene for disse boliger, samt bemærker, at antallet er blevet reduceret fra 12 til 10 (Vesterbro Lokaludvalg).

- *Forvaltningens bemærkning:* Forvaltningen noterer sig bemærkningen, men henviser til den videre dialog om Jernbanebyen og ønskerne til indholdet heraf, der følger lokalplanforslaget.
- *Ændringer i planen:* Nej.
- *Ønske om, at Kgs. Enghave og Vesterbro adskilles snarest muligt i statistisk sammenhæng, da Kgs. Enghave og Vesterbro på mange områder er forskellige (Kgs. Enghave Lokaludvalg).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* I Københavns Kommunes Statistikbank er det muligt at udtrække data på både bydele og lokaludvalgsdistrikter. I diverse analyser præsenteres data på det niveau, som vurderes mest hensigtsmæssigt. Det kan være på kommuneniveau, bydele, lokaludvalgsdistrikter, skoledistrikter mv. I kommuneplanens baggrundsanalyse om boligstørrelser er data opgjort på lokaludvalgsdistrikter. Det samme gælder Boligreddegørelsen 2024. Kommuneplanen kan i øvrigt ikke fastlægge bestemmelser om hvordan statistik opgøres i diverse analyser.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Ønske om, at der skal være plads til et Ungeværk for de større børn og for unge i forbindelse med den nye skole i Borgmester Christiansens Gade. Hertil ønske om, at den nuværende fritidsklub Rubinen på Ellebjerg Skole fortsætter i denne funktion (Kgs. Enghave Lokaludvalg).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Lokaludvalgets ønsker reguleres ikke i kommuneplanlægningen, men er i overensstemmelse med kommuneplanens hensigt. Det er bl.a. inkluderet i kommuneplanen, at "børn og unge også i deres fritid skal kunne bruge byen på en måde, som stimulerer deres nysgerrighed og udvikling. Det omfatter bl.a., at der etableres fritids- og kulturtilbud". Desuden vedtog Københavns Kommune i 2022 en funktionsguide for ungehuse, som bruges som rettesnor for kvalitet og funktionalitet ved etablering af ungehuse og opgradering af eksisterende faciliteter. Det kræver politisk prioritering at etablere ungefaciliteter og dette skal derfor henvises til de årlige kommunale budgetforhandlinger, samt den konkrete lokalplansag.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Ønske om, at der i den fremtidige udvikling af Refshaleøen skal være særlig opmærksomhed på at bevare sporene fra områdets industrielle historie kombineret med de mange kreative erhverv, de gamle bygninger nu huser. Opfordring til at betragte området som samlet kulturmiljø og ikke kun fokusere på de få bygninger med høj SAVE-værdi (Street Food District).*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Forslaget til Kommuneplan 2024 udpeger B&W's skibsværft på Refshaleøen som et kulturmiljø, der vidner om Københavns historie som produktionsby. Det fremgår af kommuneplanen, at det ifm. planlægningen af byudviklingen i kulturmiljøer skal sikres, at der tages højde for miljøernes bærende bevaringsværdier, så miljøernes væsentlige kvaliteter kan synliggøres til gavn for bevaringen og oplevelsen af byens historie, og bidrage til at forankre identiteten i de omdannede byområder. For Refshaleøens vedkommende er der fokus på, at den samlede bebyggelse udgør et bærende element i kulturmiljøet. Den konkrete planlægning vil ske i lokalplanlægningen. Kommune- og lokalplanlægningen kan ikke sikre de kreative erhverv, idet grundejer fastlægger huslejeniveauer og hvilke virksomheder de udlejer bygningerne til under hensyn til bestemmelser i erhvervslejeloven.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Ønske om, at det overvejes at udpege de gamle B&W-bygninger på Refshaleøen med omkringliggende nærområder til kreative zone. Dette for at fastholde den særlige blanding af industriarv og kreativt miljø til glæde for besøgende fra ind- og udland. (Street Food District)*

- *Forvaltningens bemærkning:* Det fremgår af beskrivelsen af kulturmiljøet "B&W's skibsværft på Refshaleøen", at en lang række bygninger i området indgår som en del af de bærende bevaringsværdier i området. Der vil ifm. lokalplanlægningen blive taget konkret stilling til bevaring af bygninger i området. Det vurderes ikke relevant at udpege området som kreativ zone, idet der ikke kan fastlægges bestemmelser som indskrænker anvendelsen til kreative erhverv. Det bemærkes, at det i grundejernes vision for udviklingen af Refshaleøen fremgår, at "Det kreative miljø og de kulturelle aktiviteter er et omdrejningspunkt for Refshaleøen i dag og i fremtiden. Vi bevarer og transformerer alle eksisterende bygninger, medmindre særlige forhold taler imod det."
- *Ændringer i planen:* Nej.
- *Ønske om, at reserveanlæg af arealer til anlæg af regional og national betydning skal inkluderes i planen. Disse skal midlertidigt kunne anvendes til skiftende funktioner og lette bebyggelser (361)*
 - *Forvaltningens bemærkning:* Udpegning af rammeområder til offentlige og almene funktioner (O- og T-områder) tager udgangspunkt i konkrete behov. Det følger af planlovens særlige bestemmelser for områder udlagt til disse formål (herunder eventuelt overtagelseskrav), at der ikke hensigtsmæssigt kan udlægges arealer uden en konkret anvendelse for øje.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Ønske om, at Kommuneplanen skal indeholde udlæg af arealer samt forpligtende planer for anlæg af kolonihaver og byggelegepladser (361).*
 - *Forvaltningens besvarelse:* Kommuneplanens retningslinjer for kolonihaver anviser også nogle områder, hvor der muliggøres etableret nye haver. En realisering heraf vil kunne ske efter afvejning med andre hensyn (herunder områdernes bestående anvendelse), men vil også fordr finansiering. Kommuneplanen har ikke en så detaljeret karakter, at den fastlægger lokalisering og karakter af legepladser. Disse vil således kunne indrettes i mange forskellige områdetyper (afhængig af ejerskab), men de større legepladser ligger hyppigst i O-områder.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- *Badefaciliteterne i havneløbet skal fastholdes og forringelser af vandkvaliteten - midlertidigt og permanent - som følge af unødige anlægsaktiviteter, skal ikke kunne accepteres (361).*
 - *Forvaltningens besvarelse:* Det indgår som mål i forslaget til Kommuneplan 2024, at badning får så gode vilkår og så stor udbredelse som muligt, men kommuneplanen kan ikke regulere udledningstilladelser som følge af anlægsaktivitet. Hvor byggeri og anlæg medfører behov for tilladelser til vandafledning (typisk af oppumpet grundvand) stilles der vilkår, der sikrer vandkvaliteten.
 - *Ændringer i planen:* Nej.